

007

ІЄН
ФЛЕМІНГ

МУНРЕЙКЕР

ДЖЕЙМС БОНД

© Видавництво "НК-Богдан"

www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-7779-8

IAN FLEMING PUBLICATIONS LIMITED

**ІЕН
ФЛЕМІНГ**

**КАЗИНО
РУАЯЛЬ**

ДЖЕЙМС БОНД

МУНРЕЙКЕР

MOONRAKER © Ian Fleming Publications Limited, 1955

The moral rights of the author have been asserted

Права автора захищені.

«JAMES BOND» і «007» є зареєстрованими торговими марками компанії «Danjaq LLC» і використовуються згідно із ліцензією від «Ian Fleming Publications Limited».

Всі права захищені.

«Ian Fleming» логотип і «Ian Fleming signature» є зареєстрованими торговими марками компанії «The Ian Fleming Estate» і використовуються згідно із ліцензією від «Ian Fleming Publications Ltd».

Переклад *Алекса Антомонова*

Ілюстрації *Олега Кіналя*

www.ianfleming.com

«Монархія – річ тендітна, і зазвичай її розквіт чи занепад залежить від низки випадковостей. Бува, чубляться між собою потенційні королі та королеви за право сісти на трон імперії, а потім – раз – виринає нізвідкіль такий собі лікар Гільйотен або червоногвардієць з рушницею – і нема ще одного Королівського Дому.

Така біда ледь не сталася з Великою Британією.

ТЬфу, тьфу, тьфу.... Кого б любили тоді, якби у далекому 1955-му Єлизавету II один підступний лиходій перетворив на радіаційний порох? Шведського Карла №16 Густава чи монахського князя Альбера №2? Можливо. Ну точно не колумбітового короля Х'юго Дракса.

Слава Богу, є герої, які хоч і з превеликими труднощами, але спроможні рятувати цивілізацію від занепаду.

Про одного з таких ця книга.

Про того, хто у вогні не горить, і в воді не тоне....

Рутинна робота та флірт з секретарками – хіба це достойне заняття для офіцера та джентльмена на ім'я Бонд-Джеймс-Бонд за номером 007?

Інша річ, коли йдеться про велику гру проти шулерів у лондонському клубі (Est. хз-коли), перегони на авто та викриття

шпигунської мережі. І, звісно, про рятування

Британської корони! Тут Кавалер Ордена

св.Михаїла та Георгія на коні.

«Мунрейкер» — третій підручник за редакцією Ієна Флемінга від видавництва «Навчальна книга «Богдан»:
вчимося грати у бридж (майстерно блефувати та правильно тасувати колоди), розбиратися в ракетній техніці, ганяти на «Бентлі» (прощай улюблений кабріолет 1930 року!), спостерігати за птахами (бо вони передвісники біди) та нищпорити по кишенях.
Вчимося плавати з голими дівчатами та насолоджуємось вишуканими стравами...
Ледь не забув — тренуймо щелепи! Хтозна, що доведеться ними робити, коли ти зв'язаний по руках та ногах...

ЧАСТИНА ПЕРША

Понеділок

ЦІЛКОМ ТАЄМНО

Обидва тридцять восьмих прогуркотіли одночасно.

Стіни підземного тиру підхопили галасливу луну і перекидали її між собою з боку в бік, допоки вона не видихнулася. Джеймс Бонд спостерігав, як повітрозабірники вентиляційної системи «Вент-Аксія»¹ всмоктали порохований дим. Те, як блискавично він вихопив правою рукою пістолета з лівого боку та відкрив вогонь, утішало. Навички його не підвели. Джеймс відкинув барабан свого «кольт детектив-спешл»² вліво і чекав, дулом у підлогу, поки інструктор подолає двадцять ярдів наполовину затемненого приміщення тиру, що відділяли стрільців від мішеней.

Бонд побачив, як інструктор посміхається під ніс.

— Очам не вірю, — сказав йому. — Цього разу я вас дістав.

Підійшовши, інструктор сказав:

— Що ж, я потрапив у лікарню, але ви, сер, на цвинтар.

В одній руці він тримав мішень із силуетом верхньої частини тіла, в іншій — поляроїдний фотознімок, завбільшки як поштова листівка. Вручив його Бонду, і вони повернулися до столу позаду, на якому стояли лампа під зеленим абажуром та велике збільшувальне скло.

Бонд притягнув лупу до себе та схилився на фотокартку — моментальним знімком його самого. Праву руку вкривала розмита хмаринка білого спалаху. Він сфокусував лупу на лівому боці свого темного піджака — в середині серця пряме влучення світилося дрібнесенькою шпильковою плямкою.

Інструктор поклав без слів під лампу велику білу мішень із контуром людини. Серце позначено чорним кружком, дюймів три в діаметрі. Просто під ним і на півдюйма праворуч зяяла щілина від кулі Бонда.

— Пройшла крізь ліву стінку шлунку і вийшла упростріль, — задоволено зауважив інструктор. Олівцем на мішені він швидко зробив остаточний підрахунок. — Двадцять раундів, отже, загалом, сер, ви мені винні сім фунтів та шість шилінгів, — додав безпристрасно.

Бонд, розсміявшись, відрахував срібло.

— Наступного понеділка подвоїмо ставки.

— Не проти, сер, — відгукнувся інструктор. — Однак машину неможливо подолати. Якщо бажаєте потрапити до команди «Д'юар Трофі»³, слід відкласти тридцять восьмий і приділити більше уваги «ремінгтону». Новий здовжений патрон двадцять другого калібру дає змогу вибити 7 900 очок із необхідних 8 000. Більшість куль треба покласти в «яблучко», котре не більше за той шилінг, що перед вашим носом. Але з відстані сто ярдів — однаково, що його нема.

— До біса той «Д'юар Трофі», — сказав Бонд. — Мене цікавлять ваші гроші, — він витрусив на долоню невикористані патрони і поклав їх, разом з револьвером, на стіл. — То побачимось у понеділок? У цей самий час?

— Домовилися, сер. О десятій ранку, — кинув інструктор, опускаючи обидва тримачі металевих дверей. Він посміхнувся вслід Бонду, який піднімався крутими бетонними сходами на перший поверх. Інструктор був задоволений його стрільбою, але ніколи не казав, що той — найкращий стрілець у конторі. Це було дозволено знати тільки М., а

також начальників канцелярії, до обов'язків якого належало заносити результати стрільб співробітників у їхні особові досьє.

Бонд пройшов крізь оббиті зеленим сукном двері, що закривали вхід у підвал, і наблизився до ліфта, який мав доставити його на дев'ятий поверх високого сірого будинку поруч з Ріджентс-парком — штаб-квартирою Секретної служби. Він був задоволений результатами стрільби, але вважав, що до ідеалу ще далеко. Його вказівний палець здригався у кишені від думки, за рахунок чого можна трохи виграти у швидкості, щоб подолати машину — складний механізм, який на три секунди пред'являв мішень, стріляв холостими з тридцять восьмого, а потім надсилав тонкий промінь світла і фотографував стрільця, який стояв у колі, окресленому крейдою.

Двері ліфта зітхнули та розчинилися, Бонд зайшов усередину. Ліфтер упізнав знайомий запах кордиту⁴. Так тхнуло завжди, коли вони повертались із тиру. Запах йому подобався. Він нагадував армійські роки. Ліфтер натиснув кнопку дев'ятого поверху і поклав обрубок ампутованої лівої руки ближче до важеля керування.

«Якби там було краще освітлення...» — подумав Бонд. Але саме М. наполіг, щоб вогнева підготовка відбувалася за типових поганих умов. Приглушене освітлення та мішень, що стріляла у відповідь, якнайближче підходили до реальності. «Поцілити в картонку ще нічого не доводить», — такою лаконічною передмовою відкривалась «Інструкція із самооборони стрілецькою зброєю».

Ліфт пригальмував і зупинився — Бонд опинився у тьмяно-брунатному із зеленим відливом коридорі, притаманному лише якому-небудь Міністерству громадських робіт, сповненому миловидних дівчат, які снували туди-сюди з папками, грюкали двері, дзеленчали телефони. Бонд викинув з голови думки про стрільбу і приготувався пірнути в рутину звичайного робочого дня у штаб-квартирі.

Він пройшов до дверей, що були праворуч у кінці коридору. Вони нічим не відрізнялася від інших дверей, які проминув Бонд. Жодних номерів. Якщо ви потрапили на дев'ятий поверх у справах, вас мали зустріти та супроводити до потрібного кабінету, а потім, коли справу завершено, провести до ліфта.

Постукавши у двері, Бонд зачекав. Поглянув на годинник — рівно одинадцята. Понеділки — хай їм грець! Попереду два дні копірвання в

досьє і файлах. По уїк-ендах він зазвичай працював за кордоном: зламував порожні квартири, фотографував людей у компрометливих обставинах і таке інше. З автомобільними «аваріями» було простіше — їх вшановували лише побіжним оглядом на фоні того кровопролиття, що починається на дорогах у вихідні. Щотижневі пакунки, що надходили з Вашингтона, Стамбула чи Токіо, потребували ретельного сортування. Можливо, там знайдеться дещо цікаве і для нього.

Двері розчинились, і він відчув звичну щоденну радість від привілею мати гарнесеньку секретарку.

— Добрий ранок, Ліл, — сказав Бонд.

Скупувате тепло її посмішки одразу втратило градусів десять.

— Знімайте свого піджака, — мовила дівчина. — Він смердить кордитом. І припиніть звати мене Ліл. Ви знаєте, я цього терпіти не можу.

Бонд слухняно зняв піджак і передав дівчині.

— Будь-хто, кого при народженні нарекли Лоелією Понсонбі, має миритися з пестливими прізвиськами.

Він стояв біля її столу в невеличкому передпокої, якому вона примудрилася надати неказенного вигляду, на відміну від решти офісу, і дивився, як вона вивішує його піджак за вікно на металевій жердині.

Лоелія — висока на зріст і темноволоса — зберегла незайману красу, які війна та п'ять років роботи в Секретній службі додали відтінку суворості. «Якщо вона найближчим часом не вискочить заміж, — подумав Бонд у сотий раз, — або не заведе коханця, її авторитарний стиль поведінки легко перетвориться на сварливість старої діви, і вона приєднається до армії жінок, які створили сім'ю із кар'єрою».

Бонд не раз говорив їй це, і навіть разом із двома іншими членами відділу «подвійних нулів» робив рішучі замах на її чесноти. Вона відбивала їх своєю незмінною вселенською материнською турботою (яку, щоб потурати чоловічому самолюбству, вони між собою називали фригідністю) і наступного дня поводитись із залицяльником підкреслено уважно, навіть люб'язно, немов визнаючи, що в тому її вина, але більше вона не гнівається.

Але їм не дано було знати, як Лоелія мучилася, коли їм загрожувала смертельна небезпека, а також те, що вона любила їх усіх однаково, але не мала жодного наміру прив'язуватись емоційно до будь-якого

чоловіка, котрого могли вбити наступного тижня. Справедливим було сприйняття призначення до Секретної служби як свого роду наймитування. Жінкам просто не залишалось часу на інші стосунки. Чоловікам простіше — заводити романи на стороні керівництво не забороняло, адже про шлюб, дітей та дім просто не йшлося, якщо їх використовували в «польових умовах» — як це тактовно йменували. З іншого боку, для жінок будь-яка інтрижка поза стінами контори автоматично переводила їх у стан «групи ризику» і врешті-решт ставила їх перед необхідністю вибору: або звільнитись із Секретної служби і жити нормально, або обрати безстрокове співжиття зі своєю Королевою та Вітчизною.

Лоелія Понсонбі розуміла, що майже наблизилася до критичної точки прийняття рішення, і всі її інстинкти кричали, щоб вона кинула роботу. Але щоденна драма, разом з героїською романтикою світу, де знайшлося місце таким жінкам, як Кевелл⁵ і Найтінгейл⁶, надійно стискали своєрідний обруч довкруг неї разом з іншими дівчатами, котрі працювали в Конторі, й із кожним днем ставало дедалі важче зрадити, навіть через звільнення, ту батьківську структуру, якою для неї стала Секретна служба.

А поки вона належала до вузького кола обраних старших секретарок, яким заздрили усі інші, з доступом до потаємних секретів Контори — так званого клубу «двійки з перлинами»⁷, як їх поза їхніми спинами називали молодші секретарки, а також іронічно відгукувалися про них не інакше, як «графиня» чи «Кенсінгтон»⁸. Зазвичай, і такою інформацією володів лише відділ кадрів, за двадцять років їй судилося стати золотим рядком, вписаним одним з останніх у Новорічний Почесний Список, посеред інших нагороджених орденами Британської Імперії чиновників Ради рибальського промислу, Поштової служби, Жіночого інституту, а саме: «Лоелія Понсонбі, Старший Секретар Міністерства Оборони».

Вона відвернулася від вікна. На ній була рожева в білу смужку блузка і темно-синя спідниця.

Бонд усміхнувся, дивлячись у її сірі очі.

— Я кличу вас Ліл тільки у понеділок, — мовив до неї. — І міс Понсонбі — в інші дні. Ніколи не звернуся до вас, як до Лоелії. Це ім'я звучить, наче непристойний каламбур... Є щось для мене?

— Ні, — коротко відповіла дівчина, а потім додала пом'якшеним тоном: — Проте у вас стіл захаращений паперами. Нічого термінового, звісно, але ціла купа. До речі, подекують, що «нуль-нуль-восьмий» виборсався. Тепер у Берліні, набирається сил. Хіба це не чудова новина!

Бонд кинув на неї швидкий погляд.

— Коли ви це почули?

— Півгодини тому, — відповіла вона.

Увійшовши у просторий кабінет з трьома столами, Бонд щільно притулив за собою двері. Підійшов до вікна — дерева в Ріджентс-парку вкрилися майже літнім зеленим листям. Отже, Білу таки вдалося це зробити. До Пенемюнде² і назад. Набирається сил у Берліні — звучало не дуже обнадійливо. Напевне, стан його поганий. Що ж, треба зачекати на новини з єдиного джерела витоку інформації в цій будівлі — дамської кімнати, відомої, всупереч безсилій злобі внутрішньої безпеки, як «пудрова кімната».

Бонд зітхнув та сів за стіл, підсунувши до себе кошик із коричневими папками з червоними зірками на обкладинці, що означали «цілком таємно». Що там із «нуль-нуль-одинадцятим»? Минуло вже два місяці, як він зник у «Брудній півмилі» нетрів Сінгапура. Відтоді від нього нічого не було чути. А він, Бонд, «нуль-нуль-сьомий», старший з агентів Секретної служби, який заслужив подвійний нуль, поки що сидить у комфортабельному кріслі, порпається у паперах та фліртує зі секретаркою.

Відразливо низав плечима й рішуче розгорнув верхню папку. В ній була детальна мапа південної Польщі та північно-східної Німеччини. Незугарна червона лінія з'єднувала Варшаву з Берліном. До мапи була додана розлога службова записка під заголовком «Магістраль: Відпрацьований шлях відходу зі Сходу на Захід».

Бонд витягнув чорний із гарматного металу портсигар та чорну матову запальничку «ронсон» і поклав на стіл поруч. Запалив сигарету, набиту македонським тютюном, із трьома золотими смужками на боці, виготовлену на спеціальне замовлення у компанії «Морландз», що на Гровнер-стріт, потім підсунув ближче обертове крісло і занурився у читання.

Таким був початок звичайного робочого дня для Бонда. Зрідка, два-три рази на рік, він отримував завдання, що потребували його особливих навичок. Решту часу виконував нескладну роботу старшого державного службовця — гнучкий графік з десятої до шостої, ланч, зазвичай у місцевій їдальні, вечори за картами в компанії кількох найближчих друзів або в «Крокфорді»¹⁰. Іноді він урізноманітнював життя, кохаючись, без зайвої пристрасті, з однією із трьох однаково доброзичливо налаштованих заміжніх жінок, а по уїк-ендах солідно грав у гольф в одному з клубів поблизу Лондона.

У відпустку він не ходив, проте майже завжди отримував двотижнєве звільнення після кожного завдання — на додаток до лікарняних, у разі потреби. Бонд заробляв півтори тисячі фунтів на рік, платня старшої посадової особи державної служби, а також мав ще тисячу фунтів на рік прибутку з власних джерел. Під час завдань він міг витратити будь-які суми на власний розсуд, а решту року безбідно жив на дві тисячі чистими.

Бонд володів невеличкою, проте затишною квартиркою на Кінгз-роуд¹¹, за якою приглядала стара шотландська леді — справжнісінький скарб на ім'я Мей, а також «Бентлі»-купе 1930 року з чотирьох-з-половиною-літровим турбодвигуном, який він утримував у бездоганному стані, а той, за необхідності, легко досягав швидкості ста миль на годину.

На це він витрачав усі свої гроші й мав честолюбний намір залишити якомога менше на банківському рахунку в разі раптової загибелі до статуйного віку сорок п'ять років, у чому під час нападів меланхолії був твердо впевнений.

Ще вісім років залишалося до моменту, коли його автоматично викреслять зі списку «подвійних нулів» і переведуть на канцелярську роботу. Принаймні, ще вісім місій. Шістнадцять, якщо пощастить. А може, навіть двадцять чотири. Ні, не може бути.

У великій скляній попільниці зібралось п'ять недопалків на момент, коли Бонд закарбував у пам'яті деталі «Магістралі». Бонд узяв червоний олівець і пробіг очима розсильний список працівників на титульній обкладинці папки. Він починався з М., потім — начальник канцелярії, далі — з дюжину літер та номерів і, нарешті, наприкінці

знайшов «подвійний нуль». Поставив невеличку галочку напроти «00», додав сімку і кинув папку у вихідний лоток.

Дванадцята. Бонд узяв зі стосу наступну папку. Та мала назву «Радіопідписи», гриф «Тільки для ознайомлення» і надійшла з підрозділу радіорозвідки НАТО.

Бонд посунув до себе інші папки і пробіг поглядом перші сторінки кожної. Назви були такі:

Інспектоскоп – пристрій для виявлення контрабанди.

Філопон – японський наркотик-убивця.

Можливі схованки на залізничному транспорті. № 11 – Німеччина.

Методи СМЕРШу. № 6 – викрадення.

Маршрут № 5 на Пекін.

Владивосток. Дані повітряної розвідки США.

Бонда нітрохи не здивувала така курйозна мішанина, яку треба було засвоїти. Підрозділ «подвійних нулів» Секретної служби не був задіяний у поточних операціях інших підрозділів чи відділів, а працював тільки з даними, що могли знадобитися або були повчальними лише для трьох агентів Контори, до чиїх обов'язків належала ліквідація, а точніше — потенційні цілі. Жодної терміновості у тих файлах не було. Ніяких дій від Бонда чи обох його колег керівництво не очікувало, за винятком хіба що відмітки про ознайомлення з матеріалом, коли вони в черговий раз повернуться до штаб-квартири. Після того, як підрозділ «подвійних нулів» був проінформований, матеріали відправляли до архіву.

Бонд повернувся до папки радіорозвідки НАТО.

«Майже неможливо уникнути чи імітувати індивідуальні особливості стилю, який проявляється у дрібніших моделях поведінки, – читав він, – і становить невід'ємну характеристику «письма» кожного радіооператора. «Письмо», або стиль передачі повідомлень є характерним, і його легко розпізнають обізнані у радіоперехопленні оператори. Стиль «письма» можна також виміряти за допомогою чутливих приладів. Так, у 1943 році Бюро радіорозвідки США застосувало ці принципи для відстеження ворожої станції в Чилі під керівництвом молодого німецького розвідника на прізвисько «Педро». Коли чилійська поліція накрила станцію, «Педро» вдалось утекти. Рік по тому радіоексперти засікли новий нелегальний передавач, а також спромоглись упізнати «Педро» за характером «письма». Задля маскуванню він працював на ключі лівою рукою, але спроба змінити стиль виявилася невдалою, і «Педро» схопили.

Останнім часом науково-дослідницький підрозділ радіорозвідки НАТО тестує шифрувальний пристрій, що, причеплений до руки оператора, впливає на нервові центри, що контролюють роботу м'язів руки. Однак...»

На столі Бонда стояли три телефонні апарати. Чорний — для дзвінків у місто, зелений — внутрішній та червоний — пряма лінія зв'язку з М. і начальником канцелярії. Знайоме дзеленчання червоного згвалтувало тишу кабінету.

З іншого кінця почувся голос начальника канцелярії.

— Можеш піднятися до нас? — спитав приємний голос.

— М. викликає? — спитав Бонд.

— Так.

— Натякнеш?

— Просто сказав: якщо ти на місці, хотів би тебе побачити.

— Зрозуміло, — відповів Бонд і поклав слухавку.

Він схопив піджака, кинув секретарці, що його викликає М., коли повернеться — не знає, і, залишивши офіс, попрямував коридором до ліфта.

Поки чекав, Бонд пригадав інші рази, коли посеред будня раптом дзвонив червоний телефон і, наче махом чарівної палички, переміщував його з одного світу в зовсім інший. Він тріпнувся — понеділок! У всі понеділки слід очікувати неприємностей.

Під'їхав ліфт.

— Десятий, — сказав Бонд і зайшов усередину.

КОЛУМБИТОВИЙ¹² КОРОЛЬ

Десятий був останнім поверхом у будинку. Більшу частину поверху займав відділ комунікацій — підрозділ, який складався з висококласних спеціалістів, дібраних, так би мовити, вручну. Їхні інтереси обмежувалися світом мікрохвиль, сонячними плямами і шаром Хевісайда¹³. Над ними, на пласкому даху будинку були встановлені три приземкуваті щогли одного з найпотужніших в Англії передавачів, які, судячи з бронзової таблички у вестибюлі, належали компанії «Радіо Тестс Лтд». Список орендаторів містив також «Юніверсал Експортс Компані», «Делані Бразерз (1940) Лімітед», «Омніум Корпорейшн» та «Довідки» (міс Е.Твайнінг, О. Б. І¹⁴.)

Міс Твайнінг існувала реально. Років сорок тому вона починала як Лоелія Понсонбі. Тепер, на пенсії, відкрила офіс на першому поверсі й

займалася тим, що розривала рекламні проспекти, платила податки і ренти за примарних орендаторів та ввічливо випроваджувала комівояжерів і клієнтів, які бажали щось експортувати, а також тих, у кого зламався радіопередавач.

На десятому завжди панувала тиша. З ліфта Бонд повернув ліворуч і пішов коридором, застеленим м'яким килимом, до дверей, оббитих зеленим сукном, що вели до офісу М. та його співробітників. Єдиним звуком, чутним тут, та й то — довелося напружити слух — було високочастотне пицання.

Він без стуку пройшов у зелені двері й дістався передостанніх дверей у кінці коридору.

Міс Маніпенні, особиста секретарка М., відірвалася від друкарської машинки і посміхнулася. Вони симпатизували одне одному, й дівчина знала, що її зовнішність примушує серце Бонда битися частіше. На ній була блузка тієї самої моделі, що і на його секретарці, тільки у блакитну смужку.

— Нова уніформа, Пенні? — спитав Бонд.

Дівчина розсміялась.

— У нас з Лоелією одна кравчиня, — пояснила. — Ми кинули жереб — і мені випала блакитна.

Із сусідньої кімнати долинуло крізь розчинені двері невдоволене пирхання. На порозі постав начальник канцелярії, чолов'яга приблизно одного в Бондом віку, зі сардонічною посмішкою на блідому змореному обличчі.

— Зав'язуй, — кинув господар. — М. чекає. Опісля пообідаємо?

— Гарзд, — відгукнувся Бонд, повернувся до дверей поруч зі столом міс Маніпенні й увійшов до кабінету.

Коли Бонд зачинив за собою двері, над одвірком запалала зелена лампочка. Міс Маніпенні запитально підняла брови і подивилася на того ж начальника канцелярії. Він заперечно похитав головою.

— Не думаю, що це по роботі, Пенні, — сказав. — Викликав неждано-негадано.

І начальник канцелярії повернувся до себе, щоби продовжити перервану роботу.

Коли Бонд зайшов, М. сидів за своїм широким столом, роздмухуючи люльку. Він махнув запаленим сірником у напрямку крісла напроти

себе — Бонд сів. М. проникливо поглянув на нього крізь завісу диму і кинув пачку сірників на вільну від паперів поверхню оббитого червоною шкірою столу.

— Добре відпочили? — несподівано спитав.

— Так, дякую, сер, — відповів Бонд.

— Бачу, засмага ще не зійшла, — проказав М. несхвально. Насправді він не докоряв Бондові за відпустку, яка частково минула у лікарні, де він одужував після завдання. Нотки критиканства в голосі М. були спричинені радше духом пуританства та лицемірства, притаманного усім природженим лідерам.

— Так, — туманно погодився Бонд. — На екваторі справжнє пекло.

— І справді, — відгукнувся М. — Заслужена відпустка, — він прищулювався, але в його очах не було й натяку на пустування. — Сподіваюся, засмага не протримається довго. Такі люди виглядають підозріло в Англії — або в них нема роботи, або ці нероби засмагають під кварцовою лампою, — змахом люльки він показав, що тема вичерпана.

М. встромив люльку в рота і неухважно затягнувся. Вона згасла. М. потягнувся за сірниками і витратив деякий час, щоби знов її розкурити.

— Здається, ми врешті-решт отримаємо золото, — мовив після паузи. — Поговорюють про Гаазький трибунал, але Ешенхайм¹⁵ виявився досвідченим правником.

— Добра новина, — констатував Бонд.

На деякий час знову запала тиша. М. втупився у чашку люльки. Через відчинене вікно до кабінету долітали звуки міста. На карниз, б'ючи крилами, приземлився голуб, але відразу ж злетів.

Бонд намагався хоч щось прочитати на цьому загартованому негодами обличчі, яке він так добре знав і якому залишався вірним. Але сірі очі шефа були спокійними, а маленька жилка, що в хвилини напруги починала пульсувати, зараз не виказувала ознак життя.

Раптом Бонд подумав, що М. почувається ніяково. Склалося враження, що він не знає, з чого розпочати. Бонд вирішив допомогти: змінив позу в кріслі та відвів від М. погляд. Поглянувши на руки, почав длубати зламаний ніготь.

М. відірвав погляд від люльки і прочистив горло.

— Джеймсе, ви зараз чимось зайняті? — спитав нейтральним тоном. «Джеймсе»... Як несподівано. Назвати когось по імені у своєму кабінеті було для М. рідкісним явищем.

— Тільки паперова робота та звичайні справи, — відповів Бонд. — Маєте щось для мене, сер?

— Чесно кажучи, маю, — сказав М. і кинув похмурий погляд на Бонда. — Але це не стосується нашої роботи. Делікатна справа. Подумав, що ви можете стати у пригоді.

— Звісно, сер, — відізався Бонд. Він відчув полегшення від того, що крига нарешті скресла. Напевне, хтось із близьких шефа потрапив у неприємності й він не хоче залучати Скотланд-Ярд. Шантаж, мабуть. Може, наркотики. Бондові було приємно, що М. звернувся до нього. Звісно, він допоможе. Коли йдеться про державну власність чи особовий склад, М. завжди проявляє надзвичайну делікатність. Використовувати Бонда в особистих справах для нього — немов крадіжка державних коштів.

— Не сумнівався, що ви погодитеся, — хрипко мовив М. — Багато часу це у вас не забере. Упораєтеся за день, — він помовчав. — Гаразд, ви щось чули про людину на ім'я сер Хьюго Дракс?

— Звісно, сер, — відгукнувся Бонд, щоправда, дещо спантеличено. — Про нього пишуть у всіх газетах. «Санді Експрес» щойно надрукувала його біографію. Цікава історія.

— Знаю, — перервав його М. — Викладіть факти, як ви їх бачите. Хочу зрозуміти, наскільки ваше бачення ситуації відповідає моєму.

Бонд поглянув у вікно, щоби трохи зібратись із думками. М. терпіти не міг пустопорожнього базікання. Він любив детальний аналіз, без усіляких там «ем-м-м» та «ну-у-у». Без вступів та відбігів.

— Отже, сер, — почав Бонд після нетривалої паузи. — По-перше, цей чоловік — національний герой. Публіка його любить. Гадаю, він того ж ґатунку, що й Джек Хоббс¹⁶ та Гордон Ричардс¹⁷. І любов ця справжня. Публіка вважає його своїм хлопцем, хіба що трохи талановитішим, свого роду суперменом. Зовнішністю він не особливо, та й воєнні шрами його не прикрашають. До того ж він горлодер і хвалько. Народові такі подобаються. Вважають його кимось на кшталт Лонсдейла¹⁸, тільки робітничого класу. Простим людям подобається, що друзі кличуть його «Хаггер» — обіймашка Дракс. Це стало його

своєрідною «фішкою», і, гадаю, жінки від нього просто у захваті.

А коли ви починаєте пригадувати, скільки він зробив для батьківщини, причому за власний кошт та в розмірах, що набагато перевищують державні затрати, справді кумедним виглядає факт, що його досі не настановили прем'єр-міністром.

Бонд помітив, як холодний погляд перетворився на крижаний, але він не збирався допустити, щоби скептичне ставлення шефа вплинуло на його захоплення успіхами Дракса.

— Урешті-решт, сер, — зауважив Бонд помірковано, — виглядає так, що Дракс убезпечив цю країну від загрози військового нападу принаймні на кілька років. А йому лише трохи за сорок. Я ставлюся до нього, як більшість народу. А ще уся ця таємничість довкола його особистості... Мене не дивує, що люди співчують йому, незважаючи на його мільйони. Він виглядає самотнім чоловіком, хоча й живе, на перший погляд, безтурботно.

М. сухо посміхнувся.

— Те, що я почув зараз, просто переказ історії з «Експресу». Звісно, Дракс — людина неординарна. Але я питав про факти. Не думайте, що мені відомо більше, ніж вам. Можливо, навіть менше. Мені ніколи читати газети, а досьє на нього нема, хіба тільки у військовому відомстві, та й те невиразне. Отже, у чому суть статті в «Експресі»?

— Вибачте, сер, — мовив Бонд, — але факти, наведені у статті, непереконливі. Дайте подумати... — він глянув у вікно, щоби зосередитися. — Під час прориву в Арденах¹⁹ узимку сорок четвертого німці широко використовували диверсантів та партизанів і навіть надали їм примарне ім'я — «вервольфи», тобто вовкулаки. Вони чимало нашкодили нам. Майстри камуфляжу і маскування, ці вояки діяли ще довго після того, як контрнаступ в Арденах провалився і ми перейшли Рейн. За наказом, вони мали продовжувати боротьбу, допоки ми не захопимо країну. Але тільки-но справи погіршилися, всі вервольфи здалися.

Однією з їхніх найуспішніших операцій був підрив центру зв'язку між американською та британською арміями. Здається, це називалося «бойовими одиницями підкріплення». Змішаний підрозділ — усі види персоналу союзників: американські сигнальники, британські водії

санітарних машин та інші — мінливий особовий склад. Вервольфам якимось чином вдалося замінувати їдальню, і коли її підірвали, вона забрала зі собою також частину польового шпиталю. Більше сотні вбитими та пораненими. Сортувати тіла було пекельною справою. Одним з постраждалих англійців виявився Дракс. Половину його обличчя просто відірвало. Повна амнезія тривала майже рік, але й наприкінці ніхто, навіть сам Дракс, не міг себе ідентифікувати. Залишалося ще близько двадцяти п'яти тіл, опізнати які ні ми, ні американці не змогли. У них або бракувало частин, за якими можна було опізнати, або вони були проїздом чи не мали при собі документів. Такий-то був підрозділ. Двоє командирів, особові справи вели абияк, архіву нема. Отже, опісля року лікування у шпиталям Дракса перевірили через списки зниклих безвісти військового відомства. Коли натрапили на папери такого собі Хьюго Дракса, людини без родини, сироти, який перед війною працював у доках Ліверпуля, пацієнт почав проявляти зацікавленість, а він, судячи з фото та словесного опису, більш-менш відповідав зовнішності людини до вибуху. З того моменту почалося його одужання. Він дедалі краще розмовляв на прості теми, і лікарі дуже пишалися своїми успіхами. Військове відомство розшукало чоловіка, який служив у тому ж загоні, що й наш «Хьюго Дракс», і доставило його до шпиталю. Той упізнав у пацієнті Дракса. Таким чином справу владнали. На оголошення в газетах інший Хьюго Дракс не відгукнувся, і наприкінці 1945-го його остаточно виписали зі шпиталю під цим ім'ям із компенсацією та пенсією у зв'язку з непрацездатністю.

— Проте він досі стверджує, що не знає, ким є насправді, — втрутився М. — Він — член «Блейдс»²⁰. Я частесенько грав з ним у карти та розмовляв після обіду. Він стверджує, що має сильне відчуття, немов «бував тут раніше». Часто навідується до Ліверпуля, намагаючись пригадати минуле. Гаразд, що ще?

Бонд замислився, напружив пам'ять.

— Здається, після закінчення війни він зник майже на три роки. А потім звідусіль у Сіті почали надходити чутки про нього. Ринок металів прочув про нього першим. За їхніми даними, він почав активно скуповувати родовища дуже кошовної руди під назвою «колумбіт». Цей мінерал потрібен усім. Він має дуже високу

тугоплавкість, і його використовують при виготовленні реактивних турбін. Світові запаси колумбіту обмежені, його видобувають лише кілька тисяч тонн на рік, й то здебільшого як побічний продукт олов'яних руд Нігерії. Якимось чином Драксу вдалося передбачити реактивну еру і накласти лапу на ключовий сировинний елемент. Він десь розжився на десять тисяч фунтів, оскільки, за інформацією «Експрес», купив у 1946 році три тонни колумбіту, приблизно по три тисячі фунтів за тонну. Дракс отримав п'ять тисяч прибутку за всю партію, оскільки одній американській компанії терміново знадобився колумбіт. Потім почав купувати ф'ючерси на цю сировину з терміном на шість, дев'ять і дванадцять місяців. За три роки отримав монополію. Усі, кому був потрібний колумбіт, мали звертатися до «Дракс металз». На той час він почав скуповувати ф'ючерси інших товарів: шелак²¹, сизаль²² та чорний перець — будь-що, на чому можна швидко заробити. Він, звісно, спекулював на зростаючому ринку сировини, але голови не губив, а завжди тримав ногу на гальмах, навіть коли ринок розпікався. Щоразу, отримуючи прибуток, він негайно знову вкладав гроші у бізнес. Наприклад, став одним з перших, хто почав скуповувати відвали породи в Південній Африці.

А зараз їх повторно використовують для видобутку урану. Знову пощастило.

Попихкуючи люлькою, М. пильно дивився на Бонда.

— Звісно, — продовжив Бонд, на якого зійшло натхнення, — усе це могло залишити Сіті байдужим. Біржові брокери постійно натикалися на ім'я Дракса. Який би товар вони не шукали, знайти його можна було тільки у Дракса, проте він притримував його в очікуванні більшої ціни, яку вони були б готові заплатити. Працював через Танжер²³ — вільний порт, ніяких податків чи валютних обмежень. У 1950 році, вже мультимільйонером, він повернувся до Англії і почав смітити грішми, просто шпурляє їх направо і наліво. Найкращі будинки, найдорожчі автомобілі, найшикарніші жінки, ложі в Опері та Гудвуді²⁴. Черета призових джерсійських корів. Призові гвоздики. Призові жеребці-дволітки. Дві яхти; спонсорство команди на Кубок Вокера²⁵, пожертва ста тисяч фунтів у фонд допомоги постраждалим від повені, бал на честь коронації для сестер милосердя в Альберт-холі²⁶ — не минає і тижня, щоб його не згадували у заголовках газет з того чи іншого

приводу. І при тому всьому він продовжує багатіти, а народу таке подобається. Просто «Тисяча й одна ніч» якась. Його приклад надихає. Якщо поранений солдат з Ліверпуля зміг добитися такого, чому не зможуть вони чи їхні діти? Виглядає так само просто, як зірвати куш у лотерею.

— До того ж те його дивовижне послання королеві²⁷: «Ваша Величносте, вибачте мою зухвалість...» та очікуваний заголовок на всю першу сторінку «Експресу» назавтра: «ЗУХВАЛИЙ ДРАКС», разом з оповіддю про те, як він передав Британії всі свої запаси колумбіту для того, щоби спорудити суперпотужну атомну ракету з таким радіусом дії, аби дістатися будь-якої столиці Європи і покарати кожного, хто насмілиться завдати ядерного удару по Лондону. На цю справу він збирався викласти десять мільйонів фунтів із власної кишені, а також мав проект ракети і був готовий набрати персонал на її будівництво.

— Потім потягнулися місяці зволікань, народ почав дратуватися. Запити до Палати²⁸, опозиція ледь не силою протягнула голосування про недовіру уряду. І нарешті заява прем'єр-міністра про те, що проект схвалили експерти Вумера²⁹ з Міністерства ресурсів³⁰, а також, що королева висловлює найвище задоволення, приймає дарунок від імені народу Британії і нагороджує дародавцю лицарським званням.

Бонд віддихався, піднесений власною оповіддю про цю видатну людину.

— Так, — мовив М. — «Мир сьогодні — мир назавжди». Пам'ятаю цей заголовок. Рік тому. А тепер ракета майже готова. «Мунрейкер». І з того, що я чув, вона така, як обіцяв Дракс. Що дуже дивно, — він замовк, дивлячись у вікно.

Потім повернув голову і поглянув Бонду просто в очі.

— Це все так, — продовжив М. повільно, — і мені відомо не більше вашого. Дивовижна історія. Неординарна людина, — він на хвилюку замислився. — За винятком одного... — постукав мундштуком люльки по зубах.

— Що саме? — запитав Бонд.

Здавалося, М. обдумує рішення. Погляд його пом'якшав.

— Сер Хьюго Дракс — шулер.

Танцівниці живота

— Тобто, дурить у карти?

Почувши таке, М. насупив брови.

— Саме це термін «шулер» і означає, — сухо відіззався він. — Чи не дивно, що мультимільйонер нечесно грає в карти?

Бонд криво посміхнувся.

— Це не така вже й рідкість, — сказав у відповідь. — Мені доводилося зустрічати багатих людей, які махлювали, навіть розкладаючи пасьянси. Але те, що ви сказали, насправді не відповідає уяві про Дракса. Це — нижче плінтуса.

— Про що і мова, — відгукнувся М. — Навіщо йому це? Нечесна гра і в наші дні може підмочити репутацію. У так званому «світі» це, можливо, єдиний злочин, який може зачинити перед тобою усі двері, незалежно від особи. Але Дракс робить це настільки майстерно, що його ніхто ще не підловив. Насправді я взагалі сумніваюся, що його підозрює ще хтось, окрім Базілдона. Це — головуючий у «Блейдс». Він прийшов до мене, позаяк має деякі нечіткі підозри, що якимось чином я пов'язаний із розвідкою. Кілька разів я раніше справді допомагав йому. Тепер він попросив поради. Звісно, пояснив, що не хотів знімати галас у клубі та ще бажав би уберегти Дракса від скандалу. Базілдон пишається ним не менше, ніж нами, і цей інцидент його просто пригнічує. Якщо почнеться скандал, — уже не загасити. В клубі багато членів парламенту, тож дуже скоро почнуть шептатися в кулуарах.

А потім дійде черга до пліткарів із жовтої преси. Дракс буде змушений залишити «Блейдс», і тоді хто-небудь із його друзів висуне на його захист звинувачення в наклепі. Справа Транбі Крофт³¹, тільки наново. Принаймні таку картинку змалював собі Базілдон і, маю визнати, він не перебільшує. Як там не було б, я погодився допомогти, але, — М. пильно подивився на Бонда, — ця справа потребує вашої участі. У розвідці вас вважають найкращим гравцем у карти, чи принаймні — він саркастично посміхнувся, — маєте таким бути після тих завдань у казино. Пригадую, ми витратили купу грошей на відточення вашої майстерності, перш ніж виставити проти румун у Монте-Карло перед самою війною.

Бонд невесело посміхнувся.

— Стеффі Еспозіто, — тихо мовив. — Справжній майстер. Американець. Змушував мене цілий тиждень працювати по десять годин на добу — тасувати карти, здавати другу з-під першої і навчив купі інших трюків. Я тоді написав довжелезний звіт, мабуть, він десь припав порохом в архіві. Американець володів усіма картярськими тонкощами — як навоцтити тузи, щоб колода сама відкривалася на них, як робити бритвою насічки в торці карти чи на її «сорочці», відступ, фальшиве зняття, палмування³², витягування карт із рукава. Або, скажімо, «танцівниці живота» — коли підрізають усю колоду по міліметру з обох боків, але на цікавих для вас картах — тузах, наприклад, роблять невелике «пузо». «Світляки» — маленькі люстерка, вмонтовані у перстні або в денце чашки люльки. До речі, — визнав Бонд, — саме підказка Еспозіто щодо «люмінісцентників» допомогла мені виконати те завдання в Монте-Карло. Там круп'є використовував невидиме чорнило, яке гоп-компанія розрізняла за допомогою спеціальних окулярів. Стеффі — видатний хлопець. Скотланд-Ярд розшукав його спеціально для нас. Він міг тасувати колоду так, щоб потім зрізати її саме в тому місці, де тузи. Чиста магія.

— Це надто професійно для нашого клієнта, — одказав М. — Такого роду майстерність потребує багатогодинного тренування щодня або існування спільника, якого знайти у «Блейдс» просто неможливо. Ні, в його шулерстві нема нічого екстраординарного, і, наскільки розумію, успіхи можуть виявитися просто фантастичною смугою везіння. Це, щоправда, дивно, бо майстерним гравцем його назвати важко. До речі, він грає тільки у бридж³³, але йому частенько вдаються абсолютно фантастичні заявки, реконтри та фінесси, до того ж у, здавалось би, безнадійній ситуації. Або конвенції. Але йому все вдається. Він завжди у вигрі, а в «Блейдс» грають на солідні суми. І він жодного разу не програв за тижневими підсумками відтоді, як рік тому вступив до клубу. Серед його членів є два-три гравці міжнародного рівня, але жоден з них за останні дванадцять місяців не наближався до такого результату. Це вже почали обговорювати, хоч і жартома, але, на мій погляд, Базілдон має слухність. Яку систему, на ваш погляд, використовує Дракс?

Бонд мріяв про ланч. Начальник канцелярії напевне полишив надію його дочекатись і з півгодини тому пішов сам. Бонд був спроможним розказувати М. про шулерські прийоми годинами, а М., який, здавалось, узагалі не мав потреби в їжі чи сні, вислухав би його до кінця й усе б запам'ятав. Але Бонд зголоднів.

— Вважаючи, що Дракс не є професіоналом, сер, і не спроможний певним чином підготувати колоду, можна зробити два припущення. Він або підглядає в карти, або розробив особливу систему сигналів зі своїм спільником. Дракс часто грає з тими партнерами?

— Ми завжди міняємо партнерів після кожного робера, — пояснив М. — Звісно, якщо це не турнір. По гостьових днях — у понеділки та четверги — граємо із запрошеними. Дракс майже завжди приводить приятеля на ім'я Мейер, свого біржового брокера. Приємний хлопець. Єврей. Дуже сильний гравець.

— Мені треба побачити самому, — сказав Бонд.

— Про що я і кажу, — відгукнувся М. — Як щодо нинішнього вечора? Принаймні смачну вечерю я вам гарантую. Зустрінемося о шостій. Зніму з вас трохи грошей у пікет³⁴, опісля поспостерігаємо за бриджем.

А по вечері зіграємо робер-другий з Драксом та його приятелем. Вони у понеділок завжди в клубі. Домовилися? Сподіваюсь, я не відволікаю вас від роботи?

— Що ви, сер, — посміхнувся Бонд. — Я з радістю приймаю таку пропозицію. Немов свято на роботі.

А якщо запримічу махлювання Дракса, покажу йому, що побачив, і цього має вистачити, аби напоумити його. Не треба, щоб він заплямувався у скандалі. Я можу йти?

— Так, Джеймсе, — мовив М. — І дякую за допомогу. Напевне, Дракс просто дурень. І ще з примхами. Але мене бентежить не він. Не можна допустити, щоби з його ракеткою сталось якесь неподобство. Бо в якомусь сенсі Дракс і є «Мунрейкер», тобто... Гарзд, побачимось о шостій. І не переймайтеся щодо одягу. Дехто приходить у вечірньому вбранні, дехто — ні. Ми будемо у звичайному. А зараз ідіть та потрїть наждаком кінчики пальців, чи що там шулери роблять, аби поліпшити дотик.

Бонд усміхнувся до М. і встав з крісла. Вечір обіцяв бути цікавим. Поки виходив у приймальню, подумав, що принаймні розмову з М. ніщо не затьмарило.

Секретарка була на місці. На столі поруч із друкарською машинкою стояли тарілка зі сандвічами і склянка молока. Маніпенні кинула на Бонда побіжний погляд, та з виразу обличчя нічого не зрозуміла.

— Звісно, він мене не дочекався, — сказав Бонд.

— Пішов майже годину тому, — кинула міс Маніпенні докірливо. — Зараз — пів на третю. Повернеться з хвилини на хвилину.

— Побіжу в їдальню, поки її не зачинили, — сказав Бонд. — Передай, що я пригощу його наступним разом, — він усміхнувся до дівчини, вийшов у коридор і далі — до ліфта.

В офіцерській їдальні було лише кілька людей. За столиком Бонд сидів сам; він з'їв смажену камбалу, велику порцію салату асорті, рясно заправленого гірчицею, кілька шматочків сиру «брі» з тостом та випив півкарафи білого «бордо». Потім посмакував двома філіжанками чорної кави й о третій повернувся до свого кабінету. Частково обдумуючи завдання М., нашвидку дочитав натівський файл та, розказавши секретарці, де його можна знайти увечері, попрощався. О пів на п'яту він уже забирав машину з гаража на задньому дворі будинку.

— Нагнітач трохи свистить, сер, — доповів відставний механік ВПС, який ставився до «Бентлі» Бонда як до свого власного авто. — Залиште мені машину завтра, якщо нікуди не збираєтеся вдень.

— Буду вам вдячний, — сказав Бонд й обережно виїхав з парковки на Бейкер-стріт під низьке буркотіння дводюймової вихлопної труби.

Він дістався дому хвилин за п'ятнадцять. Залишивши машину під платанами у маленькому сквері, увійшов у квартиру на першому поверсі переоблаштованого будинку епохи Регентства³⁵, пройшов у вітальню, заставлену книжковими стелажми, після недовгого пошуку витягнув з полиці книгу «Скарн³⁶ про карти» і кинув на вишуканий столик у стилі «ампір» під широким вікном. Опісля ступив у маленьку спальню, оздоблену біло-золотими коулськими³⁷ шпалерами і темно-червоними завісами, роздягнувся і більш-менш акуратно кинув одяг на темно-блакитне покривало двоспального ліжка. Потім пройшов у ванну кімнату і прийняв душ. Перш ніж залишити ванну, прискіпливо

оглянув своє обличчя в дзеркалі й вирішив, що нема потреби потурати забобону голитися двічі на день.

Із свічада на нього дивилися сіро-блакитні очі, сповнені того особливого світла, яке з'являлося, коли він занурювався у розв'язання цікавої проблеми. Худорляве, суворе обличчя додавало погляді хтивості, суперництва. Дещо хиже та рішуче проглядалося в жесті, яким він провів по щоці, різко відкинувши з лоба щіткою неслухняне волосся, що комою звисало над його правою бровою. Він раптом помітив, що разом із тим, як бліднішала його засмага, шрам на правій щоці стає менш помітним; а, кинувши погляд на оголене тіло, відзначив, що майже непристойна білість, залишена його купальними шортами, стає не такою контрастною. Бонд усміхнувся, дещо пригадавши, і залишив ванну кімнату.

Десять хвилин по тому він у накрохмаленій білій сорочці, темно-синіх саржевих штанах, темно-синіх шкарпетках і надраєних до блиску чорних мокасінах сидів за столиком з колодою карт у одній руці та чудовим підручником з картярського шахрайства Скарна — в другій.

За півгодини він пробіг розділи про способи цього «мистецтва», попрактикувався в механічному триманні колоди (три пальці тримають довгу сторону, вказівний — на короткій стороні згори, великий палець — до себе), приховуванні й фальшивому знятті. Поки він читав, його руки працювали машинально, завченими рухами. Було приємно відчути, що пальці жваві та рухаються впевнено, а карти не шурхотять навіть під час найскладнішого фальшивого зняття однією рукою. О п'ятій тридцять Бонд відклав карти й закрив книгу.

Він пройшов до спальні, наповнив сигаретами широкий чорний портсигар і поклав його до задньої кишені штанів. Потім пов'язав чорну шовкову краватку, одягнув піджак, перевірів чекову книжку і записник.

На хвильку затримався, замислившись. Потім вибрав два білі шовкові носовики, ретельно склав їх і засунув у бокові кишені піджака.

Відтак Бонд запалив сигарету, повернувся до вітальні та хвилин десять розслаблено посидів за столом, споглядаючи безлюдний сквер за вікном і обмірковуючи прийдешній вечір, а також свій похід до «Блейдс» — у найвідоміший у світі приватний картярський клуб.

Точної дати заснування «Блейдс» Бонд не знав. Друга половина вісімнадцятого сторіччя стала свідком відкриття багатьох кофейних домів і гральних залів, але заклади часто змінювали місце своєї діяльності та власників, залежно від моди чи фортуни. «Вайтс» був заснований у 1755³⁸, «Альмакс»³⁹ у 1764, «Брукс» — у 1774⁴⁰, й того ж року на задвірках Сент-Джеймсу⁴¹ на Парк-стріт відчинив свої двері «Скавуар Вівр», який невдовзі став клубом «Блейдс».

«Скавуар Вівр» був надто особливим, щоби діяти, тому за рік припинив своє існування. Тоді, в 1776 році, Гораціо Волпол⁴² написав: «Новий клуб відкрився на Сент-Джеймс-стріт, що пиндючиться взяти гору над попередниками», а в 1778-му «Блейдс» уперше згаданий у листі історика Гіббона⁴³, котрий зв'язував клуб з його засновником, німцем Лоншаном, який тоді керував «Жокейським клубом»⁴⁴ у Ньмаркеті.

Від самого відкриття «Блейдс» супроводжувала вдача, і в 1782-му герцог Вюртемберзький захоплено повідомив своєму молодшому братові: «Це справжній «Клуб клубів»! Тут є чотири чи п'ять столів для гри у п'ятнадцять, за якими одночасно триває гра, столи для вісту та пікету, а далі — розкішний стіл для гри в кості. Я грав на двох столах одночасно. Два сундуки з гірками по чотири тисячі гіней⁴⁵ у кожному ледве змогли задовольнити нічний обіг».

Згадування стола для гри в кості, напевне, служить ключем до розуміння секрету процвітання клубу. Дозвіл на таку ризиковану, але популярну гру, як кості, видало, вочевидь, правління — всупереч власній постанові, де зафіксовано: «Жодних азартних ігор не дозволено в цьому домі зібрань — ані шахів, ані вісту, пікету, крибіджу, кадрілі, ломберу чи тредвілю».

У будь-якому випадку клуб продовжив розквітати і досі залишається домівкою для найкращих азартних гравців з усього світу. Звісно, він уже не такий аристократичний і рафінований, яким був колись, — тому посприям перерозподіл багатства, але й досі «Блейдс» — найексклюзивніший клуб Лондона. Число членів обмежено двома сотнями, а кожен кандидат для подальшого за нього голосування має відповідати двом вимогам: поводитись як джентльмен, а також «пред'явити» сто тисяч фунтів готівкою чи надійними цінними паперами.

Можливості, які надає своїм членам «Блейдс», за винятком азартних ігор, настільки привабливі, що його правління ввело правило, за яким члени зобов'язані впродовж року виграти чи програти на території клубу не менше п'ятисот фунтів, у іншому разі заплатити річну пеню — двісті п'ятдесят фунтів. Їжа та вино тут найкращі у Лондоні, але рахунків не виставляють; вартість страв щотижнево автоматично відраховують пропорційно доходам переможців. А враховуючи те, що кожного тижня не менше п'яти тисяч фунтів переходять за столами з рук у руки, податок цей не такий уже болісний, та й ті, хто програв, отримують задоволення хоча б від часткової компенсації поразки; тим самим правилом обґрунтована справедливість податку для тих, хто грає нерегулярно.

Прислуга — це загибель або спасіння для будь-якого клубу, та у «Блейдс» вона не має собі рівних. Півдюжини служниць, які обслуговують кімнату для їжі, підібрані відповідно до найвищих стандартів краси. Бували випадки, коли молодші члени клубу таємно приводили їх на бали дебютанток, ну, а якщо та чи інша дівчина давала себе умовити залишитися на ніч в одній із дванадцяти членських спалень, це вважали суто особистою справою члена клубу.

Є кілька нюансів, що вносять лепту в люксовість цього закладу. На його території в обігу тільки нові купюри та дрібні гроші, тож якщо ви залишаєтеся на ніч, слуга, принісши ранковий чай і номер «Таймс», замінить ваші купюри та срібло на нові. Жодна газета не надходить до читальної кімнати без попереднього випрасування. «Флоріс»⁴⁶ забезпечує вбиральні та спальні милом і лосьйонами; порт'є має пряму лінію зв'язку з «Лендброксом»⁴⁷, а сам клуб абонує найкращі ложі на ключових кінських перегонах, на стадіоні «Лордз»⁴⁸, у Хенлі⁴⁹ та Вімблдоні⁵⁰. Членів «Блейдс», які подорожують за кордоном, автоматично приймають у найпрестижніші клуби усіх європейських столиць.

Коротше кажучи, членство у «Блейдс», в обмін на сто фунтів вступного внеску та п'ятдесяти фунтів щорічного збору, надає вікторіанський стандарт розкоші, разом із можливістю у більш як комфортних умовах виграти чи програти будь-яку суму в межах двадцяти тисяч фунтів на рік.

Розмірковуючи над усім цим, Бонд зробив висновок, що вечір обіцяє стати приємним. За все життя йому доводилося грати у «Блейдс» лише дюжину разів, і останнього разу він сильно обпікся, граючи в покер з високими ставками. Однак передчуття великої гри у бридж, а також імовірний рух кількох, зовсім не зайвих, сотень фунтів у кишеню чи з нею примушували його м'язи напружитися в очікуванні візиту.

Звісно, була ще невеличка справа зі сером Хьюго Драксом, що могла додати штрихів драматизму сьогоднішньому вечорові.

Бонд навіть не надав значення дивному знакові, свідком якого став під час поїздки по Кінгс-роуд у напрямку Слоан-скверу, оскільки мозок частково був зайнятий роздумами про візит до клубу.

До шостої залишалося кілька хвилин, коли пролунав грім. Небо, набрякле дощем, раптом потемнішало. На іншому боці площі, високо над нею, заблимало електричне табло. Завмираючі світлові імпульси змусили катодну трубку запустити механізм, який підтримуватиме табло в робочому стані впродовж ночі, допоки перші ранкові сонячні промені не торкнуться трубки і розімкнуть електричне коло.

Здригнувшись од несподіванки при появі величезних криваво-червоних літер, Бонд пригальмував біля тротуару, вибрався з машини і перетяв вулицю, щоби краще розгледіти рекламну вивіску.

А, ось воно що! Деякі літери приховував сусідній будинок. То була реклама «Шелл». «ЛІТНІЙ «ШЕЛЛ» УЖЕ ТУТ».

Посміхнувся під ніс, Бонд повернувся до автівки і рушив далі.

Коли він уперше побачив вивіску, наполовину приховану сусіднім будинком, величезний криваво-червоний напис проголошував зовсім інше послання.

Літери кричали: «ЧОРТ УЖЕ ТУТ... ЧОРТ УЖЕ ТУТ... ЧОРТ УЖЕ ТУТ⁵¹...»

«СВІТЛЯК»

Бонд залишив «Бентлі» неподалік від клубу, завернув за ріг і опинився на Парк-стріт.

Оголена, фасадна частина клубу «Блейдс» у стилі Адамів⁵², заглиблена приблизно на ярд порівняно зі сусідніми будівлями, мала в

передзахідних присмерках вишуканий та елегантний вигляд. Темно-бордові портъери в арочних вікнах першого поверху по обидва боки від входу були опущені, й Бонд на мить побачив ув одному з вікон другого поверху портъє в уніформі, який і тут опускав портъери. У вікні посередині бовваніли постаті двох чоловіків, схилених над гральним столом, найімовірніше, над нардами; він побачив, як над їхніми головами виблискує одна з трьох великих люстр, що освітлювали славетну гральну залу.

Штовхнувши обертові двері, Бонд підійшов до старовинної конторки, за якою тронував Бреветт, хоронитель клубу, радник та близький друг доброї половини членів клубу.

— Добрий вечір, Бреветте. Адмірал уже тут?

— Добрий вечір, сер, — відгукнувся Бреветт, упізнавши Бонда, який бував тут як гість. — Адмірал чекає на вас у ігорній залі. Гарсон, супроводіть командера⁵³ Бонда до адмірала. Хутко!

Поки Бонд крокував за хлопчиком в уніформі по стертих білих та чорних мармурових клітинах підлоги, а потім догори широкими сходами, огороженими елегантною балюстрадаю з червоного дерева, він пригадав кумедну історію про те, як на виборах одного нового члена клубу той отримав дев'ять чорних кульок, при тому, що на зібранні були присутніми тільки вісім членів правління. Бреветт, який обходив з урною тих, хто голосував, згодом Голові зізнався: він настільки побоювався, аби кандидат не пройшов, що наважився сам кинути чорну кульку. Ніхто не протестував. Правління було готове радше розпрощатися з Головою, ніж позбутися портъє, предки якого займали цю посаду більше сотні років.

Хлопець розчинив стулку високих дверей на верхньому майданчикові сходів і притримав, пропускаючи Бонда всередину. Продовгувата зала була напівпорожня, і Бонд одразу помітив М., який самотиною сидів у алькові біля лівого з трьох арочних вікон і розкладав пасьянс. Відпустивши хлопця, Бонд пішов по пишному килиму, відзначаючи про себе духовитий аромат дорогих сигар, приглушені голоси, що лунали від трьох столів для бриджу, та різке клацання костей, кинутих на невидиму дошку для нардів.

— Ось і ви, — мовив М., побачивши Бонда. Він махнув рукою на вільне крісло напроти. — Тільки дайте мені закінчити. Я вже кілька

місяців не можу скласти цей клятий «кенфілд». Вип'єте?

— Ні, дякую, — відповів Бонд, відкинувся в кріслі й запалив сигарету. Цікаво було спостерігати, як зосереджено М. розкладає пасьянс.

«Адмірал сер М*** М***** займає якусь посаду в Міністерстві оборони». М. нічим не відрізнявся від будь-якого іншого члена будь-якого клубу на Сент-Джеймс-стріт. Темно-сірий костюм, накрохмалений білий комір сорочки, улюблена темно-синя в цяточку краватка-метелик, нетуго пов'язана, тонкий чорний шнурок монокля, яким М., здається, користувався тільки, щоб читати меню, худорляве обличчя моряка з ясними, проникливими очима. Важко повірити, що ще годину тому він розігрував партію проти ворогів Англії, де на дошку були поставлені життя тисяч пішаків, що на його руках могла бути чиясь свіжа кров або вдала крадіжка, або він володів жахливою інформацією про огидний випадок шантажу.

А що сторонній спостерігач зможе розповісти про нього — про командера Джеймса Бонда, С.М.Г.⁵⁴, R.N.V.S.R⁵⁵, який також «займає якусь посаду в Міністерстві оборони», доволі замкнутий молодик, за тридцять з гаком, котрий сидить напроти адмірала? Яке в нього суворе холодне обличчя. Виглядає підтягнутим. Мабуть, виконував доручення Темплера⁵⁶ в Малайї⁵⁷. Чи в Найробі⁵⁸. Може, бився з «мау-мау». Суворий чолов'яга. Таких не часто зустрінеш у «Блейдс».

Бонд знав, що має не типову для англійця зовнішність. Знав, що йому нелегко залишатися непомітним. Особливо в Англії. Він знизав плечима. Головне для нього — не виділятися за кордоном. В Англії завдання йому виконувати не доручать. Це — поза межами юрисдикції Секретної служби. Та як би там не було, а сьогодні увечері він прикриття не потребуватиме. Це — відпочинок.

Хмикнувши, М. кинув карти на стіл. Бонд машинально взяв колоду і почав тасувати її відповідно до рекомендацій Скарна, розкладаючи колоду пополам, а потім з'єднуючи торцями, підважуючи за краї, так щоб карти не відривалися від столу. Вирівнявши колоду, він відклав карти.

Тим часом М. звернувся до камердинера, який проходив мимо.

— Принесіть, будь ласка, карти для пікету, Таннере.

Камердинер зник й одразу повернувся з двома тонкими колодами. Зірвавши обгортковий папір, він поклав їх на стіл разом двома руками і застиг в очікуванні подальших розпоряджень.

— Принесіть мені віскі зі содовою, — попросив М. — Впевнені, що не хочете випити?

Бонд поглянув на годинника. Пів на сьому.

— Можна мені сухий мартіні? — спитав він. — З горілкою та великою скибкою лимонної цедри.

— Ще те пійло, — відреагував М., коли камердинер пішов. — Ну, а тепер давайте я швиденько виграю у вас пару фунтів і підемо дивитися на бридж. Нашого приятеля ще нема.

Півгодини вони розважалися грою, в якій досвідчений гравець майже завжди має шанси на успіх, навіть якщо карта не йде. Наприкінці гри Бонд розсміявся і витягнув з кишені три однофунтові купюри.

— Яюсь цими днями засяду за пікет і вивчуся грати посправжньому, — сказав він. — Досі я жодного разу не виграв у вас.

— Уся справа в пам'яті та правильному підрахунку, — мовив М. задоволено. Він допив віскі. — Ану ж подивімося, що там із бриджем. Наш клієнт грає за столом Базілдона. Прийшов хвилин десять тому. Якщо щось помітите, просто кивніть, тоді спустимося та побалакаємо.

Він підвівся, Бонд слідом.

У дальньому кінці кімнати почали збиратися відвідувачі, за півдюжиною столів тривала гра. За круглим покерним столом під центральною люстрою три гравці розкладали у п'ять стосів фішки в очікуванні ще двох партнерів. Стіл для бакара у формі нирки був усе ще зачохлений і, напевне, залишиться таким до кінця вечері, а тоді за ним зберуться прихильники «залізки».

Бонд пройшов за М., насолоджуючись видом, що відкрився його поглядом: зелені оази столів, дзенькіт бокалів на тацях, котрі офіціанти розносили між гравцями, гомін, який раз од разу переривався вигуками і схвальним сміхом, легкий туман сизого тютюнового диму, що піднімався через темно-бордові абажури над кожним столом. Його серце забилося частіше, а запах азарту вдарив у ніздрі, коли йшли довгою залою, щоби приєднатися до компанії.

М. разом із Бондом проходжувався від столу до столу, обмінювався вітаннями з гравцями, поки не наблизилися до останнього столу під чудовим портретом Бо Браммела⁵⁹ пензля Лоуренса⁶⁰, що висів над каміном у стилі Адамів.

— Контра⁶¹, чорт забирай, — пролунав гучний, веселий голос гравця, котрий сидів спиною до Бонда. Усе, що він бачив, — це потилицю, рясно порослою рудим волоссям. Кинув погляд ліворуч — на серйозний, зосереджений профіль лорда Базілдона. Голова «Блейдс» сидів, відкинувшись у кріслі й витягнувши руку, прискіпливо розглядав з-під носа свої карти, немов якийсь раритет.

— У мене така чудова комбінація, що я змушений оголосити реконтру⁶², мій дорогий Драксе, — мовив він і кинув погляд на партнера⁶³. — Томмі, якщо піде щось не так, спишемо на мій рахунок.

— Дурниці, — заперечив партнер. — Що скажете, Мейєре? Роздягнемо Дракса?

— Сумніваюся, — відгукнувся квітучий на вид чоловік середнього віку, який грав у парі з Драксом. — Я — пас, — він взяв з бронзової попільниці сигару й акуратно встромив її в рот.

— Я теж пас, — мовив партнер Базілдона.

— Не буду оригінальним, пас, — озвався Дракс.

— П'ять трэф реконтра, — оголосив Базілдон. — Ваш хід⁶⁴, Мейєре.

Бонд поглянув через плече в карти Дракса. У того на руках були два тузи — піковий та чирвовий. Він не задумуючись пустив їх у хід, зайшовши зі ще однієї чирви, яку Базілдон узяв королем.

— Гаразд, — мовив Базілдон. — У вас лишається чотири козири, серед них — дама. Зараз ми позбавимо її Дракса, — і він імпасував⁶⁵ проти Дракса, але Мейєр забрав дамою взятку.

— Побий мене грім! — скрикнув Базілдон. — Звідки у Мейєра взялася та дама? Клята доля! Гаразд, проте я забираю решту, — він віялом виклав карти на стіл і запитально подивився на партнера. — Що скажете, Томмі? Дракс оголошує контру, а дама виявляється у Мейєра, — в його голосі чулося тільки природне у такій ситуації роздратування.

Дракс хмикнув.

— Невже ви гадали, що у мого партнера тільки ярборо⁶⁶? — глузливо спитав він Базілдона. — Що ж, ще чотириста очок зверху. Ваша здача,

— він зрізав карти для Базілдона, і гра продовжилася.

Отже, значить, до того здавав Дракс. Це могло бути важливим. Бонд запалив сигарету й задумливо втупився Драксу в потилицю.

Зі ступору його вивів голос М.

— Безіле, пам'ятаєте мого друга, командера Бонда? Я запросив його сьогодні зіграти пару роберів.

Базілдон люб'язно посміхнувся до Бонда.

— Добрий вечір, — привітався він та жестом руки відрекомендував тих, хто сидів за столом зліва направо: — Мейер, Денжерфілд, Дракс.

Троє чоловіків відірвалися від карт, а Бонд кивком голови привітав присутніх.

— Усі ви всі знайомі з адміралом, — додав голова, беручись до роздачі.

Дракс обернувся в кріслі.

— О, адмірале, — галасливо мовив він, — радий бачити вас на борту. Вип'єте?

— Дякую, — відповів М, силувано посміхнувшись. — Тільки-но випив.

Дракс повернувся до Бонда, який мигцем побачив рудувату щетину вусиків та холодні сині очі.

— А ви як? — звернувся він до Бонда.

— Ні, дякую, — відповів Бонд.

Дракс повернувся до столу й підняв карти. Бонд спостерігав, як він грубуватими руками сортує карти. Потім обійшов стіл, щоб перевірити іншу версію.

Дракс, на відміну від більшості гравців, розкладав карти не за мастями, а за кольорами — тільки на чорні та червоні, й ще не за старшинством, що ускладнювало надання порад з боку спостерігачів, а також практично унеможливлювало підглядання від партнерів по грі.

Бонд знав, що такий спосіб розкладання використовують тільки найуважніші та досвідчені гравці.

Бонд зупинився біля каміна. Витягнувши сигарету, він прикурив від пламеню газового ріжка у срібній сіточці — реліквія з часів, коли не користувалися сірниками, — той поруч з ним стирчав із стіни.

Зі свого місця він міг чудово бачити карти Мейера, а відступивши крок праворуч, — і Базілдона. Ніщо не заважало спостерігати за сером

Хьюго Драксом, хоча збоку здавалося, що він цікавиться тільки грою.

Дракс справляв враження людини, яка хизується багатством. Він був кремезним чоловіком — не менше футів шести зросту, прикинув Бонд, і надзвичайно широкий у плечах. Приплющена велика голова вкрита рудим волоссям, розділеним проділом посередині. По обидва боки проділу він начісував волосся на скроні з метою, як здогадався Бонд, приховати якомога більше блискучої, у зморшках шкіри, котрою була вкрита більша частина правої половини обличчя. Наслідки пластичної операції можна було помітити на його правому вусі, що значно відрізнялося від лівого, а також на правому оці, відновити котре хірургам так і не вдалося. Праве око було значно більшим за ліве через контрактуру пересадженої шкіри, яку використали для формування верхньої та нижньої повік, що виглядали нездорово запаленими. Бонд сумнівався, що це око заплющується повністю — напевне, Дракс накладає на нього на ніч пов'язку.

Щоб якомога краще приховати потворно натягнуту шкіру, яка покривала добру половину обличчя, Дракс відростив густі вуса, а також бакенбарди, що опускались аж до мочок вух. Жмутки волосся були розкидані й по його вилицях.

Густі вуса він завів ще й з іншою метою. Рослинність допомагала замаскувати верхню щелепу, що від природи випиналась, а також зуби, що стирчали вперед. Бонд подумав, що це могло статися через дитячу звичку смоктати палець, що і призвело до такого жахливого звихнення або діастеми. Вуса приховували «кінські зуби», й тільки коли Дракс просторікував, а він це любляв, а також під час гучноголосого реготу ця незграбність і виявлялася.

У цілому обличчя Дракса — буйною рудою шевелюрою, товстим носом та могутніми щелепами і рум'яними щоками — справляло химерно-кричуще враження. Бонду він нагадав інспектора манежу в цирку. А контрастуюча гострота та холодність його лівого ока лише підкріплювали цю характеристику.

Пихатий, грубуватий, гучноголосий вискочка. Таким став би вердикт Бонда, якби він не знав про здібності Дракса. Чи, може, спало в голову Бонду, таке враження складалося від уяви Дракса про денді часів регентства — невинний маскарад людини зі спотвореним обличчям, до того ж сноба.

У пошуках подальших доказів Бонд помітив, що Дракс сильно пітнів. Незважаючи на перекоти грому, що час від часу чулися вдалині, вечір видався прохолодним, але Дракс раз за разом витирав обличчя та шию величезною картатою хустиною. Він безперестанку палив і, після дюжини затяжок, гасив недопалки сигарет з віргінського тютюну, однак майже відразу запалював нову, яку витягував з портсигара, що лежав у кишені піджака. Його великі руки, покриті рудуватим заростом, постійно рухалися: перебирали карти, торкалися запальнички, що лежала поруч зі срібним пласким портсигаром на столі, скубали пасемко волосся на скроні або промокали хустиною обличчя та шию. Час від часу Дракс підносив пальця до рота і кусав ніготь. Навіть на відстані Бонд бачив, що усі його нігті згризені майже до м'яса.

Лапища Дракса були сильні та вправні, однак великі пальці здавалися незграбними, і Бонд не відразу зрозумів, що саме з ними не так. Нарешті второпав, що вони протиприродно довгі й сягають майже верхньої фаланги вказівного пальця.

Огляд зовнішності Дракса Бонд завершив костюмом, який був дорогим та бездоганним: темно-синій у смужку, з легкої фланелі, двобортний піджак з відігнутими манжетами, біла шовкова сорочка з накрохмаленим коміром та скромна краватка в дрібну сіро-білу клітку, скромні запонки — на вид від Картье та простий золотий годинник «Патек Філіп» на чорному шкіряному ремінці.

Бонд запалив нову сигарету і зосередився на грі, залишивши півсвідомості аналізувати деталі зовнішності Дракса та його манери, які, здавалося, відігравали важливу роль для розуміння загадки шахрайства, природа якого ще тільки мала бути розкрита.

За півгодини карти завершили повний цикл.

— Здаю я, — владно мовив Дракс. — До кінця партії ми матимемо солідну цифру над ризикою. Давайте, Максе, прикупіть хоча б пару тузів. Мені набридло тягнути весь віз самому, — він здавав неквапливо, впевнено, підтримуючи загальний запал компанії грубуватими жартами. — До дідька довгий робер, — звернувся до М., який сидів між Драксом і Базілдоном, посмоктуючи люльку. — Вибачте за цю затримку. Зіграємо після вечері? Ми з Максом проти вас та командера як-там-його. Як, ви сказали, його звать? Добре грає?

— Бонд, — відповів М. — Джеймс Бонд. Так, думаю, ми зіграємо з превеликою насолодою. Що скажете, Джеймсе?

Очі Бонда були прикуті до схиленої голови Дракса та його рук, що рухалися повільно. Ось воно! Попався, мерзотнику! «Світляк». Банальний, безглуздий «світляк», який не протримався б і п'яти хвилин у професійній грі. М. побачив ув очах Бонда тріумфальний блиск, коли вони зустрілися поглядами.

— Чудово, — з ентузіазмом відізвався Бонд. — Просто чудово.

Він ледь помітно кивнув головою.

— Ви обіцяли показати мені перед вечерею «Книгу парі». Казали, що вона мене здивує.

М. також кивнув.

— Ще б пак! Ідемо. Вона у кабінеті секретаря. А Базілдон приєднається до нас пізніше, пригостить коктейлями і розповість результати цієї баталії не на життя, а на смерть, — він підвівся.

— Замовляйте, що бажаєте, — сказав Базілдон, кинувши на М. швидкий погляд. — Я спущуся до вас, тільки-но прищемимо їм хвоста.

— Тоді о дев'ятій, — мовив Дракс, переводячи погляд з М. на Бонда. — Покажіть йому парі про дівчат на повітряній кулі, — він підняв карти. — Здається, я виграю усі грошенята в цьому казино, — і додав, мигцем глянувши в карти: — Три без козиря, — кинув тріумфальний погляд у бік Базілдона. — Подивимось, як вам вдасться прищемити мені хвоста.

Бонд, вийшовши зі зали слідом за М., не почув відповіді.

Вони мовчки спустилися сходами і дісталися до кабінету секретаря. В кімнаті було темно. М. увімкнув світло й сів у крісло перед столом, заваленим паперами. Він розвернувся до Бонда, який підійшов до порожнього каміна, витягуючи сигарету.

— Щось помітили? — спитав М., дивлячись на Бонда.

— Так, — відповів Бонд. — Він махлює, без жодних сумнівів.

— Он як, — безпристрасно відгукнувся М. — І як він це робить?

— Тільки на своїй роздачі, — пояснив Бонд. — Пригадуєте його срібний портсигар, що лежить попереду на столі, поруч із запальничкою? Звідти він сигарети не виймає. Не хоче залишати відбитки на поверхні. Портсигар без рисунка й відполірований до блиску. Коли він роздає, той майже прикритий картами та його

лапами. Він не відсовує рук від портсигара. Розкладає на чотири купки просто перед собою. Кожна карта відбивається у кришці. Вона віддзеркалює не гірше за свічадо, а виглядає невинно. Оскільки він першокласний бізнесмен, значить, у нього відмінна пам'ять. Згадайте, я розповідав вам про «світляків». Так от, це — один з варіантів. Нічого дивного, що йому вдаються такі екстравагантні прорізки. З тією контрою, яку ми з вами спостерігали, все узагалі просто. Він знав, що у партнера дама з прикриттям. Із двома тузами його контрі був гарантований успіх. Інші роздачі він грає нарівні з усіма. Але кожна четверта дає йому неймовірну перевагу. Нічого дивного, що він завжди у виграші.

— Але ж ніхто інший цього не помітив! — заперечив М.

— При роздачі природно дивитися на карти, — пояснив Бонд. — Так усі й роблять. До того ж від своєї задачі він відволікає глузуванням, чого не робить, коли здають інші. Припускаю, в нього чудовий периферійний зір, що так високо цінують наші медики з приймальної комісії. Дуже широкий кут огляду.

Відчинилися двері, до кімнати увійшов Базілдон. Увесь наелектризований.

— Чорт забирай Дракса, він перебив останню пропозицію, — вибухнув Базілдон. — Ми з Томмі могли взяти чотири чирви, якби ризикнули зіграти. Вони мали на руках чирвового туза, шість взятків на трефах, туза та короля бубен і якусь «шваль». Дев'ять взятків просто на рівному місці. Як він наважився оголосити три без козира — в голові не вміщується, — він трохи охолонув. — Гаразд, Майлзе, — перемкнувся на іншу тему, — чи знайшов ваш приятель розгадку?

М. подав знак Бонду, і він повторив те, що розказав М.

Обличчя лорда Базілдона червоніло в міру того, як Бонд оповідав.

— Чорт забирай! — вибухнув він, коли Бонд закінчив говорити. — Якого дідька він це робить! Бісів мільйонер, купається у грошах. Чудовий скандал нам світить. Я просто зобов'язаний доповісти правлінню. У нас не було випадків шулерства з часів Першої світової, — лорд почав нервово міряти кімнату кроками. Однак проблеми клубу швидко відійшли на другий план, як тільки він пригадав значення самого Дракса. — Кажуть, що його ракета скоро буде закінчена. Дракс

приїздить до нас кілька разів на тиждень, щоби трохи відпочити. Він же національний герой! Яка ганьба!

Лють Базілдона трохи стихла, коли він подумав, яка відповідальність лягає на нього. Лорд звернувся до М., шукаючи підтримки:

— Гарзд, Майлзе, що накажете мені робити? У нашому клубі він виграв тисячі фунтів, адже інші їх програли. Ось хоча б сьогоднішній вечір... Звісно, я не кажу про власні втрати. Але як бути, скажімо, з Денжерфілдом? Я випадково дізнався, що останнім часом у нього великі неприємності на біржі. Не бачу, яким чином приховати це від правління. Я не покриватиму його, ким би той Дракс не був. Розумієте, що це означатиме. У правлінні нас десятеро. Обов'язково станеться витік. А тоді — скандал. Кажуть, що «Мунрейкер» не може існувати без Дракса, а газети стверджують, що майбутнє усієї країни залежить від тієї штуkenції. Це до біса серйозна справа, — він замовк і кинув сповнений надії погляд на М., потім на Бонда. — Чи, може, ви бачите інший вихід?

Бонд загасив сигарету.

— Його можна зупинити, — мовив спокійно він. — За умови, якщо дозволите мені відплатити йому його ж монетою, — додав з посмішкою.

— Робіть, що вважаєте за доцільне, — махнув рукою Базілдон. — Що саме ви маєте на увазі?

Упевненість Бонда пробудила в ньому промінь надії.

— Що ж, — сказав Бонд, — я покажу, що помітив його шахрайство, і разом з тим живцем облуплю в його ж грі. Звісно, постраждає і Мейер. Може втратить багато як партнер Дракса. Це має значення?

— Надайте йому урок, — відповів Базілдон, у якого наче гора впала з пліч від полегшення і який зрадив би будь-якому рішенню. — Він у Дракса на побігеньках і заробив добряче разом з ним. Ви ж не думаете...

— Ні, — відповів Бонд. — Я впевнений, він ні про що не здогадується. Хоча деякі заявки Дракса і для нього стають шоком. А ви, сер, — звернувся він до М., — нічого не маєте проти?

М. замислився. Зиркнув на Базілдона.

У його погляді сумніву не було.

Він подивився на Бонда.

— Добре, — сказав. — Що має бути, того не минути. Хоча я не в захваті від плану, але розділяю побоювання Базілдона. Якщо ви упевнені, що нам це вдасться і мені не знадобиться, — додав він з посмішкою, — палмувати карти чи ховати їх у рукаві. В цьому я не мастак.

— Не знадобиться, — відгукнувся Бонд. Засунув руки у кишені піджака і торкнувся двох шовкових носовичків. — Сподіваюся, нам це вдасться. Єдине, що мені знадобиться, — дві колоди використаних карт, по одній кожного кольору, та десять хвилин на підготовку тут на самоті.

Вечеря у «Блейдс»

Пробило вісім, коли Бонд услід за М. пройшов крізь високі двері на сходовому майданчику, що примикав до гральної зали, й опинився в розкішній їдальній залі «Блейдс», витриманій у біло-золотих кольорах стилю епохи Регентства.

М. зробив вигляд, що не почув запрошення Базілдона, який сидів на чолі великого центрального столу, де залишалися вільними ще два місця. Натомість він рішуче пересік залу, де стояли шість менших столів, і жестом запропонував Бонду зайняти зручне крісло, звідки відкривався вид на обідню залу, а сам сів ліворуч від Бонда, спиною до зали.

Старший стюард уже стояв позаду крісла Бонда. Він поклав карту меню поруч з тарілкою, а другий примірник простягнув М. Угорі виблискував напис «Блейдс», зроблений витонченим золотим шрифтом. Нижче тягнувся довгий перелік страв.

— Не утруднюйте себе читанням усього списку, якщо не маєте на меті щось конкретне, — сказав М. — Одним з найперших і, можливо, найкращих правил клубу було таке, що будь-який його член може замовити будь-яку страву — дешеву чи дорогу — але має за неї заплатити. Воно дійсне і сьогодні, з єдиною різницею, що тепер за це не треба платити. Отже, ви можете замовити будь-що, — він підняв погляд на стюарда. — Чи залишилася ще ікра білуги, Портерфілде?

— Так, сер. На тому тижні у нас був новий завіз.

— Чудово, — сказав М. — Тоді мені ікри. Смажені з прянощами нирки і шматок вашого знаменитого бекону. Горошок з молодою картоплею. Суниці у вишневому лікері. А щодо вас, Джеймсе?

— Маю пристрасть до справжньої копченої сьомги, — сказав Бонд і перебіг поглядом далі по меню. — Котлети з ягняти. Такі ж овочі, як і вам, оскільки у нас зараз травень. Спаржа з соусом беарнез виглядає дуже привабливо. А також скибочку ананаса, — він відкинувся у кріслі та відклав меню.

— Приємно мати справу з людиною, яка знає, чого хоче, — зауважив М. і поглянув на стюарда. — У вас це все є, Портерфілде?

— Так, сер, — посміхнувся стюард. — Чи не бажаєте, сер, шпикову кістку опісля суниці? Ми щойно отримали з півдюрини добірних, і я спеціально залишив одну на випадок, якщо ви до нас завітаєте.

— Так, звісно. Ви знаєте: я не можу встояти. Не знаю, що то за свято сьогодні, але таке трапляється нечасто.

І запросіть до нас Грімлі, будь ласка.

— Він уже тут, сер, — відповів стюард, поступаючись місцем сомельє.

— А-а, Грімлі, принесіть нам горілки, будь ласка, — він повернувся до Бонда. — То не те пійло, що у вашому коктейлі. Це — справжня довоєнна «Вольфшмідт»⁶⁷ із Риги. Бажаєте трохи під вашу копчену сьомгу?

— Із задоволенням, — відгукнувся Бонд.

— Що ще? — спитав М. — Шампанське? Я збираюся замовити півпляшки кларету. «Мутон Ротшильд»⁶⁸ тридцять четвертого року, Грімлі. А ви, Джеймсе, не звертайте на мене уваги. Я — старий, і від шампанського мене нудить. Але в нас є непогані шампанські вина, правда, Грімлі? Хоча, боюся, Джеймсе, не того сорту, про який ви мені туркотіли. В Англії його знайти важко. «Теттенже», якщо не помиляюся?

Приємно здивований пам'яттю М., Бонд посміхнувся.

— Саме так, — погодився він, — але це не більше, ніж примха. Хоча, з різних причин, я сьогодні й справді випив би шампанського. Залишу вибір на розсуд Грімлі.

Сомельє був утішений.

— Чи можу запропонувати вам, сер, «Дом Периньйон»⁶⁹ сорок шостого року? Наскільки мені відомо, сер, французи продають його

тільки за долари, отже, в Лондоні на нього натрапиш не часто. Якщо не помиляюся, сер, це подарунок з нью-йоркського клубу «Рідженсі». Це — найулюбленіша марка нашого голови, і за його наказом я завжди тримаю це шампанське під рукою.

Бонд схвально усміхнувся.

— Хай буде «Дом Периньон», Грімлі, — погодився М. — Принесіть його просто зараз.

Підійшла офіціантка і поставила на столик корзинки з тостами та срібну тарілочку з джерсійським маслом. Коли вона нахилилась, її чорна спідниця легко торкнулася руки Бонда. Він підняв голову і зустрівся зі зухвалим поглядом двох сяйливих очей, які дивилися на нього з-під м'якої гривки. Дівчина затримала погляд лише на мить, а потім спурхнула. Бонд провів поглядом її білий бант на талії, накрохмалений комірець і манжети на уніформі, поки вона йшла довгою залюю. Його очі звузилися. Він пригадав довоєнні заклади Парижа, де дівчат одягали з такою збудливою суворістю. Яка звітрювалася, варто було повернутися спиною.

Він усміхнувся під ніс. Закон Марти Рішар²⁰ усе змінив.

Закінчивши оглядати сусідів навкруги, М. повернувся до Бонда:

— А що за такий загадковий натяк щодо шампанського?

— Якщо дозволите, сер, — пояснив Бонд, — мені треба сьогодні трохи напиться. Коли дійде до гри, я маю виглядати п'яним. Це нелегко зіграти переконливо, якщо не володіти талантом актора. Сподіваюся, ви не дуже зажуритесь, якщо я виглядатиму трохи напідпитку?

М. підняв брови.

— У вас своя голова на плечах, Джеймсе, — сказав. — Пийте, скільки забажаєте, якщо це допоможе справі. Ага, ось і горілка.

Коли М. налив із запітнілої карафки на три пальці в чарку Бонда, той узяв пучку чорного перцю і кинув у горілку. Перець повільно опустився на дно, кілька його частинок залишилися на поверхні, й Бонд вилучив їх кінчиком пальця. Потім одним махом вилив горілку в горло й поставив на стіл чарку з дрібками перцю на дні.

М. запитально, з іронією подивився на Бонда.

— Такому фокусові мене навчили росіяни в той час, коли я працював у нашій амбасаді в Москві, — пояснив Бонд. — На поверхні часто

збираються сивушні олії — принаймні тоді, коли горілка погано очищена. Це шкідливо. В Росії, де продукують багато самогону, кинути перець в горілку — річ звичайна. Перець тягне сивушні олії донизу. До того ж смак мені сподобався, і я приохотився до цієї звички. Але мені не слід було ображати клуб цінителів «Вольфшмідта», — додав він з посмішкою.

М. хмикнув.

— Усе нормально, допоки ви не почнете сипати перець в улюблене шампанське Базілдона, — зауважив він сухо.

Різкий регіт сміху почувся з дальнього кінця зали. М. кинув погляд через плече, потім повернувся до ікри.

— То що думаєте про цього Дракса? — запитав, відкушуючи шматок намазаного маслом тоста.

Бонд поклав черговий шматок копченої сьомги зі срібної тарелі, що стояла перед ним. Риба мала витончену в'язку текстуру, якої домагаються тільки шотландські заготівельники, — чим дуже відрізнялася від сухуватих продуктів зі Скандинавії. Він скрутив тонку скибку чорного хліба, намазаного маслом, і на мить задумався.

— Сумніваюся, що його манери можуть комусь подобатися. Спочатку я був здивований, як ви його тут витримуєте, — Бонд подивився на М., той знизав плечима. — Звісно, це не моя справа, та й клуби стали би нудними без таких ексцентричних особистостей. До того ж він національний герой, мільйонер і, нарешті, непоганий гравець. Навіть незважаючи на заборонені методи, — додав. — Але в усьому іншому саме таким я його собі й уявляв. Життєрадісний, цинічний, практичний. Мужній. Мене не дивує, що він досягнув успіху. Чого не розумію — як він так легко готовий усе розтоптати. Йдеться про шахрайство. Це — за межами мого розуміння. Що він прагне довести? Що йому закони не писані? Адже Дракс віддається грі так пристрасно, немов це якийсь поєдинок. Подивіться хоча б на його нігті. Обгризені до м'яса. Та й пітніє занадто. Він повністю викладається. А напруження скидає через свої бридкі жарти. Вони жорсткі. У них нема легкості. Мені здалося, що він намагається роздавити Базілдона, як муху. Сподіваюсь, я не втрачу самовладання. Його манера поводитися дуже дратує. Він навіть із партнером обходиться, наче з лайном. Мені Дракс ще не встиг нахамити, однак я

із великим задоволенням прищучив би його, — Бонд посміхнувся. — Звісно, якщо до цього дійде.

— Розумію, куди ви гнете, — сказав М., — але мені здається, що ви надто прискіпливо до нього ставитеся. Насамперед, Дракс виходець із ліверпульських доків, чи звідки він там. І подивіться, де він зараз. А щодо шулера та пролази, то він таким народився. Про який снобізм ви товкмачите?! Думаю, що роботяги по верфі також вважали його горлодером, як і ми у «Блейдс». Щодо шахрайства, то це його природна облудна риса. Дозволю припустити, що на шляху догори він зрізав чимало гострих кутів. Хтось із великих сказав: щоби стати багатим, треба покладатися на сприятливий збіг обставин та безперервну смугу везіння. Щоб розбагатіти, недостатньо тільки природної вдачі. Принаймні так підказує мені досвід. Зі самого початку, коли збираєш першу десятку чи сотню тисяч, усе має складатися гладесенько-рівнесенько. А в тій післявоєнній торгівлі сировиною, з купою правил та обмежень, підозрюю, часто-густо доводилося пхати тисячинку-другу в правильну кишеню. Чиновникам. Тим, хто розуміє тільки додавання, ділення та... мовчання. Корисні штуки в бізнесі.

М. замовк, коли принесли наступні страви. Разом із шампанським в срібному відерці з льодом, а також плетеною корзинкою з півпляшкою кларету для М.

Сомельє затримався рівно настільки, щоб дочекатися схвальних оцінок щодо вин, і відійшов. До столика наблизився хлопчина.

— Командер Бонд? — поцікавився він.

Бонд узяв простягнутого конверта і розпечатав. Витягнув зі середини тонкий конверт та обережно, над столом, відкрив. Білий порошок. Срібним ножом для фруктів Бонд підчепив приблизно половину вмісту конверта і висипав у бокал зі шампанським.

— І що це? — спитав М., в голосі якого чулися нотки нетерпіння.

На обличчі Бонда не було й тіні вини. Саме на нього, а не на М. сьогодні увечері чекало випробування. Бонд знав, що чинить. Він вважав за належне якнайкраще підготуватися до роботи і ретельно передбачити усі деталі, щоби звести до мінімуму шанси на невдачу.

— Це — бензедрин, — пояснив він. — Перед вечерею я зателефонував своїй секретарці й попросив дістати трохи його для мене у нашій медсанчастині. Він мені знадобиться, бо хочу зберегти

ясність розуму під час гри. Хоча бензедрин і підвищує самовпевненість, але, гадаю, мені це придасться.

Він шкоринкою від тосту збовтав шампанське, і білий порошок закружляв у водоверті разом з бульбочками. Потім випив суміш одним великим ковтком.

— Смаку не має, — сказав Бонд, — а шампанське, до речі, просто чудове.

М. поблажливо, як до малої дитини, посміхнувся до Бонда.

— Це ваш бенкет, хазяйське око товар живить. Однак повернемося до вечері. Як вам котлети?

— Першокласні, — визнав Бонд. — Просто тануть у роті. Справжня англійська кухня — найкраща у світі, особливо в цю пору року. До речі, а який розмір ставки? Тобто, мені насправді однаково, бо ми так чи інакше маємо виграти. Але хочу знати, скільки це може вартувати Драксу.

— Дракс любить грати у те, що він називає «один та один», — сказав М., підсовуючи до себе суниці, які щойно принесли. — Ставки здаються скромними, якщо не знати, у що це може вилитись у кінці. На ділі означає червонець за сотню очок та сотню фунтів за робер.

— Он як, — поважно відізвався Бонд. — Зрозуміло.

— Але він з радістю погодиться грати у «два та два» або навіть у «три і три». Сума відповідно зростає. Середній робер бриджу в «Блейдс» становить приблизно десять пунктів. Це — двісті фунтів при системі «один-один». Але ми тут граємо більше роберів. Обмежувальних угод нема, тому багато торгівлі та блефу. Іноді більше, ніж у покері. Особовий склад гравців розмаїтий. Дехто належить до кола найкращих бриджистів Англії, інші — ні в зуб ногою. Але, здається, програш їх не хвилює. Генерал Білі, він у нас за спиною, — М. крутнув головою, — взагалі не спроможний відрізнити червону масть від чорної. Майже щотижня залишає тут кілька сотень фунтів. І нічого. Серце погане. Нащадків нема. Грошей від торгівлі джутом хоч греблю гати. А от Дафф Сазерленд — той неохайний на вигляд чолові'яга, котрий сидить поруч з головою, — просто гангстер. Стабільно заробляє в клубі свої десять тисяч на рік. Приємний чоловік. Чудово розуміється на грі. Раніше грав у шахи за Англію.

Принесли шпикову кістку, і М. замовк. Кістка, загорнута в бездоганно білу мережеву серветку, стояла сторчка на срібній тарілці. Вишукана срібна ложечка була покладена поруч.

Опісля спаржі Бонд уже не міг доторкнутися до тонких скибок ананаса. Вилив рештки льодяного шампанського у бокал. Почувався він пречудово. Бензедрин із шампанським тільки підкреслили смак страв. Уперше за вечерю Бонд відірвався від їжі та розмови з М. і оглянув залу.

Його погляду відкрилася блискуча картина. В обідній кімнаті зібралось близько п'ятдесяти чоловіків, більшість у смокінгах, невимушено спілкуючись між собою, збуджені неперевершеними стравами і напоями, а також об'єднані спільним інтересом — азартними іграми, «Великим Шоломом»²¹, турнірами гольфу, способами кидання кісток у нардах. Можливо, серед них були шахраї або потенційні шахраї, чоловіки, котрі лупцювали дружин, збоченці, хтиві, боягузи, брехуни, але вишуканість середовища наділяла кожного аристократичними рисами.

У дальньому кінці зали, над столом із холодними закусками, що згинався під вагою омарів, пирогів, окостів і заливних делікатесів, висів незавершений портрет місіс Фітцгерберт²² пензля Ромні²³, яка зухвало спостерігала за «Грою в карти» Фрагонара²⁴ — широким жанровим полотном, що займало добру половину стіни над адамовським каміном. На бокових стінах, по центру обрамованої позолоченим бордюром поверхні, висіли рідкісні гравюри — ілюстрації з життя «Клубів пекельного полум'я»²⁵, на яких кожен персонаж робив дрібний жест прихованого порнографічного чи містичного змісту. Вгорі, з'єднуючи стіни зі стелею, простягнувся алебастровий фриз із рельєфом з вирізьблених урн та фестонів, що їх перебивали капітелії з рифленими пілястрами, котрі обрамлювали вікна та високі подвійні двері; останні були вкриті вишукано різьбленим візерунком троянди Тюдорів²⁶ із вплетеними в неї стрічками.

Центральна люстра, виконана у вигляді каскаду кришталевих низок, що закінчувалася широкою тарілкою з кварцовими підвісами, кидала тепле світло на білосніжні скатертини з дамаським мереживом та столове срібло епохи Георга IV. Під нею посередині кожного столу

стояли гіллясті канделябри, що розсіювали золотисте світло від трьох свічок, кожна увінчана абажуром з червоного шовку, завдяки чому обличчя гостей забарвлювалися святковою теплотою, яка надавала блиску і раптовому непривітному поглядові, й облудній посмішці.

Поки Бонд всмоктував теплу вишуканість атмосфери, деякі компанії почали роз'єднуватися. Люди потихеньку потягнулися до дверей, на ходу домовляючись про нові ставки, групові парі й закликаючи партнерів поквапитися, не гаяти часу. Сер Хьюго Дракс, волохаторудувате обличчя якого просто світилось у радісному очікуванні картярського поєдинку, наблизився до столу з Мейером у кільватері.

— Що ж, джентльмени, — мовив жваво він, підійшовши впритул, — чи готові ягнята до заклання, а гуси до скубання? — він вишкірився у вовчій посмішці та кровожерно провів пальцем по горлу. — Ми підемо вперед і підготуємо сокиру та корзину для тельбухів. Заповіти склали?

— За хвильку ми наздоженемо вас, — різко відповів М. — А ви поки йдіть та підтасуйте карти.

Дракс зареготав.

— Нам штучні прийоми ні до чого. Не баріться, — додав, повернувся і попрямував до дверей. Мейер обдарував їх розгубленою посмішкою і рушив слідом.

М. хмикнув.

— Вип'ємо кави з бренді у гральному залі, — сказав він Бонду. — Тут палити заборонено. Отже, що робимо? Вказівки будуть?

— Треба відгодувати його, перш ніж прикінчити, тож, будь ласка, не хвилюйтесь, якщо я підвищуватиму ставки, — сказав Бонд. — До слушного часу ми вестимемо звичайну гру. При його роздачі треба бути особливо пильними. Звісно, у нього не буде змоги підмінити карти чи здати нам погані, однак за першої ж нагоди він спробує завдати чуттєвих ударів. Не будете проти, якщо я сяду ліворуч від нього?

— Анітрохи, — відгукнувся М. — Що ще?

Бонд на мить замислився.

— Тільки одне, сер. Коли настане слушний час, я витягну з кишені білого носовика. Це означатиме, що вам здадуть тільки «ярборо». Тоді попрошу дати мені змогу призначити масть.

ГРА З НЕЗНАЙОМЦЕМ

Дракс із Мейером чекали. Обоє, відкинувшись на спинки крісел, курили гаванські сигари.

Поруч із ними на маленьких столиках стояли філіжанки кави та пузаті келихи з бренді. Того моменту, коли М. з Бондом увійшли до зали, Дракс якраз узявся зривати паперову обкладинку нової колоди карт. Друга колода була викладена віялом перед ним на зеленому сукні стола.

— А, ось і ви, — мовив Дракс. Він нахилився вперед і витягнув карту. Всі зробили те ж саме. Дракс виграв роздачу, але залишився на своєму місці й вибрав колоду з червоною «сорочкою».

Бонд сів ліворуч від Дракса.

М. підкликав офіціанта.

— Каву та клубний бренді.

Він витягнув два чорні черути²⁷, одну з цих сигар запропонував Бонду. Потім узяв карти і почав їх тасувати.

— Які ставки? — запитав Дракс у М. — «Один-один»? Чи більше? Можу запропонувати хоч «п'ять-п'ять».

— «Один-один» буде доречно, — відгукнувся М. — Що скажете, Джеймсе?

Дракс устряв у розмову:

— Гадаю, ваш гість розуміє, навіщо він сюди прийшов? — сказав різко він.

— Так, — коротко відповів Бонд за М. і посміхнувся до Дракса. — Сьогодні я буду великодушним. Скільки ви плануєте зняти з мене?

— Усе до останнього пенні, — весело відгукнувся той. — Скільки можете дозволити програти?

— Скажу, коли закінчатся гроші, — відповів Бонд. І раптом необачно додав: — Наскільки я зрозумів, «п'ять-п'ять» — ваша межа. Давайте пограємо.

Не встиг він вимовити ці слова, як уже пожалкував, що відкрив рота. П'ятдесят фунтів за сто очок! П'ятсот фунтів на побічних ставках²⁸. Чотири невдало зіграних робери — це його платня за два роки. Якщо піде щось не за планом, він виставить себе дурнем. Доведеться позичати у М. Але М. багатієм не назвеш. Раптом Бонд виразно

побачив, що ця безглузда витівка може закінчитися мізерно. На чолі виступили крапельки поту. Бісів бензедрин! До того ж він сам дозволив себе зачепити цьому хвалькові-горлодеру Драксу. А він, Бонд, навіть не на завданні. Сьогоднішній вечір — просто якийсь великосвітський спектакль, до якого йому нема діла. Навіть М. виявився втягнутим сюди випадково. Та раптом він устряє в поєдинок з мультимільйонером, у гру, де на карту поставлено майже усе, що в нього є, і лише з тієї причини, що у чолові'яги погані манери й він хоче дати йому урок. А якщо провчити не вдасться? Бонд проклинав себе за цей порив, який ще кілька годин тому не міг уявити. Шампанське з бензедрином! Ніколи більше.

Дракс саркастично, трохи сторожко, розглядав Бонда. Потім повернувся до М., який з байдужим виглядом тасував карти.

— Сподіваюся, ваш гість відповідає за свої слова, — сказав він.

Непробачна хиба.

Бонд бачив, як кров припливла до обличчя та шиї М., вони покрилися червоними плямами. На мить М. припинив тасувати. Коли продовжив, Бонд звернув увагу, що його руки абсолютно спокійні. М. відірвав очі від карт, повільно розтиснув зуби та витягнув з рота сигару.

Тоді сказав холодно, врівноваженим голосом:

— Якщо питаєте, чи можу я поручитися за свого друга, то моя відповідь «так».

Він простягнув колоду Драксу лівою рукою, а правою струсив попіл із сигари у мідну попільничку, що стояла в куті столу. Бонд почув слабке шипіння, яке видав попіл, потрапивши у воду на дні попільнички.

Дракс косо глянув на М. і взяв карти.

— Звісно, звісно, — поспіхом сказав. — Я не хотів... — не закінчивши репліку, він повернувся до Бонда. — Що ж, гаразд, — сказав, з цікавістю роздивляючись Бонда. — Отже «п'ять-п'ять». Мейере, — звернувся до партнера, — а на яку ставку ви погодитесь? Може, піднімете до «шість-шість»?

— Для мене «один-один» — якраз, Хаггере, — винуватим тоном відповів Мейер. — Якщо тільки ви не наполягаєте, — він пильно подивився на партнера.

— Звісно, ні, — відповів Дракс. — Люблю грати солідно. Хоча таке відбувається нечасто. Отже, — він почав роздачу, — поїхали.

Раптом Бонду став абсолютно байдужим розмір ставки. Бажання надати цій зухвалій мавпі урок, покарати так, щоб він запам'ятав надовго цю гру, Бонда, М., своє шахрайство в «Блейдс», запам'ятав точний час, погоду на вулиці та страви, які їв на обід, ураз перемогло усі інші страхи.

Бонд викинув з голови думки про «Мунрейкера», незважаючи на його значущість. Зараз справа стосувалася тільки їх двох.

Перехопивши побіжний погляд Дракса на віддзеркалення портсигара, що лежав на звичному місці між його лап, Бонд відчув, як холодний розум супротивника фіксує кожну роздану карту, і це звільнило його від зайвого каяття про можливі наслідки й дало змогу зосередитися на грі. Зручніше вмовившись у кріслі, він опустив руки на шкіряні підлокітники, тоді витягнув з рота черут, поклав сигару на край доведеної до блиску попільниці й узяв філіжанку з кавою. Дуже чорна та міцна. Він осушив горнятко і підняв пузатий бокал з добрячою порцією блілого бренді. Зробивши невеличкий ковток, за ним — більший, Бонд подивився поверх бокала на М. Той спіймав його погляд та посміхнувся.

— Сподіваюся, бренді вам сподобається, — сказав М. — Цей нам доставляють із маєтку Ротшильдів²⁹ з Коньяку. Років сто тому один із Ротшильдів заповів щорічно надсилати нам бочівку бренді. Під час війни вони відклали щороку по бочечці, а потім, у 1945-му, надіслали усі разом. Відтоді ми п'ємо подвійні порції.

А зараз, — він підняв карти, — маємо зосередитися.

Бонд узяв карти — середня рука. Голі дві-три взятки, карти рівномірно розподілені за мастями. Він знову взяв сигару і, затагнувшись наостанок, загасив її в попільниці.

— Три у трефах, — оголосив Дракс.

Бонд спасував.

Мейер об'явив чотири в бубнах.

М. спасував.

«Хм, — подумав Бонд. — Для такої заявки у мене слабка карта. Блокувальна заявка — коли знаєш, що партнер збирається

підвищувати. У М., напевне, дуже сильна рука. Хтозна, можливо, у нас на руках усі чирви. Але М. не гратиме. Значить, буде чотири бубни...»

Вони так і зробили, за допомогою однієї прорізки через Бонда. У М. чирв не виявилось, проте він мав довгу бубну без короля, який був у Мейера і міг стати вибитим. Драксу ледь вистачило сил на три взятки. Мейер узяв решту трефи.

«Добре, — подумав Бонд, якому випало здавати наступному, — що вони цього разу не зробили заявок».

Їхня удача тривала. Бонд відкрив торги «без козиря», потім за допомогою М. підняв до трьох, що вони відіграли, навіть узявши на взятку більше. На роздачі Мейера вони недобрали взятку на «п'яти в бубні», проте на роздачі М., який оголосив «чотири пік», зіграли три маленькі козири Бонда і мар'яж⁸⁰, які М. потребував для виконання контракту.

Перший ровер М. з Бондом виграли. Дракс був роздратований. На цьому ровері він утратив дев'ятсот фунтів, і карта, здається, не йшла.

— Продовжимо? — запитав Дракс. — Не бачу сенсу мінятися.

М. посміхнувся до Бонда. Здавалося, вони подумали про одне й те саме. Дракс бажав залишити роздачу собі. Бонд знизав плечима.

— Я не заперечую, — відізвався М. — Наші місця, здається, приносять нам удачу.

— Не кажіть «гоп», — мовив Дракс бадьоріше.

І виявився правим, оскільки вони з Мейером об'явили і вправно зіграли «малий шлем»⁸¹ на піках, який потребував двох імпасів, від котрих волосся стало дибки. Обидва здійснив Дракс, опісля певного спектаклю із запинками та бурмотінням, торгівлі й радісними вигуками, що, мовляв, пощастило.

— Хаггере, ви просто неперевершені, — улесливо вигукнув Мейер. — Як вам до дідька це вдалося?

Бонд подумав, що настав час посіяти зерна сумнівів.

— Уся справа в пам'яті, — сказав він.

Дракс різко задер голову:

— Пам'ять? Який стосунок пам'ять має до імпасів?

— Я саме збирався додати «та інтуїція», — заспокійливо додав Бонд.
— Дві чесноти, що роблять гравця великим.

— А-а, — протягнув Дракс. — Зрозуміло, — він зрізав колоду, що подав Бонд, і поки той здавав, відчував на собі прискіпливий погляд.

Гра тривала більш-менш рівно. Карта особливо не йшла нікому, і ніхто не бажав ризикувати. М. оголосив «контру»⁸² проти Мейера на його необачній заявці «чотири пік» і лишив його без двох, але при наступній здачі Дракс зіграв «три без козиря». Тим самим виграш Бонда в першому робері був нівельований, навіть трохи з гаком.

— Хто-небудь хоче випити? — спитав М., знімаючи колоду для Дракса перед початком третього роберу. — Джеймсе, як щодо шампанського? Друга пляшка смакує завжди ліпше...

— Не відмовлюся, — відгукнувся Бонд.

Підійшов офіціант. Окрім Бонда, всі замовили віскі зі содовою.

Дракс повернувся до Бонда.

— Треба трохи підживити гру, — запропонував. — Як щодо парі на сотню? Зараз виграємо ще сотню, — він закінчив здавати карти і розклав чотири стоси по центру стола.

Бонд подивився на Дракса. Спотворене око почервоніло. Інше дивилося холодно, жорстко та з презирством. По обидва боки його великого дзьобатого носа блищали краплі поту.

Бонд подумав, чи це не засіб з'ясувати, що його здача викликає підозру, але вирішив залишити супротивника у ваганні. Спущена сотня, проте, давала йому чудовий привід згодом підвищити ставки.

— На своїй здачі? — уточнив він з посмішкою. — Що ж, — зважив свої шанси. — Гаразд, згоден, — йому сяйнула думка. — Тоді відповідно і на моїй здачі. Якщо дозволите, — додав.

— Гаразд, гаразд, — нетерпляче кинув Дракс. — Якщо вам так кортить викидати гроші на вітер...

— Ви настільки впевнені, що виграєте саме цю здачу, — байдуже відмахнувся Бонд, піднімаючи карти. Карта прийшла мізерна, і він нічим не зміг відповісти на Драксову заявку «один без козиря», крім як оголосити «контру». Блеф Бонда на партнера Дракса не вплинув; Мейер підняв до «двох без козиря». Бонд полегшено зітхнув, коли М., не роздумуючи, спасував. Дракс зупинився на «двох без козиря» і зіграв контракт.

— Дякую, — сказав глузливо він і акуратно записав очки. — Подивимося, чи зможете ви відігратися.

Прикро, але Бонду відігратися не вдалося. Карта знову пішла до Мейера з Драксом, вони зіграли «три черви» і завершили гейм.

Дракс був задоволений. Він зробив великий ковток віскі й витер лоб картатою хусткою.

— Господь уболіває за сильних, — заявив радісно він. — Мало вміти грати, треба ще мати карти. Ідемо далі чи, може, зупинимося?

Принесли шампанське, яке у срібному відерці поставили біля Бонда. Поруч, на маленькому столикові, стояв бокал, на три чверті повний. Бонд підняв його та вихилив одним махом, немов для хоробрості. Відтак налив знову.

— Добре, — мовив хрипко він. — Сотню на наступні дві роздачі.

І одразу ж програв обидві, а разом з ними й увесь робер.

Раптом Бонд зрозумів, що просадив майже півтори тисячі фунтів. Він випив ще келих.

— Може, в наступному робері подвоїмо ставки? — запитав нервово він. — Ви не проти?

Дракс роздав карти і тепер вивчав свої. Його губи тремтіли в очікуванні. Він кинув погляд на Бонда, якому, здавалося, важко було навіть сигарету запалити.

— Згоден, — швидко відповів Дракс. — Сто фунтів за сто очок і тисячу за робер, — він відчув, що може дозволити собі трохи джентльменського спортивного ризику. Тепер Бонд навряд чи позадкує і відмінить парі. — Здається, я щойно отримав гарні карти, — додав він. — То ви граєте?

— Звісно, звісно, — мовив Бонд, незграбно беручи карти. — Це ж я запропонував парі, чи не так?

— Тоді поїхали, — мовив задоволено Дракс. — Три без козиря.

І узяв чотири.

Потім до Бонда нарешті прийшла добра карта. Він зробив заявку і зіграв «малий шлем» на чирві, а на наступній роздачі М. узяв «три без козиря».

Бонд весело посміхнувся до Дракса, в якого вмить спітніло обличчя. Він осатаніло кусав нігті.

— Уболіває за сильних, — додав Бонд, посипаючи рану сіллю.

Дракс пробурмотів щось незрозуміле і заглибився у записи. Бонд подивився на М., який виглядав задоволеним ходом гри. Він запалив

сірника і розпалював другий черут за вечір, що було з його боку нечуваним потуранням бажанню.

— Боюся, це мій останній робер, — сказав Бонд. — Завтра мені рано вставати. Прошу мені вибачити.

М. подивився на годинника.

— Уже за північ, — сказав він. — А ви як, Мейере?

Мейер, який більшу частину вечора просидів мовчки і зараз мав вигляд людини, котру замкнули в клітці з розлюченими тиграми, зрадив перспективі бути випущеним на волю. Йому кортіло повернутися до затишної квартирки в Олбані⁸³ та до своєї заспокійливої для нервів колекції баттерсїйських табакерок⁸⁴.

— Не маю нічого проти, адмірале, — відгукнувся він жваво. — Хаггере, а ви як? Не пора на бочок?

Дракс пропустив запитання повз вуха. Відірвавшись од підрахунку, він поглянув на Бонда. Ознаки сп'яніння були очевидні — спітніле чоло, закруток чорного волосся, що неохайно звисав над правою бровою, затуманені алкоголем сіро-блакитні очі.

— Маємо мізерний баланс на дану хвилину, — сказав Дракс. — За моїми розрахунками, я поки що програю вам приблизно дві сотні фунтів. Звісно, якщо бажаєте закінчити, це ваше право. Може, наостанок влаштуємо феєрверк? Потроїмо ставки в останньому робері? П'ятнадцять — п'ятнадцять, га? Історичний матч. Що скажете?

Бонд підняв голову. Він не поспішав з відповіддю. Хотів, щоби Дракс запам'ятав кожну дрібницю цього останнього роберу, кожне сказане слово, кожен жест.

— То що? — нетерпляче перепитав Дракс. — Граємо?

Бонд заглянув у його холодне ліве око на спотвореному обличчі. І промовив прямо туди:

— Сто п'ятдесят фунтів за сто очок та п'ятнадцять сотень за робер, — виразно сказав він. — Ваша здача.

СПРИТНІСТЬ РУК

На деякий час за столом запала тиша. Потім почувся стривожений голос Мейера.

— Послухайте, Хаггере, — схвильовано сказав він. — Я в цьому участі не беру.

Він розумів, що йдеться про Драксів особистий поєдинок з Бондом і хотів показати: ця авантюра його дуже непокоїть. Мейер розумів: якщо помилиться, це вартуватиме партнерові купу грошей.

— Максе, не робіть із себе посміховисько! — різко сказав Дракс. — Дивіться у свої карти, вас це не стосується. То просто приємне маленьке парі з нашим необачним другом. Давайте, приєднуйтесь. Я здаю, адмірале.

М. зняв карти, і гра почалася.

Бонд запалив сигарету, його руки більше не тремтіли. Голова прояснилася. Він точно знав, що робити, і радів, дочекавшись моменту істини.

Відкинувся в кріслі, й на мить Бонду здалося, що позаду нього зібрався величезний натовп привидів, і зацікавлені болільники заглядають через плече, аби побачити його карти. Складалося враження, ніби тіні оті приязні та виправдовують жорстку кару, яка ось-ось має бути здійснена.

Він посміхнувся, спіймавши себе на думці, що надсилає цій компанії давно померлих гравців прохання допомогти йому здійснити те, та щоб усе пройшло гладко.

Раптом гомін уславленої гральної зали вдерся у його думки. Бонд озирнувся. По центру витягнутого у довжину приміщення, де під центральною люстрою стояв стіл для покеру, зібралось кілька глядачів.

— Піднімаю на сотню.

— Ще на сотню.

— І ще.

— Чорт з вами, відкриваюся! — тріумфальний вигук, потім — гамір коментарів.

З відстані він почув звуки лопатки круп'є, який згрібав жетони на столі для «залізки». Ближче, в їхньому кінці зали були ще три столи для бриджу, над якими курився до склепінчастої стелі сигаретний та сигарний дим.

Упродовж останніх ста п'ятдесяти років, подумав Бонд, ця картина залишається майже незмінною. Ті самі вигуки тріумфу та поразки, ті самі зосереджені обличчя, той же аромат тютюну і драматичні події.

Для Бонда, який любив азартні ігри, це видовище було найкращим спектаклем у світі. Він кинув останній погляд на гральну залу, щоб закарбувати в пам'яті деталі, й повернувся до столу.

Коли підняв карти, очі його заблищали. Уперше при Драксовій здачі він отримав залізну гральну карту — сімку пік з чотирма старшими, чирвового туза, а також туза та короля в бубні. Він подивився на Дракса. Чи є у них з Мейєром трефа? Якщо навіть так, Бонд однаково переб'є. Чи Дракс спробує підняти його та ризикне оголосити «контру»? Бонд чекав.

— Пас, — нарешті вимовив Дракс, не спроможний приховати розчарування, позаяк знав карти у Бонда.

— Чотири в піках, — об'явив Бонд.

Мейєр спасував, за ним М. І потім, дуже неохоче, Дракс.

За допомогою М. вони узяли всі п'ять.

Сто п'ятдесят очок під ризикою⁸⁵. Сто призових — зверху.

— Хм, — почув Бонд у себе за спиною. Він підвів очі. Поруч стояв Базілдон. Закінчивши грати, він підійшов подивитися, що коїться на цьому полі битви.

Узявши картку з очками Бонда, Базілдон швиденько проглянув цифри.

— Добряче ж ви їх на вінегрет покришили! Здається, завдали жару нашим чемпіонам. Які ставки?

Бонд дав Драксу право відповісти. Він був радий такій несподіваній замінці. Кращий момент важко було й уявити. Дракс саме зняв для нього колоду зі синьою сорочкою. Бонд об'єднав обидві половини і поклав колоду перед собою, ближче до краю столу.

— П'ятнадцять та п'ятнадцять. Із подачі гравця зліва.

Бонд відчув, як у Базілдона перехопило дихання.

— Нашому гостеві заманулося пограти по-крупному, і я дав йому таку змогу. Тепер його задача, і карта йому пре.

Дракс продовжував бурчати.

З іншого боку столу М. спостерігав, як у правій руці Бонда блимнула біла хустина. Очі М. звузилися. Бонд, здавалася, витирає нею обличчя, але М. помітив, як Бонд, кинувши швидкий погляд на Дракса та Мейєра, поклав хустинку до кишені.

У руках Бонда була синя колода, і він почав роздавати.

— Це до біса високі ставки, — зауважив Базілдон. — У нас якось була побічна ставка — тисяча фунтів у бриджі. Але то було ще за часів гумового буму перед Першою світовою. Сподіваюся, ніхто не постраждає...

У його голосі відчувалася тривога. Надто високі ставки у приватних парі зазвичай ставали джерелом неприємностей. Він обійшов стіл і зайняв місце між М. та Драксом.

Бонд завершив роздачу.

Він отримав п'ять треф, зокрема туза, даму, десятку та вісім молодших бубни, старшою з яких була дама.

Чудово. Пастка розставлена.

Бонд відчув, як Дракс напружився: велетень пробіг поглядом по своїх картах, потім, не вірячи очам, передивився ще раз. Бонд знав, що у Дракса просто відмінна сильна карта. Десять вірних взяток — туз, король у бубнах, чотири старших піки, чотири старших чирви та король, валет і дев'ятка треф.

Бонд постарався — коли готував колоду в кімнаті секретаря перед вечерею.

А тепер вичікував, спостерігаючи за реакцією Дракса на такий суперовий розклад. Із жорстокою витримкою рибача дивився він, як риба-ненажера готується заковтнути принаду.

Дракс перевищив його сподівання.

Ніби нічого не сталося, він закрив карти й поклав їх на стіл. Байдуже витягнув з кишені пачку цигарок і запалив одну. На Бонда не дивився. Проте глянув на Базілдона.

— Так, — мовив, повертаючись до розмови про високі ставки, — ставки справді високі, але це не найбільша гра, в якій мені випало взяти участь. Одного разу я грав по дві тисячі за робер у Каїрі. До речі, в клубі «Мухаммед Алі⁸⁶». Ось де сталеві нерви! Там роблять парі не тільки на гру чи робер, а й на кожну взятку. — Отже, — Дракс узяв карти і лукаво поглянув на Бонда. — У мене тут сильна рука. Не стану приховувати. Але, наскільки розумію, у вас також може бути сильна карта. — («Навряд чи, старий ти мерзотнику, — подумав Бонд, — з трьома парами туз-король на руках»). — Як щодо додаткового парі саме на цю гру?

Бонд влаштував цілу виставу, втупившись у свої карти зі скрупкульозністю людини, яка сильно напідпитку. — В мене тут також багатообіцяльний розклад, — важко добираючи слова, відізався він. — Якщо партнер допоможе, а карта ляже, як треба, я й сам візьму чортову купу взятку. То що ви пропонуєте?

— Здається, у нас однаково сильні карти, — блефував Дракс. — Як щодо по сотні за взятку додатково? Судячи з ваших слів, це не буде для вас боляче.

Бонд зробив вигляд, що глибоко замислився і намагається подолати сп'яніння. Він іще раз поглянув у карти, придивляючись до кожної. — Добре, — сказав. — Згоден. Чесно кажучи, то ви самі цього забажали. Вочевидь, маєте сильну карту, тож мені лишається ризикнути і покарати вас.

Бонд кинув на М. затьмарений погляд.

— Якщо дійде до цього, візьму на себе ваші втрати, адмірале, — мовив він. — Ну... сімка трэф.

У мертвій тиші, що запала, Базілдон, який бачив карти Дракса, був приголомшений настільки, що випустив з руки свій віскі зі содовою. Він супроводив здивованим поглядом бокал, що розбився, але навіть не здригнувся.

— Що? — вирвалось у Дракса. Він поспіхом передивився свої карти, немов шукаючи підтримки. — Ви що, об'явили «великий шлем»⁸⁷? — перепитав, з цікавістю спостерігаючи за своїм вочевидь п'яним супротивником. — Гаразд, тут вас і поховають. Що скажете, Максе?

— Пас, — відізався Мейер, відчуваючи, як розпалюється атмосфера на порозі тієї самої бурі, якої він мріяв уникнути. Чому, дідько візьми, він не втік додому до початку останнього роберу? І Мейер подумки застогнав.

— Пас, — почувся незворушний голос М.

— Контра! — виплюнув Дракс, немов отруту. Він поклав карти на стіл і кинув повний презирства та зловтіхи погляд на цього йолопа напідпитку, який нарешті сам, абсолютно незрозуміло навіть, підписав собі смертний вирок.

— Тобто, усі парі теж подвоюються? — запитав Бонд.

— Ну звісно, — хтиво відізався Дракс. — Саме це й означає.

— Добре, — мовив Бонд і помовчав. Він поглянув ув обличчя Дракса.
— Тоді реконтра. На контракт загалом та усі парі. Чотириста фунтів за взятку.

Цієї миті перший промінь страшеного, неймовірного сумніву промайнув у Драксовій голові. Але він ще раз поглянув у свої карти і заспокоївся. За найгіршого розкладу він однаково матиме принаймні дві взятки.

— Пас, — придушено почулося з боку Мейера.

— Пас, — теж мовив М. замогильним голосом.

Дракс нетерпляче затрусив головою.

Обличчя Базілдона зблідло, немов полотно; він напружено втупився очима у Бонда.

Потім, не кваплячись, обійшов стіл, вивчаючи карти гравців. І побачив таке:

БОНД

Бубна: Д, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2

Трефа: Т, Д, 10, 8, 4

ДРАКС

Піка: Т, К, Д, В

Чирва: Т, К, Д, В

Бубна: Т, К

Трефа: К, В, 9

М.

Піка: 10, 9, 8, 7

Чирва: 6, 5, 4, 3

Трефа: 7, 6, 5, 3, 2

МЕЙЄР

Піка: 6, 5, 4, 3, 2

Чирва: 10, 9, 8, 7, 2

Бубна: В, 10, 9

Раптом Базілдон усе зрозумів⁸⁸. За такої роздачі Бонд брав «великий шлем», незважаючи на будь-який захист супротивника. З якої б карти Мейер не зайшов, Бонд бив її або власним козирем, або картою М. Потім робив прорізку проти Дракса, вибиваючи козири, далі двічі заходив у бубну, які забирав М., і ловив тим самим туза та короля Дракса. Після п'яти заходів козири залишаться тільки у Бонда, разом зі шістьма бубнами, які нічим не перебити. Тузи та королі Дракса втрачали будь-яку цінність.

Це означало повний розгром.

Базілдон, немов у трансі, обійшов стіл ще раз і зупинився між М. та Мейером, щоби спостерігати за обличчями Дракса й Бонда. Зовнішньо він залишався незворушним, але його видавали руки, які він засунув глибоко у кишені. Базілдон з острахом чекав на страшне катування, що ось-ось мало звалитися на Дракса — тринадцять ударів різками, рубці від яких ніколи не загояться.

— Ну ж бо, ходіть, — підганяв Дракс. — Робіть хід, Максе. Не будемо ж ми тут стирчати до ранку.

«Бідолашний йолоп, — думав Базілдон. — За десять хвилин ти жадатимеш, щоб Мейер краще б помер у своєму кріслі, перш ніж зробить перший хід».

Мейер і насправді виглядав так, немов його ось-ось ударить грець. Він зблід, наче смерть, а спітнів так, що краплі стікали з підборіддя на його сорочку. Розумів, що перший хід неминуче призведе до катастрофи.

Нарешті, вирішивши, що у Бонда може не виявитися довгої масті, яка була у нього — піка або чирва — зайшов з бубнового валета.

Не було жодної різниці, з якої карти йти, але коли М. кинув дрібну бубну, Дракс визвірився до свого партнера:

— У тебе що, дурню, не було іншого заходу? Хочеш викласти їм все на тарілочки? На чиєму боці ти граєш?

Мейер зіщулився від страху.

— Це найкраще, що я міг зробити, Хаггере, — промимрив жалісно він, витираючи хустинкою піт з чола.

Але надалі Дракс занурився у власні проблеми.

Бонд ухопив взятку козирем, побивши Драксового бубнового короля, і зайшов у трефу. Дракс поклав дев'ятку. Бонд побив її десяткою і зайшов у бубну, даючи М. змогу забрати її козирем. Драксів туз був побитий. Іншою трефою, з якої зайшов М., вони позбавили Дракса валета.

Потім Бонд зайшов із туза треф.

Коли Дракс позбувся короля, він уперше побачив, чим це може загрожувати. Занепокоєно подивився на Бонда, з острахом очікуючи наступного заходу. Чи є у Бонда бубна? А у Мейера вона з прикриттям?

Зрештою, він з неї заходив. Дракс чекав, його карти стали слизькими від поту.

У Морфі⁸⁹, найвидатнішого шахіста, була жахлива звичка. Він ніколи не відривав очей від дошки доти, доки остаточно не переконувався, що його супротивникові не уникнути поразки. Тоді повільно піднімав голову і витріщався на опонента. Той, відчуючи важкий погляд, також повільно та покірно піднімав очі, щоб зустрітися поглядом з Морфі. Тієї миті він усвідомлював, що продовжувати гру нема сенсу. Про це казав погляд Морфі. Не залишалося нічого іншого, ніж здатися.

Зараз Бонд, як Морфі, підняв голову і подивився прямо в очі Драксу. Потім повільно витягнув бубнову даму й поклав її на стіл. Не чекаючи, поки Мейер зробить хід, акуратно виклав на стіл вісімку, сімку, шістку, п'ятірку, четвірку та дві непереможні трефи.

Опісля сказав:

— Ось і все, Драксе, — й відкинувся на спинку крісла.

Дракс рушив уперед і вирвав карти з рук Мейера. Кинувши на стіл, він гарячково почав перебирати їх у пошуках тієї, що могла перебити гру.

Потім жбурнув карти на сукно.

Його обличчя побіліло, налиті кров'ю очі свердлили Бонда. Несподівано він стиснув кулак та щосили вдарив по купі нікчемних тузів, королів і дам.

Низьким голосом прошипів до Бонда:

— Та ви шу...

— Достатньо, Драксе, — голос Базілдона пролунав, наче свист батога. — Я нікому не дозволю вести такі розмови в цьому домі. Я був присутній при цій грі від початку до кінця. Вгамуйте свій гонор. Якщо маєте скаргу, викладіть її в письмовій формі правлінню.

Дракс повільно підвівся. Зробив крок від крісла і провів п'ятірнею по змоклому волоссю. Потрохи кров повернулася до його обличчя, а з нею й облудливий вигляд. Він зиркнув на Бонда згори донизу — його здорове око засвітилося тріумфальним презирством, від чого Бонду стало ніяково.

Дракс повернувся до столу:

— На добраніч, джентльмени, — сказав, обдаровуючи кожного тим самим презирливим поглядом. — Я винен приблизно п'ятнадцять

тисяч фунтів. Програш Мейєра беру на себе.

Нахилившись, він забрав портсигар і запальничку.

Потім ще раз поглянув на Бонда й дуже тихо з-під рудуватих вусів, оголивши верхні зуби, що стирчали вперед, мовив:

— На вашому місці, командере Бонд, я би поспішив витратити гроші. Повернувся спиною до столу, швидко покинув залу.

ЧАСТИНА ДРУГА

Вівторок, середа

ЧЕРВОНИЙ ТЕЛЕФОН

Хоча Бонд потрапив до ліжка о другій ночі, на ранок увійшов до штаб-квартири точно о десятій. Він почувався препогано. Крім кислого присмаку в роті й важкості у печінці внаслідок майже двох випитих пляшок шампанського, відчував меланхолію та душевний спад, які частково були викликані дією бензедрину, частково — драмою, що розігралася напередодні.

Коли Бонд увійшов до ліфта назустріч черговому звичайному робочому дню, гіркий осад від учорашньої пригоди ще не покинув його.

Після того, як Мейєр, скориставшись нагодою, втік додому, Бонд вийняв обидві колоди карт з кишень піджака і поклав на стіл перед Базілдоном та М. Одна з них, зі синьою сорочкою, була тією самою, що Дракс зняв для нього, і яку Бонд, прикрившись хустинкою, підмінив на задалегідь підтасовану з правої кишені. Інша була колодою з червоною сорочкою з лівої кишені, однак вона так і не знадобилася.

Він розклав віялом червону колоду на столі, аби показати М. і Базілдону, що вона містила той самий химерний «великий шлем», за допомогою якого він розбив Дракса.

— Це знаменитий розклад Калбертсона²⁰, — пояснив Бонд. — Він часто використовував цю комбінацію у виступах. Мені довелося підготувати дві колоди, позаяк не знав, якими картами гратиму.

— Що ж, урок удався на славу, — подякував Базілдон. — Сподіваюся, йому вистачить розуму скласти два та два, і він або забуде сюди дорогу, або стане грати за правилами. Дорогувато йому обійшовся цей вечір. Жодних сумнівів щодо вашої перемоги нема, — додав. — Сьогодні ввечері ви зробили нам, а особливо Драксу, дуже добру послугу. Все могло піти за іншим сценарієм. І тоді ви б також постраждали. Чек ми надішлемо вам до суботи.

Вони розпрощались, і Бонд, виснажений після стресу, вирушив спати. Щоби трохи прочистити мозок та підготуватися до роботи зранку, він прийняв снодійне. Та перш ніж заснути, програв момент тріумфу за картярським столом іще раз, і подумав, що дивним чином для переможця виграш завжди означає менше, ніж програш для переможеного.

Коли він зачинив за собою двері, Лоелія Понсонбі з цікавістю втупилась у його чорні круги під очима. Бонд помітив погляд, на що дівчина і розраховувала.

Бонд посміхнувся.

— Трохи роботи, трохи розваги, — пояснив. — В суто чоловічій компанії, — додав. — До речі, й окрема подяка за надісланий бензедрин. Він мені дуже допоміг. Сподіваюсь, я не зіпсував вам вечір?

— Звісно ні, — відповіла дівчина, пригадавши, що їй довелося облишити вечерю та бібліотечну книгу, коли отримала дзвінок від Бонда. Вона звірилася з нотатками. — Приблизно півгодини тому телефонував начальник канцелярії. Сказав, що М. хоче вас сьогодні побачити. Не уточнив, коли саме. Я відповіла, що у вас нині о третій планові заняття зі самооборони без зброї, але він наказав їх скасувати. Це все, якщо не враховувати досьє, що залишилися з учора.

— Дякувати Богові, — мовив Бонд. — Я б навряд чи витримав, якби мене сьогодні ще кидав той нарваний десантник. Є новини від нуль-нуль-восьмого?

— Так, відповіла дівчина. — Кажуть, що з ним усе гаразд. Його перевезли до військового шпиталю у Ванерхайде. Вочевидь, це тільки шок.

Бонд знав, що може означати «шок» у його професії.

— Добре, — мовив без особливої впевненості. Усміхнувшись, пройшов до себе і зачинив двері.

Він рішуче попрямував до крісла за своїм столом, сів і взяв верхню папку. Понеділок минув. Настав вівторок. Новий день. Викинувши з мозку головний біль та думки про вчорашній вечір, Бонд запалив сигарету і розгорнув папку з червоною зіркою — «цілком таємно» — на обкладинці. То була доповідна записка з офісу запобігання контрабанді Митної служби США під назвою «Інспектоскоп».

Бонд прищулився. «Інспектоскоп, — читав, — це пристрій, у якому для виявлення контрабанди використані принципи флюороскопії. Пристрій виготовлений «Сайкьюлар Інспектоскоп Компані» зі Сан-Франциско, і його широко використовують в американських в'язницях для прихованого виявлення металевих предметів у одязі чи на тілі в'язнів або відвідувачів. Апарат також застосовують для виявлення Н.К.Д. (Незаконної купівлі діамантів), а також для запобігання незаконному винесенню діамантів з діамантових копалень Африки та Бразилії. Пристрій коштує сім тисяч доларів, має приблизно вісім футів завдовжки, сім заввишки і важить три тонни. Обслуговують інспектоскоп два навчені оператори. Випробування пристрою в залі митного контролю міжнародного аеропорту «Айдлвайлд»⁹¹ дали такий результат...»

Бонд перегорнув дві сторінки з описом випадків дрібної контрабанди та пробіг очима «Висновки й рекомендації», з яких зрозумів, і це було прикро, що йому слід замислитися про вдаліше місце, ніж пахва, для провезення своєї «беретти» двадцять п'ятого калібру, коли наступного разу вирушить за кордон. Подумки зробив примітку обговорити цю проблему у відділі технічних пристроїв.

Поставивши «галочку» та свої ініціали в списку ознайомих, Бонд машинально потягнувся за наступною папкою з назвою «Філопоп. Японський смертельний наркотик».

«Філопоп» — мозок зробив спробу звільнитися і зайнятися нагальнішими справами, але він повернув його до читання машинописних сторінок: «Філопоп є ключовим фактором зростання злочинності в Японії. Згідно з даними Міністерства соціального захисту, нині у країні нараховується півтора мільйона наркоманів, один мільйон з яких — особи молодше двадцяти років. Токійська муніципальна поліція пов'язує з цим наркотиком сімдесят відсотків підліткової злочинності.

Залежність до цього наркотику, як і у випадку марихуани у Сполучених Штатах, починається з однієї дози. Стимулювальний ефект філопопу формує життєву звичку. Внаслідок дешевизни — 10 ієн, чи 6 пенсів за дозу — наркоман швидко нарощує число доз до майже ста в день. У таких кількостях наркотик перетворюється на дороге задоволення, що автоматично штовхає жертву на шлях злочину. Той факт, що злочин часто супроводжується фізичним насильством та вбивством, пояснюється особливими властивостями наркотику. Філопоп викликає манію переслідування, що породжує ілюзію, нібито наркоман стає жертвою і його переслідують з метою вбити або з іншими небезпечними намірами. Наркоман накидається з кулаками або з ножом на незнайомців на вулиці, котрі, як здається йому, нібито переслідують його. На початкових стадіях наркомани схильні уникати старих приятелів, які досягли ста доз на день, що, звісно, тільки підсилює відчуття переслідування.

У такому випадку вбивство набуває характеру самозахисту — виправданого вчинку. Неважко побачити, якою небезпечною зброєю може стати цей наркотик в руках організованої злочинності.

Філопоп простежують як мотивувальний засіб в сумнозвісному вбивстві у барі «Мекка», у зв'язку з яким за кілька тижнів у результаті дій поліції було заарештовано близько п'яти тисяч постачальників.

Зазвичай у цьому звинувачують корейців...»

Тут Бонд збунтувався. Якого біса він читає цю байду! Коли, навіть теоретично, йому може знадобитися знання про цей японський смертельний наркотик на ім'я філопоп?

Він побіжно проглянув решту сторінок, поставив «галочку» в списку ознайомих і кинув досьє у лоток для папок, з якими ознайомих.

Головний біль сконцентрувався над правим оком, немов туди загнали цвях. Бонд відчинив одну зі шухляд свого столу і знайшов пляшечку з «фенсіком». Подумав, було, попросити секретарку принести йому склянку води, але терпіти не міг, щоб йому прислуговували. З огидою розжував дві таблетки і проковтнув гіркий порошок.

Потім запалив сигарету, піднявся і став біля вікна. Він подивився на зелену панораму дерев, що стелилася внизу, поблукав поглядом по зубчастому лондонському горизонту, тимчасом як укотре повертався до аналізу подій учорашнього вечора.

Чим більше думав про них, тим дивнішими вони йому здавалися.

Навіщо Драксу, мультимільйонерові й народному улюбленцеві, людині, чий стан у країні воістину унікальний, махлювати в картах? Чого він цим намагався досягнути? Що хотів собі довести? Чи не думав, що сам став уособленням закону, що йому, хто так високо піднявся над обивателями з їхніми мізерними законами моралі, можна наплювати в обличчя суспільству?

Думки Бонда пригальмувалися. Плювати в обличчя суспільству. Саме так можна охарактеризувати поведінку Дракса у «Блейдс». Таке собі поєднання вищості та презирства. Наче він мав справу з покидьками, настільки нікчемними, що навіть перебуваючи в їхньому товаристві, нема потреби приховувати за маскою пристойності справжнє до них ставлення.

Вочевидь, Дракс полюбляв азартні ігри. Можливо, вони знімали напругу, ту напругу, що проявлялась у його грубих жартах, обгризанні нігтів, потінні. Але програвати він права не мав. Негідно програвати нікчемним людям. Отже, яким би не був ризик, Дракс має отримати перемогу, хай навіть за допомогою нечесної гри. Стосовно можливості бути розкритим, якщо він коли-небудь про це замислювався, то, напевне, вважає, що зможе видряпатися з будь-якої ситуації. А люди з маніями, подумав Бонд, глухі до небезпеки. Вони настирливо наражаються на небезпеку. Клеptomани, наприклад, намагаються поцупити найпомітніші речі. Сексуальні маніяки бравують своїми чіпляннями, немов жадаючи, щоб їх заарештували. Піромани часто-густо навіть не приховують причетність до підпалу.

Та яка одержимість жерла цю людину? Яка природа нав'язливого потягу, що спонукав його пірнати у прірву?

Усе вказувало на параною. Манія величі, ускладнена манією переслідування. Презирство на обличчі. Командирські нотки в голосі. Вираз прихованого тріумфу, з яким він зустрів поразку, тільки-но оговтавшись після гіркоти програшу. Тріумф маніяка, впевненого у своїй непохитності наперекір фактам. Хто б не постав на його шляху, Дракс — так вважав — зможе того подолати. Поразки для нього не існувало, бо він володів таємною зброєю. Дракс умів перетворювати усе на золото. Літати, як птах. Він всемогутній — людина з кімнати із м'якими стінами — Господь Бог.

Так думав Бонд, роздивляючись зелень Ріджентс-парку. Ось і рішення. Сер Хьюго Дракс — буйний параноїк. Саме ця сила штовхнула його на заробляння мільйонів такими крутими стежками. Таким був справжній мотив, що змусив його надати цей безцінний дарунок Англії — велетенську ракету, котра зможе знищити усіх ворогів. Завдяки усемогутньому Драксові.

Але хто може знати, як близько до точку зламу наблизилася ця людина? Кому під силу продертися крізь завісу хвалькуватості та руду волохатість і прочитати ознаки чогось більшого, ніж низьке походження та невиліковні воєнні рани.

Вочевидь, ніхто. То чи не помиляється Бонд у своєму аналізі? На чому він ґрунтований? Чи можна побіжний погляд крізь розбите вікно в душу цього чоловіка вважати достатнім доказом? Можливо, й інші помічали щось подібне. Можливо, Дракс переживав й інші моменти найбільшої напруги в Сінгапурі, Гонконзі, Нігерії, Танжері, коли якийсь торговець помічав краплі поту, обгризені нігті та кривавий блиск ув очах на обличчі, від якого враз відлинула кров.

Якби був час, подумав Бонд, таких людей варто б розшукати, якщо вони досі живі, й дізнатися про Дракса побільше, а може, навіть загнати джина назад у пляшку, поки не стало запізно.

Запізно? Бонд посміхнувся. Звідки ця мелодраматичність? Що цей чолов'яга йому зробив? Хіба що подарунок на п'ятнадцять тисяч фунтів. Бонд знизав плечима. Його це не стосується. Але як бути з останньою реплікою Дракса: «На вашому місці, командере Бонд, я би поспішив витратити гроші». Що він мав на увазі? Напевне, самі ці слова, подумав Бонд, що засіли в пам'яті, й змусили так ретельно проаналізувати феномен Дракса.

Бонд різко відвернувся від вікна. Та нехай йому грець, подумав. Так і самому недовго збрендіти. Поміркуємо над іншим. П'ятнадцять тисяч фунтів. Немов з неба впали. Гаразд, він витратить їх швидко. Бонд сів на стіл і взяв олівець. Із хвилину подумав, потім акуратно, на аркуші поверх стосу меморандумів з грифом «Цілком таємно», написав:

1. «Роллс-Бентлі кабріолет» — приблизно 5 000 ф. ст.
2. Три пари діамантових запонок по 250 ф. ст. за пару, всього — 750 ф. ст.

Бонд задумався. У нього залишалося ще майже десять тисяч. Якийсь одяг, ремонт у квартирі, набір нових ключок для гольфу «Генрі Коттон²²», кілька дюжин «Теттенже». Але це почекає. Сьогодні після роботи він зайде купити запонки та розпитає про «Бентлі». Решту переведе у золоті облигації. Розбагатіє. Піде у відставку.

Немов протестуючи, тишу розірвав гнівний дзвінок червоного телефона.

— Піднятися можеш? М. кличе, — то був начальник канцелярії, голос здавався напруженим.

— Іду, — відповів Бонд, моментально повернувшись на землю. — Знаєш, якого дідька він хоче?

— Поняття на маю, — відповів начальник канцелярії. — Я з ним не розмовляв. Півдня провів у Ярді та Міністерстві ресурсів.

Слухавку повісили.

ПОДАЛЬШИЙ РОЗВИТОК ПОДІЙ

Кілька хвилин по тому Бонд пройшов крізь знайомі двері, над якими засвітилася зелена лампочка.

М. підняв голову:

— Виглядаєте просто жахливо, нуль-нуль-сьомий, — сказав. — Сідайте.

Є справа, подумав Бонд, і його пульс прискорився. Сьогодні по імені до нього звертатися не будуть. Він сів. М. вивчав якісь помітки у своєму блокноті. Нарешті ще раз подивився на Бонда, але цього разу без зацікавленості.

— На майданчику Дракса минулої ночі стався інцидент, — пояснив М. — Подвійне вбивство. Поліцейські намагалися розшукати Дракса, але вочевидь не второпали зателефонувати у «Блейдс». Знайшли його тільки о пів на другу, коли він повернувся до себе в «Рітц». У пабі поблизу майданчика було застрелено двох чоловіків з проекту «Мунрейкер». Дракс відповів поліції, що йому до цього нема діла і кинув слухавку. Відповідь у його стилі. Зараз він на об'єкті. Думаю, трохи очуняв.

— Який цікавий збіг, — задумливо мовив Бонд. — Але до чого тут наша контора, сер? Хіба це не справа поліції?

— Тільки частково, — відповів М. — Так сталося, що за частину кваліфікованого персоналу відповідаємо саме ми. Йдеться про німців, — додав. — Я поясню, — він зазирнув у блокнот. — Майданчик належить ВПС, а прикриттям слугує те, що ми розгортаємо найбільшу радарну систему на нашому східному узбережжі. Військові відповідають за охорону периметра, Міністерство ресурсів керує центром, де здійснюють роботи. База розташована на краю перед скелями між Дувром та Ділом, її загальна площа приблизно тисяча акрів, сам майданчик займає дві сотні акрів. На місці зараз тільки Дракс разом зі своїми п'ятдесятьма двома робітниками. Уся будівельна команда розбіглася.

«Колода карт із джокером на чолі», — подумав Бонд.

— П'ятдесят робітників — німці, — повів далі М. — Переважна більшість — спеціалісти з керування ракетами, яких не встигли захопити росіяни. Дракс фінансував переїзд німців і працю над «Мунрейкером». Ніхто не був у захваті від такої ідеї, але, насправді, альтернативи ми не мали. Міністерство ресурсів категорично відмовилося надати своїх спеціалістів з Вумери. Драксові довелося набирати людей будь-де. Для посилення служби безпеки ВПС Міністерство ресурсів призначило свого начальника охорони, який постійно перебував на об'єкті. Офіцера звали майор Таллон.

Замовкнувши, М. втупився у стелю.

— Саме він і став одним з тих двох, котрі загинули вночі. Його вбив німець, який потім застрелився.

Відірвавшись од вивчення стелі, М. опустив погляд на Бонда. Той мовчав, очікуючи закінчення розповіді.

— Усе сталося в пабі поблизу бази. Купа свідків. Це радше готель, куди пускають робітників з бази. Мають же вони десь розважатися, — М. помовчав, не відводячи погляду від Бонда. — Ви питали, яким чином ми до цього причетні. А таким, що саме ми перевіряли, а потім надали дозвіл тому німцеві, а також усім іншим. У нас є досьє на всіх них. Отже, коли стався інцидент, служба охорони ВПС та Скотланд-Ярд насамперед захотіли бачити досьє на померлого. Вони відразу ж зв'язалися з черговим офіцером, і він розкопав документи в архіві й

надіслав їх до Ярду. Рутинна справа. Він зробив позначку в журналі. Коли зранку я прийшов на роботу, то помітив запис, і мені раптом стало цікаво. — М. знизив голос. — Опісля того, як ми провели вечір у компанії Дракса, ця справа здалася мені, як ви висловилися, цікавим збігом.

— Дуже цікавим, сер, — погодився Бонд, усе ще не помічаючи зв'язку.

— Є ще одна маленька деталь, — додав М. — І ще — справжня причина, чому я дозволив втягнути себе у цю справу, замість того, щоби триматися подалі. Причина ця має першорядне значення, — голос М. змінився майже шепотом. — Вони планують запуск «Мунрейкера» на п'ятницю. За чотири дні. Пробний запуск.

Знову замовкнувши, М. витягнув люльку й узявся розкурювати.

Бонд теж мовчав. Він усе ще не розумів, який стосунок до інциденту має Секретна служба, чия юрисдикція — тільки за межами Великої Британії. Ця справа стосувалася радше спецпідрозділу Скотланд-Ярду або, теоретично, MI-5²³. Він чекав. Поглянув на годинника. Дванадцять.

Розкуривши люльку, М. продовжив.

— Одначе ця справа, незалежно від інциденту, — мовив, — мене зацікавила, бо вчора мене зацікавив Дракс.

— Мене також, сер, — відгукнувся Бонд.

— Коли я побачив запис у журналі, — вів своє М., залишивши репліку Бонда без уваги, — то зателефонував до Ярду Веллансу і спитав, про що взагалі йдеться. Він не на жарт стривожився і запросив мене приїхати. Я сказав, що не хочу наступати «П'ятірці» на мозолі, а Велланс відповів, що все з ними обговорив. Вони погодилися, щоб цією справою зайнялися ми разом з поліцією, оскільки саме ми дали дозвіл тому німцеві, який здійснив убивство. Отже, я поїхав.

Після паузи М. звірився з нотатками. Відтак продовжив:

— Об'єкт розташований на узбережжі приблизно за три милі на північ від Дувра. Біля основної дороги, що тягнеться вздовж узбережжя, є готель «Світ Без Злиднів», і народ з бази вечорами збирається там. Учора, приблизно о пів на восьму, той хлопець Таллон, офіцер безпеки, прийшов у паб, узяв віскі зі содовою і балакав з німецькими працівниками, коли до нього наблизився так званий

убивця. Він вихопив з-під сорочки «люгер», до речі, без заводського номера, і зі словами... — тут М. знову поглянув у блокнот. — «Я кохаю Галу Бранд. Вона ніколи не буде твоєю» вистрелив Таллону прямо в серце, а потім устромив ствол, дуло якого ще диміло, собі в рота та спустив курок.

— Кошмарна сцена, — зауважив Бонд. Він жваво уявив той хаос, що розпочався в переповненій залі типового англійського пабу. — Хто та дівчина?

— Ще одна дивнота, — сказав М. — Вона — агент спецвідділу. Досконало володіє німецькою. Одна з найкращих співробітниць Велланса. Вона і Таллон — єдині англійці у команді Дракса. Велланс підозрює всіх і вся. Така в нього робота. А цей проект з «Мунрейкером» вочевидь найважливіша зараз справа в Англії. Не сказавши нікому й слова та покладаючись здебільшого на інтуїцію, Велланс приставив цю дівчину Бранд до Дракса та якимось чином влаштував, щоб він узяв її особистим секретарем. Вона на проекті зі самого початку, але поки що жодного рапорту від неї не надійшло. Стверджує, що Дракс — першокласний організатор, за винятком манер, і змушує своїх людей викладатися на повну. Безсумнівно, він почав залицятися до дівчини, навіть після того, як вона наплела звичайні казки про те, що засватана, але відступив, коли показала, що може себе захистити. Відтоді, за її словами, вони добрі приятелі. Певна річ, з Таллоном вона знайома, але він їй у батьки годиться, та й до того ж одружений і щасливий батько чотирьох дітей. Як Бранд розказала людині Велланса, котра зранку її допитала, Таллон і справді кілька разів за останні півтора року запрошував її до кінотеатру, але усе було скромно, по-батьківськи. Щодо вбивці, чоловіка на ім'я Єгон Бартш, спеціаліста-електронника, то вона ледь знала його в обличчя.

— А що кажуть друзі того німця? — спитав Бонд.

— Його сусід по кімнаті підтримує версію Бартша. Стверджує, що той був палко закоханий у Бранд, а свої невдачі списував на «того англійця». За його словами, впродовж останнього часу Бартш здавався похмурих та пригнічених, і він, сусід, анітрохи не здивувався стрілянині.

— Звучить доволі переконливо, — мовив Бонд. — Таке можливе. Здається, це один з тих нервових, вічно заведених хлопців, які схильні

винуватити у своїх негараздах інших. А що каже Велланс?

— Нічого конкретного, — відповів М. — Тепер йому найважливіше — відгородити дівчину від газетярів та впевнитися, що її прикриття не виявлене. Звісно, усі газети накинулися на цю новину. Про неї напишуть у денних випусках. Вони просто з ніг збилися у пошуках фото дівчини. Велланс нині зайнятий підготовкою світлини такої людини, яка була б схожою на будь-яку дівчину, і разом з тим зберегла б її певні риси. Своє фото вона надасть увечері. На щастя, репортерам вхід на базу заборонений. Від інтерв'ю вона відмовляється, і Велланс молиться, щоби хтось з її родичів не спаскудив усе. Розслідування проведуть сьогодні, тож Велланс сподівається, що до вечора справа буде офіційно закрыта, а газетам доведеться заткнутися через брак матеріалу.

— А що стосовно пробного запуску? — спитав Бонд.

— Усе точно за графіком, — повідомив М. — Призначений на дванадцять дня. Ракета буде оснащена холостою боеголовкою, паливні баки наповнять на три чверті й запустять її вертикально догори. В Північному морі, від п'ятдесят другої широти і вище, звільнять район площею сто квадратних миль. Це на північній лінії, що з'єднує Гаагу з Уошем²⁴. Інші подробиці прем'єр-міністр повідомить у четвер увечері.

Сказавши це, М. замовк та відвернувся у кріслі до вікна. Бонд чув, як на відстані дзиґар пробив чотири чверті. Перша дня. Невже сьогодні він знову пропустить ланч? Якщо М. перестане пхати носа у справи іншого відомства, він зможе нашвидкуруч пообідати і сходить розвідати щодо «Бентлі». Бонд засовався у кріслі.

Повернувшись, М. через стіл подивися на Бонда.

— Найбільший переполох цей інцидент спричинив у Міністерстві ресурсів. Таллона вважали одним з найкращих працівників. Його звіти від початку несли негатив. Учора Таллон несподівано зателефонував до помічника заступника міністра і сказав, що він переконаний: на об'єкті відбувається щось підозріле. Попросив про зустріч з міністром о десятій сьогодні. Більше телефоном сказати не міг. А за кілька годин його застрелили. Ще один дивний збіг?

— Дуже дивний, — погодився Бонд. — Але чому тимчасово не припинити роботи на об'єкті й не провести всебічне розслідування? Врешті-решт, ця справа надто важлива, щоб ризикувати.

— Сьогодні вранці відбулося засідання Кабінету міністрів, — сказав М. — і прем'єр поставив цілком очевидне питання. Чи є якісь докази спроб або навіть намірів організації саботажу проекту «Мунрейкер»? Відповідь — жодних. Є тільки нечіткі підозри, за останню добу винесені на поверхню туманним дзвінком Таллона та подвійним убивством. Усі погодилися, що допоки у нас не буде хоч якихось доказів, обидва інциденти можна віднести до проявів страшної нервової напруги, що панує на об'єкті. Враховуючи нинішню політичну ситуацію у світі, було вирішено, що чим скоріше «Мунрейкер» додасть нам необхідного міжнародного авторитету, тим краще для нас, — М. знизав плечима, — а можливо, і для усього вільного світу. Усі також погодилися, що на даний момент є тисячі аргументів на користь запуску «Мунрейкера», що значно переважають докази противників цього. Міністр ресурсів був змушений визнати, хоча він чудово, не гірше вас чи мене, розуміє, що, незважаючи на будь-які запевнення, саботаж напередодні запуску стане колосальною перемогою для росіян. Якщо пробний запуск зірветься, це може поховати увесь проект. Над ракетою працюють п'ятдесят німців. У будь-якого з них можуть виявитися родичі, котрих досі утримують росіяни і можуть використати як засіб впливу.

Помовчавши, М. подивися на стелю. Потім опустив очі й задумливо поглянув на Бонда.

— Міністр попросив мене зустрітися з ним після засідання. Він сказав, що першим чином йому треба знайти заміну Таллону. Нова людина має добре володіти німецькою, бути експертом з диверсійної діяльності й мати неабиякий досвід роботи проти наших російських «друзів». МІ5 запропонувала трьох кандидатів. Усі вони тепер перебувають на завданні, але можуть бути відкликані за лічені години. Міністр поцікавився моєю думкою. Я йому її виклав. Він поговорив із прем'єром, й усі формальності були враз уладнані.

Бонд пильно, не стримуючи обурення, дивився у сірі невблаганні очі начальника.

— Отже, — незворушно мовив М., — сера Хьюго Дракса вже сповістили про ваше призначення, і він сьогодні чекає вас на обід у своїй штаб-квартирі.

Агент Особливого підрозділу

О шостій того ж вівторка, що припав на останні дні травня, Джеймс Бонд гнав свого величезного «Бентлі» прямим шосе, що з'єднувало Дувр із Мейдстоуном.

Хоча він їхав швидко, що потребувало зібраності, подумки прокручував у мозку події, що сталися після того, як залишив кабінет М. чотири з половиною години тому.

Бонд стисло переказав секретарці суть справи, нашвидкуруч з'їв ланч у їдальні, потім зателефонував до гаража і попросив механіка поквапитися, заради Бога, з машиною, заправити її та підігнати до його квартири не пізніше четвертої. Потім спіймав таксі до Скотланд-Ярду, де за чверть до третьої у нього була призначена зустріч з помічником комісара Веллансом.

Внутрішні подвір'я і тупики вкотре нагадали йому в'язницю, тільки без даху. Лампи денного світла у холодному коридорі висмоктали весь колір з обличчя сержанта поліції, який запитав у Бонда про мету його візиту та простежив, щоб він підписався на бланку кольору зеленого яблука. Той самий жарт освітлення зіграло і з обличчям констебля, котрий провів Бонда короткими сходами через похмурий коридор між рядами безіменних дверей до приймальні.

Миршава жіночка середнього віку зі згаслим поглядом людини, яка бачила у житті багато, зайшла до приймальні й повідомила, що помічник комісара звільниться за п'ять хвилин. Бонд ступив до вікна і виглянув у сірий дворик унизу. З будівлі вигулькнув констебль, який без шолома здавався майже голим, і пройшов через двір, на ходу жуючи булочку, розрізану надвоє, з чимось рожевим між половинками. Тут було дуже тихо, дорожній шум з Вайтхолу²⁵ і набережної сюди майже не долітав. Бонд почувався пригніченим. Він загубився у плутанині відомств, буде відрізаний від своїх товаришів та звичної роботи. Уже в цій кімнаті відчував себе ні в сих ні в тих. Сюди приходять лише злодії та інформатори, а також впливові персони, даремно намагаючись уникнути штрафу за керування у нетверезому стані чи сподіваючись переконати Велланса, що їхній син насправді не гомосексуаліст. До вітальні особливого відділу не приходять із дурницями. Або внаслідок звинувачення, або для захисту.

Нарешті жіночка запросила Бонда увійти. Він погасив сигарету в бляшанці з-під «Плейер⁹⁶», що слугувала за попільничку в майже усіх приймальних кімнатах урядових установ, і пройшов за жінкою коридором.

Після похмурої приймальні жвавий не за сезоном вогонь у каміні просторої світлої кімнати здався якоюсь оманю, подібною до сигарети, що запропонував офіцер гестапо.

Бонду знадобилось аж п'ять хвилин, щоби скинути пригніченість та повірити у те, що Ронні Велланс, далекий від міжвідомчих ревнощів, насправді радий його візиту й зацікавлений лише захистити «Мунрейкер», а разом витягнути з халепи одного зі своїх найкращих офіцерів.

Велланс виявився справжнім джентльменом. Перші кілька хвилин він говорив тільки про М. Причому, щиро та зі знанням справи. Навіть ані словом не згадавши завдання, він завоював дружбу та повну прихильність Бонда.

Поки Бонд пробирався переповненими вуличками Мейдстоуна, подумав, що такому дару Велланс має завдячувати двадцяти рокам безконфліктної роботи з МІ5, спілкуванню зі старшими поліцейськими чинами, недосвідченими політиками та зухвалими іноземними дипломатами.

Коли Бонд вийшов від нього через чверть години напруженої розмови, кожен із чоловіків розумів, що в особі співбесідника знайшов свого союзника. Поспілкувавшись із Бондом, Велланс тепер був упевнений, що Гала Бранд у будь-якому разі отримає допомогу і захист. Він віддав належне професійному ставленню Бонда до завдання, а також тому, що у нього не проявляється будь-яке відомче суперництво до Особливого підрозділу. Стосовно Бонда, то він був у захваті від того, що дізнався про агента Велланса, й більше не почувався покинутим, оскільки мав за собою підтримку Велланса та усього його управління.

Бонд залишив Скотланд-Ярд із відчуттям того, що домігся виконання першого принципу Клаузевіца⁹⁷, а саме — забезпечити тил.

Візит до Міністерства ресурсів не додав нічого нового до того, що Бонд уже знав. Він продивився досьє Таллона і його рапорти. Досьє виявилось невігадливим: майже все життя було присвячене

військовій розвідці та польовій безпеці, а рапорти змальовували жваву картинку добре налагодженого механізму керування технічним підрозділом, кілька випадків пияцтва та особистих бійок з помірною крововтратою, дрібну крадіжку, проте в цілому — лояльний і працьовитий колектив.

Наступні півгодини, хоча без особливої користі, Бонд провів у командному штабі Міністерства з професором Трейном — товстим, неохайним, пересічного вигляду науковцем, якого торік висували у кандидати на Нобелівську премію з фізики і вважали найвидатнішим у світі експертом із керування ракетами.

Професор Трейн підійшов до ряду велетенських настінних карт і потягнув за шнурок одну. Бонд дивився на величезне, футів на десять, креслення ракети, що контурами нагадувала «Фау-2»⁹⁸, тільки з чималими стабілізаторами.

— Звісно, — сказав професор Трейн, — ви не розумієтеся на ракетах, тому я спробую пояснити простою мовою і не забиватиму вам баки усілякими коефіцієнтами розширення сопла, швидкістю викидного потоку й законами Кеплера. «Мунрейкер»⁹⁹, як назвав своє дітище Дракс, є, по суті, одноступеневою ракетою. Усе паливо вона витрачає на підйом, а потім прямує до цілі. За траєкторією «Фау-2» нагадувала снаряд, випущений із гармати. У найвищій точці своєї двохсотмильної траєкторії вона досягала висоти сімдесяти миль. Її заправляли високовибуховою сумішшю зі спирту та рідкого кисню, розведеною водою, щоби не пропалити двигун. Відомі й потужніші види палива, але ми досі не досягли з ними успіху з тієї самої причини: температура згоряння настільки висока, що вони просто спалють будь-який міцний двигун.

Професор помовчав, потім устромив пальця Бонду в груди.

— Усе, що ви, дорогий сер, маєте запам'ятати про нашу ракету, то це те, що, завдяки Драксовому колумбїту, температура плавлення якого 3500 градусів Цельсія проти 1300 у двигунів «Фау-2», тепер ми можемо використати одне з тих суперпальних без остраху спалити двигун. До речі, — професор поглянув на Бонда так, немов збирався сповістити тому нечувану новину, — пальне — на суміші фтору і водню.

— Не може бути! — захоплено відгукнувся Бонд.

Професор подивився на Бонда пильним оком.

— Ми плануємо досягти швидкості п'ятнадцять тисяч миль на годину та висоти польоту тисячу миль. Це має забезпечити льотову далькість чотири тисячі миль, тобто у зону досяжності потрапить будь-яка європейська столиця. Дуже практично, — і поспіхом додав: — За певних обставин. Але для нас, учених, найцікавіший крок у подоланні земного тяжіння. Є питання?

— Як працює ракета? — слухняно поцікавився Бонд.

Професор махнув у бік креслення.

— Почнемо з носа. Перша на ньому — боєголовка. Під час пробного пуску сюди помістять прилади для вивчення вищих шарів атмосфери, радар та інше обладнання. Далі — гірокомпаси, щоб утримувати ракету вертикально, гіроскопи для підтримання курсу, сервопідсилювачі, джерела живлення. Ну і наостанок — великі паливні баки місткістю 30 тисяч фунтів.

— У хвостовій частині є два допоміжні баки для керування турбіною. Чотириста фунтів перекису водню змішуються зі сорока фунтами перманганату калію і виробляють пару, яка приводить у дію розташовані нижче турбіни. Вони, своєю чергою, запускають відцентрові насоси, що нагнітають основне паливо в двигун ракети. Під страшним тиском. Ви стежете за моєю думкою? — професор підозріло підняв брову.

— Нагадує принцип роботи реактивного літака, — сказав Бонд.

Професор був задоволений.

— Більш-менш правильно, — підтвердив. — Але ракета несе усе паливо в собі, замість того, щоби всмоктувати кисень ззовні, як робить «Комета»¹⁰⁰. Отже, — продовжив Трейн, — пальне розгоряється у двигуні й викидається через сопло безперервним струменем. Подібно до безперервного відбою гармати. Ця сила і штовхає у повітрі ракету, немов петарду. Ось тут, у хвостовій частині, нам стає у пригоді той самий колумбіт. Він дав змогу створити двигун, що не розплавиться в такому пеклі. А ці хвостові стабілізатори, — він показав на креслення, — забезпечують стійкість ракети на початку польоту. Вони виготовлені також із колумбітового сплаву, що допомагає протистояти колосальному повітряному тиску. Ще питання?

— Яким чином буде досягнуто точності влучання? — спитав Бонд.

— Що завадить їй упасти, скажімо, на Гаагу наступної п'ятниці?

— Про це подбають гіроскопи. Щоб запобігти ризикам, ми встановили навідний радар на морській платформі. Радарний трансмітер у носі ракети вловить сигнал, що випромінює пристрій у морі, й автоматично наведе ракету на ціль. Звісно, — посміхнувся професор, — якби довелося застосувати цю штуkenцію в бойових умовах, нам би не завадив такий навідний пристрій десь у центрі Москви чи Варшави, Праги або Монте-Карло, чи деінде, куди її вирішать запустити. Але це вже завдання для таких хлопців, як ви. Хай вам щастить!

Бонд невимушено посміхнувся.

— І останнє запитання, — сказав до професора. — Якби ви захотіли організувати диверсію проти «Мунрейкера», як найпростіше це зробити?

— Способів безліч, — радісно відгукнувся Трейн, — пісок у паливо або у насоси. Крихітна дірочка у фюзеляжі чи в стабілізаторах. За такої потужності та швидкості навіть незначна неполадка в будь-якій системі перетвориться на катастрофу.

— Дякую за консультацію, — сказав Бонд. — Здається, у вас менше причин для непокоєння за долю «Мунрейкера», ніж у мене.

— Це дивовижна машина, — захоплено вигукнув професор. — Вона чудово полетить, якщо ніхто не завадить. Дракс виконав величезну роботу. Він чудовий організатор, зібрав першокласну команду. Вони для нього усе зроблять. Нам є за що йому дякувати.

...Бонд натиснув на газ і на чаринській розвилці повернув велику автівку ліворуч, вибравши менш завантажену дорогу через Чілхем та Кентербері, щоб не застрягнути у «корках» Єшфорда та Фолкстоуна. Машина з гарчанням розігналася до вісімдесяти на третій передачі, й він не перемкнув на знижену навіть на крутому повороті перед довгим ухилом, що вів до шосе на Молаш.

Опісля, перемкнувшись на четверту, Бонд із задоволенням прислухався до рівного гурчання двигуна. Він знову думав про Дракса. Цікаво, як той зустрине його? За словами М., коли ім'я Бонда прозвучало у телефонній розмові з Драксом, останній на мить замислився, а потім сказав: «Он як. Гаразд, я з ним знайомий. Не знав, що він також задіяний у цій справі. Мені буде цікаво познайомитися з

ним ближче. Хай приїжджає. Чекаю його на вечерю», — і повісив слухавку.

У працівників Міністерства була особлива думка стосовно Дракса. Контактуючи з ним по роботі, вони характеризували його як обізнану людину, віддану проекту «Мунрейкер», котра живе заради успіху дітища і ганяє своїх людей до сьомого поту. Дракс б'ється з іншими департаментами за першочергові поставки матеріалів, підганяючи Міністерство ресурсів, щоб те обстоювало його вимоги перед кабміном. Звісно, нікому з чиновників не подобався його хуліганський норів, але Дракса поважали за знання, цілеспрямованість та відданість справі. Та, як і решта англійців, вважали за можливого рятівника Вітчизни.

Що ж, думав Бонд, додаючи газу на прямому відрізкові шосе, що пролягало мимо Чілхемського замку¹⁰¹, якщо вже доведеться працювати з ним пліч-о-пліч, треба звикати до героїчної версії. Якщо Дракс забажає, він, Бонд, може викинути той випадок у «Блейдс» із голови і зосередитися на убезпеченні Дракса та його дивовижного проекту від зовнішніх ворогів. До випробувань залишилось якихось три дні. Заходи безпеки на об'єкті вже максимальні, й Дракс може опертись їхньому подальшому посиленню. Переконати його буде нелегко, знадобляться чималий такт і терпіння. Такт. Не найсильніша риса характеру, подумав Бонд, хоча у Дракса її нема й близько.

Бонд зрізав шлях, об'їхавши Кентербері старою дуврською дорогою. Подивився на годинник — пів на сьому. Ще п'ятнадцять хвилин до Дувра, а звідти хвилин десять дорогою на Діл. Він нічого не забув? Подвійне вбивство, хвала небесам, його не стосувалось. «Убивство і самогубство внаслідок затьмарення розуму», — таким став вердикт коронера. Дівчину навіть не викликали на допит. Треба завітати у «Світ Без Злиднів» та розпитати хазяїна. А завтра він спробує рознюхати «дещо підозріле», через що Таллон збирався зустрітися з міністром. Поки — жодних здогадок. У кімнаті Таллона нічого не виявили, і тепер, найімовірніше, цю кімнату нададуть йому. В будь-якому разі це дасть змогу спокійно погортати його папери.

Бонд зосередився на дорозі, коли на холостому ході котився у бік Дувра. Перед в'їздом узяв ліворуч і невдовзі залишив позаду місто з його чудовим іграшковим замком.

Верхівка пагорба ховалась у низьких хмарах, на вітровому склі засіяли краплі дощу. З моря дув холодний бриз. Видимість погіршилась, і Бонд увімкнув фари, проїжджаючи повз узбережжя, а праворуч стовбичили прикрашені рубіновими вогниками вежі Свінгейтської радарної станції, що підіймались у небо, немов закам'янілі римські свічки.

Стосовно дівчини. Йому слід бути обережним у спілкуванні, щоб раптом не засмутити її. Цікаво, чи стане вона йому в пригоді? За рік у неї як особистого секретаря «шефа» була безліч можливостей дізнатись якнайбільше про увесь проект, а заразом і про Дракса. Крім того, вона пройшла таку саму підготовку, як і він. Але треба бути готовим, що до «нової мітли» дівчина поставиться з недовірою, а може, навіть вороже. Він спробував уявити її. На фотографії у досьє, яке продивився в Ярді, вона виглядала привабливою, хоча дещо суворою, а понурий поліцейський мундир цілком позбавляв її сексуальності.

Волосся: золотисто-каштанове. Очі: блакитні. Зріст: 5 футів 7 дюймів. Вага — 9 стоунів¹⁰². Стегна: 38. Талія: 26. Бюст: 38. Особливі прикмети: родимка на верхній частині правої груді.

— Хм! — відзначив подумки Бонд.

Він викинув цифри з голови, коли увійшов у правий поворот, за яким стояв дорожній вказівник «Кінгсдаун» та світили вогні маленького готелю.

Наблизившись, Бонд зупинився і вимкнув двигун. Над головою розгойдувалася, поскрипуючи під солоним вітерцем, що долітав зі стрімчаків за півмилі звідти, вивіска, на якій вицвілими золотими літерами було написано «Світ Без Злиднів». Він вийшов із машини розходити ноги і посмикав двері пабу. Зачинено. Прибирання? Спробував інші двері, ті виявилися відчиненими, й Бонд увійшов до невеличкої зали бару. За стійкою стояв чолов'яга в сорочці без піджака та флегматично читав вечірню газету.

Він підняв на Бонда погляд і відклав газету.

— Добрий вечір, сер, — мовив привітно, вочевидь радіючи приходу відвідувача.

— Добрий, — привітався Бонд. — Великий келих віскі зі содовою, будь ласка.

Він присів на табурет біля барної стійки й почекав, поки бармен націдить подвійну порцію «Блек енд Вайт¹⁰³» і поставить перед ним сифон з газованою водою. Бонд долив у склянку содової і випив.

— Чув, минулого вечора у вас стався інцидент? — сказав, опускаючи склянку на стіл.

— Жахливо, сер, — відгукнувся бармен. — Дуже погано для торгівлі. Ви, сер, часом не журналіст? До мене увесь день приходять то газетярі, то поліцейські.

— Ні, — відповів Бонд. — Я приїхав на місце того хлопця, котрого застрелили. Майора Таллона. Він був вашим постійним відвідувачем?

— Не заходив ніколи, сер, окрім того разу, який і став для нього останнім. Тепер доведеться на тиждень закритися, щоб перефарбувати тут усе згори донизу. Але мушу визнати, що сер Хьюго повівся дуже чемно. Надіслав мені вдень півсотні на відшкодування збитків. Справжній джентльмен. Тут усі його люблять. Завжди дуже щедрий і компанійський.

— Так, чудова людина, — погодився Бонд. — Ви бачили, як усе сталося?

— Перший постріл я пропустив, сер. Саме обслуговував клієнта. Ну, а другий, звісно, бачив. Навіть впустив того клятого кухля, котрого щойно налив.

— Що сталося потім?

— Ну, звичайно, всі повідскакували. Були тут самі німці. Десь із дюжина. На підлозі — трупак, а на нього витріщається хлопець із пістолетом. Потім раптом стає у стійку «струнко», скидає ліву руку вгору і горлає «Айль!», як ті довбні під час війни. Потім встромляє пістолета в рота. Ну, а тоді, — бармен скривився від неабиякої відрази, — забризкав своїми мізками усю кляту стелю.

— Іще раз: що він вигукнув після пострілу? — перепитав Бонд. — Може, «Хайль»?

— Саме так, сер. Вони ніяк не вгамуються і не забудуть це кляте слово.

— Точно, — задумливо мовив Бонд. — Ніяк не вгамуються.

Поліціантка Бранд

П'ять хвилин по тому Бонд уже показував перепустку, видану в Міністерстві, охоронцю в уніформі, який стояв на воротах, облаштованих у високій стіні з колючим дротом нагорі.

Сержант ВПС віддав перепустку й відсалютував Бонду:

— Сер Хьюго очікує вас, сер. Під'їжджайте до великої будівлі у лісі,
— він махнув у напрямку стрімчаків, де за сотні ярдів звідси горіли вогні.

Сідаючи в автомобіль, Бонд чув, як охоронець зателефонував до наступного поста. Повільно поїхав гудрованою доріжкою, прокладеною через поля, що починалися позаду Кінгсдауна. Здалеку долинав гул хвиль, які розбивались об високі стрімчаки, а близько чулося скиглення якогось механізму, що гучнішало при наближенні до дерев.

Його зупинив ще один охоронець, у цивільному, на другій лінії дротяної огорожі; крізь ґратчасті ворота відкривався доступ у глибину лісу, а десь далеко гавкали поліцейські собаки, що наводило на думку про нічне патрулювання. Усі заходи безпеки виглядали дієвими, і Бонд подумав, що турбуватися про оберігання зовні нема потреби.

Обминувши лісок, автомобіль покотився рівним бетонним майданчиком, межі якого губилися навіть у світлі потужних «маршальських» фар «Бентлі». За сто ярдів ліворуч, на краю лісу проглядало світло великої будівлі, наполовину схованої за високою, футів на шість, стіною, що виростала прямо з цього майданчика і сягала ледь не даху будівлі. Бонд збавив газ майже до швидкості пішохода і розвернув машину в протилежний від будівлі бік, у напрямку моря та величезного силуету, що темнішав удаліні й час від часу освітлювався променем від плаваючого маяка Саут-Гудвін¹⁰⁴ у Ла-Манші. Його промінь прорізав доріжку до того місця, де майже на краю стрімчаків за півмилі звідси примостився присадкуватий купол футів п'ятдесяти заввишки. Він нагадував дах обсерваторії, і Бонд зумів розгледіти з'єднувальний фланець, що розрізав поверхню купола по лінії схід–захід.

Він повернув автомобіль назад і повільно спрямував його між тим, що сприйняв за противибухову стіну, та фасадом будинку. Коли

припаркувався, парадні двері будинку відчинились, вийшов мажордом у білій лівреї і чемно відчинив дверцята автомобіля.

— Добрий вечір, сер. Прошу йти за мною.

Він говорив голосом, позбавленим емоцій та з легким іноземним акцентом. Бонд увійшов за лакеєм до будинку, перетнув затишний вестибюль і зупинився перед дверима, в які дворецький постукав.

— Заходьте.

Бонд посміхнувся, почувши знайомий хрипливатий голос із командирськими нотками, яким було вимовлене єдине слово.

У глибині довгої, яскраво освітленої, обтягнутої ситцем вітальні стояв спиною до порожнього каміна Дракс, велетенська постать якого була затягнута у смокінг сливово-фіолетового кольору, що контрастував з рудою рослинністю на обличчі. Поруч із ним стояли троє: двоє чоловіків та жінка.

— А, мій дорогий друже, — бурхливо гукнув Дракс, рвучко наблизився до Бонда та енергійно затрусив його руку. — Ось ми і зустрілися знову. Так скоро. Я і гадки на мав, що ви шпигуєте для клятого Міністерства, інакше не сів би грати з вами у карти. Ну що, встигли витратити гроші? — спитав Дракс, підводячи Бонда до каміна.

— Ще ні, — посміхнувся Бонд. — Навіть в очі їх не бачив.

— А, ну звісно. Розрахунок по суботах. Сподіваюся, чек доставлять вчасно, щоб ви змогли відсвяткувати наш маленький феєрверк, га? Добре, знайомтеся, — він підвів Бонда до жінки. — Моя секретарка, міс Бранд.

Бонд заглянув у дві криниці дуже блакитних очей.

— Добрий вечір, — він обдарував секретарку приязною усмішкою.

У її безпристрасному погляді у відповідь не було й натяку на усмішку. Як не було дружньої симпатії в потиску руки.

— Як ся маєте? — спитала вона байдуже і принаймні, так здалося Бонду, навіть вороже.

Бонд подумав, що її ретельно відібрали. Ще одна Лоелія Понсонбі. Стримано-вміла, віддана й незаймана. Слава Господу, подумав Бонд. Справжній професіонал.

— Моя права рука, доктор Волтер.

Сухорлявий немолодий чоловік із сердитим поглядом під чорною шевелюрою, здавалося, не помітив простягнутої руки. Він став по

стійці «струнко» і привітався енергійним кивком голови.

— Вальтер, — поправили Драксів виголос його тонкі губи над чорною борідкою.

— А це мій, можна сказати, хлопчик на побігеньках. Або, якщо бажаєте, мій ад'ютант Віллі Кребс.

Бонд потиснув трохи вологу руку.

— Туже ратий с фаами поснайомитися, — сказав чоловік улесливим тоном.

Бонд побачив, як його бліде кругле, нездорового кольору обличчя розплилося в казенній посмішці, котра відразу ж зникла. Його очі — два чорні гудзики, що смикалися з боку в бік — відвели погляд, щойно Бонд заглянув у них.

Обидва німці були вдягнені у бездоганні білі комбінезони з пластиковими застібками-блискавками на рукавах, щиколотках і на спині. З волоссям коротко підстриженим так, що просвічувала шкіра черепа, вони нагадували інопланетян, якби не охайні чорні вусики, борідка доктора Волтера та бліда жмутикова поросль над верхньою губою Кребса. Обидва мали пародійний вигляд — божевільного вченого та Пітера Лорре¹⁰⁵ в молодості.

Колоритна статура велетня-людожера Дракса приємно контрастувала з цією гоп-компанією, від якої кидало в дрож, тому Бонд був вдячний Драксу за бадьоре привітання й за щире бажання закопати сокиру війни і максимально прихилити до себе нового офіцера служби безпеки.

Дракс на відмінно справлявся з роллю гостинного хазяїна. Він потер руки.

— То що, Віллі, зробиш для нас свій чудовий сухий мартіні? За винятком, звичайно, доктора. Він не п'є і не палить, — пояснив Дракс Бонду, повертаючись до місця біля каміна. — Та дихає через раз, — додав він зі смішком. — Не хоче думати ні про що, крім ракети. Правда, друже мій?

Доктор скам'яніло дивився просто перед собою.

— Вам би тільки жартувати, — мовив.

— Годі, годі, — сказав Дракс, заспокоюючи, немов дитину. — Ми повернемося до ваших тягових профілів пізніше. Ними задоволені всі, крім вас, — він повернувся до Бонда: — Наш добрий доктор вічно

заякує нас, — пояснив поблажливо. — Йому постійно ввижаються кошмари. Тепер ось із цими тяговими профілями стабілізаторів. Вони й так гострі, як лезо бритви, і жодний аеродинамічний опір їм не страшний. А він раптом убив собі в голову, що вони мають розплавитися. Від тертя повітря. Звісно, все можливо, але вони випробувані при температурі три тисячі градусів, і, маю зазначити, якщо вони розплавляться, тоді уся ракета згорить. Але цього не станеться, — додав він і хмуρο посміхнувся.

Кребс підійшов зі срібною тацею з чотирма наповненими бокалами та укритим інієм шейкером. Мартіні був чудовим, і Бонд не проминув висловити комплімент.

— Фи душе люб'ясні, — сказав Кребс із самовдоволеною посмішкою. — Сер Хьюго душе вимогливий.

— Зробіть йому ще один коктейль, — наказав Дракс, — а потім наш друг, може, захоче прийняти ванну. Ми вечеряємо о восьмій.

Тільки він сказав це, як ззовні пролунало приглушене виття сирен, а слідом почувся розмірений тупіт ніг по бетонному покриттю.

— Перша нічна зміна, — пояснив Дракс. — Казарми розташовані прямо позаду будинку. Напевне, вже восьма. Тут усе бігцем, — додав він з неприхованим задоволенням ув очах. — Точність понад усе. Маємо повно вчених, але намагаємося дотримуватися військової дисципліни. Віллі, проведіть командера. А ми ходімо. Повертайтеся скоріше.

Бонд пройшов за Кребсом через ті самі двері, в які вони увійшли. Краєчком ока він помітив, що інші, з Драксом попереду, підійшли до подвійних дверей у протилежному кінці зали, і ті розчинилися, тільки-но Дракс замовк. Мажордом у білій лівреї стояв на порозі. Коли Бонд вийшов до вестибюлю, в голові промайнула думка, що Дракс напевне увійде в їдальню залу попереду міс Бранд. Вольова особистість. Ставиться до підлеглих, немов до дітлахів. Без сумнівів, природжений лідер. Звідки у нього ці якості? З армії? Чи причиною тому — його мільйони? Бонд ішов за Кребсом, втупившись у його потилицю, і плутався в здогадах.

Вечеря удалася напрочуд чудовою. Дракс виявився приємним господарем і за столом дотримувався бездоганних манер. Дракс доклав чимало зусиль, щоб заради Бонда витягнути з доктора Волтера хоч

якусь інформацію, котра стосувалася технічних питань, а потім, тільки-но тема вичерпувалася, стисло пояснював. Бонд був уражений компетентністю, з якою Дракс розумівся в тонкощах різноманітних технічних питань, а також його глибоким заглибленням у деталі. В ньому спроквола росло щире захоплення цією людиною, яке майже затьмарило попередню неприязнь. Тепер він сам жадав забути про інцидент у «Блейдс», бо зараз зіткнувся з новим Драксом — творцем і натхненним лідером грандіозного проекту.

Бонд сидів між господарем та міс Бранд. Він зробив кілька спроб залучити її до бесіди, але потерпів повне фіаско. Дівчина відповідала ввічливо, але односкладно, та уникала зустрічатися з ним поглядом. Бонда брала досада. Дівчина фізично його дуже приваблювала, однак дратувало те, що від неї він не отримав жодної реакції. Бонд відчував, що її байдужа відстороненість трохи награна, та й питання безпеки могли бути вирішені ефективніше, якби замість надмірної стриманості вона б дотримувалася приязнішого підходу. Бонда кортіло стукнути її під столом по нозі. Ця думка його розвеселила, і він спіймав себе на тому, що дивиться на неї свіжим поглядом — як на жінку, а не колегу по роботі. Для початку, й скориставшись дискусією щодо зіставлення звітів про погоду військово-повітряного міністерства і з континенту, що виникла між Драксом та Волтером, в якій міс Бранд була змушена взяти участь, Бонд проаналізував свої враження.

У житті дівчина виявилася значно привабливішою, ніж на фото, і розгледіти ознаки суворої компетентності, що накладає професія поліцейського, у цій привабливій дівчині, яка сиділа поруч, було важко. Із її зовнішності можна було вгадати вольові риси характеру, але довгі вії, що прикривали темно-блакитні очі та широкий рот з чуттєвими губами нагадували портрети Марі Лорансен¹⁰⁶. Хоч її губи й були повнуваті для Лорансен, а темно-каштанове волосся, що завивалося під вилицями до шиї, було іншого фасону, ніж у дівчат з картин. У чітких лініях профілю та в краєчках очей, що тягнулися догори, відчувалася наявність скандинавської крові, а от теплота шкіри була чисто англійською. У жестах і манері триматися було надто багато витримки й авторитетності, щоби створити переконливий образ секретарки. Вона виглядала радше членом команди, і Бонд

помітив, як чоловіки прислухаються до її відповідей на запитання Дракса.

Дівчина вдягнула строгу вечірню сукню з вугільно-чорного атласу із рукавами, що опускалися нижче ліктів. У міру відкрите декольте лише підкреслювало округлості її грудей, які виявилися не гіршими за ті сухі цифри, що Бонд дізнався з досьє. У нижній частині V-подібного викоту була приколота яскраво-синя брошка, вочевидь каменя Тассі¹⁰⁷, некоштовна, але своєрідна. Жодних інших прикрас, за винятком пласкої обручки з маленькими діамантами, на ній не було. Червона помада на губах — от і вся косметика, а нігті коротко підстрижені та вкриті безкольоровим лаком.

У цілому, підсумував Бонд, дівчина була милою, а під напускною стриманістю приховувалася чуттєва натура. Та, хоча вона поліціантка і до того ж майстер джіу-джитсу, але має родимку на правій груді.

Після цієї приємної думки Бонд повністю зосередився на суперечці між Драксом та Волтером і більше не пробував виказувати знаки уваги до дівчини.

Вечеря закінчилась о дев'ятій.

— А зараз ходімо, я ознайомлю вас із «Мунрейкером», сказав Дракс, раптом піднімаючись із-за столу. — Волтер піде з нами за компанію. У нього купа справ. Ходімо, мій дорогий Бонде.

І, не сказавши ні слова на прощання Кребсу чи дівчині, він вийшов із зали. Бонд з Волтером рушили слідом.

Вийшовши з будинку, вони перетнули бетонний майданчик, прямуючи до самотнього силуету, що маячів на краю перед скелями. Зійшов місяць, і під його сяйвом удалині блідо виблискував приземкуватий купол.

Ярдів за сто від об'єкта Дракс зупинився і сказав:

— Я поясню, де що. Волтере, можете нас не чекати.

У вас є час ще раз поглянути на ті стабілізатори, хоч я особливо не переймався б. Наші хлопці з відділу надтвердих сплавів свою справу знають. Отже, — Дракс повернувся до Бонда і махнув рукою в напрямку молочно-білого купола, — «Мунрейкер» там. Те, що ви бачите, — ковпак, який накриває широку шахту, котра на сорок футів заглиблюється у крейдову породу. Дві половинки купола відчиняються гідравлічно і складаються вздовж двадцятифутового барбакана. Якби

вони зараз відчинилися, ви побачили би ніс «Мунрейкера», що трохи висувається над стіною. Он там, — він показав у бік Діла, на квадратну споруду, яку звідси було ледь видно, — наш командний пункт. Бетонний бункер, напхом напханий приладами стеження — доплерівським вимірювачем швидкості, радаром польоту і тому подібним. Інформація надходить до них двадцятьма телеметричними каналами з датчиків, розміщених у носі ракети. В бункері є великий телевізійний екран, тож можна спостерігати за поведінкою ракети всередині шахти після того, як запрацюють насоси. Другий телеприймач дає змогу стежити за початковою стадією польоту. Поруч з бункером — підйомник, який опускається аж до підніжжя скелі. Значна частина обладнання була доставлена морем, а потім піднята на підйомнику. Те виття, що ви чуєте, видає електростанція, розташована он там, — він махнув у бік Дувра. — Бараки та будинок захищені противибуховою стіною, але під час запуску в радіусі милі від стартового майданчика будуть евакуйовані усі, крім спеціалістів Міністерства та команди Бі-Бі-Сі, яка вестиме прямий репортаж. Сподіваємося, бункер витримає. Волтер стверджує, що шахта та більша частина майданчика розплавляться від вогню. Ну от і все. Нічого цікавого на поверхні більше нема. Ідемо далі.

Увагу Бонда знову привернули командні нотки у голосі Дракса. Він мовчки пройшов залитим місячним світлом бетонним майданчиком до барбакана купола. Над обшитими сталевими листами дверима горіла червона лампочка, підсвічуючи напис англійською та німецькою:

«СМЕРТЕЛЬНА НЕБЕЗПЕКА!
ВХІД ЗАБОРОНЕНО, ЯКЩО ГОРИТЬ ЧЕРВОНЕ СВІТЛО.
ПОДЗВОНИ ТА ЧЕКАЙ».

Дракс натиснув на кнопку під табличкою — десь усередині приглушено пролунав дзвінок.

— Хтось може працювати з оксіяцетиленом або виконувати іншу делікатну роботу, — пояснив він. — Варто бодай на мить відволіктися на того, хто входить, — і нам це дорого обійдеться. Коли звучить дзвінок, усі облишають інструменти, а дізнавшись, у чому справа, поновлюють роботу. — Дракс зробив крок назад від дверей і показав

на низку решіток чотири на чотири фути вгорі стіни. — Вентиляційні люки, — пояснив. — Температура повітря в шахті — 70 градусів¹⁰⁸.

Двері відчинив чоловік з поліцейським кийком у руці та пістолетом на поясі. Бонд слідом за Драксом увійшов до невеличкої кімнати, порожньої, за винятком лави та рівного ряду повстяних капців.

— Доведеться взути, — Дракс присів і почав скидати черевики. — Можна послизнутись і когось штовхнути. Піджак теж доцільно залишити тут. Сімдесят градусів — комфортна температура.

— Дякую, — сказав Бонд, пам'ятаючи про «беретту» під пахвою. — Мені поки що не душно.

Відчуваючи себе глядачем, якого пропустили за куліси, Бонд пройшов услід за Драксом через комунікаційні двері до сталевого мостика, де, засліплений сяйвом прожекторів, машинально прикрив очі рукою, а іншою схопився за поруччя огорожі.

Коли Бонд нарешті опустил руку, його погляду відкрилася настільки грандіозна картина, що він на кілька хвилин утратив дар мови, а загрозлива велич наймогутнішої на Землі зброї засліпила очі.

«МУНРЕЙКЕР»

Відчуття було таке, немов перебуваєш усередині відполірованого до блиску ствола велетенської рушниці. Від самого дна, за сорок футів унизу, піднімалися круглі стіни з полірованого металу, а на самій верхотурі приліпилися, немов дві мухи, Бонд із Драксом. По центру шахти — тридцяти футів завширшки — здіймався, виблискуючи хромованою поверхнею «олівець», ніс якого закінчувався гострою, мов голка, антеною, котра, здавалося, шкрябає по куполу двадцятьма футами вище.

Блискучий снаряд стояв на конструкції, що була конусом із гратчастої сталі зі зрізаною верхівкою, який виростав між трьома різко заламаними назад дельтоподібними хвостовими стабілізаторами, що виглядали гострими, наче скальпель хірурга. Крім них, ніщо не спотворювало шовковистий глянець п'ятдесятифутового відполірованого хромованого сталевого корпусу, за винятком двох

павучих лапок легких конструкцій, що підтримували ракету за «талію» через прокладки товстої пористої гуми.

Там, де стріли павучих лапок торкалися ракети, були розміщені малі ремонтні люки, зараз відчинені. Поки Бонд милувався ракетою, з люка на вузьку площинку стріли вибрався робітник і рукою в рукавиці зачинив за собою дверцята. Він обережно дістався по стрілі до стінки і повернув важіль. Почулося різке гримання механізмів, і лапки стріл відірвалися від корпусу й задерлися догори, немов у богомола. Гримання змінило тональність, стріли повільно втягнулися. Коли знову розпрямилися, то охопили ракету на десять футів нижче. Оператор проповз по стрілі, відчинив інший люк і зник усередині.

— Напевне, перевіряє подачу пального, — сказав Дракс. — Воно надходить самотоком. Хитромудре рішення. Ну то що ви про неї думаєте? — спитав він, із задоволенням спостерігаючи, як Бонд аж застиг у палкому захваті.

— Не бачив нічого прекраснішого, — визнав Бонд.

Розмовляти тут було легко. У величезній сталевій трубі голоси робітників, які працювали внизу, під хвостовим оперенням ракети, звучали не гучніше шепоту.

Дракс показав на верхню частину.

— Це — боєголовка, — пояснив. — Тепер установлена дослідна. Усередині — купа обладнання. Телеметрія і таке інше. А прямо навпроти нас, ось тут, розташовані гіроскопи. Далі, й до самих турбін у хвостовій частині, — майже весь обсяг займають баки для пального. Турбіни працюють на перегрітій парі, яка утворюється в результаті розкладення пероксиду водню. Пальне — суміш фтору та водню (тут він кинув запитливий погляд на Бонда: «До речі, це державна таємниця») — надходить спеціальними трубами й загоряється в момент упорскування у двигун. Це — своєрідний спрямований вибух, який штовхає ракету в повітрі. Сталева підлога під ракетою відсувається убік. Під нею є тунель для відпрацьованих газів, що веде до підніжжя скель. Подивитися завтра. Нагадує величезну печеру. Коли недавно ми проводили статичні випробування, то крейда танула й стікала у море, немов кисіль. Сподіваюся, ми не спалимо ці визначні білі стрімчаки, коли справа дійде до запуску. Хочете подивитись, як просуваються роботи?

Бонд мовчки пішов за Драксом униз крутими металевими сходами, що спіраллю звивалися вздовж сталевих стін. Він відчував страшне хвилювання, котре межувало з уклінним пошануванням цієї людини та її досягнень. Як же він дозволив собі обманутися його хлоп'ячими витівками за картярським столом? Навіть великі мають право на слабкості. Драксу потрібна віддушину, щоби скидати напругу тієї фантастичної відповідальності, яку він узяв добровільно. Із розмов за вечерею стало зрозуміло, що Дракс не вважає за потрібне перекинути навіть частину її на плечі своїх неврівноважених помічників. Бо тільки від нього виходять та енергія і впевненість, що тримають на плаву весь колектив. Навіть у такій незначній справі, як гра в карти, він має постійно підбадьорювати себе, шукати все нові щасливі знаки та підтвердження успіху, до того ж і тоді, коли доводиться ті знаки фабрикувати власноруч. Хто на його місці, питав себе Бонд, не потів би і не гриз нігті, якщо ставки настільки високі, а на кону — добробут нації.

Поки вони спускалися довгими сходами, а їхні постаті гротескно відбивались у дзеркалі хромованої оболонки ракети, Бонд майже відчув у собі ту пристрасть, яку відчуває до Дракса людина з вулиці, поведінку якої сам він ще кілька годин тому піддав нещадній критиці, змішаній зі жалем та зневагою.

Коли нарешті досягли викладеної сталевими плитами підлоги шахти, Дракс зупинився і поглянув догори. Бонд простежив за його позирком і також задер голову. З такого ракурсу здавалося, що вони дивляться на тонкий прямий струмінь світла, спрямований у небозвід, який виграє усіма кольорами веселки, струмінь не чисто білий, а з шовковисто-перламутровим відтінком. Було тут і мерехтіння червоних блискіток — відбитків малинових каністр велетенських вогнегасників, що стояли поруч; сопло одного з них робітник у азбестовому комбінезоні спрямовував на корпус ракети. Також були фіолетові вкраплення — від лампочки на приладовій панелі на стіні — пульта керування сталеву плитою над тунелем для вихлопів. На полірованому корпусі ракети грав смарагдовий виблиск від абажура лампи на грубо збитому столі зі смерекових дошок, за яким сидів чоловік і записував до журналу цифри у порядку, в якому їх проказувала група працівників під хвостом «Мунрейкера».

Розглядаючи цю колону в пастельних тонах, настільки до неможливості тендітну й граціозну, що здавалося немислимим, як така елегантна штучка зможе витримати гігантський тиск і навантаження, котрі чекатимуть на неї у п'ятницю — колосальний потік найпотужнішого у світі контрольованого вибуху, удар звукового бар'єра, невідомий тиск повітря на швидкості п'ятнадцять тисяч миль на годину; а також страшенні перевантаження, що зазнає ракета, занурюючись із висоти кількох тисяч миль назад у щільні шари земної атмосфери.

Дракс немов зчитав думки Бонда.

— Усе це дуже нагадує вбивство, — сказав. А потім несподівано зайшовся нападком ослиного сміху. — Волтере, — звернувся він до одного з групи науковців, — підійди-но сюди, — Волтер відокремився від колег і наблизився. — Волтере, я кажу нашому гостеві, що запуск «Мунрейкера» дуже нагадуватиме вбивство.

Бонда нітрохи не здивувало спантеличення, що проступило на обличчі доктора.

Дракс роздратовано додав:

— Убивство дитини. Нашого чада, — він махнув у бік ракети. — Прокиньтесь, прокиньтесь, що з вами таке?

Обличчя Волтера прояснилося. Він мимоволі зобразив подобу усмішки:

— Убивство. Гарно сказано. Ха-ха. А тепер, сер Хьюго, до справи. Графітові щаблини вихлопного каналу. Отже, в Міністерстві задоволені їхньою температурою плавлення? А вони не думають, що... — продовжуючи пояснювати, Волтер підвів Дракса до хвоста ракети. Бонд пішов слідом.

Коли вони наблизилися, голови усіх десяти чоловіків повернулися в їхній бік. Дракс помахом руки відрекомендував гостя товариству.

— Командер Бонд, наш новий офіцер служби безпеки.

Група мовчки дивилася на Бонда. Жодних спроб привітатися ніхто не робив, і десять пар очей зиркали на нього без тіні зацікавленості.

— Гаразд, то до чого вся ця метушня з графітовими щаблинами?..

Група зімкнулася довкола Дракса з Волтером. Бонд залишився стояти сам.

Його зовсім не здивувала прохолодна зустріч. Він теж сприйняв би вторгнення у секрети свого ремесла з такою самою байдужістю, якщо не з презирством.

А до ретельно підібраних спеців, які місяцями жили у цій вежі зі слонової кості й не мали інших інтересів, окрім чистої науки, а зараз перебували на порозі остаточної перевірки своїх теорій, він відчував лише симпатію. Проте, нагадався Бонд, навіть найвідірваніший од життя вчений має розуміти, що у Бонда є тут свої обов'язки, і він — не менш важлива частина проекту, ніж вони.

А якщо серед цих людей з непривітними очима саме зараз ховається ворог, який зловтішається, бо знає, що з тими графітовими щаблинами, котрі викликали сумніви Волтера, насправді щось негаразд. Так, на перший погляд вони здавалися збитою командою, навіть братерством, об'єднавшись довкола Дракса та Волтера, зосереджено дослухаючись до слів, що вилітали з їхніх уст. Проте, чи нема серед них того, хто здійснюючи власний підступний задум, обчислює варіанти подібно до годинникового механізму пекельної машини?

Бонд, користуючись наданою свободою, тинявся у трикутниківі, утвореному трьома хвостовими стабілізаторами, які спіралися на гумові подушки в заглибленнях у сталевій підлозі. Усе, на що б він не дивився, викликало у нього зацікавлення, але час од часу він з нового ракурсу поглядав на групу науковців.

За винятком Дракса, усі вони були одягнені в однакові нейлонові комбінезони на пластикових «блискавках». Жодної металевої застібки, і всі, як один, не носили окулярів. Як у Кребса і Волтера, їхні голови були коротко пострижені, й Бонд вирішив, що це для того, аби жодна волосина не потрапила в якийсь механізм. Проте, і саме ця деталь здалася Бонду найдивнішою, кожен з них мав пишні вуса, догляду за якими, судячи з вигляду, їхні господарі приділяли особливу увагу. Вуса були різноманітних форм та відтінків — світлі, мишачого кольору, темні; підкручені вгору, звислі, як у моржа, кайзерівські, гітлерівські — кожне обличчя мало власну волохату відзнаку, але пишна рудувата рослинність на обличчі Дракса палахкотіла, немов офіційна печатка верховного вождя.

Цікаво, думав Бонд, чому це кожен працівник на об'єкті носить вуса? Сам він ніколи не був прихильником вусів, але у поєднанні з однаково підстриженими головами в цих акуратних щіточках на верхній губі було дещо просто непристойне. Буває, вони підстрижені на один фасон — таке ще куди можна зрозуміти, але на фоні лисих круглих голів парад індивідуальних смаків створював відворотне враження.

Жодних інших особливостей; усі чоловіки були середнього зросту, стрункі та скроєні так, щоби більш-менш адекватно відповідати особливостям праці. Робота на стрілах потребувала спритності, а для маніпуляцій у закритому обмеженому просторі ракети через оглядові люки треба було мати компактну статуру. Їхні ненапружені руки були бездоганно чистими, а ноги в повстяних капцях — нерухомі. Він не побачив жодного погляду в свій бік, а перспектива проникнути у голови цих п'ятдесяти роботоподібних німців за якихось три дні задля оцінювання лояльності здавалась абсолютно примарною. Потім він пригадав, що їх уже не п'ятдесят. Залишилося сорок дев'ять. Один із цих роботів уже «зірвався з катушок» (влучне формулювання, подумав Бонд). Що такого особливого сталося у голові Бартша? Пристрасть до жінки, разом з «Хайль Гітлер». Чи сильно він помилився, коли припустить: якщо відкинути «Мунрейкер», такі ж думки панують і в решті сорока дев'яти голів?

— Докторе Волтере! Це наказ! — думки Бонда перервав голос Дракса, в якому чувся ледь стримуваний гнів. Джеймс провів пальцем по гострій кромці одного з колумбітових стабілізаторів. — Повертайтеся до роботи. Ми й так згаяли багато часу.

Люди слухняно повернулися до своїх справ, а Дракс підійшов до Бонда, залишивши Волтера стояти в нерішучості під соплом ракети.

Дракс ледь не лопався від люті.

— Клятий дурень. У всьому бачить проблеми, — промимрив він під ніс. А потім, немов бажаючи викинути з голови клопоти разом зі своїм помічником, додав: — Ходімо до мого кабінету. Покажу вам план польоту.

А потім — на боковеньку.

Вони перетнули майданчик. Дракс потягнув за важіль у сталевій стіні, з тихим шипінням відчинилися вузькі дверцята. Всередині, на відстані трьох футів були інші сталеві дверцята. Бонд звернув увагу,

що усі вони мали гумовий ущільнювач. Повна герметизація. Перш ніж зачинити зовнішні дверцята за собою, Дракс затримався на порозі і показав на ряд інших непримітних важелів на увігнутій поверхні стіни.

— Майстерні, — пояснив він. — Електрика, генератори, управління подачею пального, душові, комори. — Потім кивнув на суміжні двері: — Кабінет мого секретаря, — перш ніж відчинити наступні, він зачинив зовнішні двері, увійшов до свого кабінету, відтак зачинив двері за Бондом.

Суворі кімната, пофарбована у блідо-сірий колір, містила широкий стіл та кілька стільців із гнутих металевих трубок, затягнутих темно-синьою парусиною. Покриття на підлозі було теж сірим. Ще тут стояли два зелені стелажі для документів та великий металевий радіоприймач. Крізь незамкнені двері була видна окахльована ванна кімната. Стіл стояв напроти широкої, нічим не зайнятої стіни, яка, здавалося, була зроблена з матового скла. Підійшовши до стіни, Дракс клацнув двома перемикачами праворуч. Уся стіна засяяла, і Бонд побачив дві мапи, кожна — футів шести завширшки, нанесені на зворотну поверхню скла.

Ліва мапа показувала східну чверть Англії з Портсмута до Галла та прилеглу акваторію між 50-ю і 55-ю широтою. Від червоної крапки поблизу Дувра, пускового майданчика «Мунрейкера», на всій траєкторії польоту через десятимильні інтервали були проведені дуги. На відстані вісімдесяти миль від старту, між Фризькими островами і Галлом, просто посеред моря був намальований червоний ромб.

Дракс махнув у бік таблиць на правому боці карти, щільно заповнених математичними обчисленнями та колонками з даними для гірокомпасів.

— Швидкість вітру, атмосферний тиск, арифметичні таблиці для гіроскопів тощо, — пояснив. — Усі розрахунки базовані на швидкості ракети й дальності польоту, прийнятих за константи. З Міністерства ВПС ми отримуємо щоденні звіти про погоду, а також параметри верхніх шарів атмосфери щоразу, коли вони запускають літак. Коли той досягає максимальної висоти, то випускає наповнений гелієм зонд, який піднімається значно вище. Товщина земної атмосфери — приблизно п'ятдесят миль¹⁰⁹. Вище двадцяти повітря настільки розріджене, що це перестає становити проблему для «Мунрейкера».

Далі він рухається практично у вакуумі. А от гравітаційне тяжіння додає нам клопоту. Волтер може пояснити детальніше, якщо вам цікаво. У п'ятницю і в останні перед стартом години звіти про погодні умови надходитимуть безперервно. Нам треба буде відрегулювати гіроскопи безпосередньо перед стартом. А поки що міс Бранд щоранку заносить дані й заповнює таблицю гіроскопів на той випадок, якщо вони знадобляться.

Дракс перейшов до іншої таблиці. Це була діаграма траєкторії польоту ракети з точки старту до цілі. Та колонки цифр.

— Це швидкість обертання Землі та її вплив на траєкторію ракети, — пояснив Дракс. — Поки триватиме політ, Земля повернеться на схід. Цей фактор треба враховувати при складанні траєкторії. Непроста задача. На щастя, вам зовсім не треба у таке вникати. Залиште це для міс Бранд. А тепер, — він клацнув перемикачами, і стіна згасла, — скажіть, чи маєте якісь специфічні питання стосовно вашого призначення. Не думаю, що у вас тут багато роботи. Як бачите, об'єкт просто напханий заходами безпеки. Міністерство наполягало на них від початку.

— Усе виглядає чудово, — відповів Бонд і очікувально подивився на Дракса. Той здоровим оком уп'явся в обличчя Бонда. — Як вважаєте: між вашою секретаркою і майором Таллоном міг бути якийсь зв'язок? — спитав. Запитання напрошувалося само собою, і Бонд вирішив поставити його в лоб.

— Чому б ні, — Дракс не вагався з відповіддю. — Вона — приваблива дівчина. Багато часу вони проводили разом. У будь-якому разі в душу Бартша вона якось пролізла.

— Мені сказали, що перш ніж пустити кулю в рот, Бартш рвучко підняв руку і прокричав «Хайль Гітлер», — мовив Бонд.

— Мені це теж розповіли, — незворушно відгукнувся Дракс. — І що з того?

— А чому всі ваші працівники вусаті? — спитав Бонд, пропускаючи запитання Дракса повз вуха. І йому чомусь здалося, що його питання роздратувало співрозмовця.

Дракс видав гавкітливий смішок.

— Це моя ідея, — пояснив він. — Людей у тих білих комбінезонах та однаково підстрижених було важко розрізнати. І тоді я наказав їм

відростити вуса. Це стало у них на кшталт фетиша. Як у пілотів під час війни. А ви вбачаєте у цьому щось погане?

— Звісно, що ні, — відповів Бонд. — Хоча попервах мене це трохи шокувало. Але я одягнув би їх у комбінезони різних кольорів — відповідно до зміни — і намалював би на спинах номери.

— Що ж, — відгукнувся Дракс, повертаючись до дверей і тим самим натякаючи, що аудієнція закінчилась, — а я вирішив віддати перевагу вусам.

ЗЧИСЛЕННЯ ШЛЯХУ

У середу рано вранці Бонд прокинувся в ліжку свого мертвого попередника.

Спав він мало. Дракс на зворотному шляху до будинку не мовив і слова, лише біля підніжжя сходів коротко побажав «На добраніч». Бонд пройшов застеленим килимом коридором у напрямку світла, що пробивалося з напіввідчинених дверей затишної кімнати, і побачив, що його речі акуратно розкладені. Кімната була вмебльована з таким самих марнотратством, як і приміщення першого поверху. На столику біля ліжка з «Хілз»¹¹⁰ стояла пляшка «Віші» (справжня мінеральна, а не водопровідна, відзначив Бонд) і лежала коробка з печивом.

У кімнаті не залишилося слідів перебування попереднього мешканця, крім шкіряного футляра з біноклем на туалетному столикові й замкненої металевої шафи для документів. Бонд знав, як влаштовані такі шафи. Він нахилив її до стіни, підпхав руку під дно і намацав нижній кінець запірного механізму, що виступав униз, коли верхня шухляда замкнена. Штовхнувши запірку догори, Бонд одну за одною звільнив шухляди і м'яко опустив шафу на місце, подумавши з осудом, що майор Таллон навряд чи довго протримався б у Секретній службі.

Верхня шухляда містила карти об'єкта в масштабі з показаними на ній будівлями, а також адміралтейську мапу за номером 1895 Дуврської протоки. Бонд розклав карти на ліжку й уважно їх розглянув. На згортках адміралтейської мапи побачив сліди сигаретного попелу.

Джеймс витягнув свій ящик для інструментів — квадратну шкіряну скриню — і поставив біля туалетного столика. Він оглянув цифри на барабанчиках кодового замка і, задоволено побачивши, що їх не торкалися, набрав потрібну комбінацію. Ящик був доверху наповнений інструментами. Бонд витягнув порошок для зняття відбитків і велике збільшувальне скло. Потім обережно, фут за футом роздмухав порошок по всій поверхні мапи. Проступили численні відбитки. Переглянувши усі один за одним, він зробив висновок, що вони належать двом людям. Вибравши два найяскравіші, витягнув із шкіряної скрині «лейку» зі спалахом і сфотографував їх. Потім за допомогою лупи ретельно вивчив дві ледь помітні канавки, котрі виявив порошок.

Це були дві лінії, що тягнулися від берега до місця перетинання у морі. Румб був вузьким, а обидві лінії, здавалося, брали початок з будинку, в якому Бонд саме перебував. Можливо, вони мали вказувати на якийсь об'єкт у морі, за котрим спостерігали з різних крил будівлі.

Обидві лінії були проведені не олівцем, а, з метою приховування, голкою, що залишила на папері ледь помітний слід.

У місці перетину стояв запитальний значок. Відмітка вказувала на місце, глибина моря в якому сягала дванадцяти фатомів¹¹¹, і було воно за п'ятдесят ярдів од скелі на прямому азимуті від будинку в напрямку Саут-Гудвін.

Будь-якої іншої інформації з мапи витягнути не вдалося. Бонд поглянув на годинник — за двадцять перша. Він почув віддалені кроки з холу, клацання вимикача. Підкоряючись внутрішньому поривові, Бонд підвівся і тихо вимкнув у кімнаті верхнє світло, залишивши горіти лише лампу під абажуром біля ліжка.

Почулися важкі кроки Дракса, який піднімався сходами. Інше клацання перемикача — і тиша. Бонд уявив, що Дракс вдивляється у темряву коридору і прислухається, водячи з боку на бік головою з багатою рослинністю. Потім почувся скрип, двері м'яко відчинились і зачинилися. Бонд вичікував, уявляючи дії людини, яка готується до сну. Здалека почулось, як відчинилося вікно, хтось висякався. Потім — тиша.

Бонд почекав ще п'ять хвилин, тоді підійшов до шафи і, намагаючись не шуміти, витягнув інші шухляди. Друга і третя виявилися

порожніми, а нижня була набита папками, складеними в алфавітному порядку. Досьє працівників об'єкта. Бонд витягнув секцію «А» і почав читати.

Усі досьє були сформовані однаково: повне ім'я, адреса, дата народження, опис зовнішності, особливі прикмети, професія чи рід занять після війни, відомості про воєнний період, дані про політичні погляди та нинішні уподобання, про судимість, здоров'я, найближчих родичів. Дехто мав дружину та дітей, відомості про яких були теж занесені в досьє, до кожного додані фотографії анфас й у профіль, а також відбитки пальців обох рук.

Двома годинами та десятьма сигаретами пізніше Бонд вивчив їх і виявив два цікаві моменти. По-перше, усі, без винятку, п'ятдесят чоловіків вели бездоганне життя без будь-яких політичних чи кримінальних відхилень. Таке здавалося просто неймовірним, і Бонд вирішив за першої-ліпшої нагоди передати всі досьє у відділ «Д» для ретельної перевірки.

По-друге, на світлинах жоден із працівників не мав вусів. Усупереч логічному поясненню Дракса, цей факт Бонд подумки відзначив маленьким запитальним знаком.

Відтак піднявся з ліжка, замкнув документи у шафу. Адміралтейську мапу разом з одним досьє поклав у свою шкіряну скриню. Покрутивши кодовий замок, засунув її під ліжку так, щоб вона лягла точно під подушкою, у внутрішньому куті біля стіни. Потім, намагаючись не шуміти, умився, почистив зуби у прилеглий ванній кімнаті та широко розчинив вікно.

У небі все ще сяяв місяць. Бонд подумав, що так він, напевно, сяяв, коли Таллон, схвильований якимось незвичайним шумом, виліз на дах, можливо, лише кілька ночей тому, і побачив дещо в морі. Звичайно, він прихопив зі собою бінокль. Згадавши про бінокль, Бонд відійшов од вікна й узяв його. Це був потужний німецький бінокль, напевно, воєнний трофей, зі 7х50 збільшенням, що забезпечувало гарну видимість і вночі. Напевно, обережний Таллон тихо (ось тільки чи достатньо тихо?) пробрався на інший край даху, де знову підніс бінокль до очей, визначаючи дистанцію від верхівки скелі до об'єкта в морі, а також від об'єкта до маяка Саут-Гудвін. Потім тим самим шляхом повернувся назад і тихо потрапив до своєї кімнати.

Бонд уявив, як Таллон, можливо, вперше за час перебування в цьому будинку, акуратно замкнув двері, підійшов до шафи і витягнув мапу, яку досі він навряд чи розгортав, а потім старанно наніс на неї результати спостережень. Напевне, він ще довго роздивлявся її, перш ніж додати маленький знак питання.

Що то за об'єкт? Хтозна! Корабель? Промінь світла? Шум?

Що б не побачив тоді Таллон, воно не призначалося для чужих очей. Хтось його перестрів. Хтось зрозумів, що він дещо побачив, і дочекався, поки вранці Таллон залишить кімнату. А тоді проникнув усередину й обшукав. Можливо, мапа йому нічого не сказала, але на підвіконні стояв бінокль.

Цього вистачило. Того самого вечора Таллон помер.

Бонд постарався заспокоїтися. Можливо, він надто поспішає і буде припущення на примарному доказі. Бартш убив Таллона, проте Бартш, чиє досьє Бонд поклав у скриню, не був тією людиною, яка почула шум, а потім залишила відбитки на мапі.

Тією людиною був улесливий ад'ютант Кребс, чоловік з потилицею, як у слимака. Саме його відбитки залишилися на мапі. Бонд чверть години присвятив тому, аби зіставити відбитки на мапі з тими, що були в досьє Кребса. Але звідки він узяв, що саме Кребс почув шум чи здійснив наступні кроки? Гаразд, почнемо з того, що він виглядає як людина, котра звикла совати ніс у чужі справи. Дрібний злодюжка. І його відбитки з'явилися на мапі однозначно після того, як її тримав у руках Таллон. Бо в кількох місцях відбитки Кребса перекривають відбитки Таллона.

Але яким чином Кребсу вдалося повернути цю справу, коли Дракс не спускає з нього очей? Довірена особа. Проте хіба можна забути Цицерона — перевіреного служника британського посла в Анкарі під час війни? Рука, запущена в кишеню смугастих штанів, перекинута через спинку стільця. Ключі посла. Сейф. Військові таємниці. Картинка виглядає дуже схожою.

Бонд зморщився. Він раптом усвідомив, що вже тривалий час стоїть перед відчиненим вікном і що пора трохи поспати.

Перш ніж лягти, Бонд узяв з крісла, на яке був кинутий його знятий одяг, наплічну кобуру, витягнув «беретту» з анатомічною рукояткою і поклав її під подушку. Захищатись, але проти кого? Відповіді Бонд не

мав, але інтуїція підказувала, що небезпека поруч. Її запах посилювався, хоча сама вона не набула чітких контурів і маячила тільки на порозі підсвідомості. Бонд розумів, що його неясні відчуття базуються лише на маленьких запитальних знаках, що постали за останні двадцять чотири години, — загадка Дракса, Бартшів «Хайль Гітлер», дивнувати вуса, п'ятдесят шановних німців, адміралтейська мапа, бінокль, Кребс.

Спершу він має доповісти про свої підозри Веллансу. Потім ретельно придивиться до Кребса. А тоді перевірить захищеність «Мунрейкера», скажімо, з моря. Ну і наостанок зустрінеться з цією міс Бранд та обговорить із нею план дій на два наступні дні. Часу обмаль.

Перш ніж заснути, Бонд уявив цифру сім на циферблаті годинника і засунув її у потайний відсік пам'яті, щоби прокинутись у зазначену годину. Він хотів вийти з будинку і зателефонувати Веллансу якомога раніше. Якщо такі дії викличуть підозру, це його не збентежить. Одне із завдань — привернути до себе увагу тих сил, які переполохав Таллон, оскільки в одному Джеймс був практично переконаний: майор Таллон помер не через кохання до Гали Бранд.

Внутрішній годинник його не підвів. Точно о сьомій, відчуваючи у роті сухість від викурених уночі сигарет, він вигнав себе з ліжка і став під холодний душ. Потів поголився, прополоскав рот зубним еліксіром. Бонд одягнув трохи пом'ятий чорний у дрібну білу клітинку костюм, темно-блакитну бавовняну сорочку фірми «Сі Айленд» та чорну шовкову краватку, тихо, але не крадькома, пройшов коридором і з квадратною шкіряною скринькою в руці спустився сходами.

Гараж він знайшов позаду будинку, і потужний двигун «Бентлі» відгукнувся на перше натискання на стартер. Повільно проїхав забетонованим майданчиком під байдужим поглядом зашторених вікон і покотився на холостих обертах до крайки дерев. Звідти, поглянувши на будинок, Джеймс ще раз переконався, що людина на даху спроможна побачити з верхівки противибухової стіни шпиль скелі та море.

Жодних ознак життя навколо сферичного ковпака над «Мунрейкером» не було видно, а бетонована площа, що вже починала блищати у променях вранішнього сонця, тяглася пустелею в напрямку Діла. Вона виглядала, як новенький, з голочки, аеродром чи,

точніше — з трьома недоладними бетонними гулями, куполом вулика, праскоподібною противибуховою стіною та кубом центру керування, що бовванів удаліні, причому всі будівлі відкидали довгі чорні тіні від низького сонця — усе це нагадувало пустельний пейзаж у стилі Далі¹¹², де в ретельно виваженому безладді валялися три *objects trouvés*.

Далі в морі, крізь ранковий серпанок, що обіцяв спекотний день, проглядався Саут-Гудвін — пофарбована у тьмяно-червоний баржа, навечно прикута якорями і приречена, подібно до бутафорських кораблів на сцені Друрі-Лейн¹¹³, беспорядно спостерігати плетеницю хвиль та хмар, що пропливають за куліси, в той час як сама вона — без документів, пасажирів і вантажу — поставлена на вічний причал на відправній точці, котра саме для неї означає кінцевий пункт призначення.

Кожні тридцять секунд маяк видавав у туман тужливий стогін — протяглий подвійний гудок зі спадною модуляцією. Тільки ця пісня сирен, подумав Бонд, мореплавців відштовхує, а не приваблює. Цікаво, як сім чоловіків команди підтримують звуковий сигнал, якщо саме в цей час вони, напевно, наминають свинину з бобами. Чи здригаються вони щоразу, коли це інфернальне завивання перекриває їхнє радіо, увімкнене на максимальну гучність, що зараз передає «Вибір домогосподарок»¹¹⁴? Проте життя спокійне та розмірене, подумав Бонд¹¹⁵, хоча вони й стоять на якорях біля самого входу на кладовище.

Джеймс подумки зробив помітку з'ясувати, чи, бува, хтось із цих сімох не бачив або не чув те, що Таллон позначив на мапі, а потім додав газу і проїхав обидва контрольні пости.

У Дуврі Бонд зупинився біля «Кафе Роял» — скромного ресторанчика, кухня котрого, як він давно знав, не відрізнялась особливою вишуканістю, проте була добротною, й особливо смачно їм вдавалися страви з рибою та яйцями. Італійсько-швейцарська родина власників ресторану зустріла його як старого друга. Бонд попросив, щоб за півгодини йому приготували яечню з беконом та велике горня кави, а сам поїхав далі до поліцейського відділку, звідки через комутатор Скотланд-Ярду зателефонував до Велланса. Той був удома і саме снідав. Не перебиваючи, він вислухав Бонда по захищеній лінії, але виказав здивування, коли дізнався, що йому не вдалося поспілкуватися з Галою Бранд.

— Вона тямуща дівчина, — сказав Велланс. — Якщо містер К. щось замислив або здійснив, вона обов'язково буде в курсі. А якщо вже Т. чув недільної ночі якийсь шум, вона також могла його чути. Хоча, маю визнати, що вона ні про що подібне не доповіла.

Бонд утримався від коментарів з приводу холодного прийому, який йому влаштувала агент Велланса.

— Я збираюся поспілкуватися з нею вранці, — сказав Джеймс. — Також надсилаю вам мапу та фотоплівки, щоб ви змогли подивитись. Я передам їх інспекторові. Мабуть, їх доставить дорожній патруль. До речі, а звідки Т. телефонував своєму роботодавцеві у понеділок?

— Я відстежу дзвінок і дам вам знати, — пообіцяв Велланс. — Також зроблю запит до Трініті-Хаус¹¹⁶ і запитаю, чи можуть нам чимось допомогти Саут-Гудвін та берегова охорона. Що ще?

— Це все, — відповів Бонд. Надто багато комутаторів обслуговували цей зв'язок. Якби на іншому кінці був М., він, напевно, сказав би більше. Йому здалося нерозумним розказувати Веллансу про вуса та невиразне відчуття небезпеки, яке охопило його вночі, а тепер, з першим сонячним промінням розтануло. Ці поліцейські визнавали тільки залізні факти. Розкривати злочини, подумав він, їм вдається набагато краще, ніж запобігти їм. — Ні, це все. — Бонд повісив слухавку.

Після чудового сніданку він почувався значно краще. Продивившись «Експрес» і «Таймс», наткнувся лише на сухе повідомлення щодо слідства у справі Таллона. «Експрес» розмістила велике фото дівчини, і Бонда потішило те, який нейтральний портрет вдалося сфабрикувати Веллансу. Джеймс вирішив, що спробує встановити з нею контакт і повністю їй довіриться, не очікуючи на взаємну довіру. Може, вона має власні сумніви та підозри, які ще не набули певних рис, і тому тримає їх при собі.

Бонд зібрався і поїхав додому. Була дев'ята, коли він виїхав з діброви на бетонований майданчик. Завила сирена, і з-за дерев поза будинком вибігла подвійна шеренга з дванадцяти чоловіків, які прямували в бік пускової шахти. Вони марширували на місці, поки перший натиснув на дзвінок, а коли відчинилися двері, усі стрімкими рядами зникли в дверному отворі.

Пошкрябай німця — і знайдеш дисципліну, подумав Бонд.

ПЕРШІ ПІДОЗРИ

Півгодини тому Гала Бранд загасила ранкову сигарету, проковтнула решки кави, залишила свою кімнату і вирушила на об'єкт, виглядаючи у бездоганно білій сорочці й темно-синій плісированій спідниці як ідеальна секретарка.

Рівно о пів на дев'яту вона зайшла до свого кабінету. На столі у неї лежала пачка телефонограм з військово-повітряного відомства, і вона насамперед перенесла дані погодних зведень на метеокарту, потім крізь двері, що з'єднували її кабінет з кабінетом Дракса, пройшла до нього і приколола звіт до висячої дошки на стіні поруч зі скляним екраном. Відтак натиснула перемикач — екран спалахнув, дівчина звірила результати з деякими стовпчиками цифр, зробила перерахунки і внесла результати до діаграми, яку пришпилила до тієї ж дошки.

Вона робила таку процедуру щоденно відтоді, як об'єкт добудували, а в його нутрощах почали зводити ракету, і з кожним днем, ближчим до запуску, дані ВПС ставали точнішими. Згодом дівчина так набила руку, що тримала в голові параметри гіроскопів та коливання атмосфери на різних висотах.

Тим більше дратувало Галу, що Дракс, здавалося, не брав до уваги її розрахунки. Щоранку, коли точно о дев'ятій лунав попереджувальний дзвінок і крутими металевими сходами спускався до свого кабінету Дракс, він одразу викликав нестерпного доктора Волтера, разом з яким вони перераховували наново її дані, а результати заносили до тонкого чорного блокнота, який Дракс завжди носив у задній кишені штанів. Вона знала, що ця незмінна процедура повторюється з дня на день, і їй уже набридло підглядати за ними крізь дірочку, яку сама просвердлила в тонкій стіні, що розділяла дві кімнати, — задля того, аби було що писати у щотижневих звітах Веллансу про Драксових відвідувачів. Такий метод хоча й аматорський, проте дієвий, і мало-помалу вона збудувала повну картинку денної рутини, яка, власне, діяла на нерви. На це були дві причини. По-перше, Дракс не довіряв розрахункам Гали, по-друге, такі дії знижували її шанси, і без того скромні, взяти участь у запуску ракети, що невблаганно наближався.

Природно, що з часом вона звикла до своєї ролі, немов то була її справжня професія. Найсуттєвішим у прикритті є те, щоб особистість якнайправдоподібніше відповідала легенді. Проте, незважаючи на шпигунство за Драксом для свого шефа у Лондоні, Гала щиро бажала успіху проекту «Мунрейкер» і повністю віддавалася справі, як й усі інші працівники.

Обов'язки, доручені їй як особистій секретарці Дракса, були нестерпно нудними. На його адресу щодня надходило багато кореспонденції, котру передавали з Міністерства, і цього ранку міс Бранд звично знайшла на своєму столі стос із приблизно п'ятдесяти листів. Їх можна було поділити, як правило, на три категорії. Листи-прохання, послання від ракетних фанатів-самоучок та ділове листування з біржовим брокером й іншими комерційними агентами. Цим останнім Дракс надиктовував короткі відповіді, а решту дня дівчина проводила за друкарською машинкою та реєстрацією документів.

Отже, природно, що її основний обов'язок, безпосередньо пов'язаний з роботами над ракетою, затуляв собою денну рутину, і нині вранці, перевіряючи та вдруге перевіряючи польотний графік, вона більше, ніж будь-коли, була впевнена, що саме її дані візьмуть до уваги Того Самого Дня. А може, як частесенько переконувала себе міс Бранд, може, її розрахунки і не викликають сумнівів. Можливо, ті щоденні розрахунки, котрі Дракс із Волтером заносили до чорного блокнота, є нічим іншим, як перевіркою даних Гали. Але ж справді, Дракс ніколи не сумнівався ні в її метеорологічних даних, ані в параметрах гіроскопів, базованих на них. А коли одного дня вона просто в лоб запитала, чи вважає Дракс її підрахунки правильними, він простодушню відповів: «Усе чудово, моя люба. Вони нам дуже допомагають. Без них ми б нічого не вдіяли».

Гала Бранд повернулася до свого кабінету і почала розпечатувати кореспонденцію. Залишилося підготувати два польотні листки: на четвер та п'ятницю, а потім — базуючись чи на її розрахунках, чи на розрахунках із Драксового блокнота — гіроскопи остаточно налаштують, і в центрі керування натиснуть кнопку старту.

Мимохідь поглянувши на нігті, вона витягнула руки вперед, долонями донизу. Скільки разів під час навчання в поліцейському

коледжі їй, разом з іншими студентами, доручали завдання і наказували не повертатися без чужого записника, дамської сумочки, авторучки чи навіть годинника! Скільки разів під час практичних занять інструктор, різко розвернувшись, хапав її за тонке зап'ястя і промовляв: «Ну-ну, любонько. Так не піде. Так тільки слон хоботом лізе за цукром до кишені дресирувальника. Давай ще раз».

Міс Бранд повільно розім'яла пальці, а потім рішуче повернулася до купи листів.

За кілька хвилин до дев'ятої пролунав дзвінок, і дівчина почула, як Дракс увійшов до офісу. За мить він знову відчинив подвійні двері й гукнув Волтера. А потім почулося звичайне бурмотіння, приглушене дзижчанням вентиляторів.

Вона розсортувала листи на три купки й сіла, замислившись. Лікті поставила на віко стола, підборіддя поклала на руку.

Командер Бонд. Джеймс Бонд. Такий собі пихатий молодик, як і всі вони там, у Секретній службі. Чому надіслали саме його, а не когось, із ким би вона могла нормально співпрацювати, когось із друзів з Особистого підрозділу чи хоча б когось із МІ-5? У повідомленні помічник комісара написав, що тепер нема інших кандидатур, а Бонд — зірка Секретної служби, йому абсолютно довіряють у Спецпідрозділі, й він отримав благословення від МІ-5. Навіть прем'єр-міністр надав йому дозвіл — стосовно суто цього завдання — діяти на території Англії.

Але яка від нього користь за той короткий проміжок часу, що лишився? Можливо, Бонд влучно стріляє, добре володіє іноземними мовами і знає ще купу речей, що можуть знадобитися за кордоном. Яка від нього користь тут, де нема чарівливих шпигунок, з якими можна закрутити шури-мури? Звісно, він привабливий. (Гала Бранд машинально потягнулася за своєю сумочкою. Оглянувши себе у дзеркалі, припудрила носик). Справді, нагадує Хогі Кармайкла¹¹⁷. Таке ж пасемко чорного волосся, що спадає на праву брову. Така сама статура. Але проглядається дещо жорстоке у його лінії вилиць, та ще ці холодні очі. До речі, вони сірі чи блакитні? Учора важко було роздивитися. Нічого, в будь-якому разі — вона поставила його на місце і дала зрозуміти, що їй нелегко вразити навіть блискучим молодикам із Секретної служби, хоч би як романтично вони

виглядали. У Спецпідрозділі є не менш привабливі хлопці, й вони — справжні детективи, а не якісь вигадані фантазією Філіпса Опенхайма¹¹⁸ люди у швидких автомобілях, із сигаретами зі золотим обідком, виготовленими на замовлення, і наплічною кобурою.

О, звісно, вона помітила, що він озброєний, і навіть для переконливості торкнулася пістолета, коли проходила мимо Бонда. Що ж, напевно, їй доведеться влаштувати певний спектакль, щоби переконати його у своїй готовності до співробітництва, ось тільки в якому напрямку? Якщо вона перебуває в цьому місці від самого початку і не помітила нічого підозрілого, то що казати про Бонда, в якого залишилось якихось два дні? Та й що тут узагалі шукати? Звісно, є кілька речей, які вона не може зрозуміти. Чи треба їй, наприклад, розповісти про Кребса? Головне — подбати, щоб він не розкрив її легенду внаслідок якогось дурного вчинку. Вона має проявити твердість та відстороненість, а ще — бути конче уважною. Однак це не означає, що їй не слід залишатися дружелюбною, подумала міс Бранд, збираючи листи та стенографічний записник, бо саме цього моменту пролунав дзвінок. Дружелюбною, але в міру.

Прийнявши це рішення, Гала відчинила двері, що з'єднували обидві кімнати, й увійшла до кабінету сера Хьюго Дракса.

Коли за півгодини вона повернулася до себе, то застала там Бонда, який сидів у її кріслі й гортав «Альманах Вітакерс»¹¹⁹, що лежав перед ним на столі. Вона лише стиснула губки, коли Джеймс підвівся і бадьоро побажав їй доброго ранку. Дівчина сухо кивнула, пройшла за стіл та всілася. Тоді відсунула убік «Вітакерс» і поклала на його місце листи й записник.

— Вам доречно завести стільця для відвідувачів, — мовив Бонд з посмішкою, котру Гала сама для себе визначила, як зухвалу, — та більш захопливе читиво, ніж довідники.

Міс Бранд проігнорувала репліку.

— Сер Хьюго чекає на вас, — сказала вона. — Я саме збиралася з'ясувати, чи ви вже піднялися.

— Побрехеньки, — сказав Бонд. — Ви бачили, як я проїхав повз ваші вікна о пів на восьму. Я помітив, що ви дивилися з-поза фіранки.

— Нічого подібного я не робила, — гнівно обурилася Гала. — З якого це дива мені цікавитись автомобілями, що проїжджають?

— Та чули ви, чули все, — Бонд гнув свою лінію. Він вирішив скористатися ситуацією до кінця. — І ще, — додав. — Не варто чухати олівцем у голові, коли вам диктують. Жодна справжня секретарка так не робить.

Бонд кинув багатозначний погляд на одвірок з'єднувальних дверей і знизав плечима.

Гала не витримала натиску. Чорт би взяв цього бовдура, подумала вона і видавила зі себе вимушену посмішку.

— Та годі вже, — сказала. — Я не можу витратити півдня' на безглузді ігри у «вірю — не вірю». Він хоче бачити нас обох і не терпить очікування, — дівчина встала, підійшла до дверей та відчинила їх. Бонд рушив слідом і зачинив двері за собою.

Дракс стояв, незворушно втупившись у карту за скляною стіною. Він повернувся на звук.

— А, ось і ви, — сказав, зиркнувши на Бонда. — А я думав, що ви нас залишили. Охорона доповіла: ви від'їхали о сьомій тридцять.

— Мені треба було зателефонувати, — відповів Бонд. — Сподіваюсь, я нікого не потурбував...

— Телефон є в моєму кабінеті, — різко відізався Дракс. — Таллона він влаштовував.

— Бідолаха Таллон, — ніби випадково кинув Бонд. У голосі Дракса він знову почув ті задирливі нотки, які йому особливо не подобались, і тому Джеймс інстинктивно вирішив охолодити співрозмовника. Цього разу йому вдалося.

Дракс кинув на Бонда повний люті погляд, який замаскував коротким смішком та знизанням пліч. — Чиніть як хочете, — сказав він. — У вас — свої обов'язки. Тільки не втручайтесь у хід робіт тут. Знайте, — додав поміркованіше, — тепер мої люди на нервах, і я не хотів би, щоб їх дратували усілякими таємничими поїздками. Сподіваюся, ви не докучатимете їм розпитуваннями сьогодні. Мені конче важливо якомога менше їх нервувати. Вони ще не оговталися після понеділка. Міс Бранд розкаже вам усе про будь-кого з них, і, наскільки я розумію, у Таллона в кімнаті є особові справи. Ви їх уже продивилися?

— У мене нема ключів від сейфа, — чесно відповів Бонд.

— Вибачте, це мій недогляд, — Дракс підійшов до столу, відчинив шухляду, витягнув невеличку в'язку ключів і простягнув Бонду. — Мав передати її вам іще ввечері. Інспектор, який вів справу, попросив зробити це. Вибачте.

— Дякую, — мовив Бонд і після паузи спитав: — До речі, як давно з вами Кребс? — Це питання Джеймс поставив навмання. У кабінеті запала тиша.

— Кребс? — Дракс задумався. Підійшовши до столу, він сів. Запустив руку в кишеню штанів і витягнув пачку сигарет з фільтром¹²⁰. Товстими пальцями пошкрябав її целофанову обгортку. Витягнувши сигарету, він вставив її в рот під бахрому рудуватих вусів і запалив.

Бонд не міг приховати здивування.

— Я не знав, що тут можна палити, — сказав, дістаючи портсигар.

Сигарета Дракса, маленький білий прутик посередині величезної рудої фізіономії, гопцювала у такт його словам.

— Тут можна, — відповів той. — Усі приміщення герметичні й обладнані індивідуальною вентиляцією. Двері з гумовими ущільнювачами. Майстерні й генераторна відділені від шахти, ну, а опріч усі негаразди, — його губи розтягнулися в посмішці довкола сигарети, — я просто маю право тут палити.

Дракс витягнув сигарету з рота і поглянув на неї. Здавалося, він знайшов відповідь: — Ви питаєте про Кребса, — виразно подивився на Бонда. — Якщо начистоту, я до цього хлопця довіри не маю, — він застережливо підняв руку. — Звичайно, нічого конкретного сказати не можу, бо відразу б викинув його геть, але я бачив, як він винюхував щось у домі, а одного разу застав у своєму кабінеті — Кребс нишпорив у моїх особистих паперах. Проте він правдоподібно пояснив це, і я обмежився засторогою. Проте, чесно кажучи, у мене свої підозри стосовно нього. Звісно, шкоди Кребс завдати не може. Він належить до нашої домашньої прислуги і доступу на об'єкт не має, — Дракс поглянув просто в очі Бонду. — Мені слід було попередити, щоб ви придивилися до нього пильніше. Але як блискуче ви його викрили! — додав із повагою в голосі. — Що саме викликало підозру?

— О, нічого особливого, — відповів Бонд. — У нього злодійкуватий вигляд. Але те, що ви розповіли, дуже цікаво, і я, звичайно,

припильною його.

Бонд обернувся до Гали Бранд, яка не промовила ні слова відтоді, як вони зайшли до кабінету. — А що думаєте про Кребса ви, міс Бранд, — увічливо спитав Бонд.

Дівчина звернулася до Дракса: — Я не дуже розуміюся в подібному, сер Хьюго, — відповіла скромно, але імпульсивно, що Бонд повважав позитивним, — але цій людині я зовсім не довіряю. Не хотіла вам казати, але він нишпорив у моїй кімнаті, рився в листах і таке інше. Я впевнена, що це таки він.

Дракс виглядав приголомшеним.

— Не може бути! — скрикнув. Загасив сигарету, недопалком акуратно прибив один за одним вогники. — Занадто для Кребса, — сказав Дракс, дивлячись убік.

Суворі розплата

Усі мовчали, і Бонд устиг подумати, як дивно сталося, що так раптово й одноставно усі підозри впали на одну-єдину людину. Чи це автоматично знімає підозри з решти? Хіба Кребс не може виявитись одним із членів диверсійної групи? А якщо він працює сам-один, то яка його мета? Яким чином його «винюхування» пов'язане зі смертями Таллона і Бартша?

Дракс порушив мовчання першим.

— Що ж, треба це з'ясувати, — він поглянув на Бонда, шукаючи підтримки. Той дипломатично кивнув. — Залишаю його вам. У будь-якому разі маємо тримати Кребса подалі від пускового майданчика. До речі, завтра я збирався взяти Кребса із собою до Лондона. Мені треба узгодити в Міністерстві останні деталі, а Волтер у цій справі не помічник. Кребс — єдиний, кому можна довірити обов'язки ад'ютанта. Це триматиме його подалі.

А доти будемо за ним стежити. Якщо, звісно, ви не маєте наміру посадити його під замок просто зараз. Хоч я не чинив би так, — додав він відверто. — Не хочу дочасно баламутити людей.

— Думаю, це справді зайве, — сказав Бонд. — Чи є у нього близькі друзі серед працівників?

— Ніколи не бачив, щоб він розмовляв із кимось, окрім Волтера та прислуги, — відповів Дракс. — Готовий присягнути: Кребс не вважає інших за рівню. Тож я не думаю, що цей хлопець може хоч якось нашкодити нам, інакше я не тримав би його тут. Він майже весь день не виходить з дому і, гадаю, належить до категорії людей, які любляють грати в «детективів-розбійників» та совати ніс у чужі справи. Що думаєте? Може, залишимо, як є?

Бонд кивнув, тримаючи міркування при собі.

— Гарзд, — мовив Дракс, вочевидь задоволений можливістю покінчити з цим неприємним питанням і перейти до справи, — поговоримо про інше. У нас залишається два дні, й мені, напевне, треба ознайомити вас із програмою, — він підвівся з крісла і почав ходити туди-сюди позаду столу. — Нині середа, — повів далі, — о першій дня пусковий майданчик закриють для заправки. За процесом спостерігатимуть тільки доктор Волтер, я та двоє представників Міністерства. У разі нештатної ситуації телевізійна камера зафіксує усі наші дії. Якщо станеться вибух, наші наступники врахують помилки, — додав він з коротким смішком. — А якщо дасть змогу погода, вночі ми відчинемо купол, щоб вивітрилися випари. В радіусі ста ярдів від об'єкта виставимо охоронців з десятиярдовим інтервалом між ними. Троє озброєних вартових чергуватимуть на березі поблизу скель біля отвору вихлопної шахти. Завтра вранці й до півдня майданчик відкриють для остаточної перевірки, і з цього моменту «Мунрейкер», за винятком гіроскопів, у які ми внесемо дані безпосередньо перед стартом, готовий до польоту. Охорона довкола чергуватиме цілодобово. У п'ятницю зранку я сам простежу за налагодженням гіроскопів. Представники Міністерства займуть місця в центрі керування, а ВПС розмістить персонал на радарях. Знімальні групи Бі-Бі-Сі розмістяться за межами командного центру і розпочнуть трансляцію об одинадцятій сорок п'ять. Рівно о дванадцятій я натисну плунжер, радіосигнал розірве електричне коло і, — він широко посміхнувся, — побачимо, що нарешті станеться, — замовкши, Дракс почував підборіддя. — Що ще? Ага, ось що. Судноплавство у районі пункту призначення буде припинено від дванадцятої ночі в четвер. Моряки забезпечать патрулювання кордону акваторії. На одному з кораблів перебуватиме репортер Бі-Бі-Сі.

Інспектори Міністерства розмістяться на рятувальному судні, обладнаному глибоководними телекамерами, і після того, як ракета влучить у ціль, вони спробують підняти її рештки. Напевно, вам буде цікаво дізнатися, — продовжив Дракс, потираючи долоні з хлоп'ячим задоволенням, — що я отримав дуже приємне повідомлення від прем'єр-міністра — стосовно того, що за пуском нашої ракети стежитимуть не тільки на спеціальному засіданні Кабінету міністрів, а й у Палаці.

— Просто чудово! — мовив Бонд, щоби зробити приємне співрозмовникові.

— Дякую, — відгукнувся Дракс. — А тепер хочу впевнитися, що ви задоволені моїми охоронними заходами безпосередньо на об'єкті. Не думаю, що варто тривожитися подіями за межами бази. Вважаю, ВПС разом з поліцією вжили усіх заходів.

— Здається, враховано усе, — мовив Бонд. — Не бачу для себе особливих турбот.

— Гадаю, ми справді подбали про все, — погодився Дракс, — за винятком нашого приятеля Кребса. Після обіду він сидітиме у телевізійному фургоні та робитиме нотатки, отже, це має його нейтралізувати. Чому б вам не сходити на пляж і оглянути підніжжя скель, поки Кребс поза грою? Це — єдине слабе місце, на мій погляд. Я частенько думав: якби хтось забажав потрапити на об'єкт, він зробив би це через вихідну шахту. Візьміть із собою міс Бранд. Дві пари очей краще. До того ж вона не зможе користуватися своїм кабінетом до завтрашнього ранку.

— Добре, — відгукнувся Бонд. — Я збирався роздивитися підходи до об'єкта з моря після ланчу, і якщо у міс Бранд нема інших справ... — він запитально підвів брови і повернувся до дівчини.

Гала Бранд опустила очі.

— Звісно, якщо сер Хьюго цього бажає, — мовила вона без ентузіазму в голосі.

Дракс потер руки:

— Домовились. А зараз мені треба попрацювати. Міс Бранд, будь ласка, запросіть доктора Волтера, якщо він вільний. Побачимося за ланчем, — попрощався з Бондом.

Джеймс уклонився.

— З вашого дозволу я пройдуся до центру керування, — сказав, не розуміючи, навіщо йому брехати. Потім повернувся і слідом за Галою Бранд пройшов крізь подвійні двері й опинився на дні шахти.

Гумовий шланг величезною чорною змією звивався на блискучій сталевій підлозі. Бонд стежив, як дівчина акуратно переступає через кільця, наближаючись до місця, де стояв Волтер. Той пильнував за патрубком паливного шланга, який тягнули нагору, де портал, прокладений до отвору люка ракети, позначав основні паливні баки.

Гала щось сказала Волтеру і залишилася стояти поруч, споглядаючи, як нагорі рукав шланга обережно заправляли в нутрі ракети.

Бонд подумав: як невинно вона виглядає ось так, з каштановим волоссям, яке спадає на спину, та ніжним вигином білосніжної шиї, що плавно щезав ув отворі простої білої сорочки. З руками, складеними за спиною, і задертою головою, роздивляючись блискучий п'ятдесятифутовий корпус «Мунрейкера», її можна було сприйняти за школярку перед різдвяною ялинкою, якби не зухвало випнуті груди, котрі відкинута голова та відведені назад плечі тільки підкреслювали.

Бонд посміхнувся сам до себе, наближаючись до підніжжя металевих сходів і починаючи сходження. Ця невинна на вигляд і така бажана дівчина, нагадав він собі, — кваліфікована поліціантка. Вона знає, куди бити і з якою силою; вона спроможна зламати руку, напевне, значно вправніше та швидше, ніж це зроблю я. Принаймні, добра її половина належить спецпідрозділу Скотланд-Ярду. Слава Богу, що є і друга її половина, подумав він, спостерігаючи, як Гала супроводжує доктора Волтера до кабінету Дракса.

Після штучного синьо-білого світла шахти яскраве травневе сонце здавалось особливо золотистим, і Бонд відчував спиною приємне тепло, поки перетинав відкритий бетонований майданчик, прямуючи до будинку. Сирени Гудвінів мовчали, й панував настільки тихий ранок, що було чути ритмічне стукотіння корабельних двигунів каботажного судна, яке тримало курс на північ проміж Гудвінами та берегом.

Бонд під прикриттям противибухової стінки наблизився до будинку, а потім швидко перетнув кілька ярдів до вхідних дверей. Гофрована гумова подошва його черевиків не видавала жодного звуку. Джеймс беззвучно відчинив двері, залишив їх так і м'яко увійшов до

вестибюля, тут зупинився та прислухався. Чулися тільки дзижчання джмеля, котрий бився об віконне скло, як буває раннім літом, та віддалений грюкіт з бараків поза будинком. У всьому іншому тиша залишалася повною, теплою і заспокійливою.

Обережно пройшовши через вестибюль, Джеймс піднявся сходами, опираючись одразу всією ступнею на самий край приступки, де скрип був найменш імовірним. У коридорі теж ні звуку, проте Бонд помітив у дальньому кінці відчинені двері. Він витягнув з кобури пістолет і швидко пішов застеленим килимовим покриттям проходом.

Кребс сидів спиною до дверей. Зігнувши ноги у колінах та спершись ліктями на підлогу, він схилився над шкіряним саквоюжем Бонда і перебирав комбінації замка. Повністю зосередився на клацанні його кулачкового механізму.

Мішень була надто спокусливою, і Бонд не забарився з дією. Вищиривши зуби в зловісній посмішці, він зробив два швидкі кроки й із усього розмаху викинув уперед ногу.

Ув удар носком уклав усю силу і при цьому не втратив рівноваги.

Скрикнувши, Кребс, як карикатурна жаба, перелетів не менше ярда через саквоюж Бонда, і тільки туалетний столик з червоного дерева зміг його зупинити. Він ударився головою з такою силою, що важкий предмет меблів ледь не перекинувся. Зойк одразу перервався, і Кребс, розпластавшись на підлозі, затих.

Бонд завмер, прислухаючись, чи не почується звук тупотіння ніг, але в домі було тихо. Він наблизився до простертого тіла, нахилився і перекинув його на спину. Обличчя довкола жовтуватих вусів було блідим, а зі садна на лобі точилася кров. Очі закотилися, дихання поверхове.

Бонд опустився на коліно і ретельно одна за одною перевіряв кишені Кребсового костюма — з-під голочки, сірого в смужку, виявивши невітшно-убогий вміст, який виклав на килимі біля тіла. Ні записника, ані паперів. Єдиними предметами, що викликали хоч якийсь інтерес, виявилися зв'язка ключів, ніж із викидним лезом, гостро заточеним, та непристойно легкий кийок, обтягнутий шкірою. Бонд розсував знахідки по кишенях, підійшов до столика й узяв непочату пляшку «Віші».

Знадобилося п'ять хвилин, щоб отямити Кребса і посадити, сперши до туалетного столика, і ще п'ять, аби повернути дар мови. Поступово на обличчя повернувся колір — разом з хитруватим виразом.

— Я не відповідатиму на запитання нікому, крім сера Хьюго, — заявив Кребс, тільки-но Бонд почав допит. — У вас нема права мене допитувати. Я тільки виконував свій обов'язок, — голос звучав похмуро, проте впевнено.

Бонд узяв порожню пляшку з-під «Віші» за горлечко.

— Раджу подумати ще раз, — попередив Бонд, — інакше я віддубцюю тебе цією пляшкою так, що мама рідна не впізнає. А потім «розочкою» зроблю тобі пластичну операцію. Хто наказав тобі залізи в мою кімнату?

— *Leck mich am Arsch*¹²¹, — Кребс виплюнув лайку.

Бонд нахилився і пляшкою вдарив його по гомілці. Кребс зіщулився, проте, коли Джеймс замахнувся ще раз, несподівано скочив із підлоги й ухилився від пляшки. Удар припав у плече, але він не втратив рівноваги, метнувся з кімнати і пробіг уже півкоридору, коли Бонд кинувся навздогін.

У дверях Джеймс зупинився і провів поглядом постать, що повернула на сходи й зникла. Потім почувся метушливий скрип гумових підшов сходами, а далі у вестибюлі. Бонд розсміявся, увійшов до кімнати й замкнув двері. Навіть добряче відлупцювавши, він не добився від Кребса чогось путящого. Тут було над чим замислитися. Спритний падлюка! Проте рани у нього дрібненькі. Хай Дракс сам карає його.

Якщо, звісно, Кребс діяв не за дорученням Дракса.

Бонд прибрав розгاردіаш у кімнаті й присів на ліжку, втупившись у стіну невидючими очима.

Адже він чисто інстинктивно сказав Драксу, що збирається до центру керування, а не повернутися до кімнати. Почав серйозно думати, а чи не рознюхує Кребс за наказом Дракса? Якщо так, то чи не побудував Дракс власну службу безпеки? І як це співвідноситься зі смертями Таллона й Бартша? Чи це подвійне вбивство — простий збіг, який не має жодного стосунку до поміток на мапі та відбитків пальців Кребса.

Немов у відповідь на його німі запитання в двері постукали й до кімнати увійшов дворецький. За ним слідом на порозі виник сержант поліції у формі дорожнього патруля. Віддав честь, він вручив Бонду телеграму. Той узяв конверт та відійшов до вікна. Телеграму підписав Бакстер, що означало: вона — від Велланса:

ПО-ПЕРШЕ ТЕЛЕФОНУВАЛИ З БУДИНКУ ПО-ДРУГЕ ТУМАН ПЕРЕДБАЧАВ ВИКОРИСТАННЯ ПРОТИТУМАННОЇ СИРЕНИ ОТЖЕ НА СУДНІ НИЧОГО НЕ ЧУЛИ НЕ ПОМІТИЛИ КРК ПО-ТРЕТЄ ВАША ТОЧКА НА МАПІ НАДТО БЛИЗЬКО БЕРЕГА ТА ПОЗА ВИДИМІСТЮ БЕРЕГОВОЇ ОХОРОНИ СЕНТ МАРГАРЕТС АБО ДІЛА

— Дякую, — сказав Бонд. — Відповіді не буде.

Коли двері зачинилися, він підніс до телеграми запальничку і розтер обвуглений папір каблуком черевика.

Нічого істотного, хіба що дзвінок Таллона до Міністерства хтось підслухав, що могло призвести до обшуку в його кімнаті, а це, своєю чергою, могло спричинити його загибель. Але як бути з Бартшем? Якщо все це — частина ширшого задуму, то як воно пов'язане зі спробою диверсії щодо пуску ракети? Чи не простіше припустити, що Кребс — природжений підглядальник або, що правдоподібніше, працює на Дракса, який маніакально зациклений на безпеці, тож йому важливо бути впевненим у лояльності своєї секретарки, Таллона і, можливо, навіть Бонда, особливо після їхнього поєдинку в «Блейдс»? Хіба Дракс не поводиться так, як під час війни керівники суперсекретних проектів (а їх Джеймс знав чимало), котрі підсилювали офіційну систему безпеки власною агентурною мережею?

Якщо його теорія правильна, залишається тільки подвійне вбивство. Але тепер, коли Бонд занурився в напружену атмосферу чаклунства, яка оточувала «Мунрейкер», пояснення стрільби істерією не здавалося таким уже безглуздом. Щодо позначок на карті, то їх упродовж останнього року могли зробити будь-якого дня, а потужний бінокль — просто потужний бінокль, вуса — просто вуса, й не більше.

Бонд мовчазно сидів у кімнаті, перебираючи фрагменти замороки, поки в голові не склались дві абсолютно різні картинки. На одній небо було безхмарним, сяяло сонце, як те, що надворі зараз. На іншій — плутанина корисливих мотивів, нечітких підозр та кошмарних запитань.

Коли пролунав гонг на ланч, Бонд усе ще не вирішив, яку картинку вибрати. Тоді він просто запхнув проблему подалі, щоб дати їй лад пізніше, і зосередився на перспективі провести кілька годин з Галою Бранд.

Золотий день

День після обіду видався чудовий, усе навкруги блакитніло, зеленіло та золотилося. Залишивши бетонований майданчик через ворота під охороною біля поки що порожнього, проте зв'язаного з пусковою шахтою товстим кабелем пункту керування, вони на мить зупинилися на верхівці величного білого стрімчака, звідки відкривався чудовий вид на ту частину Англії, де дві тисячі років тому вперше висадився Цезар¹²².

Ліворуч простягався смарагдовий килим з дерну, вкритий маленькими польовими квітами, що полого спускався до довгих галькових пляжів Волмера та Діла, котрі вигиналися дугою в напрямку Сандвича¹²³ і затоки Бей. Ще далі, в легкому серпанкові, що ховав мис Норт-Форленд та сірий рубець Менстонського аеродрому, над яким американські «Тандерджети»¹²⁴ виписували у синьому небі білі кривульки, стриміли теж білі скелі Маргиту. Далі був острів Танет, а десь там, поза зором, лежало гирло Темзи.

Цієї пори відпливу «Гудвіни» виглядали золотистими й тендітними в яскравій синяві протоки, і тільки шпичасті щогли з реями спотворювали їхні елегантні силуети. Білі літери на борту «Саут-Гудвіна» легко читались, і навіть білий напис на червоному боці її «сестри», що стояла північніше, при бажанні також можна було розгледіти.

Між обмілинами йшли каналом внутрішнього фарватеру, завглибшки дванадцять фатомів, з півдюжини пароплавів; глухе стрекотіння двигунів линуло над тихим морем, а між підступними пісками та різкими обрисами французького берега діловито снували кораблі усіх регістрів — лайнери, торгові, незграбні голландські шкути¹²⁵ і навіть елегантний корвет, який поспішав на південь, найімовірніше, до Плімута. Куди не кинь оком — східні підступи Англії до самого горизонту були обтикані суднами, які поспішали або

додому, до порту прописки, або на інший кінець світу. Панорама, що відкривалась очам, була колоритна, хвилююча та романтична, і двоє людей на верхівці скелі завмерли, вбираючи її розкіш.

Спокій порушили дві гучні сирени, що долетіли з боку будинку; вони повернули Бонда з Галою до потворного бетонного ландшафту, про який обоє геть забули. Над куполом пускової шахти здійнявся червоний прапор, з-під дерев повільно виїхали дві армійські вантажівки з червоними хрестами на бортах і зупинилися біля краю противибухової стіни.

— Зараз почнеться заправлення, — сказав Бонд. — Продовжимо нашу прогулянку. Тут дивитися нема на що, а якщо станеться щось надзвичайне, на такій відстані ми напевно не виживемо.

Гала посміхнулася.

— Гаразд, мене вже нудить від вигляду бетону.

Вони пішли пологим схилом і незабаром загубили з виду пункт керування та високу дровову огорожу.

Сонячні промені швидко розтопили кригу стриманості дівчини.

Екзотична яскравість її одягу — біло-чорна смугаста блуза, заправлена під широкий вручну розшитий шкіряний пояс, від якого розходилася донизу середньої довжини спідниця екстравагантного рожевого кольору, — здавалося, заразила її оптимізмом, бо Джеймс ледь упізнавав у дівчині, котра йшла поруч і весело сміялася над його необізнаністю щодо назв польових квітів: солонець, синяк та рутка — відчужену напередодні ввечері даму.

Віднайшовши квітку офрису, Гала з тріумфальним видом зірвала її.

— Ви би так не зробили, якби знали, що квіти волають, коли їх зривають, — зауважив Бонд.

Гала запитально поглянула на Бонда.

— Як це? — спитала вона, підозрюючи каверзу.

— Хіба ви не чули? — він посміхнувся з її реакції. — Один індійський професор на ім'я Бхозе¹²⁶ написав трактат стосовно нервової системи у квітів. Він вимірював їхню реакцію на біль і навіть записав зойк троянди в момент, коли її зірвали. Напевне, це один з несамовитих звуків у світі. Я почув щось таке, коли ви зірвали квітку.

— Я вам не вірю, — мовила дівчина, підозріло роздивляючись відірвану стеблину. — В будь-якому разі, — додала вона з прикрістю,

— не думала, що ви настільки сентиментальна людина. Хіба особи з вашого підрозділу в конторі не займаються вбивствами? І йдеться не про квіти. Йдеться про людей.

— Але квіти не стріляють у відповідь, — відгукнувся Бонд.

Гала поглянула на офрис в руці.

— Тепер відчуваю себе вбивцею. Нечемно з вашого боку... Однак, — додала вона неохоче, — я розізнаю все про цього індіанця, і якщо ви не збрехали, до кінця життя не зірву жодної квітки. Але що мені робити з цією? Ви змусили мене відчувати, що в мене руки у крові.

— Віддайте її мені, — запропонував Бонд. — Судячи з ваших слів, мої вже по лікті у крові. Зрештою, більше-менше — яка різниця!

Вона простягнула квітку, і руки їхні торкнулись одна одної. — Можете засунути в дуло свого револьвера, — сказала вона, щоби прикрити збентеження, викликане дотиком.

Бонд розсміявся.

— Отже, очі ви маєте не тільки для прикраси, — сказав. — У будь-якому разі, пістолет у мене автоматичний, і я залишив його у кімнаті, — він просунув стебелину квітки в петельку блакитної бавовняної сорочки. —

Я подумав, що наплічна кобура викличе підозри, якщо її носити без піджака. Не думаю, що хтось іще залізе сьогодні до моєї кімнати.

Із мовчазної згоди обох вони облишили світську бесіду. Бонд розповів дівчині про сутичку з Кребсом у власній кімнаті.

— Скільки б віршовочка не вилася... — мовила Гала. — Я йому ніколи не довіряла. А що сказав сер Хьюго?

— Його я зустрів перед ланчем, — відповів Бонд. — Віддав ніж Кребса та відмички як доказ. Він розлютився й одразу ж помчав шукати мерзотника, закипаючи від злості. Повернувшись, повідомив, що Кребс виглядає пом'ято, і спитав, чи задоволений я покаранням. Ну, а потім затягнув свою пісню про те, що не бажає перед запуском бентежити народ і тому подібне. Заразом довелося погодитися, що Кребса відішлють назад до Німеччини наступного тижня, а доти він сидітиме під домашнім арештом і виходитиме з кімнати тільки під наглядом.

Стрімкою стежиною вони збігли з гори на берег і повернули праворуч мимо закинутого стрільбища гарнізону королівських

морських піхотинців, розквартированих у Ділі. Далі йшли мовчки, поки не наблизилися до двомильного відрізка галькового пляжу, який за сильного відпливу тягнувся під навислими білими стрімчаками аж до затоки Сент-Маргарет.

Поки вони повільно пленталися крізь розсипи гладкої гальки, Бонд оповів міс Бранд про те, що передумав з учорашнього дня. Не приховував нічого, навпаки, відверто розказав про усі зроблені хибні висновки, про те, чому вони виникли і коли розвіялися, залишивши після себе лише невиразний присмак погано обґрунтованих підозр та мішанину здогадок, які закінчувалися запитальним знаком. Але де ж той план, який зв'яже розрізнені докази докупи? Які б питання не поставали, він отримував ту саму відповідь — ніщо, з того, що Бонду було відомо, чи стосовно чого мав підозри, здавалося, не мало жодного стосунку до забезпечення протидиверсійних заходів щодо «Мунрейкера». Врешті-решт, це було зараз найважливішою справою для нього та дівчини. Ні смерті Таллона і Бартша, ні кричуща зухвалість Кребса, а саме захист проекту «Мунрейкер» з боку будь-яких ворогів.

— Чи не так? — підсумував Бонд.

Гала зупинилась і замислилася, дивлячись поверх нагромадження каменів та водоростей на тиху, мерехтливу громаду моря. Дівчина зіпріла і засапалася від ходьби по сипкій гальці й думала, як чудово було б викупатися — повернутися на кілька митей у безтурботне дитинство, яке минуло біля моря, поки життя не підкинуло їй цю дивну холодну професію, сповнену тривоги та оманливої романтики. Вона поглянула в суворе засмагле обличчя чоловіка, який стояв поруч. Чи відчував він колись хоч на хвильку палке бажання розміреного мирного життя? Сумнівно. Йому подобаються Париж, Берлін та Нью-Йорк, поїзди, аероплани й дорога кухня. Та, звісно, дорогі жінки.

— Отже? — перепитав Бонд, роздумуючи, що дівчина, мабуть, збирається надати якийсь беззаперечний аргумент, котрий він прогледів. — Як думаєте?

— Вибачте, — мовила Гала. — Я замріялася. Звичайно, так, — відповіла вона на питання. — Думаю, ви праві.

Я була тут від початку, і хоча час від часу траплялося дещо дивне, ну й це вбивство, звісно, проте я не бачила нічого підозрілого. Усі члени

команди, починаючи зі сера Хьюго, цілком віддані роботі та вкладають у проект усю душу. Заради цього вони живуть, і було цікаво спостерігати, як проект росте та розвивається. Німці — першокласні працівники, і я припускаю, що Бартш просто не витримав навантаження. Їм подобається, коли їх підганяють, а серу Хьюго подобається їх підганяти. Вони його обожають. Стосовно безпеки, то об'єкт надійно захищений, і я впевнена: якщо хтось спробує підібратися до «Мунрейкера», то буде розірваний на шматки. Я погоджуюся з вами, що Кребс, напевне, виконує доручення Дракса. Саме тому я не стала доповідати, коли помітила, що він копірається у моїх речах. Зрозуміло, Кребс нічого не знайшов. Тільки особисті листи і таке інше. Це дуже в душі сера Хьюго — він прагне бути стовідсотково упевненим. Мушу зізнатися, — додала вона щиро, — саме це мене в ньому зачаровує. Він — жорстока людина з грубіянськими манерами і не дуже привабливою зовнішністю під рудим волоссям, проте мені подобається працювати з ним, і я бажаю «Мунрейкерові» успіху. Проживши тут стільки місяців, я почала відчувати себе частиною команди.

Вона підняла погляд — подивитися на реакцію Бонда.

Він кивнув.

— Я пробув тут лише день і вже відчуваю щось подібне, — сказав Джеймс. — Маю з вами погодитись. У мене нема фактів, і я покладаюся лише на інтуїцію, а вона — штука ненадійна. Головне, що «Мунрейкер» охороняють, здається, не гірше за королівську корону. Можливо, навіть краще, — він нетерпляче знизав плечима, незадоволений тим, що легко відрікся від інтуїції, яка в його професії займає важливе місце. — Підемо, — кинув майже грубо. — Ми гаємо час.

Галя з розумінням кивнула, посміхнулась про себе й пішла слідом.

Обігнувши черговий вигин скель, вони наблизилися до основи підйомника, який увесь був покритий морськими водоростями та мушлями. Через п'ятдесят ярдів підійшли до молу — міцної ґратчастої конструкції з металевих труб, вкритої сталевими листами, що піднімалася догори.

Проміж цими двома прогонами на висоті приблизно двадцяти футів від поверхні скелі з'яв широкий чорний отвір тунелю для вихлопних

газів, ствол якого косо підіймався всередині стрімчака аж до сталеві підлоги під хвостом ракети. З нижнього краю печери спало, немов лава, груддя розтопленого вапняку впереміш з галькою і шматками скельної породи. Бонд уявив, як зі скелі виривається сліпучий стовп білого полум'я і з виттям вивергається униз, а море шипить та пузириться, коли у воду стікає розплавлена крейда.

Він поглянув угору, на вузький сегмент купола пускової шахти, що виднівся над краєм стрімчака за дві сотні футів строго вертикально, і подумав про чотирьох чоловіків у кисневих масках й азбестових комбінезонах, які зараз невідривно спостерігали за показниками датчиків, у той час, як пекельна вибухова суміш пульсувала в чорному шлангові на шляху до черева ракети. Раптом усвідомив, що вони зараз перебувають у зоні ураження, і якщо станеться лихо, їм не вціліти.

— Ідемо звідси, — звернувся Джеймс до дівчини.

Коли вони віддалилися від печери ярдів на сто, Бонд зупинився і озирнувся. Він уявив себе разом із шістьма міцними хлопцями у відповідному спорядженні. Яким чином він би організував напад на об'єкт з боку моря? На каяках до молу по низькій воді, далі — драбиною до отвору печери. А далі? Видряпатися відполірованими сталевими стінами відвідного тунелю майже неможливо. А пробити сталеву підлогу під ракетою — взагалі завдання, з яким справиться хіба що протитанковий снаряд. Потім кинути кілька фосфорних гранат, сподіваючись, що почнеться пожежа. Брудна справа, проте не така вже й неможлива. Відхід узагалі проблематичний. Чудові мішені для стрільців на скелі. Хоча загін російських самогубців це навряд чи зупинить. Коротше, місія здійсненна.

Гала стояла поруч з Бондом дивилася за його оцінювальним поглядом.

— Не так це просто, як здається, — сказала вона, помітивши, як Бонд насупив брови. — На верхівці скелі завжди пильнують вартові, навіть за високої води чи у шторм. У них прожектори, «брени»¹²⁷ і гранати. Їм наказано: стріляти, а потім ставити питання. Звісно, було би добре освітлювати скелі вночі прожекторами. Але це тільки наводитиме на ціль. Тож, на мій погляд, вони подбали про все.

Бонд усе ще хмурился.

— За вогневої підтримки субмарини або використавши підводні човни-малятки вміла команда спроможна це зробити, — сказав Джеймс. — Та хай там як, а я збираюся викупатися. Згідно з мапою Адміралтейства, тут пролягає канал завглибшки дванадцять фатомів, мені цікаво подивитись. У кінці молу доволі глибоко, але мені треба перевірити це, — Бонд посміхнувся до дівчини. — Чому б вам теж не викупатися? Звісно, вода холодна, але після того, як увесь ранок ви парились у бетонному бункері, ванна не завадить.

Очі Гали засяяли.

— Гадаєте, можна? — спитала вона зі сумнівом. — Мені страшенно душно. А в чому ми будемо купатися? — вона зашарілася, згадавши свої вузькі й майже прозорі трусики та ліфчик.

— Дурниці, — безтурботно мовив Бонд, — на вас має бути якась одежина, а я в плавках. Ми дотримуватимемось усіх правил пристойності, до того ж навкруги ні душі, ну, а я обіцяю не підглядати, — весело збрехав, обминаючи черговий виступ скелі. — Ви роздягнетесь за тим каменем, а я — за цим, — додав він. — Ну ж бо, не будьте чванливою гускою. Усе в межах нашого завдання.

І, не чекаючи на відповідь, зайшов за великий уламок скелі, на ходу стягуючи сорочку.

— Гаразд, — мовила Галя, задоволена тим, що їй не довелося самій приймати рішення. Вона сховалася за валуном і почала розстібати блузку.

Коли нарешті спромоглася виглянути з-за своєї схованки, Бонд подолав половину смуги грубого коричневого піску, яка проміж калюжвилася до того місця, де морський прибій бився об нагромадження зеленуватих та чорних валунів. Його тіло було гнучким і засмаглим. Сині плавки підбадьорювали.

Дівчина боязко пішла слідом, аж раптом опинилась у воді. Усе інше вмить відійшло на другий план, і більше не мало значення ніщо, крім оксамитно-прохолодного моря і краси клаптиків розкішного гойдливого волосся морських водоростей, які проглядались у смарагдовій глибині, коли, занурюючись обличчям у воду, Галя швидким кролем попливла вздовж берега.

Порівнявшись із пірсом, вона на мить зупинилася, щоб перевести дихання. Жодних слідів Бонда, якого вона щойно бачила за сотню

ярдів попереду. Гала енергійно хвицала ногами, щоб відновити кровообіг, і повернула до берега, мимоволі думаючи про Джеймса, згадуючи його міцне засмагле тіло, яке, напевне, було десь поблизу, серед каменів, а може, він біля самого дна, вимірює глибину, щоби зрозуміти, чи зможе ворог завдати удар з моря.

Гала ще раз оглянулася, шукаючи очами Бонда, і саме цієї миті він несподівано виринув з-під товщі води під нею. Дівчина відчула швидкий дотик обіймів та стрімкий поцілунок у губи.

— Чорт забирай! — вигукнула вона зло, але Бонд уже пірнув, і, поки вона випльовувала солону воду, що потрапила до рота з поцілунком, та відновлювала душевну рівновагу, він уже безтурботно подолав добрих двадцять ярдів.

Гала повернулася і гордовито поплила геть від берега в море, відчуваючи себе майже безглуздо, але сповнена рішучості влаштувати Джеймсу прочухан. Усе сталось, як гадалося. Ці нахабні хлопці зі Секретної служби завжди знайдуть час для залицянь, навіть при виконанні найвідповідальнішого завдання.

Проте її тіло уперто тремтіло, не оговтавшись від раптового поцілунку, а золотий день, здавалося, набув нових кольорів. Вона пропливла у море ще глибше, а коли розвернулася і побачила молочно-біле ікло англійського узбережжя, врізаний у море Дувр, чорно-біле конфеті з ворон та чайок, розкиданих по яскравій скатертині зелених ланів, то вирішила, що такого яскравого дня усе дозволено, і що вона — проте тільки цього разу — можливо, простить Бонда.

За півгодини обоє вони ніжилися на сонці біля підніжжя скелі, дозволяючи сонцю висушити їхні тіла, розділені цнотливою смужкою піску завширшки з ярд.

Про поцілунок ніхто з них не згадував, хоч усі спроби Гали дотриматись атмосфери відчуженості зазнали краху та поступилися захвату, коли Бонд показав їй омара, якого спіймав голими руками. Його неохоче випустили у калюжу в камінні та спостерігали, як він квапливо ховається у водоростях. Тепер вони лежали, виснажені, проте в чудовому гуморі від холодного купання, сподіваючись, що сонце не заховається за верхівкою скелі, перш ніж висушить їх і вбрання настільки, що вони зможуть одягнутися.

Але не тільки ці дрібниці займали думки Бонда. Розкішне, майже голе тіло дівчини поруч, неймовірну привабливість якого підкреслювали облягаючі трусики та ліфчик, тепер уклинилося між ним та проектом «Мунрейкер». До того ж найближчої години він ніяк не зможе допомогти «Мунрейкеру». До п'ятої було ще далеко, а заправління закінчать не раніше шостої. Тільки тоді він зможе перехопити Дракса і наполягти на підсиленні варти на скелі у наступні дві ночі, а також на відповідному озброєнні патрулів. Бо, як він сам переконався, навіть за низької води глибина для підводного човна тут достатня.

Отже, в розпорядженні було принаймні чверть години, перш ніж доведеться повертатися додому.

А тим часом — дівчина. Він пригадав її напівоголене тіло, що бовталось над ним на поверхні, коли він підпірнув знизу, пристрасний побіжний поцілунок та ковзання рук по тілу, тверді виступи грудей, які були так близько, м'який плаский живіт, що спускався до щільно затиснутої таємниці її стегон.

До біса.

Бонд викинув з голови гарячкову пристрасть і втупив очі в бездонну синяву неба, примушуючи себе милуватися красою польотів чайок, які без жодних зусиль шугали між повітряними течіями, що вирували довкола скель. Проте м'яка білина їхніх пухнастих черевець знову й знову повертали його до думок про дівчину і не давали спокою.

— А чому вас назвали Гала? — спитав Бонд, намагаючись розірвати розпусне коло гарячих думок.

Дівчина розсміялася.

— Через це ім'я мене ще в школі дражнили, — відповіла вона, і її чистий дзвінкий голос ще більше розпалив жагу Джеймса, — а потім увесь час служби в «Ренс» та частково у поліцейському підрозділі в Лондоні. Та насправді моє повне ім'я ще гірше: Галатея. Це — назва крейсера, на якому служив мій батько, коли я народилася. Вважаю, «Гала» звучить не так безнадійно. Я вже й забула, коли мене востаннє називали повним ім'ям. Давно хотіла його змінити, особливо, коли мене взяли до Спецпідрозділу.

— До Спецпідрозділу. До Спецпідрозділу. До...

Цієї миті гримнув вибух. Так буває, коли пілот помиляється в розрахунках і літак падає, не дотягнувши до смуги аеродрому. Коли кров відливає від серця і свідомість залишає тіло, в мозку застрягають думки, або слова, або уривки музичних фраз, що дзверять ще кілька секунд, поки смерть не вдарить у погребальні дзвони.

Бонд не загинув, проте останні слова все ще крутились у нього в голові й через кілька секунд після того, як усе сталося.

Із моменту, як вони лягли на пісок біля підніжжя скелі, Бонд зосередив думки на Галі, а очима неуважно спостерігав за двома чайками, котрі гралися зі жмутком соломи біля свого гнізда на маленькому карнизі футів за десять нижче верхівки скелі. Вони то витягували шиї, то схилилися в любовній грі, — Бонд бачив лише їхні голови на фоні сліпучо-білого вапняку, а тоді самчик злетів, зробив кілька піруетів і повернувся до карниза, щоб продовжити любовну гру.

Джеймс мрійливо спостерігав за парочкою, прислухаючись до слів дівчини, як раптом обидві чайки похливно злетіли з карниза, пронизливо галасуючи від жаху. Тієї ж миті верхівку скелі оповила хмаринка чорного диму, почувся м'який удар, і велетенська частина білого вапняку, що нависала прямо над Бондом з Галою, хитнулася й узялася зигзагами тріщин.

Наступне, що Бонд пам'ятав, — він лежить, накриваючи своїм тілом Галу, обличчя його вдавилось їй у щоку. Повітря наповнилось гуркотом, дихання зупинилось, а сонце потьмяніло. Спиная оніміла й боліла від величезної ваги, а в лівому вусі, крім луни від гулу, досі звучав придушений зойк.

Бонд на мить відключився, а коли отямився, знадобився час, щоб повністю оговтатися.

Спецпідрозділ. Що вона казала про Спецпідрозділ?

Джеймс зробив відчайдушну спробу поворушитися. Тільки правою рукою, тією, що ближче до гори, зміг хоч якось порухати. Здвигнувши плечем, нарешті вивільнив руку повністю, а потім, відтиснувшись, пропустив світло та повітря до їхнього склепу. Відпльовуючись од вапнякового пилу, розширив діру настільки, що зміг підняти голову і полегшити тиск на Галу. Він відчув легке ворухіння, дівчина повернула голову набік — до світла та повітря. У відкриту дірку почали сипатися порох та каміння, і це змусило його копати запекліше. Поступово він

розширив простір настільки, що міг спертися на правий лікоть, а тоді, кашляючи так, ніби збирався позбутися легень, підвів праве плече, і раптом воно звільнилося разом із головою.

Першою мелькнула думка: стався вибух на «Мунрейкері». Він поглянув на скелю, потім уздовж узбережжя. Ні. Вони були за сотню ярдів від майданчика. Тільки прямо над ними здоровецький шматок скелі немов корова язиком злизала.

Потім він подумав, що вони у зоні небезпеки. Гала застогнала, він відчув, як її серце шалено б'ється об його груди, проте примарна біла маска на місці обличчя дівчини тепер отримала доступ до кисню, і Бонд смикався з боку на бік, намагаючись сповзти з неї та послабити тиск на її легені й живіт. Повільно, дюйм за дюймом — м'язи ледь не рвалися від напруги — він вибрався з-під купи каміння в напрямку скелі, де, як знав, вага буде меншою.

Нарешті Джеймс вивільнив торс і зміг, звиваючись, наче змія, сісти. Відчував, як кров точиться по спині та руках, змішується з крейдовим пилом, що безупинно сипався в діру, котру він зробив, однак усі кості цілі, а в запалі від рятувальної операції не відчував навіть болю.

Крекчучи і кашляючи, проте не зупиняючись ані на мить, щоб перевести дух, Бонд сяк-так посадив дівчину і закривавленою рукою витер з її обличчя крейдяну маску. Потім, звільнивши з вапнякової гробниці ноги Гали, він, доклавши неймовірних зусиль, витягнув її з-під уламків і притулив спиною до скелі.

Опустившись поруч на коліна, він дивився на страхітливе біле опудало, яке ще кілька хвилин тому було найкрасивішою дівчиною, котру він коли-небудь зустрів. Бонд оглядав криваві садна на її обличчі й молився, щоб вона розплющила очі.

Коли кілька секунд по тому Гала це зробила, розрада була настільки великою, що Бонд відвернувся і його вивернуло навиворіт.

Страшенні підозри

Коли приступ минув, Джеймс відчув на своєму волоссі руку Гали. Обернувшись, помітив, як вона здригнулася, побачивши його обличчя. Дівчина потягнула його за чуприну і пальцем показала на гору. Тієї ж миті дощ із дрібок просипався поза ними.

Бонд насилу став на коліна, потім підвівся, і разом вони почали вибиратися, спотикаючись та ковзаючись, геть від гори і вирви, що утворилася на скелі.

Шорсткуватий пісок під ногами здавався оксамитним на дотик. Виснажені, обоє впали і лежали, розкинувши потворні білі руки, немов зерниста золотистість піску могла змити білий наліт. Потім Галу теж вирвало, і Бонд відповз на кілька кроків, щоб залишити її саму. Вчепившись руками в брилу вапняку завбільшки як малолітражна автівка, він із зусиллям повстав на ноги, і нарешті його налиті кров'ю очі побачили те, що ледь їх не згубило.

Увесь пляж, від самої лінії прибою, де море билось об каміння, тепер був засипаний уламками скелі, усіх форм та розмірів. Білим порохом щільно засипало площину як добрячий акр. У верхівці скелі утворилася здоровенна дірка, і тепер майже рівна досі лінія скель мала потворний щербатий вигляд, у яку вклинився клапоть синього неба. Чайки розлетілись, і Бонд подумав, що запах біди тепер ще не один день відганятиме птахів.

Саме близькість до скелі врятувала їм життя: море вигризло в її підніжжі невеличкий грот із дашком, що трохи нависав. На них посипався лише град дрібних уламків. Важчі куски породи, будь-який з них міг просто розчавити їх, попадали далі; найближчий промазав на кілька футів. Саме те, що Бонд був близько до скелі, дало йому змогу порівняно легко звільнити праву руку та відкопатися швидше, ніж вони задихнулися. Джеймс подумав: якби він рефлекторно не закрив собою Галу, коли почався обвал, зараз вони удвох були б уже мертвими.

Тим часом Бонд відчув її руку на своєму плечі. Не повертаючи голови, він обняв дівчину за талію, і разом вони почвาลали у бік благословенного моря, де безсило впали на обмілину.

Через десять хвилин нарешті більш-менш оговтались, а потім пройшли по піску до тих каменів, де за кілька ярдів від обвалу залишили одяг. Бонд і Галя були абсолютно голими. Дрантя, на яке перетворилась їхня білизна, залишилося десь під купою вапняного дрібняку, порване при видряпуванні. Проте, як люди, котрі виживають після аварії корабля, вони не помічали своєї наготи. Змивши зі себе набридливий білий порошок та прополоскавши волосся і горло солоною

морською водою, обоє залишалися ще слабкими та виснаженими, хоча, коли натягнули одяг і розчесалися Галиним гребінцем, важко було помітити, що ця парочка щойно пройшла через пекло.

Вони сіли спиною до валуна, і Бонд запалив свою першу — найприємнішу — сигарету, глибоко втягуючи запашний димок та повільно випускаючи його через ніздрі. Коли Гала напудрила носик і нанесла помаду, тобто привела себе в порядок, наскільки це взагалі було можливо, Бонд запалив для неї сигарету, їхні погляди зустрілись, і обоє посміхнулися. Вони сиділи і дивилися на море, а золота панорама сонячного дня набула нового сенсу, хоча зовнішньо й не змінилася.

Бонд першим порушив тишу.

— Боже мій, — сказав, — це було близько.

— Я досі не розумію, що сталося, — відгукнулася Гала. — Окрім того, що ви врятували мені життя, — вона торкнулася його руки своєю, й одразу відсмикнула її.

— Якби вас не було поруч, я б загинув, — сказав Бонд. — Якби я залишився там, де лежав... — він знизав плечима. Потім повернувся і подивився дівчині в очі. — Сподіваюся, ви розумієте, — сказав категорично, — що хтось скинув на нас уламок скелі? — Дівчина дивилася на нього широко розплющеними очима. — Якщо пошукати, — Бонд жестом показав на купи розтрощеного вапняку, — то знайдемо відмітини від свердловин та сліди динаміту. Я бачив хмаринку диму та вибух саме перед тим, як скеля обвалилася. До речі, чайки теж бачили, — додав він.

— І ще одне, — після паузи продовжив Бонд. — Це означає, що Кребс не один. Підрив зробили не ховаючись. А це можливо лише за допомогою добре організованої групи, яка стежила за нами від моменту, коли ми зійшли зі стежки на берег.

Ув очах Гали проступило розуміння того, що сталося щойно, і спалах жаху.

— Що нам робити? — схвильовано спитала вона. — Що взагалі коїться?

— Ми їм потрібні мертвими, — спокійно відповів Бонд. — Отже, залишимося живими. А стосовно того, що саме коїться, то це нам і доведеться з'ясувати.

— Тільки розумієте, — повів далі він, — у цій справі Велланс нам не допоможе. Коли вони побачили, що ми надійно поховані, то якнайшвидше забралися зі скелі. Ці негідники розраховували: якщо хтось і помітить або почує руйнування, то навряд чи здивується. Скелі тягнуться на двадцять миль, і навкруги вештається небагато народу, принаймні поки не настало літо. Якщо берегові охоронці щось і почули, то просто зроблять запис у журналі. Гадаю, навесні тут багато обвалів. Замерзла взимку вода у щілинах, яким, може, по сто років, починає танути. Отже, наші друзі дочекаються вечора, і якщо ми не повернемося, покличуть на пошуки поліцію та берегову охорону. Проте вони сидітимуть тихо, допоки приплив не перетворить усе це, — він махнув рукою у бік завалів щебню, — на кашу. В цілому план чудовий. Навіть якщо Велланс повірить нам, у нас не буде достатньо доказів, щоб вимагати втручання прем'єр-міністра. «Мунрейкер» — надзвичайно важливий проект. Увесь світ затамував дух в очікуванні: вийде у нас щось узагалі чи ні. Та й що насправді ми можемо розказати? Що саме, чорт забирай?! Що хтось із цих клятих німців бажає нас знищити до п'ятниці? Але з якого дива? — Бонд помовчав. — Це наше з вами завдання, Гало. Мерзенна робітка, але виконувати її доведеться нам з вами.

Бонд зазирнув їй в обличчя.

— То як?

Гала несподівано розсміялася.

— Не кажіть дурниць. Саме за це нам і платять. Звісно, ми справимось. Я згідна, Лондон нам тут ні до чого. Ми виглядатимемо повними ідіотами, якщо надумаємо доповісти, що на нас скинули каміння. Що ми взагалі робили на пляжі, розгулюючи в чому мати народила, замість того, щоб займатися справами?

Бонд усміхнувся.

— Та годі, ми полежали якихось десять хвилин, щоб обсохнути, — запротестував. — А як, по-вашому, ми мали провести день? Ще раз зняти в усіх відбитки пальців? Ви, поліцейські, тільки це і вмієте, — помітивши, як дівчина напружилася, Бонд відчув сором. — Я зовсім не хотів вас образити, — він підняв руку на знак вибачення. — Але бачите, що нам вдалося зробити? Саме те, що потрібно. Ми змусили ворога проявити себе. Тепер маємо зробити наступний крок,

з'ясувати, хто цей ворог і навіщо йому нас усувати. А тоді, коли матимемо докази спроб диверсії проти «Мунрейкера», то перекинемо тут усе догори дригом, відкладемо запуск і пошлемо політиків у дупу.

Гала скочила на ноги.

— Ви абсолютно праві, — поривчасто мовила. — Це саме те, що я і хотіла зробити, — дівчина кинула погляд на море. — Ви тут людина нова, а я живу з цим проектом більше року, і думка, що з ракетою може статись якась біда, — нестерпна. Від неї так багато залежить. Для нас усіх. Хочу якнайшвидше повернутись і з'ясувати, хто влаштував цей напад. Можливо, він не має нічого спільного з «Мунрейкером», але мені треба впевнитись у цьому.

Бонд підвівся, намагаючись не виказати біль од синців та порізів на спині й ногах.

— Ідемо, — сказав, — зараз майже шоста. Починається приплив, але ми встигнемо дійти до Сент-Маргарет, перш ніж він наздожене нас. У «Гранвілі»¹²⁸ ми приведемо себе в порядок, вип'ємо, поснідаємо, а додому заявимося посередині вечері. Цікаво, який прийом ми отримаємо... Опісля спробуємо залишитися жити та розвідаємо усе, що годні. Як думаєте, зможете дійти до Сент-Маргарет?

— Дурниці, — відгукнулася Гала, — поліціантки — це вам не виніженочки якісь.

Почувши від Бонда іронічно-поважливе «Звісно, ні», вона подарувала йому чарівну, хоча й втомлену усмішку. Обоє повернули до вежі Саут-Форлендського маяка, що стриміла вдалині, й рушили галькою вздовж берега.

О пів на дев'яту таксі зі Сент-Маргарет підвезло їх до воріт другої лінії охорони, де вони показали перепустки, минули гай і вийшли на забетонований майданчик. Обоє відчували збудження і були в гарному настрої. Після гарячої ванни та годинного відпочинку в гостинному «Гранвілі», вони підкріпилися двома міцними брендi зі содовою — для Гали і трьома — для Бонда, а також прекрасною смаженою камбалою, грінками зі сиром та кавою. Тепер, коли парочка енергійно наближалася до будинку, знадобився би неабиякий дар яснovidіння, аби сказати, що насправді вони обоє ледь ногами ворущать від утоми, а під верхнім одягом голі, й тіла їхні побиті та в синцях.

Тихенько увійшовши через парадні двері, вони на мить затрималися в освітленому вестибюлі. З боку ідальні лунав веселий гомін. Настала пауза, за якою почувся вибух сміху, серед котрого особливо виділялося хриплувате гавкання сера Хьюго Дракса.

Із кривою посмішкою Бонд перетнув хол і наблизився до дверей у ідальню. Тоді натягнув веселу посмішку й відчинив двері, пропускаючи Галу вперед.

Дракс сидів на чолі столу, наряджений у смокінг сливового кольору. Виделка з їжею застрягла на півдорозі до його рота, коли вони постали у дверях. Ніхто не звернув уваги, що їжа зісковзнула з виделки і м'яко ляпанула на край столу.

Кребс саме дудлив червоне вино з фужера, який наче примерз до губ; тоненька струминка потекла підборіддям, а потім краплями заляпала його коричневу атласну краватку та жовту сорочку.

Доктор Волтер сидів спиною до вхідних дверей і, тільки помітивши незвичну реакцію своїх співрозмовників — вирячені очі, роззявлені роти і раптом зблідлі обличчя — різко повернув голову. На думку Бонда, він зреагував повільніше за інших або мав міцніші нерви.

— Ach so, — повільно мовив доктор. — Die Engländer¹²⁹.

Дракс скочив на ноги.

— Друже мій! — прошамкав він. — Друже мій, ми вже почали хвилюватися. Саме розмовляли, чи не пора надіслати пошукову партію. Кілька хвилин тому один з охоронців доповів, що стався обвал, — Дракс наблизився — серветка в одній руці, виделка — в іншій.

Нарешті кров повернулася до його обличчя, і воно взялося плямами, а потім набуло звичного червоного кольору. — Вам слід було мене попередити, — проказав до міс Бранд зі злістю в голосі. — Яка надзвичайно недолуга поведінка!

— Моя вина, — сказав Бонд і зробив кілька кроків уперед, щоби тримати всіх у полі зору. — Прогулянка виявилася довшою, ніж очікували. Я подумав, що нас може зачепити припливом, тому запропонував міс Бранд дістатися Сент-Маргарет, перекусити там і повернутися на таксі. Міс Бранд хотіла зателефонувати, проте я запевнив її, що ми встигнемо до восьмої. Тож винить у цьому мене. І прошу, продовжуйте вечеряти. З вашого дозволу я приєднаюся до вас

для кави та десерту. Гадаю, міс Бранд захоче піднятися до себе. День був довгим та втомливим.

Джеймс неквапливо обійшов стіл і зайняв місце поруч із Кребсом. Оговтавшись після потрясіння, той втупив бляклі очі у тарілку. Проходячи у нього за спиною, Бонд не без задоволення зауважив чималу гулю на його потилиці, сором'язливо прикриту лейкопластиром.

— Так, міс Бранд, ідіть уже до себе, — роздратовано мовив Дракс, — поговоримо вранці...

Гала слухняно залишила кімнату, а Дракс дійшов до місця і важко опустився у крісло.

— Чудові тут скелі, — безтурботно сказав Бонд. — Ви навіть уявити не можете, як надихає прогулянка під ними, коли їхні уламки будь-якої миті можуть звалитися вам на голову. Нагадує мені «російську рулетку». Хоча ніколи не чув, щоби хтось поліг під ними. Шанси дуже мізерні, — він помовчав. — До речі, ви щойно згадали, що скеля ніби обвалилася?

У тиші, що запала, праворуч від Бонда почувся приглушений стогін, слідом — звук розбитого скла та порцеляни. Кребс упав головою в тарілку.

Бонд здивовано повернув голову.

— Волтере, — різко сказав Дракс, — ви що, не бачите: Кребсу зовсім погано! Відведіть його до кімнати й покладіть у ліжку. І без сантиментів. Він не вміє пити. Давайте, ворушіться!

Волтер, обличчя котрого вмить спотворила злість, обійшов стіл і рвучко відірвав голову Кребса від розбитої тарілки. Він схопив його за комір і поставив на ноги, відштовхнувши стілець.

— Du Scheisskerl¹³⁰, — прошипів Волтер в осовіле, вкрите плямами обличчя Кребса. — Marsch! — він повернув Кребса і в спину виштовхав того у буфетну. Почувся шум невпевнених кроків, приглушеної лайки, ляснули двері, й усе стихло.

— У хлопця видався важкий день, — мовив Бонд до Дракса.

Велетень сильно спітнів. Він витер обличчя серветкою.

— Дурня, — відрізав Дракс. — Просто напився.

Дворецький, прямий і, здавалося, аніж не збентежений появою у своїй буфетній Кребса з Волтером, виніс каву. Бонд налив та пригубив.

Дочекався, коли дворецький зникне в буфетній. Ще один німець, подумав Джеймс. Цей уже напевне розніс по бараках новину. Хоча, може, інші й не задіяні. Можливо, у них закрита група в числі команди. Якщо так, чи відомо про це Драксові? Його реакція на прихід Бонда і Гали нічого не доказує. Може, його здивування частково пояснюється ображеною гідністю, потрясінням самозакоханого, пихатого індика, чії плани ледь не зірвала якась секретарка? У нього самого — першокласне алібі. Він увесь день провів у шахті, спостерігаючи за перебігом заправки. І все ж Бонд спробував прозондувати трохи глибше.

— Як пройшла заправка? — спитав, не відводячи погляду від Дракса.

Той запалював довгу сигару. Крізь дим та полум'я сірника він подивився в очі Бонда.

— Пречудово, — Дракс зробив кілька затяжок, щоб розкурити сигару. — Тепер усе готово. По периметру виставлена охорона. За кілька годин вранці ми усе підчистимо, а потім зачинемо майданчик. До речі, — він немов згадав, — завтра я збирався до Лондона на машині. Хочу взяти зі собою міс Бранд. Мені знадобляться і Кребс, і секретарка. А у вас які плани?

— Я теж збирався до Лондона, — не роздумуючи, відповів Бонд. — Маю надати Міністерству звіт про останні події.

— Справді? — побіжно відгукнувся Дракс. — Стосовно чого? Мені здалося, ви задоволені заходами.

— Так і є, — відповів Бонд уникливо.

— Тоді все гаразд, — жваво відгукнувся Дракс. —

А зараз із вашого дозволу, — він піднявся з-за столу, — я маю переглянути в кабінеті деякі папери. Тому бажаю вам доброї ночі.

— На добраніч, — сказав Бонд у спину постаті, що прямувала до виходу.

Джеймс допив каву, пройшов через хол і піднявся до себе. Було видно, що кімнату знову обшукали. Він знизав плечима. У кімнаті був лише шкіряний саквож. Його вміст не розкаже нічого особливого, за винятком того, що господар сундучка озброєний інструментами свого ремесла.

«Беретта» була там, де він її сховав, — у плечовій кобурі, в порожній шкіряній коробці, де Таллон тримав бінокль. Витягнувши пістолет,

Бонд засунув його під подушку.

Він прийняв гарячу ванну і використав добру половину флакона йоду на ті порізи, до яких зміг дотягнутися. Потім пірнув у ліжку і вимкнув світло. Тіло боліло, він відчував себе страшенно втомленим.

Раптом у його думках з'явилася Гала. Він наказав самому собі прийняти снодійне і зачинити на ключ двері, щоби принаймні до ранку ні про що не міркувати.

Перш ніж звільнитися від думок, він із тривогою замислився завтрашньою поїздкою з Драксом до Лондона.

Із тривогою, але без відчаю. Свого часу на більшість питань знайдуться відповіді, те, що було таємницею, стане розкритим, проте принципові речі так і залишаться без відповіді. Цей надзвичайний мільйонер побудував потужну зброю. Міністерство ресурсів із вдячністю та розумінням прийняло подарунок. Прем'єр-міністр і парламент поставилися до проекту також схвально. Ракету запустять менше ніж за тридцять шість годин під суворим наглядом і з дотриманням усіх заходів безпеки. Проте хтось, а найімовірніше — ціла група, бажають прибрати його та дівчину зі шляху. Всі, звісно, на нервах. Напруження виснажує. Можливо, це просто заздрість. А може, хтось побачив у них саботажників. Проте, чи матиме це якесь значення, якщо вони з Галою не змикатимуть очей? Залишилося трохи більше доби. Вони тут немов на долоні — травень, Англія, мирний час. Божевілья — перейматися через якихось лунатиків, допоки «Мунрейкер» у безпеці.

Щодо завтрашнього дня, думав Бонд, коли сон уже наклав його своїм крилом, то він спробує зустрітися з Галою в Лондоні, й вони повернуться на об'єкт удвох. Або вона зможе залишитися в Лондоні на ніч. У будь-якому випадку за нею пильнуватиме, допоки не запустять «Мунрейкер», а перш ніж розпочнуться роботи над другим екземпляром зброї, вони здійснять серйозну чистку.

Проте то були підступно-заспокійливі думки. Небезпека залишалася поруч, і Бонд знав це.

Нарешті сон майже повністю оволодів ним, але спокою не давав маленький нюанс.

Деяко тривожне було в нинішній вечері. Стіл накритий лише на три персони.

ЧАСТИНА ТРЕТЯ

Четвер, п'ятниця

ОБЛИЧЧЯ ПІД МАСКОЮ

«Мерседес» був просто чудовим. Бонд зупинив свій пошарпаний «Бентлі» поруч і зацікавлено оглянув автомобіль.

То була спортивна модель типу «300S»¹³¹ з верхом, який можна забрати, — можливо, одна з півдюжини в Англії, прикинув Бонд. Із кермом зліва. Напевне, придбаний у Німеччині. Він бачив у них одну таку машину рік тому, вона просвистіла повз нього на мюнхенському автобані, коли Джеймс витискував зі свого «Бентлі» пристойні дев'яносто миль. Кузов «Мерседеса», надто короткий і важкий, щоб виглядати елегантно, був білим, а салон обтягнутий червоною шкірою. Звісно, крикливий, як для Англії, проте Бонд припустив, що Дракс вибрав білий, щоби вшанувати знамениті «мерседес-бенцівські» кольори команди, яка після війни знову захопила лідерство в Ле-Мані¹³² та Нюрбург-ринзі¹³³.

У тому, що Дракс придбав «Мерседес», не було нічого дивного. Є в автомобілях дещо брутальне та величне, подумав Бонд, пригадавши 1934–1939 роки, коли нащадки знаменитого «блітцен-бенца»¹³⁴, що приголомшив світ, установивши рекорд швидкості 142 милі на годину в далекому 1911-му, домінували на «Гран-прі». Бонд пригадав імена славетних гонщиків — Караччіолу¹³⁵, Ланга¹³⁶, Сімана¹³⁷, Браухича¹³⁸ і ті дні, коли на власні очі бачив, як вони газують на поворотах, мчать запрудженими вуличками Тріполі на швидкості сто дев'яносто миль на годину або зі знаками Автомобільного Союзу¹³⁹ на хвостах гасають обсадженими деревами вулицями Берна.

Проте Бонд кинув погляд на свій форсований «Бентлі», майже на двадцять п'ять років старіший за Драксів «Мерседес», та все ще здатний набирати сотню, бо тоді «Бентлі» вміли ганяти та просто

нищили усілякі там SS-K¹⁴⁰, коли забажали, допоки «Роллс-Ройс» не приборкав їх, перетворивши на солідні міські екіпажі¹⁴¹.

Бонд колись поверхово цікавився світом перегонів і тепер трохи замріяно пригадав надсадний рик білого монстра Караччіоли, що мчав повз трибуни в Ле-Мані. Раптом у дверях будинку постав Дракс, за плечима якого були міс Гала Бранд та Кребс.

— Швидке авто, — сказав Дракс, улещений захопленим поглядом Бонда, і махнув у бік «Бентлі». — Ці штукенції в старі часи були що треба, — додав поблажливим тоном. — А тепер у них хіба що до театру їздити. Занадто бундючні. Навіть «контінентал»¹⁴². Залізай хутчіше назад.

Кребс слухняно шмигнув на вузьке заднє сидіння за водієм. Він сів боком, натягнув до вух макінтош і задумливо вступився у Бонда.

Гала Бранд, елегантна в темно-зеленому, пошитому на замовлення костюмі та чорному береті з легким чорним дощовиком і рукавичками в правиці влаштувалася на правій половині розділеного переднього сидіння. Широкі дверцята зачинилися з м'яким подвійним клацанням, немов шкатулка Фаберже.

Бонд із Галою не обмінялися жодним знаком. Вони про все домовилися пошепки в його кімнаті ще до ланчу — про обід у Лондоні о пів на восьму, а потім повернутися на місце в машині Бонда. Гала скромно сиділа, руки на колінах, дивлячись уперед, поки Дракс зайняв місце водія, натиснув на стартер і перемкнув блискучий хромований важіль передач одразу на третю. Машина рвонула вперед зі стриманим муркотінням, фиркнула на Бонда хмаринкою вихлопних газів і щезла за деревами швидше, ніж Джеймс устиг сісти в «Бентлі» та не поспішаючи рушити слідом.

У «Мерседесі», що летів, наче птиця, Гала занурилася в думки. Ніч минула без пригод, а ранок присвятили вичищенню майданчика від усього, що потенційно могло загорітися під час запуску «Мунрейкера». Дракс навіть не обмовився про події вчорашнього дня, і жодних змін у його поведінці вона не помітила. Гала підготувала свій останній польотний графік (завтрашній складе власноруч Дракс), а потім, як завжди, запросили Волтера, і через свою шпигунську дірочку знову помітила, що вони удвох заносять цифри у Драксів чорний записник.

Стояв теплий сонячний день. Дракс зняв піджак, залишившись у сорочці. Гала опустила погляд — з лівої кишені його штанів стирчав краєчок чорного записника. Можливо, ця поїздка була її останнім шансом. Після вчорашнього вечора вона відчувала себе зовсім іншою людиною. Може, це Бонд пробудив у ній дух суперництва, а може, то була реакція на роль секретарки, яку вона так довго грала, чи на неї настільки вплинуло падіння скелі й раптове усвідомлення того, скільки місяців вона грала у небезпечні ігри. Проте зараз Гала відчула, що настав час ризикнути. Розкрити польотний план «Мунрейкера» було завданням рутинним, однак розгадка таємниці чорного записника дала б їй особисте задоволення. Простіше простого.

Ніби мимохідь Гала поклала складений дощовик у проміжок, що відділяв її сидіння від Дракса. Водночас вона зробила вигляд, немов хоче улаштуватися зручніше, підсунулася на кілька дюймів ближче до Дракса і поклала руку на складений між ними плащ. Тепер треба дочекатися слушного моменту.

Такий шанс стався, коли вони опинились у завантаженому транспорті Мейдстоуні. Дракс напружився, намагаючись проскочити світлофор на перетині Кінгс-стріт та Гебрієлз-хілл, проте потік рухався надто повільно, і він був змушений прилаштуватись у хвіст пошарпаному сімейному седанові. Гала зрозуміла, що коли світло зміниться, Дракс спробує обігнати автомобіль попереду і дати тому урок. Адже Дракс чудово керував автомобілем, проте був мстивим та нетерплячим. Належав до тих водіїв, яких постійно дратують усі інші, котрі тільки заважають і котрих треба провчити.

Тільки-но спалахнуло зелене світло, Дракс натиснув на потрібний клаксон, вивернув вправо і різко рвонув уперед, сердито загорлавши на водія машини, яка змусила його чекати.

Під час такого різкого маневру Галу цілком природно притиснуло до Дракса. Того самого моменту вона запустила ліву руку під свій плащ, намацала краєчок записника й одним рухом витягнула його. Потім сховала руку в складках плаща, тимчасом як Дракс увесь зосередився на рухах тіла, не помічаючи нічого, крім довколишнього транспорту та пішохідного переходу біля «Роял Стар»¹⁴³, намагаючись не зачепити двох жінок із хлопчиком, котрі встигли доплентатися до його середини.

Тепер постало інше питання — пережити вибух злості, коли вона лагідно, але наполегливо попрохає Дракса зупинитися десь на хвилинку, щоби дати їй змогу попудрити носик.

На заправці зробити це буде небезпечно. Ану ж Дракс захоче заправитися. Може, він носить гаманець у кишені штанів. Може, десь тут є готель? Так, вона пам'ятає один — «Томас Вайатт»¹⁴⁴, і поруч нема заправок. Гала почала потроху човгатися. Переклала плащ на коліна. Прочистила горло.

— Прошу пробачити, сер Хьюго, — мовила вона трохи збентежено.

— Слухаю. В чому справа?

— Вибачте, сер Хьюго, але чи не могли б ви на хвильку зупинитися? Тобто, мені страшенно шкода, але мені треба негайно припудрити носик. Дуже прикро, але ще раз — вибачте...

— Чорт! — вилаявся Дракс. — Чому ж ви не... Гарзд, шукайте місце, — він щось пробурчав собі у вуса, проте знизив швидкість до п'ятдесяти.

— За тим поворотом є готель, — трохи нервово сказала Гала. — Дякую щиро, сер Хьюго. Дуже безглуздо з мого боку. Я тільки на хвилинку. Так, ось він.

Автівка повернула до готелю і різко пригальмувала.

— Давайте, але швиденько, швиденько, — кинув Дракс, коли Гала, залишивши дверцята відчиненими, поспіхом ішла посипаною ріняком доріжкою, притискаючи до себе плащ із дорогоцінною здобиччю.

Вона зачинилася в туалетній кімнаті й розгорнула записник.

Як і сподівалася, там були розрахунки. Кожна сторінка з новою датою містила рівні колонки цифр: атмосферний тиск, швидкість вітру, температуру — саме те, що вона переписувала зі зведень, які отримувала з військово-повітряного міністерства. Внизу кожної сторінки були розрахунки для гірокомпасів.

Гала насупилася. Навіть на перший погляд ці цифри значно відрізнялися від тих, що надавала вона. Розрахунки Дракса й близько не нагадували її власні.

Вона перегорнула останню сторінку, на якій стояли цифри, які вона надала сьогодні. Дивно, але вона помилялася майже на дев'яносто градусів від запланованого курсу. Якщо ракету запустять згідно з цими даними, вона приземлиться десь у Франції. Гала кинула шалений

погляд на себе у дзеркало. Як вона могла так страшенно помилитись? І чому Дракс жодного разу не сказав по це? Чорт забирай! Вона ще раз швидко перегорнула записи і переконалася: кожного божого дня вони відрізнялися на дев'яносто градусів від справжнього курсу «Мунрейкера». Вона просто не могла так страшенно помилятися. Чи знають у Міністерстві про ці секретні дані? Та й чи є вони секретними?

Раптом збентеження перетворилося на страх. Їй треба швидко дістатись якимось Лондона — живою і здоровою — та розказати комусь про це відкриття. Навіть, якщо у відповідь назвуть дурепою й панікером.

Опанувавши себе, Гала прогорнула назад кілька сторінок блокнота, витягла зі сумочки манікюрний набір і, якомога акуратніше, вирізала сторінку, скрутила її в тугу кульку й заштовхала у кінчик рукавички.

Вона знову поглянула на себе у дзеркало. Звідти на неї дивилося бліде налякане обличчя, тому дівчина швидко потерла долонями щоки, щоб повернути колір. Потім натягнула вигляд секретарки, яка провинилась, і, ховаючи записник у складках плаща, поспішила доріжкою до машини.

Двигун «Мерседеса» працював. Дракс похмуро поглянув на Галу, яка вмощувалася на сидінні.

— Давайте вже, хутчіше, — мовив їй, увімкнувши третю передачу, забрав ногу з педалі зчеплення так різко, що дівчина ледь не прищемила щиколотку важкими дверцятами. Гравій полетів з-під коліс, коли машина вирвалася з паркувального майданчика та юзом вискочила на лондонську дорогу.

Галу відкинуло назад, але вона встигла покласти плащ разом зі схованою під ним рукою у проміжок між двома сидіннями.

Тепер лишалося повернути записник у кишеню.

Вона дивилась, як стрілка спідометра стрімко наблизилася до сімдесяти. Дракс погнав важку машину посередині дороги.

Гала спробувала пригадати уроки. Тиск на будь-яку іншу частину тіла. Відволікти увагу. Головне — відволікти. Жертва не повинна бути розслабленою, органи відчуття мають зосередитися на зовнішніх подразниках. Також ця жертва не має відчутти дотик, анестезована, так би мовити, сильнішими подразниками.

Як, скажімо, зараз. Дракс схилився над кермом і ловив момент, коли можна буде обігнати вантажний трейлер футів шістдесяти довжиною, проте зустрічний потік машин не давав такої змоги. Потім, побачивши просвіт, ривком перемакнув передачу на другу і, безперервно натискаючи на клаксон, пішов на обгін.

Рука Гали під плащем зсунулася вліво.

Але несподівано хтось учепився в її руку, мов змія.

— Ага, спіймалася!

Кребс наполовину перекинувся вперед із заднього сидіння та зі силою притиснув її руку до блокнота, який Галя стискала під плащем.

Вона залякла, немов громом уражена. З усіх сил намагалася звільнити руку. Даремно. Кребс наліг на неї всією вагою.

Дракс обійшов трейлер, далі дорога була вільною. Кребс заторохтів німецькою:

— Будь ласка, зупиніть машину, mein Kapitän¹⁴⁵. Міс Бранд — шпигунка.

Дракс кинув управо спантеличений погляд. І одразу все зрозумів. Він швидко засунув руку в кишеню, а потім повільно, навмисно неквапливо поклав на кермо. Зліва мелькнув дорожній вказівник на Мереворт. — Тримай її, — процідив Дракс. Він загальмував так, що заверещали шини, і кинув машину на бічну дорогу. За кілька сотень ярдів з'їхав на узбіччя і зупинився.

Дракс озирнувся на всі боки. Дорога була порожня. Простягнувши руку в рукавичці, він схопив Галу за підборіддя і повернув до себе.

— У чому справа?

— Я все поясню, сер Хьюго, — Галя з усіх сил намагалася не панікувати, хоча знала, що на її обличчі були написані жах та відчай. — Це помилка. Я не хотіла...

Вона обурено смикнула плечима, м'яко пересунула за спину компрометуючу її пару рукавичок і встромила їх за подушку сидіння.

— Sehen sie her, mein Kapitän¹⁴⁶. Я помітив, як вона посунулася до вас. Мене це насторожило.

Вільною рукою Кребс відкинув плащ, під яким відкрились її побілілі скоцюрблені пальці, що мертвою хваткою вчепились у чорний записник, за якийсь фут від кишені Дракса.

— Он як.

Від слів, які Дракс вимовив крижаним тоном, віяло остаточним вироком.

Він відпустив її підборіддя, проте Гала була не спроможна відірвати від нього наляканий погляд.

Крізь маску удаваної добродушності на рум'яному обличчі, отороченому бакенбардами, проглядала крижана жорстокість. Перед нею сиділа уже зовсім інша людина. Людина, яка скинула маску. Потвора, котра ховалася під лежачим каменем, що його необачливо зачепила Гала Бранд.

Дракс ще раз роздивився дорогу в обидва боки.

Потім, уважно дивлячись ув її блакитні очі, в яких з'явилося розуміння неминучості, він стягнув з лівої руки рукавицю і щосили хвиснув дівчину по обличчю.

Із горла Гали вирвався здавлений зойк, щоками покотилися сльози. Раптом вона почала шалено відбиватися.

Зібравши усі сили в кулак, дівчина відчайдушно боролась із залізними обіймами, котрі міцно тримали її. Вільною правою рукою вона спробувала добратися до обличчя, що нависало над нею, і вп'ястися в очі. Але Кребс лише відвернув голову вбік, щоб Гала не дістала її, і сильніше натиснув дівчині на горло, злобно шиплячи під ніс, коли дівчина нігтями зривала шкіру з його пальців, проте поглядом знавця оцінював, що її супротив слабшає.

Раз у раз зиркаючи на дорогу, Дракс спостерігав, як Кребс поступово приборкує міс Бранд, а потім нарешті завів двигун і обережно рушив дорогою далі в ліс. Він задоволено хмикнув, коли виїхав на просіку, і зупинився лише тоді, коли переконався, що машину не видно з дороги.

Гала усвідомила, що двигун більше не працює, почувши, як Дракс сказав: «Сюди». Чийсь палець торкнувся її потилиці за лівим вухом. Рука Кребса відпустила горло, дівчина, жадібно хапаючи ротом повітря, подалася вперед. Далі щось вп'ялось у те місце за вухом, де щойно був палець, за чим сяйнув спалах, який чудовим чином позбавив болю, а потім опустилася темрява.

Годиною пізніше перехожі бачили, як з білого «Мерседеса», що зупинився біля невеличкого будинку в кінці Єб'юрі-стріт¹⁴⁷ позаду Букінгемського палацу двоє ввічливих джентльменів вивели знесилену дівчину і допомогли їй увійти в будинок. Ті, хто опинився ближче,

могли помітити, що обличчя сердешної було бліде, мов крейда, її очі заплющені, тому джентльменам довелося майже нести її на руках. Вищий з них, із рожевим обличчям і бакенбардами розбірливо сказав своєму супутникові, що бідолажка Мілдред обіцяла не виходити з дому, допоки не одужає. Все це дуже сумно.

Гала отямилась у великій кімнаті верхнього поверху, заставленій обладнанням. Її надійно прив'язали до стільця, і вона, крім пульсуючого болю в потилиці, відчувала, що її губи та щоки запухли й розбиті до крові.

Вікно було щільно зашторене важкими порт'єрами, а в кімнаті стояв затхлий запах, як у приміщеннях, котрими рідко користуються. На меблях лежав пил, і лише хромовані та ебонітові циферблати приладів блищали, як новенькі. Гала подумала, що перебуває у шпиталі. Вона заплющила очі й замислилася. Незабаром пригадала усе. Ще кілька хвилин пішло на те, щоб опанувати себе, а потім вона знову розплющила очі.

Стоячи до неї спиною, Дракс уважно спостерігав за шкалами приладу, що нагадував дуже великий радіоприймач. У полі зору було ще три такі апарати, і з одного стриміла тонка сталева антена, зникаючи в грубо пробитій у стелі дірі. Кімнату яскраво освітлювали кілька торшерів без абажурів, з потужними електричними лампами.

Зліва долиналиось якесь торохкотіння, і, скосивши наскільки це було можливо, напівзаплющені очі, від чого біль голови лише посилювався, Гала побачила постать Кребса, який схилився над електрогенератором на підлозі. Поруч стояв невеличкий бензиновий двигун, саме він був причиною неполаду. Знову й знову Кребс щосили крутив пускову ручку, але двигун видавав лише слабе торохкотіння, і Кребс продовжував його налагоджувати.

— Клятий дурню! — вилаявся Дракс німецькою. — Ворушися. Мені ще треба побачитись із тими йолопами з Міністерства.

— Хвилинку, mein Kapitän, — улесливо відповів Кребс і знову схопився за ручку. Тепер, кілька разів кашлянувши, двигун завівся і замуркотів.

— Він не надто шумить? — запитав Дракс.

— Аж ніяк, mein Kapitän. Кімната звукоізолювана, — відповів Кребс.
— Доктор Вальтер запевнив: іззовні нічого не чути.

Гала заплющила очі й вирішила, що в її випадку найкраще якомога довше симулювати запаморочення. Чи мають вони намір її вбити? Якщо так, то невже у цій кімнаті? Навіщо тут стільки приладів? Нагадують радіоприймачі, може, навіть радари. Вигнутий скляний екран над головою Дракса час од часу спалахував, коли Дракс крутив рукоятки під шкалами.

Мозок дівчини повільно запрацював. Чому це, наприклад, Дракс розмовляє перфектною німецькою? І чому Кребс звертається до нього Herr Kapitän? Та й ті цифри у чорному записникові. Дракс і Кребс ледь не вбили її, коли спіймали. Що ще означає?

Дев'яносто градусів, дев'яносто градусів.

Мало-помалу її мозок обдумував завдання.

Різниця — дев'яносто градусів. Припустимо, її розрахунки польоту ракети до цілі, розташованої за вісімдесят миль звідси у Північному морі, правильні від початку? Припустимо, помилки нема. Тоді вона цілила зовсім не в бік Франції. А як бути з Драксовими викладками? Дев'яносто градусів ліворуч від цілі у Північному морі? Це має бути десь в Англії. Вісімдесят миль від Дувра. Звісно, ось у чому справа. Так і є. Розрахунки Дракса. Польотний план з маленького чорного записника. Вони збираються скерувати «Мунрейкер» на Лондон.

Боже мій, на Лондон! Лондон!

Ось воно як, коли серце від страху ховається у п'ятки. Як дивно. Таке знайоме слово, і ти ледь не перестаєш дихати.

Отже, спробую здогадатися. Це — радарна установка наведення на ціль. Як винахідливо! Така ж сама, яка буде встановлена на платформі у Північному морі. Тобто, ракета влучить за сто ярдів від Букінгемського палацу. Проте хіба є в цьому сенс, якщо боєголовка начинена тільки апаратурою?

Напевне, саме жорстокість, з якою Дракс ударив її по обличчю, і розставила все на свої місця, оскільки Гала раптом зрозуміла, що боєголовка буде справжньою, ядерною, що саме Дракс є ворогом Англії і завтра опівдні він збирається знищити Лондон.

Тепер Гала зробила останню спробу зрозуміти.

Через цю стелю, цей стілець, прямо у землю. Тонка, як голка, ракета. Що падає, наче блискавка з ясного неба. Натовп на вулицях. Палац. Нянечки в парку. Птахи на деревах. Велетенська палахкотлива квітка з

милю в поперечнику. А потім — грибоподібна хмара. Нічого не залишиться. Більше нічого. Зовсім.

— О ні! Ні!

Але той зойк пролунав лише в голові Гали; її тіло, разом з мільйонами інших, перетворившись на спаплюжену картопляну лушпину, що обвуглилася, втратило пам'ять.

ЗНИКЛА БЕЗВІСТИ

Тим часом Бонд сидів у ресторані за своїм улюбленим столиком — у правому куті, столик на двох на другому поверсі — й розглядав народ і автомобілі на Пікаділлі й далі по Хеймаркет.

Було вже за чверть на восьму, він пив другий сухий мартіні з горілкою та великою скибкою лимона, який приніс Бейкер — старший офіціант. Джеймс пригубив бокал, ліниво розмірковуючи, чому запізнюється Галя. На неї не схоже. Вона була тією дівчиною, яка б обов'язково зателефонувала, якби затрималась у Ярді. Велланс, якого він сам відвідав о п'ятій, сказав, що чекає на Галу о шостій.

Велланс дуже хотів побачити її. Він був вельми заклопотаний, і коли Бонд коротко розказав про заходи щодо безпеки «Мунрейкера», Велланс, здавалося, слухав у піввуха.

Виявилося, що весь день на біржах тривав масований продаж фунта стерлінга. Продаж почався з Танжера і швидко поширився від Цюріха до Нью-Йорка. Фунт показав високу волатильність на грошових ринках усього світу, і дилери добряче наварили на арбітражеві. За підсумками дня фунт утратив три центи, але прогнози на майбутнє були невтішними. Ця новину опублікували усі вечірні газети, і на додачу Казначейство зв'язалось із Веллансом та повідомило надзвичайну новину, що першою взялася скидати фунти компанія «Дракс Металз Лтд» у Танжері. Операція почалася рано вранці, й до кінця робочого дня фірмі вдалося продати британської валюти на суму майже двадцять мільйонів фунтів. Ринок не зміг «проковтнути» такий обсяг, і довелося втрутитися Банку Англії, який скупив надлишок. Тоді й вплигло, що до продажу причетний «Дракс Металз».

Тепер, звісно, Казначейство бажало зрозуміти, що сталося: чи це сам Дракс віддав команду, чи за цим стоять великі акціонери з власними сировинними інтересами. Насамперед вони розшукали Велланса. Перше, що спало в голову Веллансу, це те, що «Мунрейкер» якимось чином приречений на невдачу, й оскільки Драксу це відомо, він воліє отримати прибуток. Велланс одразу зателефонував до Міністерства ресурсів, проте вони просто відмахнулися від такої ідеї, як від шаленої маячні. Нема жодних підстав вважати, що «Мунрейкер» може спіткати невдача, та й якщо тренувальний політ завершиться провалом, це можна пояснити технічними причинами. В будь-якому випадку — успішний запуск чи ні — це аж ніяк не має стосуватися британської фінансової системи. І вони в жодному разі не турбуватимуть із цього приводу прем'єр-міністра. «Дракс Металз» — велика торгова корпорація. Можливо, вони виконують замовлення того чи іншого іноземного уряду. Може, аргентинського. А може, російського. Того, у кого на балансі великі суми фунтів стерлінгів. Як там не є, це не має жодного стосунку ні до Міністерства, ні до «Мунрейкера», запуск якого відбудеться точно опівдні завтра.

Ці доводи Велланс визнав логічними, проте лишався стурбованим. Він не любив таємниць і був радий поділитися своїм занепокоєнням із Бондом. Окрім того, Велланс хотів запитати Галу, чи не траплялись їй телеграми з Танжера, а якщо так, то які відповіді надиктовував Дракс.

Бонд не сумнівався анітрохи: якби щось подібне трапилось, Гала обов'язково доповіла б йому, і він сказав про це Веллансу. Вони проговорили ще трохи, а потім Джеймс вирушив до Контори, де на нього уже чекав М.

М. цікавили усі деталі, навіть поголені голови та вуса співробітників. Він розпитав у Бонда подробиці, й коли той закінчив доповідати коротким переказом своєї бесіди з Веллансом, М. надовго занурився в роздуми.

— Два нулі сьомий, — нарешті мовив він, — мені все це дуже не подобається. Щось там відбувається, ось тільки не можу зрозуміти, що саме. Гірше того, не бачу, де я тут можу втрутитись. Усі ці факти відомі й Відділу спецоперацій, і Міністерству, й Бог знає кому ще, тож я мало чого можу додати. Навіть якби я мав змогу поговорити з прем'єр-міністром, це було б страшенно несправедливо стосовно Велланса, та й

що б такого я міг йому розповісти? Фактів нема. Тільки туманні здогадки. Хоча ці здогадки мене вельми турбують.

— Отже, — поглянув на Бонда М., і в його очах читалася незвична тривога, — здається, що завдання цілковито покладено на ваші плечі. Разом з дівчиною. Вам пощастило, що вона — справжній професіонал. Що вам може знадобитися? Чим можу допомогти?

— Дякую, сер, нічого не треба, — Бонд пройшов знайомими коридорами, спустився на ліфті на свій поверх і ступив до кабінету, де страшенно перелякав Лоелію Понсонбі тим, що поцілував її в щічку й побажав приємного вечора. Таке траплялося хіба що на Різдво чи на її день народження. Та ще перед найнебезпечнішими завданнями.

Допивши рештки мартіні, Джеймс поглянув на годинника. Була восьма, і раптом його струснуло тремтіння.

Він піднявся з-за столика і підійшов до телефона.

Офіцер на комутаторі повідомив, що помічник комісара намагався зв'язатися з ним, але був змушений відбути на офіційний обід до Меншн-Хаус¹⁴⁸. Хай командер Бонд не вішає слухавку. Бонд нетерпляче чекав. Тепер усі його страхи сконцентрувались у цьому шматку чорного бакеліту в подібні телефонної слухавки. Йому бачилися ряди чемних облич. Ось лакей у лівреї повільно йде до Велланса. Той енергійно відсуває стілець. Непомітно виходить із зали. Глуха луна кроків через кам'яні холи. Усамітнена телефонна кабінка.

— То ви, Бонде?! — загорлала слухавка. — Це — Велланс. Ви бачили міс Бранд?

У Бонда похололо на серці.

— Ні, — відповів різко, — і вона спізнюється на півгодини на обід. Міс Бранд була у вас о шостій?

— Ні, тож я надіслав «хвоста» туди, де вона зазвичай зупиняється у Лондоні. Проте друзі її не бачили. Якщо вони з Драксом виїхали о пів на третю, вона мала бути в Лондоні о пів на п'яту. В цей проміжок часу на Дуврській дорозі не сталося жодних аварій — ані Автомобільна асоціація, ні Королівський автомобільний клуб такого не повідомляли, — він помовчав. — А тепер слухайте, — у голосі Велланса почулися благальні нотки. — Гала — гарна дівчина, і я не хочу, щоби з нею щось трапилося. Можете мені допомогти? Я не можу оголосити її у національний розшук — опісля вбивства на об'єкті вся увага преси й так

прикута до дівчини, а після десятої стане ще гірше. Даунінг-стріт¹⁴⁹ збирається випустити комюніке з приводу запуску, отже, усі газети завтра будуть заповнені новинами про «Мунрейкер». Прем'єр виступить по радію. Зникнення міс Бранд надасть справі кримінального відтінку. Завтрашній день надто важливий для історій такого роду, до того ж дівчина могла десь просто зомліти. Проте я хочу, щоб ви її знайшли. Що скажете? Впораетесь? Якщо треба, надам будь-яку допомогу вам. Я попереджу чергового офіцера, щоб він виконував усі ваші накази.

— Не турбуйтеся, — сказав Бонд. — Звісно, я за усім пильнуватиму, — він задумався, в голові промелькнула сотня думок. — Мені треба знати ще дещо. У вас є інформація, що робив Дракс сьогодні?

— О сьомій його чекали у Міністерстві, — відповів Велланс. — Я залишив повідомлення... — в слухавці почувся якийсь шум, і Велланс комусь подякував. Потім повернувся до розмови: — Щойно мені принесли звіт з міської поліції, бо Ярд не міг зі мною зв'язатися. Подивимося, — він прочитав: — «Сер Хьюго Дракс прибув до Міністерства о сьомій нуль-нуль і відбув о восьмій нуль-нуль. Залишив інформацію про те, що обідатиме у «Блейдс». Збирається повернутися на місце об одинадцятій», — Велланс додав: — Це означатиме, що він від'їжджає з Лондона о дев'ятій. Хвилинку, — він продовжив читати: — «Сер Хьюго заявив, що міс Бранд по приїзду в Лондон поскаржилася на самопочуття, і за бажанням дівчини він висадив її на автовокзалі поблизу залізничного вокзалу Вікторія¹⁵⁰ о шістнадцятій сорок п'ять. Міс Бранд зазначила, що збирається відвідати своїх друзів, адреса невідома, і зателефонує до сера Хьюго в Міністерство о сьомій. Однак вона цього не зробила». Це все, — сказав Велланс. — До речі, ми зробили цей запит щодо міс Бранд від вашого ім'я. Сказали, що ви домовилися про зустріч о шостій, але вона не з'явилася.

— Добре, — відгукнувся Бонд, який думками був далеко. — Це нас нікуди не приведе. Доведеться зайнятися цим по-справжньому. І останнє. Де Дракс зупиняється в Лондоні — квартира там чи будинок?

— Останнім часом він зупинявся у готелі «Рітц»¹⁵¹, — сказав Велланс. — Продав свій будинок на Гровнер-сквер¹⁵², коли перебрався до Дувра. Проте нам відомо, що у нього є помешкання на Єб'юрі-стріт. Ми

перевірили. На дзвінок ніхто не відповів, але моя людина доповіла, що будинок виглядає нежилим. Це прямо за Букінгемським палацом. Свого роду лігво. Там усе тихо. Здається, він туди водить жінок. Що-небудь іще? Я маю повертатись, а то підніметься галас — ще подумують, що поцупили королівські діаманти.

— Звичайно, йдіть, — мовив Бонд. — Зроблю все, що в моїх силах, а якщо застрягну — звернуся по допомогу до ваших людей. Не хвилюйтесь, якщо від мене не буде новин. До зустрічі!

— До зустрічі! — відповів Велланс із полегшенням у голосі. — Ще раз дякую. Хай щастить.

Бонд повісив слухавку.

Потім знову зняв її і попросив з'єднати з «Блейдс».

— Я телефоную з Міністерства ресурсів, — повідомив Джеймс. — Сер Хьюго Дракс у клубі?

— Так, сер, — пролунав доброзичливий голос Брветта. — Він у ідальній залі. Бажаєте з ним поговорити?

— Ні, дякую, — відповів Бонд. — Просто хотів упевнитися, що він ще не поїхав.

Джеймс на швидку руку проковтнув обід, не відчуваючи смаку їжі, й за чверть до дев'ятої залишив ресторан. Машина стояла біля входу, він відпустив водія, котрого надало Міністерство, і поїхав на Сент-Джеймс-стріт. Припаркувавшись поза низкою таксі біля входу в «Будлз»¹⁵³, він улаштувався за кермом з вечірньою газетою так, щоб поверх неї спостерігати за білим «Мерседесом» Дракса, котрий, як Бонд із полегшенням з'ясував, стояв на Парк-стріт. Поруч нікого не було.

Довго чекати не довелося. Від дверей «Блейдс», що раптом розчинилися, пролягла широка жовта доріжка, яку відразу ж перекрила фігура Дракса. Він був одягнений у довгополе пальто з піднятим комірцем, капелюх насунув по самі вуха. Дракс енергійно підійшов до автомобіля, зі силою шваркнув дверцятами, різко вирулив на лівий бік Сент-Джеймс-стріт і, трохи пригальмувавши біля Сент-Джеймського палацу¹⁵⁴, повернув за ріг; тим часом Бонд тільки рушив з місця.

Чорт, він швидко рухається, подумав Джеймс, закладаючи віраж довкола пішохідного острівця на Мелл, коли Дракс уже проїжджав

пам'ятник перед Палацом¹⁵⁵. Тримаючись на третій передачі, він кинув «Бентлі» навздогін. Брама Букінгемського палацу. Здається, він прямує на Єб'юрі-стріт. Тримаючи білий автомобіль у полі зору, Бонд гарячково розробляв план. Світлофор на розі Лоуєр-Гровнер-плейс, що світив зеленим Драксові, перед носом Джеймса перемкнувся на червоний. Бонд проїхав перехрестя і саме вчасно, аби побачити, що Дракс звернув на Єб'юрі-стріт. Очікуючи, що він зупиниться перед своїм помешканням, Бонд трохи не доїхав до повороту і загальмував. Джеймс вискочив з машини, не вимикаючи двигуна, зробив кілька кроків і почув два короткі гудки. Він обережно зазирнув за риг і саме побачив, як Кребс тягне через тротуар закутану постать, яка ледь рухала ногами. Потім дверцята «Мерседеса» клацнули, і Дракс відчалив.

Кинувшись до автівки, Бонд врубав третю і погнав слідом.

Слава Богу, «Мерседес» був білим. Он він, попереду, стоп-сигнали час од часу спалахують червоним на перехрестях, фари світять на повну, а клаксон гуде при найменшому натякові на затримку в порівняно вільному русі.

Бонд зціпив зуби і вів машину, немов та була ліпіцінером¹⁵⁶ в Іспанській школі верхової їзди у Відні. Увімкнути фари чи натискати на клаксон не міг, побоюючись, що цим виявить свою присутність. Йому залишалося тільки працювати гальмами і перемикати швидкості. Та сподіватися на краще.

Басовитий гуркіт дводюймової вихлопної труби луною відбивався від стін будинків по обидва боки вулиць, а шини скрипіли по асфальту, коли він натискав на газ чи гальма. Джеймс подякував Богові за те, що тільки тиждень тому поставив нові спортивні «мішлени». Якби ще світлофори грали на його боці! Здавалося, на кожному перехресті йому випадало жовте та червоне світло, тимчасом як Дракс отримував зелене. Міст Челсі¹⁵⁷. Отже, здається, Дракс планує дістатися Дувра через Південну Окружну. Чи зможе він позмагатися з «Мерседесом» на А-20? У Дракса в машині двоє пасажирів. Можливо, «Мерседес» не відлагоджений як треба, проте з незалежною підвіскою йому простіше долати віражі. Старенький «Бентлі» трохи зависокий для такого роду перегонів. Бонд ударив по гальмах і ризикнув натиснути клаксон, коли таксі, що їхало попереду, несподівано пішло на правий розворот. Водій

таксі вильнув уліво й обклав Бонда, який промчав мимо, триповерховим матюком.

Крізь дерева Клапхем Коммона¹⁵⁸ замиготіли вогні білого автомобіля. На вільних ділянках дороги Бонд розганяв «Бентлі» до вісімдесяти, проте зараз помітив, що світлофор прямо перед носом Дракса перемкнувся на червоний. Джеймс перейшов на «нейтралку» й безшумно підкотив ззаду. П'ятдесят ярдів. Сорок, тридцять, двадцять. Спалахнуло зелене, і Дракс проїхав перехрестя та помчав далі, але Бонд устиг помітити Кребса, який сидів поруч з водієм. Гали ніде не було видно, хіба що на вузькому задньому сидінні лежала якась купа дрантя.

Запитання відпали самі собою. Хвору дівчину не возять на задньому сидінні, немов то мішок з картоплею. Принаймні не на такій швидкості. Значить, вона в'язень. Але чому? В чому вона провинилася? Чи, може, про щось дізналася? Що, чорт забирай, тут коїться!

Кожне нове припущення чорним хижим птахом сідало на плече Бонду і крякало на вухо, що він — просто сліпий дурень. Сліпий дурень, сліпий дурень, сліпий дурень. З того самого моменту, коли він опісля ночі в «Блейдс» сидів у своєму кабінеті й виснував, що Дракс дуже небезпечна людина, слід було діяти рішуче. За першого ж тривожного сигналу, як-то чужі відбитки на мапі, слід було вжити заходів. Але яких саме? Він і так відстежив усі факти, перевірів усі версії. Що можна було ще зробити, крім як убити Дракса? І в нагороду піти на шибеницю. Гаразд, то що робити зараз? Зупинитись і зателефонувати до Ярду? І прогавити «Мерседес»? Наскільки Джеймс розумів, Дракс узяв Галу до автівки тільки для того, щоб позбутись її десь на шляху до Дувра. Саме цьому і мав запобігти Бонд, якщо, звісно, його автомобіль витримає.

Немов у відповідь на такі думки він заскреготав шинами, різко повертаючи з Південної окружної на А-20. Ні. Він сказав М., що владнає справу. Веллансу пообіцяв те саме. На його плечі поклали важке доручення, і він має зробити усе, що в його силах. Принаймні, наздогнавши «Мерседес», зможе прострелити йому колеса. А вже потім просити пробачення. Дати Драксові шанс утекти — злочин.

Отже, вирішено, сказав собі Бонд.

Він пригальмував під освітлювальним стовпом, щоби дістати з «бардачка» захисні окуляри. Потім нахилився вліво й відкрутив великий гвинт на вітровому склі, те саме зробив і з правим. Відтак поклав вікно на капот і знову закріпив гвинти.

Опісля натиснув на газ і помчав геть зі Свонлі Джанкшн. Скоро він на швидкості дев'яносто промайнув фарінгхемський проїзд, і тільки свист вітру в його вухах та пронизливе завивання нагнітача стали супутниками Бонда в цих перегонах.

За милю попереду потужні фари «Мерседеса» висвітлили панораму пагорбів Ротхем-хілла і занурились у залитий місячним сяйвом кентський Уїльд¹⁵⁹.

ГАМБІТ ДРАКСА

Гала відчувала у тілі три незалежні джерела болю. Пульсуючий біль містився за лівим вухом, кусючий ріжучий — у зап'ястях, а подразнюючий від гнучкого шнура — на щиколотках.

Кожна колодовбина на дорозі, кожен поворот, кожне різке натискання на гальма або прискорення пробуджували один з тих болів та дряпали нерви. Якби тільки вона могла уместитися на задньому сидінні тісніше. Але місця було забагато, тож її тіло на кожному повороті зсувалося на кілька дюймів вбік, і дівчині доводилося постійно відвертати побите обличчя від неприємного торкання об подушки, обтягнуті начищеною свинячою шкірою.

Повітря, яким вона дихала, було просочене запахом нової шкіряної оббивки, вихлопних газів та смородом паленої гуми шин, які Дракс на різких поворотах не шкодував.

Хоча не дискомфорт чи біль докучали їй найбільше.

Кребс! Дивно, проте страх та огида до Кребса стали найбільшим джерелом її страждань. Усе інше було надто великим. Таємниця Дракса та його ненависть до Англії. Згадка про його бездоганне володіння німецькою. «Мунрейкер». Секрет атомної боеголовки. Як врятувати Лондон. Відповіді на ці запитання у неї не було, тому вона заштовхнула їх якнайглибше.

Проте вечір, проведений наодинці з Кребсом, був реальністю, причому жахливою, і в пам'яті раз у раз спливали деталі, як коли торкаєшся язиком до болючого зуба.

Після того, як Дракс пішов, вона деякий час удавала непритомну. Спочатку Кребс порпався з приладами, розмовляючи з ними подитячому лагідно німецькою. — Ось так, майн лібхен. Так краще, правда? Краплину мастила для тебе, моя пупперл. Ну звісно. Батько зараз прийде. Ні, ні, лінтяю. Я просив тисячу обертів, не дев'ятсот. Спробуй ще разок. Ми же можемо, сам знаєш. Так, мій шатц. Нарешті. Крутись-вертись, догори-донизу, чудово. Дай мені протерти твоє славне личенько, щоби краще бачити цифрочки. Jesu Maria, bist du ein braves Kind¹⁶⁰!

Так тривало з інтервалами, коли він у зловісній задумливості ставав перед Галою, длубаючись у носі або цікаючи зубом. З кожним разом Кребс стояв усе довше та довше, забувши про апаратуру, щось розмірковуючи, заміряючи наступний крок.

Проте коли Галя відчула, як його пальці розстібають верхній гудзик сукні, її тіло машинально скоцюрбилося від огиди, і не лишалося нічого кращого, як видати реалістичний стогін і розіграти поступове набуття пам'яті.

Вона попросила води, тож Кребс зник у ванній і повернувся зі склянкою для зубних щіток. Потім поставив перед нею кухонний стілець, осідлав його, поклав підборіддя на спинку й узявся уважно розглядати її з-під напіврозтулених білястих повік.

Вона не витримала першою.

— Навіщо мене привезли сюди? — спитала. — І навіщо тут усі ці прилади?

Кребс облизав губи, під плямою солом'яно-жовтуватих вусів відкрився маленький рожевий ротик і повільно розтягнувся у ромбоподібній посмішці.

— Це — приманка для пташенят, відповідь. —

А скоро в це тепле гніздечко прилетить маленька пташка і відкладе яєчко. Чарівне кругле яєчко. Величезне таке яєчко, — нижня частина його обличчя захихикала, а очі тим часом бігали навсебіч. — А наша красуня тут, бо вона може сполохати маленьку пташку. А це було б

дуже прикро, чи не так, — останні три слова він виплюнув, — брудна англійська хвойдо?

Його погляд зробився напружено-уважним. Він підсунув стілець ближче, і тепер їх розділяв лише фут. Зловонні випари Кребсового дихання оповили її.

— Розкажуй, англійська хвойдо, на кого працюєш? — він хвилику почекав, потів м'яко додав: — Ти маєш мені відповісти. Ми тут тільки удвох. Ніхто не почує твої крики.

— Не будьте ідіотом! — у відчаї вигукнула Гала. — Як я можу працювати на когось ще, крім сера Хьюго! (Почувши це ім'я, Кребс ошкірився). Мені просто закортіло подивитися польотний план... — і вона вдалася до просторікуватих пояснень щодо своїх цифр та Драксових розрахунків і який вклад сподівалася внести у проект, щоб розділити успіх «Мунрейкера».

— Починай спочатку, — прошепотів Кребс, коли дівчина зупинилася. — Спробуй вгадати щось краще, — його очі раптом спалахнули ненавистю, він повільно простягнув до неї руки...

Бовтаючись на задньому сидінні «Мерседеса», Гала, зціпивши зуби, з огидою смикнулася, пригадуючи його м'які, вологі руки, що нишпорили по її тілу, мацали, стискали, пестили, в той час, як Кребс не спускав порожнього риб'ячого погляду з її обличчя, допоки дівчина не зібрала слину і не плюнула в нього.

Кребс навіть не потурбувався витерти обличчя, а відразу вдарив навідліг. Ударив сильно, дівчина скрикнула і, на щастя, зомліла.

Отямилася вона тільки тоді, коли її грубо заштовхнули на задне сидіння, прикрили якоюсь накидкою, а машина рушила вулицями Лондона. Вона чула звуки інших авто, шалене деренчання велосипедного дзвінка, чийсь невдоволені вигуки, пташине крякання старого клаксона, туркотіння мотоцикла, скрипіння гальм. Тоді вона нарешті зрозуміла, що повернулася до реального світу, а навкруги усі англійці, а значить, друзі. Гала спробувала піднятися на коліна й закричати, проте Кребс, напевне, розгадав цей намір, оскільки відразу схопив її за ноги і прив'язав ременем до штанги сидіння, прикріпленої до підлоги, і тоді Гала зрозуміла, що вона програла.

У неї покотилися сльози, вона молилася лише про те, щоби хтось прийшов їй на допомогу.

Усе це відбувалось якусь годину тому, а тепер, судячи з того, як повільно їхала машина, та зі шуму дорожнього руху, що посилювався, дівчина могла сказати, що вони доїхали до великого міста — напевне, Мейдстоуна, якщо поверталися на майданчик.

У відносній тиші, поки повільно просувалися через місто, вона раптом почула голос Кребса. Він був стривожений.

— Майн капітен, — сказав Кребс. — Я доволі довго спостерігаю за тією машиною. Впевнений, вона нас переслідує. Шофер майже не вмикає фари. Зараз вона позаду метрів за сто. Здається, це машина командера Бонда.

Дракс щось здивовано хрюкнув, і Гала почула, як повертається у кріслі його дебеле тіло.

Дракс вилаявся, потім запала тиша. Дівчина відчула, як великий автомобіль швидко маневрує в дорожньому потоці.

— Ja, sowas!¹⁶¹, — мовив Дракс задумливим голосом. — Значить, його антикварний екземпляр, якому місце в музеї, все ще на ходу. Тим краще, друже мій Кребсе. Здається, він діє сам-один. — Дракс хрипко розсміявся. — Що ж, змусимо його попотіти, а якщо він виживе, засунемо в один лантух із нашою дівчинкою. Увімкни радіо. Домашні новини. Скоро дізнаємося, чи не нашкодив він нам.

Почувся статичний шум, потім Гала розпізнала голос прем'єр-міністра — голос, що супроводжував усі найвеличніші моменти її життя¹⁶², що лунав уривками фраз, оскільки Дракс перемкнувся на третю, виїжджаючи з міста: «Зброя, створена генієм людини... на тисячу миль у небесну твердь... зону патрулюють кораблі Її Величності... яка слугуватиме тільки для захисту нашого улюбленого острова... довга ера миру... крок уперед у здійсненні одвічної мрії людства вирватися за межі нашої планети... сер Хьюго Дракс, великий патріот і благодійник нашої країни...»

Крізь завивання вітру Гала почула сповнений презирства тріумфальний регіт Дракса, а потім радіо вимкнули.

— Джеймсе, — прошепотіла дівчина, — уся надія на тебе. Будь обережним. Але поквапся.

Обличчя Бонда перетворилося на маску з пилу та комах, які вщент розбивались об нього. Час од часу йому доводилося знімати задубілу руку з керма, щоби прочистити захисні окуляри, проте «Бентлі»

поводився чудово, і Джеймс був упевнений, що не випустить «Мерседеса» з виду.

Він наблизився до цифри дев'яносто п'ять на спідометрі, саме коли проїжджав повз замок Лідз¹⁶³, і тут раптом ззаду спалахнуло яскраве світло фар, а чотиритактовий клаксон протрубив непристойне «пім-пом-пом-пам» майже йому на вухо.

Поява третього учасника в перегонах була майже нереальною. Від моменту, коли вони виїхали з Лондона, Бонд хіба що кілька разів поглянув у дзеркало заднього виду. Тільки справжній гонщик чи відчайдушний шибайголова зважився утритися в їхні перегони, тому від несподіванки він трохи розгубився і машинально прийняв увіло. Краєчком ока помітив низьку, пожежно-червоного кольору машину, що порівнялася з ним, а потім, додавши добрих десять миль на годину, вирвалася уперед.

Бонд устиг помітити славетний радіатор «альфи» і бравий напис білими літерами через увесь капот — «Молодець-ІІ». Він також зауважив переможну посмішку на обличчі юнака в сорочці, який підняв два пальці у непристойному жесті¹⁶⁴ й помчав уперед у вихорі гуркоту, що його створювали турбодвигун «альфи», торохкочучи, як кулемет Гатлінга¹⁶⁵, вихлопна труба і завивання погано налаштованої трансмісії.

Бонд у захваті посміхнувся і помахав рукою водієві. «Восьмициліндровий «Альфа-ромео» з нагнітачем¹⁶⁶, — подумав. — Такий самий старий, як і мій. Року тридцять другого-тридцять третього. Та ще з наполовину меншим об'ємом». Він пригадав, що цей автомобіль відмінно виступив на Тарга Флоріо¹⁶⁷ в 1931 році, та й надалі показував гарні результати. Найімовірніше, якийсь лихач з однієї з місцевих баз ВПС. Намагається вчасно повернутися після вечірки до місця дислокації, щоб не проштрафитися. Бонд тепло провів поглядом «альфу», яка вильнула хвостовими вогнями, входячи у віраж довкола замку Лідс, а потім із ревом помчала широкою прямою ділянкою шосе в бік віддаленої чарінгської розвилки.

Бонд легко уявив здивування хлопця, коли той наздожене Дракса. «Матір Божа! Це ж «мерс»! Та лють Дракса, коли позаду пролунає непристойний гудок клаксона. Хлопець жене десь під сто п'ять, машинально відзначив Джеймс. Хоча б цей піжон не звернув з дороги.

Він дивився, як зближуються задні ліхтарі обох машин, хлопець на «альфі» готувався знову повернути свій трюк — підкратися ззаду й за першої-ліпшої можливості для обгону разом врубити фари і клаксон.

Ось вона. За чотириста ярдів попереду в яскравому світлі подвійних фар «альфи» виник білявий корпус «Мерседеса». Далі, ген на мило, простягалась абсолютно порожня дорога, пряма, як стріла. Бонд аж відчував, як зараз хлопець утоплює педаль газу в підлогу. Молодець!

Попереду в «Мерседесі» Кребс схилився до Дракса і прокричав тому прямо у вухо:

— Ще один. Обличчя не бачу. Намагається нас обігнати.

Дракс брутально вилаявся. У блідому світлі приладової дошки бриніла його зловісна посмішка.

— Провчимо цю свиню, — прорипів, пересмикнув плечима і ще міцніше вчепився в кермо ручищами у крагах. Краєчком ока він дивився, як ніс «альфи» праворуч повільно просувається вперед.

— Пім-пом-пом-пам! — процвірінькав клаксон, майже делікатно. Дракс повернув кермо «Мерседеса» на дюйм направо і, почувши жахливий скрегіт металу об метал, крутнув його назад і вирівняв автомобіль.

— Браво! Браво! — скрикнув Кребс, від збудження сам не свій. Він з ногами заліз на сидіння і подивився назад.

— Подвійне сальто! Переплигнув через огорожу догори дригом. Думаю, зараз запалає. Так і є. Бачу полум'я.

— Це змусить нашого бравого містера Бонда добряче замислитися, — вишкірився Дракс, важко дихаючи.

Бонд, обличчя якого перетворилося на маску, і не думав збавляти швидкість. Його серце цілком заповонило бажання помститися.

Він бачив усе. Фантастичний політ червоної машини, коли вона злетіла у повітря, кілька разів перекинулась, як вилетів зі сидіння, розкинувши руки та ноги водій, чув останній глухий удар, коли покалічене авто перелетіло через огорожу й упало на поле.

Проминаючи місце аварії, Бонд лише помітив жахливі графіті на асфальті, та ще одна деталь врізалась у пам'ять. Якимось чином неушкоджений у цій м'ясорубці, клаксон, контакти якого не розімкнулися, продовжував улюлюкати, надсилаючи сигнал прямо у

небо, немов настирливо розчищаючи шлях «Молодця-ІІ» туди, де не буває заторів. Пім-пом-пом-пам. Пім-пом-пом-пам...

Отже, щойно прямо на його очах сталося неприкрите вбивство. Чи принаймні замах на вбивство. Якими б не були мотиви, сер Хьюго Дракс щойно оголосив війну і не заперечує, щоби Бонд про це дізнався. Що ж, це усе спрощує і може означати тільки те, що Дракс не лише злочинець, а ще й маніяк. А це свідчить насамперед про небезпеку для «Мунрейкера». Чого більше? Бонд простягнув руку під приладову дошку, під якою в кобурі був армійський «кольт» сорок п'ятого калібру з довгим дулом, витягнув його й поклав на сидіння поруч. Тепер, коли почалася відверта бійка, «Мерседес» слід зупинити за будь-яку ціну.

Відчуваючи себе немов на треку Донінгтона¹⁶⁸, Бонд натиснув на газ і набрав швидкість. Стрілка спідометра поступово наблизилася до відмітки ста миль на годину, і відстань між двома машинами почала скорочуватися.

На розвилці біля Чарінга Дракс узяв ліворуч і помчав догори довгим підйомом. Попереду, в променях потужних фар «Мерседеса», виник силует величезного восьмиколісного дизельного тягача компанії «Бовотерс»¹⁶⁹, що, кречучи під вантажем чотирнадцяти тонн паперу для газет ранкового накладу, долав перший віраж.

Дракс вилаявся, побачивши довжезну вантажівку з надійно прикріпленими мотузками двадцятьма гігантськими рулонами, кожен з яких, якщо його розмотати, мав п'ять миль завдовжки. Машина була якраз посередині крутого S-подібного зигзага на верхівці пагорба.

Він поглянув у дзеркало — «Бентлі» саме проходив розвилку.

І тут Драксові сяйнула ідея.

— Кребсе, — ім'я прозвучало, як клацання курка. — Діставай ножа.

У руці Кребса клацнув стилет, випускаючи гостре лезо. Ніхто не має гаяти час, коли наказує хазяїн.

— Я прилаштуюся за вантажівкою. Роззуйся та зніми шкарпетки. Ти залізеши на капот, і коли я під'їду впритул, перестрибнеш. Швидкість у нас буде пішохідна, тож не бійся. Переріж мотузки, що тримають рулони. Спочатку зліва, потім справа. Я порівняюся з тягачем, і коли переріжеш другу зв'язку, то стрибнеш назад до машини. Будь

обережним і пильнуй, щоб тебе не винесло разом з папером. Verstanden? Also. Hals und Beinbruch!¹⁷⁰

Дракс пригасив світло і знизив швидкість до вісімдесяти, проходячи перший поворот. Тягач був ярдів за двадцять попереду, тож Драксу довелося різко пригальмувати, щоб не врізатися тому в хвіст.

«Мерседес» пішов юзом по сухій дорозі, а потім його радіатор опинився майже під платформою тягача.

Дракс перемкнувся на другу.

— Зараз! — він тримав машину рівно, поки Кребс переліз через лобове скло і накарачках шкрябався по капоту з ножем у руці.

Одним стрибком він сягнув на платформу і почав різати мотузки з лівого боку. Дракс змістився вправо і плентався тепер на рівні задніх коліс вантажівки, прямо під вихлопами дизеля, що били в очі та ніс.

Вогні «Бентлі» виринули з-за повороту.

Із глухим стуком рулони з лівого боку посипалися на дорогу та покотилися в ніч. Потім посипалися рулони з правого боку. Обгортка одного з них тріснула, і він, розкручуючись, покотився вниз десятиградієнтним нахилом.

Звільнений од вантажу, тягач рвонув уперед, тож Драксу довелося прискоритися, щоби спіймати Кребса, який приземлився однією ногою на спину Гали, іншою — на переднє сидіння. Дракс утопив педаль газу й помчав на обгін догори узгір'ям, незважаючи на крики водія і надсадну роботу поршнів дизельного двигуна.

Коли автомобіль вилетів на другий поворот зигзага, Дракс побачив два стовпи світла, що задерлись угору і майже вертикально освітили небо над верхівками дерев. На мить вони нерішуче застигли, потім заблимали й згасли.

І тоді Дракс на хвильку відірвав погляд від дороги, підняв голову і вибухнув реготом прямо в обличчя зірок.

ПРИБОРКУВАЧ

Кребс улесливо захихикав, вторуючи маніакальному сміхові хазяїна.

— Блискучий удар, майн капітен! Ви б тільки бачили, як вони котилися згори один за одним. А той, що розв'язався! Wunderschön!¹⁷¹.

Немов гігантський рулон туалетного паперу. Файно загорне його у бандероль. Він саме виїхав з-за повороту. А другий залп вийшов не гіршим за перший. Ви бачили обличчя водія? Zum Kotzen¹⁷²! Разом з компанією «Бовотерс»! Хай тепер побігають за своїм папером.

— Ти просто молодець! — коротко кинув Дракс, перебуваючи думками далеко. Раптом він різко звернув на узбіччя під протестне верещання гальм.

— Donnerwetter¹⁷³, — злобно вилаявся, розвертаючи автомобіль. — Ми не можемо залишити його там. Треба забрати, — машина вже мчала дорогою назад. — Пістолет! — наказав Дракс.

Вони проїхали повз вантажівку, що зупинилася на верхівці пагорба. Водія не було видно. «Напевне, побіг телефонувати в компанію», — вирішив Дракс, пригальмовуючи на першому повороті. У вікнах кількох домівок уже горіло світло, і купка людей зібралася біля одного з рулонів газетного паперу, що застряг серед уламків чийось воріт. Біля огорожі, що обмежувала шосе з правого боку, лежало ще кілька рулонів. Ліворуч стояв телеграфний стовп, нахилившись, немов п'яний, ще й тріснутий посередині. Проте на подальшому повороті починався справжній бедлам — розмотаний до низу високого пагорба папір укривав схили і частину дороги, немов прикрашаючи їх до святкового балу велетнів.

«Бентлі» майже вдалося пробити захисний бар'єр, що огорожував правий бік краю віражу від крутого узбіччя. Посеред павутиння понівеченого пруття арматури, носом донизу висів автомобіль, одне колесо, яке все ще трималося на зламаний задній осі, було криво підняте, мов якась сюрреалістична парасолька.

«Мерседес» зупинився. Дракс із Кребсом вилізли з машини і стояли, прислухаючись.

Панувала майже повна тиша, здалеку від шосе на Єшфорд долинав монотонний гул автівок та ще стрекотіли цикади, що ніколи не сплять.

Зі зброєю в руках вони обережно наблизилися до решток «Бентлі»; під ногами на дорозі хрустіло бите скло. В огорожі з дерну були пробиті глибокі борозни, сильний запах бензину і паленої гуми ще ширяв у повітрі. Розпечений метал трохи потріскував, розбитий радіатор продовжував парувати.

За двадцять футів од машини, біля підніжжя насипу обличчям донизу лежав Бонд. Кребс перекинув тіло. Обличчя Джеймса було закривавлене, проте він дихав. Вони ретельно обшукали його, Дракс поклав собі в кишеню «беретту» Бонда. Удвох вони дотягнули його до траси й утиснули на заднє сидіння «Мерседеса», зверху на Галу.

Коли дівчина зрозуміла, хто це, з її горла вирвався крик жаху.

— Halt's Maul!¹⁷⁴ — рявкнув Дракс, залізаючи на сидіння водія. Поки він розвертався, Кребс, перехилившись із переднього сидіння, займався гнучким шнуром.

— Зв'ялуй як слід, — кинув Дракс. — Несподіванок нам не треба, — потім додав після паузи:

— Збігай до машини і зніми номери. Хутко! Я постежу за дорогою.

Кребс накинув плед на два нерухомі тіла й вискочив з автівки. Орудуючи ножем як викруткою, він звільнив «Бентлі» від номерних плат і повернувся до машини саме тоді, коли з протилежного пагорба на шосе спустився збуджений натовп місцевих мешканців, освітлюючи ліхтарями місце катастрофи.

Кребс самовдоволено посміхався при думці про те, що тепер тупим англійцям доведеться прибирати весь цей гармидер. Він влаштувався зручніше, готовий насолоджуватися рештою поїздки, що дарувала йому найбільшу насолоду, — крізь весняні ліси, повні пролісків і бальзаміну, аж до Чілхема.

Особливо йому подобалися нічні поїздки. Деревя, укриті молодим смарагдовим листям, підсвічені потужними фарами «Мерседеса», нагадували йому розкішні арденські ліси, якими їхній згуртований маленький загін пробирався на трофейному американському джипі, зовсім як сьогодні, разом зі своїм палко любимим командиром за кермом. Довго вони чекали на Der Tag¹⁷⁵, і ось він настав. Із молодим Кребсом у перших рядах. Нарешті будуть екзальтований натовп, нагороди, жінки, квіти. Він дивився на галявини польових квітів, що пролітали мимо, і на душі йому стало тепло й радісно.

Гала відчула смак крові Бонда. Його голова лежала на шкіряній подушці сидіння поруч. Вона чула його важке та переривчасте дихання. Дівчина гадки не мала, наскільки важкі поранення Джеймса. Проте вирішила спробувати заговорити. Спочатку пошепки, потім гучніше. Бонд заворушився, його дихання прискорилося.

— Джеймсе, — прошепотіла вона, — Джеймсе...
Він щось пробурмотів, і вона притиснулася до нього щільніше.
Раптом Бонд вивергнув потік лайки, його тіло заворушилося.
Потім він знову затих, і Гала майже фізично відчула, що він подумки
обмацує себе.

— Це я, Гала...

Його тіло напружилось.

— Чорт, — мовив Джеймс, — яка халепа.

— З тобою все гаразд? Щось зламане?

Бонд по черзі напружив кінцівки.

— Здається, усе в нормі, — відповів він. — Тільки гуля на голові. Я
кажу незв'язно?

— Дуже зв'язно, — запевнила його Гала. — Тепер слухай.

Вона квапливо розповіла Бонду все, що дізналася, починаючи з
історії з чорним записником.

Його тіло напружилось, як дошка, він ледь дихав, слухаючи її
неймовірну оповідь.

Автомобіль в'їхав у Кентербері. Бонд приклав губи до її вуха.

— Спробую підвестися і вивалитися з машини, — прошепотів. —
Треба дістатися до телефона. Це наша єдина надія.

Він почав ставати на коліна, вага його тіла ледь не розчавила дівчину.

Раптом стався різкий удар, і Бонд повалився на Галу.

— Ще поворошишся, і ти — труп, — почувся негучний голос Кребса
з боку переднього сидіння.

До об'єкта залишилось якихось двадцять хвилин! Зціпивши зуби,
Гала знову почала приводити Бонда до тями.

Однак він очуняв, коли автомобіль під'їхав до дверей пускової
шахти, і Кребс, із пістолетом у руці, розв'язав пута на їхніх ногах.

Вони встигли поглянути на знайомий, залитий місячним світлом
бетонований майданчик і напівколо охоронців трохи віддалік, перш
ніж їх проштовхнули крізь двері, а там Кребс зірвав з них взуття, і
вони опинилися на залізній естакаді всередині шахти.

Ракета блищала і вигравала веселками — прекрасна та невинна, як
нова іграшка.

У повітрі ширяв сильний запах хімічних реактивів, і, напевно, від
цього «Мунрейкер» нагадав Бондові голку величезного шприца,

націленого в самісіньке серце Англії. Незважаючи на шипіння Кребса, Джеймс затримався на сходах, милуючись відполірованим носом ракети. Мільйони життів. Мільйони. Мільйони. Мільйони.

У його руках? Боже правий! У ЙОГО РУКАХ?

Кребс підштовхнув Бонда пістолетом, і той почав повільно спускатися слідом за Галою.

Коли вони дісталися дверей кабінету Дракса, Джеймс повністю опанував себе. Раптом його свідомість прояснилася, летаргія та біль залишили тіло. Щось — однаково що — має бути зроблене. Йому треба знайти вихід. Тіло та мозок напружились і стали гострими, як бритва. Очі знову заблищали, а гіркота поразки сповзла з нього, як зміїна шкіра.

Дракс, який ішов попереду, усівся за стіл. У руці він тримав «люгер», націлений у проміжок між Галою та Бондом, і рука його була міцною, наче скеля.

Бонд почув, як за його спиною зачинилися двері.

— Попереджую, що я належав до числа найкращих стрільців Бранденбурзької дивізії¹⁷⁶, — по-світськи ввічливо сказав Дракс. — Прив'яжи дівку до стільця, Кребсе. Потім його.

Гала у відчаї подивилася на Бонда.

— Ви не стрілятимете, — сказав Бонд і повільно наблизився до столу. — Побоїтеся підпалити пальне.

Дракс весело посміхнувся і наставив дуло Бонду в живіт.

— У тебе паскудна пам'ять, англійцю, — мовив байдужим тоном. — Я ж казав, що це приміщення відрізано від шахти подвійними дверима. Ще крок, і куля проб'є твої тельбухи.

Бонд поглянув у рішучі, звужені очі й зупинився.

— Починай, Кребсе.

Їх обох міцно й боляче прив'язали за руки й ноги до підлокітників та ніжок двох трубчастих металевих стільців, що стояли під скляною стіною з картами, Кребс вийшов з кімнати, а за мить повернувся зі слюсарною паяльною лампою.

Він поставив лякливий інструмент на стіл, зробив кілька енергійних рухів помпою, накачуючи повітря, і запалив сірника. Блакитне полум'я зі шипінням вирвалось із сопла. Кребс підняв лампу та, підійшовши до Гали, зупинився в очікуванні.

— Отже, — похмуро мовив Дракс, — давайте покінчимо з цим без зайвого галасу. Наш друзяка Кребс — майстер таких справ. Ми прозвали його «Der Zwangsmann», тобто «Приборкувач». Ніколи не забуду, як він опрацював того останнього шпигуна. Це було на південь від Рейну, чи не так?

Бонд нащулив вуха.

— Так точно, майн капітен! — Кребс хихикнув, пригадуючи. — Та свиня була бельгійцем.

— Годі розмов! — сказав Дракс. — Закарбуйте собі на носі, ви обое. Чесної гри тут не буде. Жодних правил, джентльменських угод та іншої нісенітниці. Тут усе по-справжньому, — він вимовляв слова, наче бив нагайкою. — Ти, — Дракс подивився в очі Гали Бранд, — на кого працюєш?

Гала мовчала.

— Роби, що хочеш, Кребсе.

Кребс у передсмаку роззявив рота. Облизав нижню губу. Здавалося, йому важко дихати, коли він зробив крок до дівчини.

Дводюймовий язичок полум'я хтиво гудів.

— Стій, — спокійно наказав Бонд. — Вона працює на Скотланд Ярд. Я також, — безглуздо приховувати таку інформацію. Жодної переваги Драксу це не надавало.

В будь-якому разі завтра ніякого Скотланд Ярду може не залишитися.

— Так-то краще, — сказав Дракс. — Добре, хтось знає, що ви у мене в полоні? Ви дорогою зупинялися, щоб зателефонувати?

Якщо відповім «так», думав Бонд, він застрелить нас обох, позбудеться тіл і тоді останній шанс зупинити «Мунрейкер» буде втрачений. А якщо Ярд у курсі, чому його люди ще не тут? Ні. Шанс іще буде. «Бентлі» знайдуть. Велланс заб'є тривогу, якщо я не вийду на зв'язок.

— Ні, — відповів Джеймс. — Якби я зателефонував, вони вже були б тут.

— Правда, — задумливо мовив Дракс. — У такому разі ви мені більше не потрібні, тож я вітаю вас із тим, що наша бесіда виявилася такою конструктивною. Думаю, був би ви один, виявилось б важче. У таких справах дівчина завжди підмога. Кребсе, вимикай свою штукенцію. Можеш іти. Розкажи іншим усе, що вважатимеш за

потрібне. Їм буде цікаво. Я ще трохи порозважаю наших гостей, а потім повернуся до себе. Простеж, щоб машину вимили як слід. Особливо — заднє сидіння. Хай зафарбують подряпини на правому боці. Якщо треба, нехай замінять усе праве крило. Можуть навіть спалити машину до чортів собачих. Більше вона нам не знадобиться, — він раптом зареготав. — *Verstanden*¹⁷⁷?

— Так, майн капітен, — Кребс неохоче поставив Драксові на стіл лампу, що тихо вуркотіла. — На випадок, якщо вона вам знадобиться, — мовив, кинувши повний надії погляд у бік Гали з Бондом, і вийшов через подвійні двері.

Дракс поклав «люгер» на стіл перед собою, відчинив шухляду, витягнув звідти сигару і прикурив запальничкою «ронсон», узявши її зі стола. Потім зручніше вмовився у кріслі. Поки він відверто насолоджувався смаком сигари, в кімнаті панувала тиша. Нарешті заговорив, благодушно поглядаючи на Бонда.

— Ви навіть уявити не можете, як давно я мріяв виступити перед англійською аудиторією, — почав Дракс, немов на прес-конференції. — Не здогадуєтесь, як давно я мріяв розказати свою історію. До речі, повний звіт про мої операції зараз перебуває в одній дуже поважній адвокатській конторі в Единбурзі. Прошу в них пробачення, точніше — у присяжних. На всяк випадок, — він променисто посміхнувся до полонених. — Ці добрі люди одержали інструкції відкрити конверт після завершення першого успішного запуску «Мунрейкера». Проте вам пощастило, і ви маєте змогу раніше за інших дізнатися, що я написав. А коли завтра опівдні ви побачите крізь ці відчинені двері, — він театральньо показав рукою направо, — перші струминки пари із запущених турбін і зрозумієте, що за кілька секунд згорите живцем, то хоча б отримаєте миттєве задоволення від знання, в ім'я чого сталось усе це, — по-звірячому ошкірився він, — як ми, англійці, любимо висловлюватися.

— Облиш язиком ляпати, фріце, — грубо обірвав його Бонд.

Очі Дракса спалахнули.

— Так, фріце. Я і справді чистокровний *Reichsdeutscher*¹⁷⁸, — його губи, обрамлені рудими вусами, з насолодою вимовили це чудове слово, — і навіть Англія скоро визнає, що їхню міць знищив один-єдиний німець.

А тоді вони нарешті перестануть звати нас фріцами — ЗА НАКАЗОМ! — останні слова він прогорлав із завзяттям прусського вояка.

Дракс гнівно витріщився на Бонда, його зуби, що хижо стирчали вперед з-під вусів, гарячково обкушували нігті. Потім, зробивши над собою зусилля, він засунув праву руку в кишеню, немов подалі від спокуси, а лівою взяв сигару. Затягнувся і все ще з напругою у голосі розпочав.

СКРИНЬКА ПАНДОРИ

— Моє справжнє ім'я, — сказав Дракс, звертаючись головним чином до Бонда, — граф Хьюго фон дер Драхе. Моя мати — англійка, тож завдяки їй я до дванадцяти років виховувався в Англії. Коли життя у вашій мерзенній країні стало зовсім нестерпним, я переїхав до Німеччини і завершив освіту в Берліні та Лейпцизі.

Бонд подумав, що в англійській приватній школі ставлення до такого незграбного хлопчика з кінськими щелепами навряд чи було доброзичливим. Симпатії не додавав і його іноземний титул з купою невимовних імен.

— У двадцять років, — очі Дракса засяяли від приємних спогадів, — я долучився до сімейної справи. То була дочірня компанія сталеливарного концерну Rheinmetall Börsig¹⁷⁹. Сумніваюся, що ви про нього чули, проте, якщо на війні у вас потрапив би 88-міліметровий снаряд, цілком імовірно, що він був нашим. Компанія спеціалізувалася на виготовленні спеціальних марок сталі, тож я багато чому навчився, а також довідався про літакобудівну галузь. Там я вперше почув про колумбіт, який тоді коштував як діаманти. Потім вступив у партію, і майже відразу почалася війна. Чудові часи! Мені виповнилося двадцять вісім, я служив лейтенантом у 140-му бронетанковому полку, і ми пройшли крізь британську армію у Франції, як ніж через масло. Незабутньо.

Дракс із насолодою попахкав сигарою, і Бонд подумав, що в клубах диму той, напевне, бачить палаючі бельгійські містечка.

— То були чарівні часи, мій дорогий Бонде, — Дракс простягнув руку і струсив попіл із сигари прямо на підлогу. — Але потім мене перевели

до Бранденбурзької дивізії, і мені довелось облишити дівчат та шампанське, повернутися до Німеччини й починати готуватися до великого десанту в Англію. Дивізії знадобилося моє знання англійської. Ми надягли англійську уніформу. Справа обіцяла бути цікавою, але чортові генерали вирішили, що подібна операція нездійсненна, і мене перевели до підрозділу іноземної розвідки СС. Він називався РСХА¹⁸⁰, і його очолив обергрупенфюрер СС Кальтенбруннер¹⁸¹, який замінив на цьому посту вбитого у 1942 році Гейдріха¹⁸². Чудова людина, хоча моїм безпосереднім начальником була особистість навіть визначніша — оберштурмбанфюрер¹⁸³, — він закотив очі, немов відчував страшенне задоволення, промовляючи це слово — Отто Скорцені¹⁸⁴. У РСХА він спеціалізувався на актах диверсії і терору. Приємна інтерлюдія, мій любий Бонде, під час якої мені вдалося розраховатися з когортою англійців, що, — Дракс кинув на Бонда крижаний погляд, — подарувало мені справжню насолоду. Проте тут, — він спересердя стукнув кулаком по столу, — свині в генеральських погонах зрадили Гітлера, що дало англійцям і американцям змогу висадитись у Франції.

— Як прикро, — холодно зауважив Бонд.

— Саме так, мій дорогий Бонде, це було насправді дуже прикро, — Дракс вирішив пропустити іронію повз вуха. — Проте для мене це стало кульмінацією усієї війни. Скорцені сформував з диверсантів та підричників особливі підрозділи СС — Jagdverbänd¹⁸⁵ — для використання у тилу противника. Кожен Jagdverbänd розподілявся на Streifkorps¹⁸⁶, а ті, своєю чергою, на команди, що мали назви своїх командирів-офіцерів. У чині обер-лейтенанта, — Дракс надувся, — на чолі команди «Драхе» в складі славетної 150-ї панцербригади¹⁸⁷ я пройшов крізь бойові порядки американців під час прориву в Арденнах у грудні сорок четвертого. Сподіваюся, ви пам'ятаєте, якого галасу наробила та бригада, усі вдягнені в американську форму, на трофейних американських танках і вантажівках. Kolossal! Коли бригада змушена була відступити, я зі своєю групою залишився в арденнських лісах, за п'ятдесят миль за лінією фронту. Нас було двадцятєро, десять славних чоловіків та десять «вервольфів» гітлерюгенду. Юнаки, вони не мали й двадцяти, проте гарні хлопці, усі до одного. Так уже вийшло, що ними керував юнак на ім'я Кребс, який

мав особливі таланти, завдяки котрим він зайняв посаду ексекютора та «приборкувача» в нашій маленькій веселій компанії, — Дракс задоволено хихикнув.

Бонд облизав губи, пригадуючи грюкіт, з яким голова Кребса вдарилась об туалетний столик. Чи лупнув тоді він його з усієї сили? Так, запевнила пам'ять, у той стусан він уклав усю силу.

— Ми прожили в тих лісах шість місяців, — продовжив гордо Дракс, — і весь час надсилали до фатерланду донесення по радіо. Радіоперехоплювачі засікти нас не могли. Але одного дня сталося лихо, — Дракс похитав головою, пригадуючи той епізод. — За милю від нашої схованки був великий маєток. Довкола поставили купу хатинок Ніссена¹⁸⁸ й обладнали тиловий штаб об'єднаного англо-американського командування. Безнадійна задумка. Ніякої дисципліни, жодної охорони, повно волоцюг та дезертирів. Деякий час ми спостерігали за об'єктом, а потім одного дня вирішили підірвати його. План був простий. Увечері двоє моїх людей — один у американській, другий — у британській уніформі — мали під'їхати на захопленій трофейній вантажівці з двома тоннами вибухівки. Там був автомобільний парк, звісно, без охорони, біля їдальні, й мої хлопці мали поставити машину якнайближче до будівлі, завести годинниковий механізм на сьому, і зникнути. Все, повторюю, дуже просто. Того ранку доручив цю акцію своєму заступникові, а сам поїхав у справах. Я вдягнув уніформу британського зв'язкового, сів на трофейний британський мотоцикл і виїхав перехопити кур'єра, який щоденно проїздив прилеглою дорогою. Як і очікувалось, кур'єр прибув точно за графіком, я помчав за ним паралельною стежкою. Коли наздогнав, — розказував буденно Дракс, — то вистрелив у спину, забрав його пошту, а самого кинув на його ж мотоцикл і спалив у лісі.

Помітивши в очах Бонда люту ненависть, Дракс підняв руку.

— Що, неспортивно? Друже мій, той хлопець був уже мертвий. Однак продовжу. Я поїхав собі далі, і що ви думаєте, сталося? Пілот одного з наших літаків, який повертався з рекогносцирування, помітив мене і на порожній дорозі обстріляв з гармат. Свій же літак! Просто зніс мене з дороги. Тільки Богові відомо, скільки часу я пролежав у канаві. Очуняв аж під вечір і допетрав, що треба позбутися кашкета, куртки та депеш. Я сховав їх у вербняку. Напевне, вони й досі

там. Треба буде якось навідатись і забрати. Цікаві сувеніри... Потім я підпалив рештки мотоцикла і, мабуть, знову зомлів, бо наступне, що пам'ятаю, — мене підбирає британський автомобіль і, ви не повірите, везе до клятого шпиталю прямісінько в їхнє лігво! А там уже стоїть наша вантажівка, просто під самою стіною! Це вже занадто. Я був нашпигований осколками, нога зламана. Що ж, я знову знепритомнів, а коли прийшов до пам'яті, до мене збіглися усі лікарі, проте я втратив половину обличчя, — Дракс підняв руку і провів по лиснючій шкірі лівої скроні та щоки. — Опісля залишилося тільки грати роль. Вони гадки не мали, хто я такий. Машина, яка мене підбрала, від'їхала або ж її рознесло на тріски. Я виявився черговим англійцем в англійській сорочці й штанях, який однією ногою стояв у могилі.

Дракс зробив паузу, витягнув нову сигару і запалив. У кімнаті панувала тиша, якщо не зважати на шипіння паяльної лампи, полум'я якої слабшало. Її загрозливий голос значно пом'якшав. Тиск падає, подумав Бонд.

Він повернув голову подивитися на Галу. Тільки зараз помітив потворний синяк у неї за лівим вухом. Бонд підбадьорливо усміхнувся до неї, вона відповіла кривою посмішкою.

Крізь сизий дим сигари Дракс заговорив далі:

— Ось майже і все. За той рік, коли мене перекидали з одного шпиталю в інший, я до найменших деталей розробив плани. Усі вони так чи інакше стосувалися помсти Англії за те, що вона накоїла зі мною та моєю країною.

З часом, маю визнати, це переросло в одержимість. Щодня того року, коли мою країну гвалтували та плюндрували, моя ненависть і зневага до всього англійського лише глибшали, — жили на шиї Дракса набрякли, він несподівано забарабанив кулаками по столу, його голос зірвався на крик, а очі почервоніли і стрибали з Бонда на Галу й назад. — Ненавиджу вас та зневажаю. Брудні свині! Нікчемні, ледачі, зіпсовані збоченці, які відсиджуються за своїми клятими білими скелями, поки інші б'ються не на життя, а на смерть. Надто слабкі, щоб захистити власні колонії, ви відразу ж побігли з простягнутою рукою просити допомоги у Америки. Смердючі сноби, які за гроші готові на все. Ха! — переможно скрикнув він, — я так і знав, що мені знадобляться лише гроші й маска джентльмена. Джентльмена! Pfu!

Teufel¹⁸⁹! Та для мене джентльмен — це телепень, якого можна обшахрувати. Наприклад, ті йолопи з «Блейдс». Недоумки з грошима. Місяцями я витягував з них тисячі фунтів, дурих у них же під носом, допоки не з'явилися ви й усе не зіпсували.

Очі Дракса звузилися.

— Що навело вас на думку про портсигар? — спитав він несподівано.

Бонд, знизавши плечима, відповів байдужливо:

— Я ж не сліпий...

— Он як, — мовив Дракс, — можливо, того вечора я втратив пильність. Гаразд, то на чому ми зупинилися? А, ну так, я потрапив до шпиталю. Наші добрі лікарі доклали стільки зусиль, щоби допомогти мені пригадати, хто я такий, — він зайшовся реготом. — То було просто. Простіше простого, — його очі набули лукавого виразу. — З усіх персоналій, які вони так люб'язно мені запропонували, я натрапив на ім'я Хьюго Дракса. Який збіг обставин! Від Драхе до Дракса. Я обережно натякнув, що, можливо, є саме ним. Лікарі страшенно зраділи. Звісно, сказали вони, це ти! Вони просто запхнули мене у його черевики і вмили руки. Що робити, я їх взяв, вийшов з лікарні й пішов гуляти Лондоном, шукаючи, кого б убити та пограбувати. Одного дня я зайшов до конторки єврея-лихваря на Пікаділлі. (Дракс заторохтів, слова бурхливо полились, немов крізь прорвану греблю. Бонд з огидою побачив, що у краєчку його рота скупчується слина). Ха! То було просто. Один удар по лисому черепові. П'ятнадцять тисяч фунтів у сейфі. А потім геть із країни, в Танжер — де можна робити що завгодно, купити що завгодно, організувати будь-яку операцію. Колумбіт. Рідкісніший, ніж платина, й усім потрібний. Ера реактивної авіації. Я знаюся на таких речах, не забув свою професію. І тоді я почав крутитися. П'ять років тільки й займався тим, що робив гроші. Я був сміливий, наче лев. Ризикував страшенно. І ось я одного дня набув свій перший мільйон. Потім другий. П'ятий. Двадцятий. Я повернувся до Лондона. Витратив мільйон — і Лондон упав до моїх ніг. Потім я з'їздив у Німеччину, відшукав Кребса. І ще п'ятдесят таких як він. Відданих німців, чудових інженерів. Усі жили під фальшивими іменами, як і більшість моїх старих товаришів. Я віддав їм наказ, і вони залягли на дно в очікуванні — тихо, мирно. А що я? — Дракс вилупився на Бонда. — Я поїхав до Москви. Людина, яка торгує

колумбітом, має право їздити, куди заманеться. Потрапив до потрібних людей. Вони вислухали мої плани і дали мені на допомогу Вальтера — нового генія зі свого центру керованих ракет у Пенемюнде¹⁹⁰, а ще славні російські хлопці почали будувати атомну боеголовку, яка, — він махнув рукою в бік стелі, — чекає там нагорі. Звідти я повернувся до Лондона, — пауза. — Коронація¹⁹¹. Мое звернення до палацу. Триумф. Хай живе Дракс! — він зареготав. — Англія біля моїх ніг. Усі, до останнього бомжа! Потім приїхали мої люди, і ми почали. У самому серці Британії. Просто на верхівці її славнозвісних скель. Працювали ми як скажені. Ми збудували пірс прямо у вашому Англійському каналі. Для постачання. З боку наших добрих російських друзів, які в ніч на минулий понеділок встигли саме вчасно. На біду, Таллон щось почув. Старий йолоп. Він зателефонував до Міністерства, але Кребс підслухав. У мене було п'ятдесят охочих убити Таллона. Ми кинули жереб, і Бартш загинув смертю героя. — Дракс помовчав. — Пам'ять про нього не помре, і він повів далі: — Нова боеголовка встановлена. Вона підійшла ідеально. Справжній шедевр дизайну. Така ж вага. Усе зістикувалось, а стара, напхана дорогоцінним обладнанням, що надало Міністерство, вже у Щецині — по той бік «залізної завіси». Тим часом надійна субмарина вже перебуває на шляху сюди і скоро, — він поглянув на годинник, — увійде до Англійського каналу, щоб забрати нас усіх завтра опівдні.

Дракс витер губи тильним боком долоні й, відкинувшись у кріслі, задумливо дивився у стелю, переповнений картинами майбутнього. Раптом він хихикнув і скопив очі на Бонда.

— А знаєте, що ми зробимо першим чином, коли опинимося на борту? Зголимо ці славетні вуса, які вас так зацікавили. Ви зачули мишу там, мій любий Бонде, де мали б побачити пацюка. Поголені голови і старанно відрощені вуса — звичайний захід перестороги, друже мій. Спробуйте поголити голову і відростити чорні вуса. Та вас рідна матінка не впізнає! Такий ефект досягається тільки у поєднанні. Невеличке вдосконалення. Точність, мій любий друже, точність у всіх деталях. Такий мій девіз, — він смачно прицмокнув і запахотів сигарою.

Раптом добрий настрій випарувався, Дракс запитливо поглянув на Бонда.

— Скажіть щось, не сидіть, як бовван. Що думаєте про мою історію? Надзвичайно, чи не так? Щоб одна людина провернула таку справу. Ну ж-бо, кажіть, — Дракс підніс руку до рота і почав шалено скубати нігті. Потім сховав руку в кишеню, погляд став жорстоким та холодним. — Чи, може, ви бажаєте, щоб я покликав Кребса? — він зробив жест у бік телефона на столі. — Наш «приборкувач». Бідолаха Кребс. Він — як мале дитя, в котрого відібрали іграшку. Можна покликати Вальтера. Йому також є чим вас здивувати. Від нього милості ви не дочекаєтеся. То що?

— Як хочеш, — сказав Бонд. Він спокійно дивився у це грубе червоне обличчя, від якого його відокремлював лише стіл. — Це — типовий приклад галопуючої параної. Манія величності та переслідування. Мегаломаніакальна ненависть плюс жага помсти. Доволі цікаво, — незворушно вів далі, — все це може бути пов'язано з формою ваших зубів. Здається, то називається діастема. Вона розвивається, коли дитина не може позбутися звички смоктати палець. Гадаю, коли вас помістять у психлікарню, спеціалісти підтвердять мій діагноз. «Коняча щелепа», напевне, так вас дражнили у школі. Дивно, яке сильне враження це може справити на дитину. Ну, а потім нацизм роздув жаринки, що жевріли. А на додачу — удар у вашу потворну голову. Проте в цьому тільки ваша вина. Думаю, той вибух остаточно розклав усе по відповідних полицях. Відтоді ви остаточно злетіли з катушок. Як ті бідолахи, котрі вважають себе Господом Богом. Мене завжди дивувала їхня упертість. Фанатично віддані ідеї. Ви майже геній. Ломброзо¹⁹² пишався б вами. Хоча ви — просто скажений пес, якого слід пристрелити. Інакше ви вчините самогубство. У параноїків це не рідкість. Погано. Мені шкода.

Бонд помовчав, а потім вклав у свій голос усе презирство, на яке був здатний:

— Тож продовжуйте свій фарс, волохатий людожере...

Образа спрацювала. З кожним промовленим словом гнів усе сильніше спотворював обличчя Дракса, його очі налилися кров'ю, від люті він спітнів, піт стікав на сорочку, губи роззявились, і на підборіддя витекла слина. Образи, якими його пригощали у приватній школі, викликали хтозна-які болючі спомини, він підскочив з крісла, оббіг стіл і кинувся на Бонда, розмахуючи кулаками.

Зціпивши зуби, Джеймс тримав удари.

Напад гніву трохи згас, коли Драксу довелося вдруге піднімати стілець із Бондом з підлоги. Він витягнув шовкову хустинку і витер обличчя та руки. Потім підійшов до дверей і звідти через схилену на груди голову Джеймса звернувся до Гали:

— Не думаю, що хтось із вас зможе мені чимось дошкулити, — мовив твердим та рівним голосом. — Кребс знається на вузлах, — він махнув рукою в напрямку закривавленої фігури на сусідньому стільці. — Коли він прийде до тям, — сказав Дракс, — передай, що ці двері відчиняться ще раз перед самим опівднем. А за кілька хвилин по тому від вас нічого не залишиться. Навіть, — Дракс посмиком розчинив внутрішні двері, — пломб від зубів.

Зі стуком зачинилися зовнішні двері.

Бонд повільно підняв голову і спробував розбитими у кров губами посміхнутися до дівчини.

— Я мав вивести його зі себе, — мовив він. Слова давалися йому важко. — Не можна було дати йому час на роздуми. Довелося вигадувати на ходу.

Гала дивилася на Бонда, нічого не розуміючи, її очі розширилися, не в змозі відірватися від жахливої маски, на яку перетворилося його обличчя.

— Усе нормально, — хрипло мовив Бонд, — не хвилюйся. З Лондоном буде все гаразд. Маю план.

Паяльна лампа на столі слабенько зашипіла і згасла.

ВІДЛІК ПЕРЕД СТАРТОМ

Із-під напівстулених повік Бонд пильно спостерігав за паяльною лампою. Він дозволив собі кілька дорогоцінних секунд посидіти спокійно, по краплі відновлюючи розтрачені сили. Голова гуділа так, немов нею пограли у футбол, проте усі кістки були цілі. Дракс дубасив непрофесійно, з озвірілою люттю п'янички.

Гала з тривогою спостерігала за Джеймсом. Очі на його скривавленому обличчі були напівзаплющені, хоча напружені вилиці

видавали зосередженість, а його внутрішні зусилля зібрати волю в кулак вона відчувала майже фізично.

Бонд струсонув головою, а коли повернувся, дівчина відзначила, що його очі гарячково блищать.

Він кивнув у бік столу.

— Запальничка, — квапливо мовив. — Треба було змусити Дракса про неї забути. Роби, як я. Зараз покажу. — Джеймс почав розгойдувати легкий металевий стілець, дюйм за дюймом наближаючись до столу. — Тільки заради Бога, не перекинься, інакше все пропало. Поквапся, поки лампа не охолола.

Не зовсім розуміючи мету, проте відчуваючи себе учасником якоїсь дитячої розваги, Гала, обережно розгойдуючись на стільці, рушила за Бондом.

За хвилику він наказав їй зупинитись, а сам пошкандибав довкола столу, прямуючи до крісла Дракса. Там розвернувся прямо перед наміченою ціллю і різко рвонувся разом зі стільцем уперед так, щоб голова опустилася на стіл.

Зіткнувшись із настільною запальничкою «ронсон», зуби Бонда ризиковано клацнули, проте він ухопив її ротом і тримав, поти стілець колихнувся назад, ледь не перекинувшись. Потім Джеймс терпляче пустився у зворотну подорож, де біля кута столу з паяльною лампою Кребса сиділа Гала.

Там зупинився, щоб перевести дух.

— Тепер — найскладніше, — похмуро мовив. — Поки я спробую розкочегарити лампу, тобі треба розвернути стілець так, щоби твоя права рука опинилась якомога ближче до мене.

Гала слухняно розвернула стілець, а Бонд тим часом нахилив свій стілець так, що уперся підборіддям об стіл і затиснув зубами держак паяльної лампи.

Він посунув її до себе, і за кілька хвилин напруженої роботи лампа й запальничка нарешті були розміщені на краю столу так, як треба.

Трохи перепочивши, він нахилився, зачинив зубами клапан лампи і почав нагнітати тиск плунжером навперемінку то витягуючи його губами, то втискаючи підборіддям. Обличчям Джеймс відчував тепло підігрівача, а також випари гасу. Тільки б не надто охолонув.

Бонд випрямився.

— Останній забіг, Гало, — сказав, і його губи скривились у посмішці.
— Можливо, буде боляче. Ти готова?

— Звісно, готова, — відповіла вона.

— Тоді поїхали, — сказав Бонд, нахилився і трохи відкрутив запобіжний вентиль з лівого боку резервуара.

Потім різко схилився над «ронсоном», що стояв під прямим кутом до носика лампи, і передніми зубами натиснув на пусковий важіль.

Це був ризикований маневр, і хоча Джеймс зі спритністю змії відвернув голову вбік, він так і не зміг придушити крик болю, коли блакитне полум'я, що вирвалось із лампи, обпало його забиту щоку та перенісся.

Проте перетворений на пару гас випустив жвавий струмінь вогню. Бонд струсив сльози з очей, нахилив голову майже під прямим кутом і знову затиснув зубами ручку паяльної лампи.

Здавалося, під вагою апарата щелепи луснуть, а нервові відростки у передніх зубах заволали від болю, однак він обережно відсунувся від столу, потім нахилив шию вниз так, щоби блакитний язичок полум'я з лампи почав підсмажувати електричний шнур, яким була прив'язана до підлокітника стільця права рука Гали.

Джеймс відчайдушно намагався триматися рівно, але коли лампа тремтіла в зубах від напруги, з уст дівчини виривався стриманий стогін — то полум'я лизало її руку.

Нарешті роботу було виконано. Мало-помалу, розплавлені жаром горілки, мідні прожилки рвалися одна за одною, і раптом права рука Гали вивільнилася. Дівчина відразу перехопила лампу із зубів Бонда.

Його голова відкинулася назад, і він з насолодою покрутив нею, відновлюючи кровопостачання та розслаблюючи зомлілі м'язи.

Джеймс навіть не помітив, як Гала перепалила усі пута на його руках та ногах.

Він сидів, заплющивши очі та відчуваючи, як життя повертається у тіло, а потім раптово з насолодою відчув на вустах поцілунок Гали.

Бонд розплющив очі. Дівчина стояла перед ним, її обличчя сяяло.

— Це — за усе те, що ти зробив, — пояснила вона серйозним тоном.

— Ти — чудова дівчина, — просто мовив Бонд.

А потім, усвідомивши, скільки ще доведеться зробити, аби вижити, він просто заплющив очі, щоб вона не побачила в них розпуку.

Гала помітила його похмурий вигляд і відвернулася, пояснивши це собі втому та усіма стражданнями, що довелося витримати за останній день його тілу та душі. Вона раптом пригадала, що в її кімнаті є флакончик перекису водню.

Через суміжні двері дівчина потрапила до своєї робочої кімнати. Як дивно було знову побачити такі знайомі речі! Немов зовсім не вона, а інша жінка сиділа за цим столом, друкувала листи та пудрила носик. Гала знизала плечима і пройшла до малюсінької убиральні. Боже, на кого вона стала схожа і якою розбитою почувалась. Але насамперед схопила мокрий рушник та перекис, повернулася і щонайменше десять хвилин наводила лад на тому полі битви, в яке перетворилось обличчя Бонда.

Він сидів спокійно, охопивши руками її талію, і дивився на неї вдячними очима. Потім дівчина повернулася до себе, зачинила за собою двері убиральні, й тоді Бонд підвівся, вимкнув паяльну лампу та пройшов у душ Дракса. Тут роздягнувся і хвилин п'ять простояв під крижаними струминками. «Обмивання тіла», — подумав він зі сумом, ретельно вивчаючи у дзеркалі змордоване обличчя.

Потім, одягнувшись, повернувся до столу Дракса і старанно його обшукав. Здобув лише один трофей — офісну напівпорожню пляшку віскі «Хейг і Хейг». Джеймс розшукав дві склянки і покликав Галу.

— Що таке? — крикнула дівчина крізь двері убиральні.

— Віскі!

— Починай. За хвильку буду.

Бонд поглянув на пляшку, націдив собі три чверті скляночки і випив двома ковтками. Потім запалив таку жадану сигарету і присів на краєчок столу, відчуваючи, як зігрівальна рідина розтікається тілом, зі шлунка у ноги.

Він знову взяв пляшку. Вистачить і для Гали, і йому ще повний бокал, перш як вийти за двері. В будь-якому разі — краще, аніж нічого. Ліпше мати це у шлунку, коли тихо покине цю кімнату і зачинить за собою двері. Не оглядаючись.

Увійшла Гала, оновлена Гала, яка виглядала такою самою чарівною, як тієї ночі, коли він уперше побачив її, за винятком, можливо, чорних тіней від втоми, котрі навіть шар пудри не міг приховати, а також рубців від електричного дроту на зап'ястях і щиколотках.

Бонд простягнув дівчині бокал, узяв другий, їхні погляди зустрілись, очі посміхнулись одні одним поверх склянок.

Джеймс підвівся.

— Послухай мене, Гало, — почав по-діловому сухо, — вибору в нас нема, тож говоритиму стисло, а потім вип'ємо ще, — він побачив, як дівчина затримала дихання, але повів далі: — Хвилини за десять я зачиню тебе у Драксовому душі, де ти відкриєш на повну воду.

— Джеймсе, — скрикнула дівчина і зробила крок. — Навіть не продовжуй. Я розумію: ти замислив щось страшне. Зупинися, будь ласка.

— Послухай, Гало, — він відсторонився, — моє життя не має значення. Тільки завдяки страшенному везінню у нас виник шанс це зупинити, — відступивши від дівчини, він підійшов до дверей, що вели до шахти.

— Опісля, — продовжив Бонд, тримаючи у правиці дорогоцінну запальничку, — я вийду звідси, зачиню двері й підпалю свою останню сигарету під хвостом «Мунрейкера».

— Боже правий, — прошепотіла дівчина, — що ти, Джеймсе, кажеш! Ти не сповна розуму, — вона дивилася на нього широко розплющеними від жаху очима.

— Маячня, — нетерпляче відповів Бонд. — Що в біса тут ще можна зробити? Вибух буде таким потужним, що я нічого не відчую. Це має спрацювати, бо повітря насичене парами пального. Є тільки два варіанти: або я, або мільйони людей у Лондоні. Боєголовка не вибухне. Атомний заряд за таких умов не вибухає. Може, трохи оплавиться. У тебе буде шанс врятуватись. Основний удар пройде по лінії найменшого супротиву — через захисний ковпак і через вихлопну шахту, якщо мені вдасться упоратися з механізмом, який відкочує сталеву підлогу. — Бонд посміхнувся. — Не вішай носа! — він підійшов і взяв її за руку. — Пам'ятаєш: «На палубі, що палала, хлопчик стояв»?..¹⁹³ Я мріяв зробити таке років з п'яти.

Гала відкинула його руку.

— І слухати не хочу про це, — мовила рішуче. — Треба знайти інший вихід. Ти не віриш, що я теж можу дещо придумати. Постійно вказуєш, що я маю робити, — вона підійшла до скляної дошки і натиснула перемикач. — Звісно, можна скористатись і запальничкою, якщо не

буде виходу, — дівчина дивилася на фальшиву траєкторію польоту ракети невидючим оком. — Але думка про те, що ти підеш туди сам, станеш у гущаві отруйних випарів, а потім спокійно клацнеш запальничкою, щоб перетворитися на попіл, — нестерпна... Якщо таке неминуче, зробимо удвох. Це краще, ніж живцем згоріти в душі. Тож у будь-якому разі, — вона зробила паузу, — я піду з тобою. Справа — наша спільна.

Погляд Бонда потеплішав, підійшовши до дівчини, він обняв її за талію і пригорнув до себе.

— Гала, ти просто диво, — мовив просто. — Якщо є інший шлях, ми ним скористаємося. Хоча, — він поглянув на годинник, — уже пів на першу, і нам треба поквапитися. Будь-якої миті Драксу може спасти на думку надіслати охорону відвідати нас, до того ж хтозна-коли він сам прийде налаштувати гіроскопи.

Гала вивернулася, наче кішка. Вона уп'ялася в Бонда поглядом, відкривши рота, обличчя засяяло від збудження.

— Гіроскопи, — прошепотіла, — треба перелаштувати гіроскопи, — раптом ослабнувши, дівчина притулилася до стіни, її очі гарячково нишпорили по обличчю Бонда. — Невже ти не розумієш? — голос дівчини ледь не зірвався на істерію. — Коли він піде, ми зможемо перелаштувати гіроскопи згідно з первісним планом польоту, і тоді ракета просто впаде у Північне море, як і було задумано.

Гала відступила від стіни, руками схопила Джеймса за сорочку і благально подивилася в очі. — Ми зможемо? — спитала. — Зможемо?

— Тобі відомі параметри налаштування? — здивувався Бонд.

— Звісно, — впевнено відповіла дівчина. — Увесь рік я їх виписувала. Ми не матимемо погодних зведень, але можемо ризикнути. Прогноз, який я отримала вранці, стверджував, що погода не зміниться.

— Господи, дякую за ласку, — мовив Бонд. — Треба спробувати. Якби тільки десь сховатись, аби Дракс вирішив, що ми втекли. Як щодо шахти для вихлопних газів? Якщо мені вдасться відчинити кришку.

— Це — провалина завдовжки сто футів, — Гала похитала головою. — Зі стінами з полірованої сталі, гладкими, немов скло. І там нема мотузок, нічого нема. Учора все зайве з майстерні прибрали. І на додачу — берегова охорона.

Бонд замислився. Враз його очі спалахнули.

— Є ідея, — мовив. — Та спочатку скажи, як той радар, котрий ти бачила? Чи не відхилить він ракету на себе до Лондона?

Гала заперечливо похитала головою.

— Радіус його дії — лише сто миль, — відповіла. — Ракета той сигнал навіть не почує. Якщо спрямувати її в Північне море, вона потрапить у зону дії передавача на баржі. Прорахунку в моєму плані нема. Але де ж нам заховатися?

— У вентиляційному колодязі, — відповів Бонд. — Ходімо.

Наостанок він оглянув кімнату. Запальничка лежала в кишені. На крайній випадок. Більше їм нічого не знадобиться. Слідом за Галою Джеймс вийшов у блискітливий простір пускової шахти і попрямував до пульта керування, з якого приводили в дію сталеву кришку вихлопної шахти.

Швидко оглянувшись, Бонд перевів важкий важіль із положення «Zu» в положення «Auf»¹⁹⁴. Почулося тихе шипіння гідравлічних механізмів за стіною — два сталеві напівкола відчинилися під хвостом ракети й увійшли в пази. Джеймс наблизився і поглянув униз.

У відполірованих стінках широкої сталевої воронки відбивався купол нагорі, допоки тунель не вигинався у бік моря, звідки линув далекий шум прибою.

Бонд повернувся до кабінету Дракса й зірвав фіранку в душовій. Вони з Галою розрізали її на смужки і зв'язали їх між собою. Кінець останньої Джеймс надірвав так, аби склалося враження, ніби мотузка обірвалася. Потім міцно прив'язав кінець до одного з трьох хвостових стабілізаторів «Мунрейкера» та скинув імпровізований канат у шахту.

Не дуже переконливе інсценування, проте допоможе виграти трохи часу.

Широкі круглі отвори вентиляційних колодязів розміщувалися ярдів за десять один від одного і на висоті чотирьох футів від підлоги. Бонд підрахував — усього п'ятдесят. Він обережно відчинив ґратку на петлях і зазирнув усередину. Згори, футів за сорок слабо пробивалося місячне світло. Бонд вирішив, що колодязні канали прокладені в товщі стіни вертикально догори, а потім під прямим кутом повертають до отворів на зовнішній поверхні стін.

Засунувши руки в колодязь, Бонд провів долонею по його внутрішній поверхні. Вилиті з бетону стінки не були відшліфованими.

Намацавши арматуру, кінці якої стирчали з них, Бонд задоволено хмикнув.

Підйом буде справою непростою, проте вони, без сумніву, дюйм за дюймом зможуть пролізти шахтою, як альпіністи підіймаються по розколинах у скелях, і заховатися на завороті шахти. Віднайти їх там практично неможливо, тим паче такий ретельний трус буде важкувато здійснити у присутності офіційних осіб з Лондона.

Бонд нахилився, і дівчина, скориставшись його спиною, як підніжкою, пролізла усередину.

Годину по тому вони, подряпавши руки та ноги, в синцях, знесилені лежали, тісно обіймаючи одне одного. Лише кілька дюймів відділяло їх від круглої решітки, що була прямо над вхідними дверима, і крізь неї обоє чули, як у темряві за сотню ярдів від них тупцюють охоронці.

П'ята, шоста, сьома.

Сонце почало повільно сходити над куполом, у скелях прокинулися й заголосили чайки, а потім Бонд і Гала раптом побачили вдалині три постаті, що наближалися. Дорогу їм перерізав свіжий взвод охоронців, які поспішали бігцем — голови догори, коліна разом — на зміну нічному караулові.

Силуети наблизились, і двійко утікачів, прищуливши втомлені очі, змогли в деталях розгледіти червоне обличчя Дракса, худорляву, лисячу постать доктора Вальтера та одутлого після сну Кребса.

Здалеку трійка нагадувала катів, вони йшли мовчки. Потім Дракс витягнув ключа, і всі так само мовчки просочилися крізь двері на кілька футів нижче заляканих у напрузі Бонда й Гали.

На десять хвилин запала тиша, не враховуючи відлуння кроків, що їх було чути через вентиляційний отвір, поки троє чоловіків опускалася по обводу сталевого колодязя, наближаючись до вихлопної шахти. Бонд посміхався, уявляючи лють і заціпеніння на обличчі Дракса, жалюгідного Кребса, який геть похнюпився від звинувачень шефа, що сипалися на його адресу, немов удари батога, та гіркий мовчазний осуд в очах Вальтера. Потім двері під ними відчинилися, й Кребс покликав на допомогу начальника караулу. Від напівкола відділився чоловік і кинувся до шахти.

— Die Engländer¹⁹⁵, — у голосі Кребса чулись істеричні нотки, — утекли. Герр капітен вважає, що вони можуть ховатися в одному з цих

вентиляційних колодязів. Ми спробуємо їх викурити. Відчинимо купол і продуємо випари, а потім герр доктор прочистить кожен канал гарячою парою. Якщо вони там, їм кінець. Відберіть чотирьох людей. Гумові рукавиці й азбестові костюми вниз. Ми скинемо тиск в опалювальній системі. Хай усі прислухаються до криків. Verstanden?

— Zu Befehl!¹⁹⁶ — старший підбіг до підрозділу, а Кребс, геть спитнівши від переживань, повернувся і зник у дверях.

Деякий час Бонд лежав незворушно.

Над їхніми головами купол розділився навпіл і склався.

Гаряча пара!

Джеймс чув, що у такий спосіб придушують бунти на кораблях. А також утихомирюють заколотників на фабриках. Чи дотягнеться рукав на сорокафутову висоту? Чи вистачить тиску? Скільки бойлерів задіють у процедурі? З якого із п'ятдесяти колодязів вони почнуть? Чи не залишили Бонд із Галою якихось слідів, що вказували б на їхню схованку?

Він відчував, що дівчина очікує на пояснення. На будь-які дії. На будь-який захист.

П'ять чоловіків відділилися від напівкола охоронців і, проскочивши двері, забігли всередину.

Джеймс притиснув губи до її вуха:

— Напевне, буде дуже боляче, — прошепотів. — Не можу сказати, наскільки. Нічого не поробиш. Треба просто пережити. Жодного звуку. — Замість відповіді відчув слабе стискання її руки. — Підтягни коліна. Не соромся. Зараз не час для жіночих штучок.

— Замокни! — сердито прошипіла Галя. Він відчув, як її коліно просунулося проміж його стегнами. Його власне коліно зробило те ж саме, аж допоки рухатися було нікуди. Дівчина вперто зачовгалася.

— Не пустуй, — прошепотів Бонд, притискаючи її голову до грудей, щоби прикрити своєю сорочкою.

Джеймс, наскільки можливо, спробував захистити дівчину власним тілом. Прикрити свої щиколотки та руки не було змоги. Натягнув комір сорочки на голову. Вони щільніше притиснулись одне до одного.

Змокли, закоцюрблені обоє ледь дихали. «Немов коханці в куцах, — подумав Бонд, — в очікуванні, коли перехожі віддаляться, щоби

продовжити перервані пестоші». Він невесело посміхнувся і прислухався.

У колодязі було тихо. Напевне, німці зараз у машинному залі. Вальтер стежить, щоб рукав правильно під'єднали до випускного клапана. Долинув віддалений гул. Звідки вони почнуть?

Десь зовсім поруч почулося м'яке тривале шипіння — мов чахлий гудок поїзда, що наближається.

Бонд відвернув комір і поглянув крізь заґратований отвір на охоронців. Ті, які потрапили в поле його зору, дивилися прямо на купол пускової шахти трохи ліворуч.

Ще одне довге різке шипіння. Потім ще.

Шерхіт ставав голоснішим. Бонд бачив, як голови охоронців розвернулися до решітки, за якою ховався він з Галою. Здавалося, вони захоплено чекали, коли разом із рясним струменем пари з отвору, з-поза ґраток, високо вмонтованих у стіну, вирветься здвоєний зойк.

Бонд тілом відчував биття серця Гали. Вона гадки не мала, що на них чекає. Дівчина йому довіряла.

— Буде боляче, — прошепотів він знову. — Може обпекти. Але це нас не вб'є. Тримайся. І ні звуку.

— Зі мною все гаразд, — сердито відгукнулася дівчина. Проте Бонд відчув, що вона ще сильніше притулилася до нього.

Ш-ш-ш-ш. Шерхіт наблизився.

Ш-ш-ш-ш. У двох колодязях збоку.

Ш-ш-ш-ш. Сусідній. Долинув вологий запах пари.

Тримайся, сказав собі Бонд. Він іще сильніше стиснув дівчину в обіймах і затримав дихання.

Давай. Хутчіше. Давай-но, чорт забирай!

Раптом — потужний потік жару, рев у вухах та хвиля гострого болю.

Запала дзвінка тиша, суміш пронизливого холоду й вогню у ногах і руках, відчуття, немов наскрізь насичений вологою, та відчайдушна спроба всмоктати у легені свіжу порцію повітря.

Їхні тіла машинально спробували відсахнутись одне від одного, щоб виграти собі зайвий дюйм простору та повітря для тих обпечених ділянок тіла, які моментально вкрилися пухирями. Дихання клекотіло в горлі, а вода, що струменіла з бетонних стінок труби, потрапляла до відкритого рота. Нарешті їм вдалося перекинутись, і тепер вони,

захекані, випльовували воду, яка, зливаючись із водою від промоклого одягу, обмивала їхні підсмажені кінцівки й збігала до вертикального отвору шахти, яким вони сюди дісталися.

Рев парового струменя віддалявся, поки не перетворився на шипіння, що нарешті змовкло. У тісному кам'яному карцері запала тиша, яку порушувало тільки уривчасте дихання та уперте тікання бондівського годинника на руці.

Вони лежали й чекали, пестячи власний біль.

За півгодини, а може, минув рік, Вальтер, Кребс і Дракс один за одним пройшли під ними.

Проте, на всяк випадок, усередині пускової шахти залишилась охорона.

СТАРТ

— Отже, ви згодні?

— Так, сер Хьюго, — почувся голос міністра ресурсів. Бонд упізнав його франтувату, впевнену в собі постань. — Ось параметри. Мої люди перевірили їх незалежно від військово-повітряного відомства.

— Тоді, якщо ви довірите мені цю честь... — Дракс узяв аркуш паперу і вже, було, повернувся, щоб вирушити до пускової шахти.

— Хвилинку, сер Хьюго. Саме так, будь ласка. Підійміть руку, — знову засліпили спалахами фотоапарати, задзижчали камери. Дракс повернувся і пройшов відстань до купола, дивлячись, як здалося Бонду, прямо йому в очі, з-поза розташованої над дверима решітки.

Невеличкий натовп журналістів і телерепортерів розійшовся майданчиком, залишивши купку чиновників, які нервово перемовлялися, чекаючи на повернення Дракса.

Бонд поглянув на годинника. 11:45. «Ворушися, чорт тебе забирай!» — думав він.

У сотий раз Джеймс прокручував у голові цифри, які йому назвала Галя за ті кілька годин, коли вони лежали, відходячи від агонії після катування парою, і всоте розминав кінцівки, намагаючись утримати нормальний кровообіг.

— Приготуйся, — прошепотів він на вухо Гали. —
З тобою все гаразд?

Бонд відчув, як дівчина посміхнулась.

— Усе нормально, — вона відіграла від себе думку, на що перетворились її вкриті пухирями ноги, та про поспішний спуск вентиляційною шахтою.

Двері гримнули, клацнув замок, і в супроводі п'яťох охоронців унизу замаячила постать Дракса, який упевненою ходою, з аркушем із фальшивими параметрами в руці попрямував до групи офіційних осіб.

Бонд знову подивився на годинник. 11:47.

— Пора! — прошепотів.

— Хай щастить тобі, — прошепотіла дівчина у відповідь.

Знову лізти, дертися, поранюватись. Обережно працюючи плечима, обпираючись на гострі залишки арматури закривавленими, в пухирях ступнями, Бонд почав спускатися. Протискуючи своє понівечене тіло через сорокафутовий стовбур шахти, він молив небо, щоби дівчині вистачило сил на зворотний шлях.

Останні десять футів він пролетів, обдираючи спину, ногою вибив решітку і нарешті опинився на сталевій підлозі. Відтак побіг сходами, залишаючи за собою низку кривавих відбитків та криваві бризки від зідраних до живого м'яса плечей.

Дугові лампи вимкнули, але денне світло потрапляло до шахти через розкритий дах, і від синяви неба, що змішувалась із сліпучими відблисками від корпусу ракети, Бондові здавалося, що він біжить усередині величезного сапфіра.

Гігантська смертоносна голка, що височіла посередині шахти, здавалася зробленою зі скла. Він біг нескінченними металевими сходами, обливаючись потом і важко дихаючи, та раз у раз поглядаючи нагору. Неможливо було сказати, де закінчується загострений ніс «Мунрейкера» та починається небо.

Крізь тишу, що огортала снаряд, який сліпив, увесь напружений перед стрибком, Бонд чув рівномірне зловісне тікання, квапливе цокання маленьких копит усередині черева ракети. Те цокання заповнювало величезний сталевий простір, як биття серця в оповіданні По¹⁹⁷. Бонд знав, що цокання припиниться, тільки-но Дракс на командному пункті за дві сотні ярдів від ракети натисне кнопку,

надсилаючи радіосигнал; він почує спочатку гул, турбіни випустять тонкий струмінь пари, а потім у завиваючому снопі полум'я ракета неквапливо підважиться і велично вирушить у політ по гігантській, витончено вигнутій дузі.

І ось нарешті перед Джеймсом — павуча лапка стріли крана, притиснута до стіни. Рука Бонда схопила важіль, стріла почала повільно висуватись у напрямку ледь помітного квадратного люка на блискучій поверхні ракети, за яким ховалася камера з гіроскопами.

Джеймс не чекав, поки лапа з гумовими прокладками обіпреться об блискучу хромовану оболонку, а поліз рачки по стрілі. Невеличкий диск, завбільшки як шилінг, був саме в тому місці, де сказала Гала. Бонд натиснув, замок клацнув, і маленькі дверцята розчинилися під дією тугої пружини. Джеймс проліз усередину. Обережно, щоб не вдаритися головою. Тут виблискували руків'я під вирлоокими розетками компасів. Провернути, покрутити, зафіксувати. Це — гіродатчик крену. Тепер — ухил та зміна курсу. Провернути, закрутити. Ніжно. Зафіксувати. Останній погляд. Зиркнув на годинник. Чотири хвилини до старту. Без паніки. Виповзти. Зачинити дверцята. Назад по стрілі. Не дивитись униз. Згорнути лапу. Зафіксувати тримачем. Бігом східцями.

Тік-тік-тік-тік.

Опинившись унизу, Бонд спіймав поглядом бліде, напружене обличчя Гали, яка стояла біля відкритих дверей офісу Дракса. Боже, як ние усе тіло! Останній стрибок, і він незграбно кидається праворуч. Гуркіт металевих дверей — їх зачиняє Гала. Спочатку зовнішні, потім внутрішні. Вони промчали крізь кабінет, зачинилися в душі й пустили воду, що струменями полилася на їхні притиснуті одне до одного тіла.

Через шум води, перекиваючи колотнечу серця, Бонд раптом почув тріскотіння ефіру та голос радіокоментатора Бі-Бі-Сі, що линув з великого радіоприймача у кабінеті Дракса, від якого їх відділяли кілька футів і тонка стінка душової кабінки. Гала згадала про приймач і, поки Бонд вовтузився з гіроскопами, налаштувала його на необхідну хвилю.

— ...із п'ятихвилинним відтермінуванням, — промовив жвавий збуджений голос. — Нам вдалось умовити сера Хьюго виступити з короткою промовою перед мікрофоном. — Бонд вимкнув воду, і тепер голос стало чути розбірливіше. — Він тримається дуже впевнено.

Щось шепоче на вухо міністру. Обидва сміються. Цікаво, про що вони розмовляють? А ось мій колега з найсвіжішим прогнозом погоди з військово-повітряного міністерства. Так, подивимося. На усіх висотах умови просто ідеальні. Чудово. У нас тут по-справжньому гарна погода. Ха-ха. Той натовп, який зібрався біля станції берегової охорони, неминуче отримає сонячні опіки. Зійшлися тисячі людей. Що ви кажете? Двадцять тисяч? Що ж, схоже на правду. На Волмер-біч¹⁹⁸ теж яблуку ніде впасти. Таке враження, що сьогодні увесь Кент вийшов на вулицю. Боюся, нині в усіх болітимуть шиї. Гірше ніж Вімблдон. Ха-ха. Гей, що коїться біля пірса? Боже милостивий, щойно там спливла субмарина. Оце так видовище, скажу я вам. Одна з наших найбільших субмарин. Команда сера Хьюго шикуються на пірсі, мов на параді. Яке величне видовище! Вони завантажуються на борт. Ідеальна дисципліна. Напевно, це задумка Адміралтейства. Надати учасникам проекту найкращу трибуну для спостереження прямо в Англійському каналі. Вражаюче! Шкода, що ви цього не бачите. Сер Хьюго наближається до нас. За хвилику він звернеться до слухачів. Який статурний чоловік! Увесь пункт керування зустрічає його оплесками. Впевнений, що кожен з нас зараз подумки робить те саме. Ось він заходить до зали. Я бачу, як за його спиною сонце виблискує на корпусі «Мунрейкера», ніс якого висувається з пускової шахти. Сподіваюсь, у когось тут є камера. Передаємо слово, — пауза, — серу Хьюго Драксу.

Бонд подивився на Галу. З її обличчя капала вода. Промоклі та понівечені, вони тримали одне одного в обіймах, онімілі від емоцій, що переповнювали їх. Вони зустрілись очима і довго спустошено дивились упритул.

— Ваша Величносте, народе Британії! — оксамитним голосом проревів Дракс. — За кілька хвилин я зміню хід історії Англії, — пауза. — За кілька хвилин життя усіх нас зміниться, а в деяких випадках, хм... зміниться радикально після... хм... запуску «Мунрейкера». Я вельми гордий і щасливий із того, що з величезного числа одноплемінників доля вибрала саме мене, аби запустити цю стрілу помсти в небеса і таким чином проголосити навічно і перед лицем усього світу міць моєї батьківщини.

Я щиро сподіваюся, що сьогоднішня подія стане останнім

попередженням ворогам моєї батьківщини, що на них чекають лише прах, попіл, сльози та... — пауза, — кров. А зараз дозвольте подякувати вам за увагу, і я щиро сподіваюся, що тим, кому випаде така змога, й у кого є діти, перекажуть їм мої слова сьогодні ж увечері.

Відтак із радіоприймача пролунали стримані оплески, потім почувся енергійний голос коментатора:

— Ви слухали сера Хьюго Дракса, який звернувся до слухачів з промовою, перш ніж пройти до пульта керування та повернути ключ запалювання, який дасть старт «Мунрейкеру». Це — його перша промова перед публікою. Дуже, я би сказав, відверта. Без викрутасів. Проте, думаю, багато хто погодиться, що гріха в цьому нема.

А зараз я передаю мікрофон експерту — капітанові групи¹⁹⁹ Тенді з Міністерства ресурсів, який пояснить вам деталі запуску. А потім ви почуєте Пітера Тримбла, котрий перебуває на патрульному кораблі флоту Її Величності «Мерганзері», й він розповість, як ракета влучить у ціль. Отже, груп-кептен Тенді.

Бонд поглянув на годинник.

— Ще хвилинка, — сказав. — Боже, як мені кортить придушити Дракса ось цими руками! Ось, тримай, — він узяв мило, розломив його на кілька частин і дві з них подав Галі: — Засунь у вуха, коли розпочнеться. Шум буде страшенний, а щодо жару навіть не знаю. Проте довго це не триватиме, тож двері можуть вистояти.

Подивившись на нього, Гала посміхнулась:

— Якщо обніматимеш мене міцно, я витримаю усе, — сказала вона.

— ...а зараз сер Хьюго опускає руку на ключ запалення і пильнує за стрілкою хронометра.

— ДЕСЯТЬ, — втрутився у передачу інший голос, густий і важкий, як удар дзвонів.

Бонд увімкнув душ і пригорнув до себе Галу.

— ДЕВ'ЯТЬ, — пробіли «дзвони», відмірюючи час.

— ...оператори радарів спостерігають за екранами. Поки що там нема нічого, крім концентричних кілець...

— ВІСІМ.

— ...усі присутні встромили вушні заглушки. Наш бункер спроможний вистояти, його бетонні стіни мають товщину дванадцять футів. Пірамідальна стеля, двадцяти семи футів товщини в точці...

— СІМ.

— ...спершу радіосигнал зупинить годинниковий механізм турбін і запустить цівкове колесо. На кшталт «Катерининового» колеса у феєрверку...

— ШІСТЬ.

— ...відчиняться клапани. Рідке пальне створене за секретною формулою. До біса потужна речовина. Просто динаміт. Поллеться з паливних баків...

— П'ЯТЬ.

— ...спалахне від «Катерининового» колеса, тільки-но пальне надійде до двигуна ракети...

— ЧОТИРИ.

— ...тим часом водень-пероксид та перманганат калію, змішуючись, виробляють пару, насоси турбін починають провертатися...

— ТРИ.

— ...виштовхуючи пальне, що спалахнуло у двигуні, через хвостові сопла. Колосальний жар... три з половиною тисячі градусів...

— ДВА.

— ...сер Хьюго збирається натиснути кнопку. Він вдивляється крізь оглядову щілину. На його чолі блищать краплі поту. Запала повна тиша. Страшенна напруга.

— ОДИН.

Лише шум води, що потоком ллється на їхні зчеплені тіла.

— СТАРТ!

Серце Бонда підскочило від крику аж до горла. Він відчув, як затремтіла Галя. Тиша. Нічого, крім шуму води....

— ...сер Хьюго залишає Центр керування. Він спокійно прямує до скель. Він абсолютно спокійний. Ступає на підйомник. Спускається. Ну звісно, він крокує до субмарини. Телевізійні камери показують, що з-під хвоста ракети починає струменіти пара. Ще кілька секунд. Так, ось він виходить на причал. Повертається, махає рукою... Добрий старий сер Хью...

Низький гул дійшов до вух Бонда і Гали. Він посилюється. Ще. Підлога, вкрита плиткою, починає тремтіти під ногами. Ревіння урагану. Їх зараз розвіє на атоми. Стіни колихаються, нагріваються, від них валить пара. Ноги під тілами, які здригаються, немов у лихоманці,

більше їх не слухаються. Тримай її. Тримай її міцно. Припиніть! Припиніть!! ПРИПИНИТЬ ЦЕЙ ГУРКІТ!!!

Боже, він зараз зомліє. Вода закипає. Необхідно перекрити кран. Вимкнути. Ні. Труба лопнула. Пара, сморід, плавиться залізо, горить фарба.

Треба негайно вивести її звідси! Вивести! Вивести!

А потім — тиша. Тиша, яку можна помацати, потримати, ухопити. Вони лежали на підлозі офісу Дракса.

У ванній кімнаті все ще горить світло. Дим розвіюється. У повітрі сильно смердить розпеченим залізом і фарбою, проте вентиляційна система працює. Сталеві стіни прогнулися всередину, немов величезний пухир. Галя розплющує очі й посміхається. Але де ж ракета? Куди вона поцілила? В Лондон чи у Північне море? Радіо. Здається, уціліло. Бонд крутнув головою, і тиша раптом відступила. Він забув про мильні корки.

— ...через звуковий бар'єр. Політ триває нормально, вона тримається посередині екрана радара. Запуск пройшов ідеально. Боюся, що через шум ви нічого не почули. Чудове видовище. Спершу зі скель, де прокладено вихідну шахту для відпрацьованих газів, вирвався стовбур полум'я, а з купола шахти почав повільно виповзати ніс ракети. І ось вона вийшла, як величезний сріблявий олівець. Буквально стоїть на гігантській колоні з пломеню і починає повільно просуватися догори. Вогонь обпалив сотні ярдів бетонного майданчика. Рев ракети ледь не порвав мембрани наших мікрофонів. Величезні брили попадали зі скель, а весь бетонний майданчик укрився павутинням тріщин. Була страшена вібрація. А потім ракета почала підійматися все вище, нарощуючи швидкість. Сто миль на годину. Тисяча. А, — голос перервався, — що ви кажете? Не може бути! А зараз вона мчить зі швидкістю більш як десять тисяч миль на годину. Вона уже на висоті триста миль. Звісно, ми її більше не чуємо. Ще кілька секунд спостерігатимемо вогняний хвіст ракети. Вона сяє, немов комета. Сер Хьюго має право гордитись.

У даний момент він перебуває на борту підводного човна в Англійському каналі. Субмарина теж стартувала, немов ракета, ха-ха, роблячи не менше тридцяти вузлів. Вона підняла таку хвилю! Зараз човен поза Іст-Гудвіном і прямує на північ. Скоро він досягне

патрульних кораблів. Таким чином вони стануть свідками як старту, так і фінішу «Мунрейкера». Для нас їхня прогулянка виявилася повною несподіванкою. Ніхто навіть гадки не мав. Навіть командування флоту трохи здивоване. Ми телефоном зв'язались із головнокомандувачем Нором. Однак це все, про що я можу розповісти вам звідси, тому передаю естафету нашому Пітерові Трімблу, який вестиме репортаж з борту корабля флоту Її Величності «Мерганзера», що перебуває десь біля східного узбережжя.

Тільки груди, що важко здіймалися, вказували на те, що два тіла, які безформними грудми лежали на підлозі в калюжах, були живими. Вони відчайдушно прислухалися до радіоперешкод у приймачеві, що лунали з понівеченої металеві скрині. Тепер вони чекали на звістку про результат їхніх зусиль.

— Біля мікрофона Пітер Трімбл. Сьогодні чудовий ранок, тобто... вже день. Ми перебуваємо трохи на північ від мілини Гудвіна. Тут тихо, як у ставку біля млина. Жодного дмуху. Яскраво світить сонце. Судячи з інформації, яку отримуємо, район цілі повністю звільнений від кораблів. Я правий, командере Едвардс? Так, капітан підтверджує мої слова. На наших радарах поки що нічого. Я з міркувань безпеки не маю права розголошувати радіус дії радарів. Проте ми побачимо ракету лише на частку секунди. Правда, капітане? А ось наша ціль з'являється на екранах. З мостика її, звісно, не видно. Судячи з приладів, вона — за сімдесят миль на північ. Ми бачили старт «Мунрейкера». Дивовижне видовище! Гуркотів, наче грім. З хвоста виривався стовбур пламеню. Звідси до стартового майданчика миль, напевне, десять, але свічення неможливо було пропустити. Так, капітане? Так, я бачу. Це цікаво. До нас наближається величезна субмарина. І дуже швидко. До неї зараз не більше милі. Думаю, саме та, на якій перебувають сер Хьюго та його команда. Нам про неї нічого не повідомили. Капітан Едвардс каже, що вона не відповідає на сигнали лампи Олдіса²⁰⁰. Жодних прапорів. Вельми дивно. Я бачу її в бінокль дуже чітко. Ми змінюємо курс, щоб перехопити. Капітан каже, що це не наш підводний човен. Він упевнений, що човен іноземний. Боже! Він щойно викинув вимпел. ЩО таке? Боже правий. Капітан стверджує, що це — росіяни. А тепер вони спустили прапор і готуються до занурення. Боже! Ви це чули? Ми дали

попереджувальний залп упоперек її курсу. Але вона пішла під воду. Що таке? Гідроакустик доповідає, що під водою вона рухається ще швидше. Двадцять п'ять вузлів! Неймовірно. Проте під водою вони мало що побачать. Тепер субмарина уже в секторі цілі. Зараз дванадцять хвилин на першу. «Мунрейкер», напевне, вже повернув і починає зниження. З висоти тисячу миль. Із швидкістю десять тисяч миль на годину. Тепер ми очікуємо на появу ракети з хвилини на хвилину. Сподіваюся, вдасться запобігти трагедії. Росіяни занурились у небезпечну зону. Оператор радара підіймає руку. Це означає, що ракета уже підлітає. Вона наближається. НАБЛИЖАЄТЬСЯ... Ф'ю, ані шелесту. БОЖЕ, що це? Дивіться! Дивіться! Який страшенний вибух. Піднімається чорна хмара. На нас рухається припливна хвиля. Це просто стіна води. Ми бачимо субмарину. Боже, її виштовхнуло з води, як здохлу рибину. Хвиля насувається на нас. Боже, вона поруч...

ПІСЛЯ СТАРТУ

— ...На даний момент дві сотні загинуло і ще стільки ж вважають зниклими безвісти, — сказав М. — Повідомлення зі східного узбережжя продовжують надходити, і ми маємо погані новини з Голландії. Дамби прорвало в багатьох місцях. Більшість наших втрат припало на екіпажі патрульних суден. Два з них, разом із «Мерганзером», перекинулися. Командира судна не знайшли. Як і того хлопця з Бі-Бі-Сі. Маяки «Гудвіна» зірвало з якорів. Поки що не одержали новин з Бельгії і Франції. Ну, й коли матимемо повну картину, доведеться заплатити сповна.

Увечері наступного дня Бонд, біля крісла якого стояла тростина з гумовим наконечником, був знову там, звідки усе почалося — сидів напроти тихого чоловіка з холодними сірими очима, який запросив його на вечерю і партію бриджу, здавалося, сто років тому.

Під одягом тіло Джеймса було забинтовано. Кожний рух ногами віддав гострим болем у всьому тілі. Через ліву щоку та перенісся тягнулася червона смуга, а танінова мазь блищала у світлі, що падало з вікна. Правицею в рукавичці він незграбно тримав сигарету. Неймовірно, але М. дозволив йому запалити.

— Є якісь відомості про підводний човен, сер? — спитав Бонд.

— Його знайдено, — відповів М. із задоволенням. — Лежить боком на глибині тридцяти фатомів. Рятівне судно, яке мало б підняти рештки ракети, зараз ним займається. Ми спустили водолазів, але жодної відповіді на сигнали не отримали. Радянський посол сьогодні вранці відвідав Форін-офіс. Він заявив, що їхній рятівний корабель надіслано з Балтики, на що ми відповіли, що не можемо чекати, бо уламки підводного човна загрожують судноплавству в цьому районі, — М. хмикнув. — І це правда, бо, не дай Боже, хтось забажає поплавати в Ла-Манші на глибині тридцяти фатомів. Слава Богу, я не член Кабінету міністрів, — додав сухо. — Вони засідають із перервами від самого закінчення трансляції. Велланс перехопив цих Единбурзьких стряпчих, перш ніж вони оголосили Драксове повідомлення світові. Дивовижний документ! Його немов написав сам Іегова. Велланс прихопив це повідомлення учора зі собою до Кабміну, а зараз стирчить на Даунінг-стріт, заповнює пробіли.

— Я в курсі, — відізвався Бонд. — Він кілька разів телефонував мені до шпиталю, дізнавався подробиці. Проте я майже нічого не второпав через ті ліки, якими мене напмпували. То що буде далі?

— Спробуємо запустити грандіозну кампанію з дезінформації, — відповів М. — Наговоримо купу наукоподібної мури стосовно того, що, мовляв, не все пальне було відпрацьоване, що ракета несподівано вибухнула при зіткненні з водою, щось таке. Звісно, усім виплатять компенсації. Трагічна кончина сера Хьюго Дракса та його команди. Великий патріот. Трагічна загибель британської субмарини. Остання експериментальна модель. Неправильно зрозумілий наказ. Дуже прикро. На щастя, команда була не в повному особовому складі. Найближчих родичів сповістять. Трагічна загибель коментатора Бі-Бі-Сі. Непробачна помилка, внаслідок якої наш військово-морський прапор був переплутаний з радянським. Схожий малюнок. Англійський прапор знайдений на місці трагедії.

— А як бути з атомним вибухом? — спитав Бонд. — Випромінювання, радіоактивний попіл і таке інше. Горезвісна грибоподібна хмара. З цим, здається, виникнуть проблеми...

— Схоже, саме це їх не дуже хвилює, — відповів М. — Хмара виглядає цілком природно при вибуху такої потужності. Міністерство

ресурсів уже в курсі. Довелося розказати. Експерти з лічильниками Гейгера обстежують із учорашнього вечора узбережжя, але позитивних результатів поки що нема, — М. холодно посміхнувся. — Звісно, хмара рано чи пізно має десь осісти, проте, на наше щастя, вітер гонить її на північ. Туди, так би мовити, де вона і виникла.

Бонд стомлено посміхнувся.

— Розумію. Дуже доречно.

— Без сумніву, — М. узяв люльку і почав її набивати, — розпочнуться всякі-різні брудні плітки. Власне, вони вже пішли. Багато народу бачило, як вас із міс Бранд виносили з об'єкта на ношах. «Бовотерс» подає позов проти Дракса з приводу псування частини вантажу друкарського паперу. Розпочали розслідування загибелі молодика в «Альфа-ромео». До того ж змушені якось пояснити вашу розбиту машину, серед уламків котрої, — тут він з докором поглянув на Бонда, — знайдено довгоствольний «кольт». І на додачу: Веллансу довелося викликати людей з Міністерства ресурсів, щоби допомогти зачистити квартиру на Єб'юрі-стріт. Там уміють тримати язика за зубами. Звідти витоку ми не чекаємо. Звичайно, операція ризикована. Як, власне, і будь-яка велика брехня. Проте хіба маємо альтернативу? Що нам, конфліктувати з Німеччиною? Чи розпочати війну з Росією? Багато людей по обидві сторони Атлантики страшенно зрадіють такій зачіпці.

Помовчавши, М. підніс сірника до люльки.

— Якщо все минеться так, — задумливо мовив, — то обійдемося малою кров'ю. Ми давно мріяли роздобути швидкохідну субмарину, я вже мовчу про деякі аспекти виготовлення атомних бомб, на які можемо натрапити. Росіяни в курсі, що нам відомо: їхня гра зазнала поразки. Маленков²⁰¹ уже не так міцно сидить у сідлі, а це може призвести до чергового кремлівського перевороту. Стосовно німців, то не секрет, що там повно нацистів, проте це примусить Кабінет прискіпливіше підійти до переозброєння Німеччини. Побічним результатом цього прикрого інциденту, — М. криво посміхнувся, — стане те, що він спростить Веллансу, та й мені, роботу з гарантування безпеки держави у майбутньому. Політикам досі невтямки, що вік атома створив найнебезпечнішого диверсанта — непримітну людинку з важкою валізою у руці.

— А преса клюне на таку історію? — зі сумнівом запитав Бонд.

Стенувши плечима, М. підніс до люльки нового сірника.

— Прем'єр-міністр сьогодні зранку зустрівся з редакторами газет і, наскільки мені відомо, порозумівся з ними. Якщо чутки все ж таки поширяться, можливо, доведеться зустрітися з ними ще раз і привідкрити правду. Тоді вони зроблять як треба. Так буває завжди, коли йдеться про серйозні матерії. Головне зараз — виграти час і позатоптувати головешки. Ну, а поки що усі страшенно пишаються «Мунрейкером», тож ніхто особливо не замислюється, що саме пішло не так.

На столі М. забринів зумер переговорного пристрою, замиготіла рубінова лампочка. Піднявши навушник, М. нахилився вперед.

— Слухаю, — сказав. Пауза. — Перемкніть на захищену лінію, — він підняв слухавку білого апарата — одного з чотирьох на столі.

— Так, — сказав М., — слухаю. — Пауза. — Так, сер. Зрозуміло, — М. натиснув кнопку модулятора перешкод і щільніше притиснув слухавку до вуха; до Бонда не долітало ні звуку. Настало довге мовчання, під час якого М. устиг кілька разів попихкати люлькою. — Розумію, сер, — він витягнув люльку з рота. Пауза. — Впевнений: моя людина буде вельми вдячна за це, сер. Але у нас є правило, — М. насупив брови. — Якщо дозволите, сер, висловитися, то, на мою думку, це буде дуже недоречно, — пауза. Обличчя М. просвітліло. — Дякую, сер. Авжеж, у Велланса такої проблеми нема. В будь-якому разі це найменше, на що вона заслуговує, — ще одна пауза. — Я розумію. Буде зроблено, — знову пауза. — Дуже великодушно з вашого боку, сер.

Поклавши білу слухавку на важіль, М. клацнув перемикачем модулятора і перевів той у позицію звичайної лінії.

Деякий час він дивився на телефон, немов сумніваючись, чи правильно він зробив. Потім, глибоко замислившись, повернувся у кріслі до вікна.

У кабінеті зависла тиша, і Бонд трохи зісунувся в кріслі, шукаючи позу, в якій тіло ніло б не так сильно.

На підвіконня, як і в понеділок, присів перепочити голуб. Він порозходжував туди-сюди, покивав голівкою, поворкував, а потім злетів до дерев у парку. З відстані лунали звуки вулиці.

Як близько усе підійшло до межі, подумав Бонд, щоб замовкнути навіки. Як близько вони підійшли до того, щоб зараз було чути лише надсадне ревіння сирен швидкої допомоги під зловісно-чорним, з помаранчевими проблісками, низьким небом, смородом гарива та стогоном людей, заживо похованих під уламками будівель. Розмірене биття серця Лондона затихло б на ціле покоління.

І ціле покоління залишилося б лежати мертвим на вулицях серед руїн цивілізації, яка б оговтувалася кілька століть.

І все це могло перетворитися на реальність, якби не людина, котру настільки з'їдав вогонь маніакальної величі, що вона махлювала за картярським столом; якби не педантичний голова правління клубу «Блейдс», який викрив його; якби не М., котрий захотів допомогти старому приятелеві; якби не Бонд, який пригадав напівзабуту шулерську науку; якби не обачність Велланса; якби не виняткова пам'ять Гали на цифри; якби не примхливий збіг обставин, мереживо удачі.

Хто те мереживо плете?

Крісло М. пронизливо скрипнуло, він повернувся до столу. Бонд уважно дивився у сірі очі шефа навпроти себе.

— То був прем'єр-міністр, — хрипло мовив М. — Він хоче, щоб ви з міс Бранд виїхали з країни. — М. опустил погляд і втупився у чашку люльки. — Завтра вдень ви маєте бути за кордоном. Надто багато людей бачило ваші обличчя. Можуть легко скласти два і два, побачивши вас у такому стані. Виїжджайте куди хочете. Сума витрат необмежена. В будь-якій валюті. Я розпорядився Казначейству. Відпочиньте місяць. Уникайте контактів. Ви мали б виїхати уже сьогодні, але у дівчини об одинадцятій аудієнція в палаці. Екстрена нагорода хрестом Георга²⁰². Звісно, до нового року ви про це не прочитаєте. Сподіваюсь, що одного чудового дня познайомлюся з нею. Напевне, гарна дівчина. До речі, — М. поглянув спідлоба на Бонда, але його обличчя не виказало жодних емоцій, — прем'єр-міністр запропонував те ж саме і вам. Забув, мабуть, що у нас таке неприйнятне. Попросив мене подякувати вам від його імені. Казав різні приємні слова про Секретну службу. Дуже мило з його боку.

І на обличчі М. проступила одна з тих рідкісних усмішок, від якої воно засяяло теплотою. Бонд у відповідь посміхнувся. Вони зрозуміли

один одного без слів.

Джеймс виснував, що пора йти. Він підвівся.

— Дякую, сер, — сказав до М. — Дуже радий за міс Бранд.

— Ось і чудово, — мовив М., підтверджуючи Бонду, що розмова закінчилася. — Така наша доля... Побачимося за місяць. І ще, — додав він мимохідь, — зазирніть до свого офісу. Я вам там дещо залишив. Невеличкий сувенір.

Джеймс Бонд пройшов до ліфта і закульгав знайомим коридором до дверей своєї кімнати. Увійшовши всередину, побачив, що його секретарка розбирає папери на сусідньому столі.

— Нуль-нуль-восьмий повертається? — спитав Бонд.

— Так, — радісно усміхнулася вона. — Прилітає сьогодні.

— Радий, що матимете компанію, — сказав Джеймс, — бо я знов їду.

— О, — вона мигцем глянула на його обличчя і відвела погляд. — Вам треба хоча б трохи відпочити.

— Саме це я і збираюся зробити, — відгукнувся Бонд. — Місячне вигнання, — він подумав про Галу. — Повноцінна відпустка. Є щось для мене?

— Ваша нова машина внизу. Я її оглянула. Чоловік, який її доставив, сказав, що ви замовили її на тест-драйв. Вона прегарна. О, ще вам пакунок з офісу М. Принести?

— Будь ласка, — попросив Бонд.

Він сів за свій стіл і поглянув на годинник. П'ята. Відчував себе стомленим. Знав, що таке відчуття триватиме ще кілька днів. Таке завжди траплялося з ним опісля особливо небезпечної місії — реакція організму на дні нервового та фізичного напруження, на страх.

Секретарка повернулася до кімнати з двома важкими на вигляд картонними коробками, поклала їх на стіл, і він розпакував одну. Побачивши промащений папір, уже знав, чого очікувати.

У коробці лежала картка. Він підняв її. На ній рукою М. зеленим чорнилом було виведено: «Може знадобитися». Без підпису.

Розгорнувши папір, Бонд зважив у руці новеньку «беретту». Сувенір. Ні. Нагадування. Він знизав плечима і засунув пістолет під пахву в порожню кобуру. Потім незграбно підвівся.

— В іншому пакунку довгоствольний «кольт», — сказав дівчині. — Хай полежить у вас до мого повернення. Тоді схожу з ним до тирю і

пристріляю.

Він підійшов до дверей.

— Бувай, Ліл, — сказав. — Мої найкращі побажання нуль-нуль-восьмому. Передайте, щоб повадився з вами чемно. Я їду до Франції. Адресу залишу відділу «Ф». На крайній випадок.

Дівчина усміхнулася.

— Наскільки крайній?

Бонд коротко розсміявся:

— Якщо комусь закортить зіграти у бридж.

Шкандибаючи, він вийшов з кабінету і зачинив за собою двері.

«Марк-VI» 1953 року²⁰³ з відкритим кузовом мав такий самий військово-мишачий сіруватий колір, як і його старий «Бентлі», що закінчив свій шлях у якомусь мейдстоунському гаражі, а темно-сині шкіряні подушки сидіння велично скрипнули, коли він незграбно всівся на сидіння поруч із шофером зі салону.

Півгодини опісля той самий водій допоміг Джеймсу вибратися на розі Бердкейдж-вок²⁰⁴ та Квін-Енн-гейт.

— Якщо бажаєте, сер, можемо додати їй спритності, — сказав шофер. — Залиште нам її на кілька тижнів — і ми налаштуємо автівку так, що вона легко витискуватиме сотню.

— Це згодом, — відповів Бонд. — Я купую її. З однією умовою: що ви підженете машину до поромної переправи в Кале завтра після обіду.

Шофер усміхнувся.

— Прийнято, — відповів. — Я доставлю її сам. Побачимось на причалі, сер.

— Чудово, — мовив Бонд. — Обережніше на шосе А-20. Дорога на Дувр тепер дуже небезпечна.

— Не турбуйтеся, сер, — запевнив шофер, а про себе подумав, що цей чоловік надто обачливий, хоч і знається на машинах. — Дорога — казка.

— Не щодня, — зауважив Бонд. — Побачимось у Кале.

І, не чекаючи на відповідь, повернувся й закульгав, опираючись на тростину, через куряві смуги світла, яке кидало крізь листів'я дерев у парку вечірнє сонце.

Бонд сів на лавочку напроти острова на ставку, витягнув з кишені свій портсигар і запалив сигарету. Поглянув на годинник. За п'ять

шоста. Нагадав собі, що Галя з тих дівчат, які люблять пунктуальність. Він замовив столик у ресторані. А далі? Ні, спочатку треба все з розмахом розпланувати. Що їй сподобається? Куди вона бажає поїхати? Де вже бувала? Крім, звісно, Німеччини? Чи бувала у Франції? У Парижі? Можна заїхати туди на зворотному шляху. А першого дня треба проїхати якомога далі від Па-де-Кале. Є одна ферма між Монтреєм і Етаплем²⁰⁵, де пречудово готують. Потім ковзнути до Луари. Кілька днів зупинитися в містечках уздовж ріки, таких, як Божансі, наприклад. Відтак — повільно на південь, подалі від гомінких магістралей, від п'ятизіркового життя. Неквапливе дослідження. Стоп. Бонд стріпнувся. Що досліджувати? Одне одного? Він що, настільки серйозно налаштований щодо дівчини?

— Джеймсе...

Голос був чистим, високим і дуже знервованим. Не такого голосу він чекав.

Бонд підняв очі. Галя стояла за кілька футів. Він зауважив на ній чорний берет, молодецько натягнутий, — вигляд був збуджений і трохи загадковий, як у жінки, котра проїжджає мимо у відкритій машині, така недосяжна та жадана. Як у жінки, котра поспішає на побачення з коханим. До когось, однак не до тебе.

Бонд підвівся, вони потиснули одне одному руки.

Вона першою забрала правницю, але не сіла.

— Шкода, що завтра тебе там не буде, Джеймсе, — сказала вона. В погляді відчувалася ніжність, але дівчина відвела очі.

Він усміхнувся.

— Завтра вранці чи завтра увечері?

— Не мели дурниць, — вона розсміялась і зашарілась. — Я маю на увазі Палац.

— А що ти збираєшся робити після аудієнції? — спитав Бонд.

Вона пильно подивилася на нього. Що нагадав йому цей погляд? Погляд Морфі? Чи позирок, який він наостанок кинув на Дракса у клубі «Блейдс»? Ні. Не те. У цьому погляді було дещо інше. Ніжність? Співчуття?

Галя подивилася йому через плече.

Бонд повернувся. За сотню ярдів звідси помітив високого молодика з коротко підстриженим світлим волоссям. Той стояв до них спиною,

нічого не роблячи, — гаяв час.

Бонд повернувся, їхні погляди зустрілися.

— Я виходжу заміж, — тихо мовила вона. — Завтра увечері, — а потім додала, немов інших пояснень не треба було: — Його звать детектив-інспектор Вів'єн.

— О, — вимовив Бонд і видавив посмішку, — зрозуміло.

Настав момент тиші, під час якої погляди їхні потроху зісковзнули один з одного.

А й справді, на що він сподівався? Один поцілунок. Дотик тіл, взаємно притиснутих під час смертельної небезпеки. Нічого більшого. А ще — її обручка. Чому він автоматично вирішив, що цей перстень — лише прикриття, аби тримати Дракса на відстані? Чому вважав, що Галя неодмінно має розділяти його бажання і плани?

«І що далі?..» — думав Бонд. Він знизав плечима, щоби скинути гіркоту поразки, котра встократ гірша за радість перемоги. Прощальне слово. Він має залишити ці молоді створіння у спокої і забрати подалі від них своє холодне серце. Жодних жалкувань. Жодних сантиментів. Він має до кінця зіграти роль, яку Галя відвела для нього. Бездушна людина. Секретний агент. Просто тінь.

Галя нервово вдивлялась у його обличчя, очікуючи, коли нарешті незнайомиць, який насмілився просунути ногу в привідчинені двері її серця, забереться геть.

Бонд тепло усміхнувся.

— Я ревную, — сказав. — У мене були інші плани щодо тебе на завтрашній вечір.

Вона теж усміхнулася, вдячна за те, що він порушив мовчання.

— І що то за плани? — спитала.

— Я збирався відвезти тебе на одну ферму у Франції, — відповів Бонд. — А після чудової вечері перевірити, чи правду кажуть, що троянди стогнуть.

Галя розсміялася.

— Вибач, що порушила ці плани. Проте довкола багато інших троянд, які мріють, щоб їх зірвали.

— Сподіваюся, що так, — відповів Бонд. — Що ж, прощай, Гало, — він простягнув руку.

— Прощай, Джеймсе.

Він торкнувся її востаннє, а потім вони відвернулись одне від одного і розійшлися — кожний до свого життя.

- ¹ Британська компанія — виробник вентиляційних, обігрівальних та систем кондиціонування, заснована в 1933 році.
- ² Короткоцічковий шестизарядний револьвер, призначений для прихованого носіння. Роки виробництва: 1927–1986.
- ³ Dewar Trapshooting Trophy — відкритий чемпіонат США зі стрільби серед аматорів. Уперше відбувся у 1890 році.
- ⁴ Назва одного з різновидів бездимного пороху, який у 1889 р. винайшли англійські хіміки Ф. Абель та Дж. Д'юар.
- ⁵ Едіт Кевелл (1865–1915) — британська медсестра, яка рятувала життя солдатів усіх країн, що воювали. Допомогла двом сотням солдатів союзників утекти з окупованої Бельгії, за що її заарештували і стратили німці.
- ⁶ Флоренс Найтінгейл (1820–1910) — британська медсестра, керівник загону санітарок під час Кримської війни 1853–1856 років. Після повернення додому їй було доручено реорганізувати армійську медичну службу.
- ⁷ Офісний стиль секретарок 50-х років — кардіган та джемпер з однакової шерсті й намисто.
- ⁸ Престижний район Лондона, що межує з Королівським палацом.
- ⁹ Громада у Східній Німеччині, яка належить до землі Мекленбург–Передня Померанія. Місце відоме своїм ракетним полігоном, створеним у 1937 році.
- ¹⁰ Популярний Лондонський клуб для джентльменів, заснований у 1823 році. Відомий казино і вишуканою кухнею; тут напої та їжу подавали після опівночі безплатно. На жаль, закритий у 1970 році.
- ¹¹ Район Західного Лондона, де мешкають представники середнього та вищого класу.
- ¹² Колумбіт — мінерал класу оксидів та гідрооксидів, отримав назву від прізвища Христофора Колумба.
- ¹³ Шар Кеннеллі-Хевісайда — шар іоносфери Землі.
- ¹⁴ Кавалер/Дама Ордена Британської Імперії.
- ¹⁵ Ідеться про попереднє завдання Джеймса Бонда, описане в книзі Іена Флемінга «Живи і дай померти».
- ¹⁶ Джек Хоббс (1882–1963) — славетний англійський крикетист, який грав за Суррей з 1905 до 1934 р. і за Англію в 61 тестовому матчі з 1908 до 1930 р. Відомий як «Майстер», його вважають найкращим бетсменом за всю історію крикету.
- ¹⁷ Гордон Ричардс (1904–1986) — славетний англійський жокей, який 26 разів перемагав у національних перегонах. Його вважають найвидатнішим жокеєм у світі. Єдиний, кого відзначили титулом лицаря.
- ¹⁸ У 1892 році Хью Сесіл Лоутер, п'ятий граф Лонсдейл, Президент Британського національного спортивного клубу, організував перший матч з боксу в рукавицях. Ця історична подія започаткувала виробництво одягу для боксу, потім — спортивного.
- ¹⁹ Ідеться про контрнаступ 16 грудня 1944 року німецьких військ проти англо-американських сил. Німецьке командування розраховувало прорвати фронт, вийти на узбережжя і,

оточивши приморську групу армій, знищити її, щоби примусити західні держави до замирення. Тільки завдяки наступу СРСР у Східній Пруссії та Польщі вдалося зірвати цю операцію.

²⁰ Вигаданий клуб для джентльменів, що фігурує у кількох романах Флемінга. Розташований нібито на Парк-стріт поблизу Сент-Джеймс-стріт, приблизно там, де розміщений клуб «Праттс». Судячи з опису, «Блейдс» наділений характерними рисами відразу кількох лондонських клубів: архітектурою — від «Будлс», членом якого був Флемінг, грою в бридж — від «Портленд-клуб», «Уайтс», членом якого був прототип М. — сер Стюарт Мензіс, а також Флемінг, поки не перейшов до «Будлс», окрім того, «Брукс», заснований в один час із «Блейдс» та який також спеціалізується на азартних іграх.

²¹ Природна смола, яку виділяють рослини так званих лакових червеців. Використовують у лакофарбній промисловості при виготовленні лаків, політур, платівок та сургуча.

²² Вид агави, що вирощують завдяки міцному волокну — сизалю, яке використовують для виготовлення мотузок.

²³ Велике портове місто на північному узбережжі Марокко.

У 1923 році було визнане міжнародною зоною, а в склад незалежного Марокко увійшло лише в 1956 році.

²⁴ Ідеться, найімовірніше, про кінські перегони в Чічестері, Західний Суссекс, де з кінця XVIII століття відбуваються змагання за різні кубки чемпіонатів Великої Британії (Кубок Стюарта, Нассау Стейкс, Кубок Гудвуда, Суссекс Стейкс).

²⁵ Змагання з гольфу представників трьох країн — Сполучених Штатів, Великої Британії та Ірландії, започатковані в 1922 році; проводять раз на два роки.

²⁶ Лондонський королівський Альберт-Хол мистецтв і наук — концертний зал на 9500 глядачів, який відкрила у 1867 р. королева Вікторія.

²⁷ Ідеться про Елізабет Александру Мері Віндзор (нар. 1926), коронація якої відбулася 2 червня 1953 року.

²⁸ Палата громад — нижня палата парламенту Великої Британії, що складається з 650 депутатів.

²⁹ Ракетний полігон, розташований у Південній Австралії. Впродовж 1950-х та 1960-х років цей військовий комплекс був другим за значущістю ракетним полігоном після мису Канаверал і задіяний у висадці на Місяць.

³⁰ Департамент уряду Великобританії, започаткований у 1939 році задля постачання військових сил. Скасований у 1959 році.

³¹ Грандіозний скандал кінця XIX ст., що стався в маєтку Транбі Крофт і пов'язаний із грою в бакара. На грі був присутній принц Уельський, майбутній король Едуард VII, котрого викликали до суду як свідка, чого не ставалося з далекого 1411 року.

³² Засіб утримувати або приховувати карту в руці.

³³ Для розуміння термінів дивіться правила гри у бридж. До речі, це єдина картярська гра, котру Міжнародний олімпійський комітет визнав як спортивну.

³⁴ Piquet — старовинна картярська гра зі взятками для обох гравців (чит. «Гаргантюа і Пантагрюель» Ф. Рабле).

³⁵ Епоха Регентства (1811–1830) — період британської історії, коли принц-регент, майбутній король Георг IV правив країною через неспроможність свого батька Георга III. Час появи «денді», стилю ампір на континенті, експансія Великої Британії світом, війна зі США.

- ³⁶ Орландо Кармело Скарнекья (1903–1985) — американський фокусник, експерт з карт, автор 28 книг.
- ³⁷ Фірма «Cole and Son» — виробники шпалер, починаючи з 1875 року, офіційний постачальник шпалер до королівських палаців. У бібліотеці мають більше 1500 зразків дизайну.
- ³⁸ Найстаріший і найексклюзивніший клуб джентльменів у Лондоні (Сент-Джеймс-стріт), заснований у 1693 році. Серед членів — принци Чарльз та Вільям, Девід Кемерон. Хоча клуб відкритий тільки для чоловіків, він двічі приймав королеву Єлизавету II — в 1991 та 2016 роках.
- ³⁹ Так званий «соціальний клуб» (заснував у 1762 році Вільям Альмак), що виник на базі зали засідань на Кінг-стріт у Лондоні. Клуб дозволяв членство жінкам.
- ⁴⁰ Клуб для джентльменів на Сент-Джеймс-стріт, заснований 1764 року.
- ⁴¹ Центральний район Вестмінстеру в Лондоні.
- ⁴² Горація Волпол (1717–1797) — четвертий граф Оксфорд, Англійський письменник, засновник готичного роману.
- ⁴³ Едвард Гіббон (1737–1794) — видатний англійський історик XVIII століття. Найвідоміший своєю шеститомною працею «Історія занепаду і загибелі Римської імперії».
- ⁴⁴ Заснований у 1750 році. Нині — найбільша комерційна організація кінських перегонів у Великої Британії, володіє 15 іподромами.
- ⁴⁵ Монета, що була в обігу з 1663 до 1813 року. Містила чверть унції золота і мала вартість 1 фунт стерлінгів.
- ⁴⁶ Найстаріша англійська компанія — виробник парфумерії та мила. Заснована у 1730 році. Постачальник парфумерії до королівського двору.
- ⁴⁷ Landbrokes Coral — британська компанія тоталізаторів і азартних ігор, заснована у 1886 році. Акції котуються на Лондонській біржі.
- ⁴⁸ Крикетний стадіон, відкритий у 1814 році. Має 28 000 місць. (Чит.: Д. Адамс «Життя, Всесвіт та все інше»).
- ⁴⁹ Місто на берегах річки Темзи, де щорічно у липні проводять веслярську Королівську регату.
- ⁵⁰ Найпрестижніший двотижневий турнір з великого тенісу на кортах із трав'яним покриттям.
- ⁵¹ Гра букв: Shell та Hell.
- ⁵² Неокласичний стиль у інтер'єрі й архітектурі XVIII ст., який створили три шотландські брати.
- ⁵³ Військове звання старшого офіцерського складу Військово-морських сил. Дорівнює званню армійського підполковника.
- ⁵⁴ Кавалер ордена Св. Михаїла та Георгія, яким нагороджували осіб, котрі здійснили значні важливі послуги, пов'язані зі Співдружністю або іноземними націями.
- ⁵⁵ Королівський військово-морський резерв — підрозділ, започаткований у 1903 р. як відповідь на загрозу з боку флоту Німеччини. Приблизно 70 000 резервістів служили у ньому під час Першої світової війни та півмільйона — під час Другої. Дж. Бонд вступив у лави КВМР у ранзі лейтенанта, а закінчив службу командером.
- ⁵⁶ Сер Джеральд Темплер (1898–1979) — британський військовий командувач, фельдмаршал. Із 1952 — верховний комісар Великої Британії у Британській Малайї, де точилася війна за незалежність. Він урівняв у правах усі нацменшини Малайї, чим позбавив повстанців

головного козиря. В результаті бойові дії практично припинились, а війна в Малайї стала рідкісним прикладом перемоги у протипартизанських війнах ХХ століття.

- ⁵⁷ Узагальнена назва малайських держав на Малайському півострові до створення в 1957 році Малайської федерації.
- ⁵⁸ Столиця Республіки Кенія. У жовтні 1952 року спалахнуло повстання «мау-мау» з вимогою відібрати майно білих. За деякими оцінками, партизанська армія мала до 50 тис. бійців. У 1956 партизани «мау-мау» були розгромлені, а їхній головнокомандувач — страчений. Кенія отримала незалежність у 1963 році.
- ⁵⁹ Джордж (Бо- «красунчик») Брайан Браммел (1778–1840) — відомий денді початку ХІХ ст., законодавець мод та вишуканих смаків великосвітської Англії. Серед іншого, ввів у моду сучасний чоловічий чорний костюм із краваткою, що став діловим одягом (чит.: В. Теккерей «Ярмарок суети»).
- ⁶⁰ Альма-Тадема Лоуренс (1836–1912) — британський художник нідерландського походження, який писав картини переважно на історичні сюжети. Один з найвідоміших та високооплачуваних художників вікторіанської епохи. Створив 408 полотен, похований у Соборі Святого Павла. Однак портрета Джорджа Браммела він не малював.
- ⁶¹ Етап торгів у бриджі. Контра підвищує ціну гри.
- ⁶² Подальша торгівля з подальшим підвищенням ціни.
- ⁶³ Одну партію в бриджі грають четверо — дві пари партнерів. Гра складається з роздач, кожна роздача — з торгівлі та розіграшу.
- ⁶⁴ Торги закінчуються коли три гравці підряд оголосили «пас» (після заявки, контри чи реконтри). Остання заявка стає контрактом, а пара, до котрої належить гравець, який зробив останню заявку, — виграє контракт. У цій парі гравець, який першим заявив козир останньої заявки, стає розігравальним, а його партнер — дідком. Розігравальний гратиме своїми картами і картами дідка, які будуть виставлені відкритими на стіл після заходу супротивників.
- ⁶⁵ Від *impassé* (f) — випадок, коли гравець кладе вищу карту масті, якою пішов один з гравців, а не середню.
- ⁶⁶ Роздача в бриджі, коли на руках нема ні тузів, ані карт, вищих за дев'ятку. Названа на честь графа Ярборо, дворянина ХVІІІ ст., який, втомившись від ремствування партнерів на погані карти, поставив 1000 до 1 проти такої поганої роздачі. І виграв, оскільки справжня ймовірність була 2000:1.
- ⁶⁷ Марка горілки, що виготовляли у Латвії. Постачали російським царям Миколі I й Олександрю ІІІ. На жаль, нині компанія Beam Inc. USA виробляє цю горілку за іншою рецептурою.
- ⁶⁸ Вино французького виноробного господарства, яке входить у п'ятірку найкращих виробників вин Бордо разом із Château Lafite Rothschild, Château Margaux, Château Latour та Château Haut-Brion.
- ⁶⁹ Марка шампанського преміум-класу великого французького виробника Moët et Chandon. Названа на честь ченця-бенедиктинця П'єра Периньйона, який, за легендою, винайшов метод шампанізації для виробництва ігристих вин. Під маркою «Дом Периньйон» виробляють два типи шампанського: біле брют і рожеве брют.
- ⁷⁰ Марта Рішар (1889–1982) — французька шпигунка часів Першої світової війни, проститутка, авіатор, політик. Мала прізвисько «Жайворонок». Закон щодо закриття публічних домів у Франції в 1946 році часто називають «законом Марти Рішар». Як

шпигунка вона працювала під керівництвом капітана Жоржа Ладу (голова контррозвідки, П'яте бюро), котрий завербував Мату Харі. У 1933 отримала орден Почесного легіону.

- ⁷¹ Чотири найбільші турніри у тенісі — Відкритий чемпіонат Австралії, Відкритий чемпіонат Франції, Вімблдонський турнір, Відкритий чемпіонат США.
- ⁷² Марі-Анна Фітцгерберт (1756–1837) — фаворитка та коханка принца Уельського, майбутнього короля Георга IV, за якого вона таємно вийшла заміж, але їхній шлюб був визнаний недійсним. Є її портрет пензля Джошуа Рейнольдса.
- ⁷³ Джордж Ромні (1734–1802) — модний англійський портретист кінця XVIII століття. Не малював портретів місис Фітцгерберт.
- ⁷⁴ Жан-Оноре Фрагонар (1732–1806) — французький художник, який працював у стилі рококо. Попри велику продуктивність (написав майже 500 картин та 1000 малюнків), «Гри в карти» не писав.
- ⁷⁵ У XVIII ст. — потаємні клуби дозвілля багатих аристократів та політиків. Найвідоміші клуби герцога Філіпа Вортонна (з антирелігійним і сатиричним напрямом) та «клуб ченців із Медменема» Френсіса Дешвуда.
- ⁷⁶ Традиційна геральдична емблема Англії та Гемпширу (первинно — в гербі короля Генріха VII — символ об'єднання королівських династій Ланкастерів та Йорків).
- ⁷⁷ Тонка сигара з відкритими обома кінцями, яку не треба підрізати.
- ⁷⁸ Додаткові ставки, які можуть робити гравці між собою, незалежно від ставок оголошених.
- ⁷⁹ Французька гілка Ротшильдів володіє виноградниками у Франції, але коньяків вони не виготовляють.
- ⁸⁰ Король і дама однієї масті.
- ⁸¹ Гра на шостому рівні, тобто зобов'язання віддати не більше однієї взятки.
- ⁸² Заявка, що подвоює ставки у здачі.
- ⁸³ Комплекс престижних апартаментів у районі Пікаділлі, збудований у 1771–1976 роках і призначений для холостяків. У різні роки тут проживали поет лорд Байрон, прем'єр-міністр Вільям Гледстоун та представники аристократії. Нині мешканцям не обов'язково бути холостими, але дітям до 14 років жити тут заборонено.
- ⁸⁴ Декоративні порцелянові, розписані емаллями табакерки, що їх виготовляли у 18 ст. Тепер оригінали коштують від 500 до 20 000 фунтів стерлінгів.
- ⁸⁵ Є два види очок — очки «під рискою» дають за оголошені та зіграні контракти, очки «над рискою» — премії за перебрані взятки.
- ⁸⁶ Мухаммед Алі (1769–1849) — османський державний, військовий та політичний діяч, патріарх династії хедивів, яка правила Єгиптом до 1952 року. Воював проти Наполеона й англійців.
- ⁸⁷ Гра на сьомому рівні, тобто зобов'язання взяти усі 13 взяток.
- ⁸⁸ До речі, не зовсім зрозуміло, чому козирем стала мінорна масть — трефа. Той самий розклад, але зі заміною трефи на мажорну масть — піку або чирву — приніс би йому ще більший виграш. Можливо, Бонд хотів, щоб у Дракса були сильні мажорні масті.
- ⁸⁹ Пол Чарльз Морфі (1837–1884) — найсильніший у світі американський шахіст середини XIX сторіччя.
- ⁹⁰ Елі Калбертсон (1891–1955) — славетний американський контрактний бриджист, популяризатор бриджу, якого називають «людиною, котра створила контрактний бридж».

- ⁹¹ Назва міжнародного аеропорту Нью-Йорка. Від 24 грудня 1963 р. — імені Джона Ф. Кеннеді.
- ⁹² Сер Томас Генрі Коттон (1907–1987) — англійський професійний гравець у гольф. Виграв Відкриті чемпіонати 1934, 1937 та 1948 років і став провідним британським гольфістом свого покоління.
- ⁹³ Військова розвідка, до сфери повноважень якої належить захист національної безпеки Об'єданого Королівства від внутрішніх загроз — тероризму, шпигунства, поширення зброї масового знищення. Створена у 1909 році.
- ⁹⁴ Затока Північного моря на східному узбережжі Великої Британії, що омиває береги Норфолка та Лінкольншира.
- ⁹⁵ Вулиця у районі Вестмінстер, що тягнеться від Трафальгарської площі до Челсі. Місце перебування британського уряду та головних держустанов Великої Британії.
- ⁹⁶ John Player Special — марка відомих британських сигарет, заснована у 1820 році. Багаторічний спонсор відомих автоперегонів «Формула-1».
- ⁹⁷ Карл Філіп Готліб фон Клаузевіц (1780–1831) — прусський генерал, військовий теоретик, напруцювання котрого мали великий вплив на розвиток військової думки.
- ⁹⁸ Vergeltungswaffe-2 — одноступенева балістична ракета, яку розробив німецький конструктор Вернер фон Браун. Її застосовувала наприкінці Другої світової війни Німеччина для ураження міст та великих об'єктів на території Великої Британії і Бельгії. Після війни була прототипом для розроблення перших балістичних ракет у США, СРСР та інших країнах.
- ⁹⁹ Місячний грабар, чи, звичніше, — місячний гонщик.
- ¹⁰⁰ De Havilland Comet — перший у світі реактивний авіалайнер, призначений для виконання рейсів малої та середньої протяжності. Перший серійний літак «Комета-1» на 36 пасажирів піднявся у повітря в 1951 році.
- ¹⁰¹ Історична будівля в містечку Чілхем у графстві Кент, заснування якої датоване 1174 роком. Тут знімали деякі епізоди серіалу «Пуаро Агати Крісті» та «міс Марпл».
- ¹⁰² 1 стоун = 14 фунтів, або 6,350 кг.
- ¹⁰³ Легендарне шотландське віскі, виготовлене з купажу односолодового та збіжжового віскі. Уперше випущене у 1884 році.
- ¹⁰⁴ Мілина Гудвіна — 16-кілометрова піщана мілина в протоці Ла-Манш за 10 км від міста Діл на узбережжі Кенту. Відома тим, що тут розбилося більш як 2000 кораблів. Стаціонарні маяки на мілинах поставити неможливо, і тому там встановили три плаваючі — Північний, Південний та Східний Гудвіни.
- ¹⁰⁵ Пітер Лорре (1904–1964) — австрійський і американський актор, який грав лиходіїв. («Людина, що забагато знала» А. Хічкока (1934), «Мальтійський сокіл» (1941), «Касабланка» (1942). У 1954 зіграв лиходіїв Ле Шифра в телепостановці «Казино Руаяль».
- ¹⁰⁶ Марі Лорансен (1883–1956) — французька художниця, котра працювала у стилях кубізм і ар-деко. Її роботи пронизує жіноча чутливість. Приятелювала з П. Пікассо, Г. Аполлінером, Ж. Кокто, С. Моемом.
- ¹⁰⁷ Джеймс Тассі (1735–1799) — шотландський майстер та модельєр-мініатюрист. Відрізняється особливим стилем у різьбленні медальйонів, на яких зображував багатих і знаменитих людей Великої Британії.
- ¹⁰⁸ За Фаренгейтом. За Цельсієм — лише 22.

- ¹⁰⁹ За визначенням Міжнародної авіаційної федерації, атмосфера та космос межують по так званій лінії Кармана — на висоті 100 км. Вище неї авіаційні польоти неможливі.
- ¹¹⁰ Heal & Son Ltd — британський виробник меблів та мережа меблевих магазинів. Заснована 1820 року.
- ¹¹¹ Фатом, або морський сажень — британська міра довжини, що дорівнює 6 футам.
- ¹¹² Сальвадор Далі (1904–1989) — каталонський художник, скульптор, письменник, один з найвидатніших сюрреалістів ХХ століття.
- ¹¹³ Королівський театр на Друрі-Лейн — лондонський драматичний театр, заснований 1663 р., розташований у районі Ковент-Гарден. За 350 років існування театр чотири рази горів, двічі зносився, три рази банкрутував і хтосьна-скільки разів його перебудовували.
- ¹¹⁴ “Housewives’ Choice” — щоденна ранкова програма ВВС, що виходила в ефір з 1946 до 1967 року і транслювала широкий спектр танцювальної музики. Була призначена для покращення настрою домогосподинь під час їхньої важкої праці по дому.
- ¹¹⁵ Бонд помилився. 26 листопада 1954 р. маяк Саут-Гудвін штормом викинуло на цю обмілину, і весь екіпаж загинув.
- ¹¹⁶ Офіційна організація, що відповідає за навігацію й обслуговує маяки в Англії, Уельсі та інших британських територіальних водах, за винятком Шотландії, острова Мен і Північної Ірландії.
- ¹¹⁷ Див. «Казино Руаяль» І. Флемінга.
- ¹¹⁸ Едвард Філіпс Опенхайм (1866–1946) — англійський письменник, автор популярних пригодницьких романів, яких написав близько сотні.
- ¹¹⁹ Щорічний альманах, присвячений подіям та видатним людям Англії. Виходить із 1868 року.
- ¹²⁰ Варто зазначити, що фільтр для сигарет винайшли ще у 1925 році, проте аж до 1954 його вважали дивинкою.
- ¹²¹ Поцілуй мене в дупу (*нім.*).
- ¹²² Протягом Галльських війн Юлій Цезар здійснив два походи у Британію: в 55 та 54 р до н. е. У Ділі є меморіальна дошка, присвячена вторгненню Цезаря.
- ¹²³ Місто у графстві Кент. Назва походить від давньоангл. sand wic — «торговельний центр на піску».
- ¹²⁴ Republic F-84 Thunderjet — американський одномісний одномоторний реактивний винищувач, перший реактивний винищувач, що надійшов на озброєння країн-членів НАТО та був у експлуатації до середини 1960-х років.
- ¹²⁵ Schuit — традиційний тип голландського маломірного вітрильного судна, відомий із XVI століття.
- ¹²⁶ Джагадиш Чандра Бхозе (1858–1937) — бенгальський учений, фізик, біолог, ботанік та письменник-фантаст. Належить до основоположників дослідження радіо та мікрохвильової оптики, зробив суттєвий внесок у науку про рослини. Його вважають одним з винахідників радіо і батьком бенгальської наукової фантастики. Творець крескографа — приладу, що дає змогу виміряти відгук рослин на різні стимули, довів схожість між тканинами рослин і тварин.
- ¹²⁷ Bren (Brno Enfield) — ручний кулемет, який британські війська прийняли на озброєння у серпні 1938 року. Маса — 10 кг, коробчатий магазин на 30 патронів або дисковий на 100. Знятий із виробництва у 1971 році.

- ¹²⁸ Історичний готель у Сент-Маргарет, зруйнований 1996 року.
- ¹²⁹ Он як... англієць (нім.).
- ¹³⁰ Мерзотник... Пішов! (нім.).
- ¹³¹ Дводверний люксовий кабріолет, уперше представлений на автосалоні 1951 р. в Парижі. Виробляли до 1958 року. Тут, здається, мова про W188 I — версію ручного збирання, з потужнішим, аніж у серійних автомобілів, двигуном.
- ¹³² Місто за 185 км на південний захід від Парижа, де з 1923 року проводять одні з найпрестижніших автоперегонів у світі — «24 години Ле-Мана», в яких автомобілі намагаються подолати якнайбільшу віддаль упродовж доби. За всю історію перегонів команда Daimler-Benz A.G. перемагала лише двічі — у 1952 та 1989 роках.
- ¹³³ Гоночна траса в Німеччині, поряд з містечком Нюрбург. Перші перегони тут відбулися 1927 року.
- ¹³⁴ Blitzen Benz (нім. «Бліскавка-Бенц») — німецький автомобіль для перегонів, який розробив у 1909 році піонер автомобілебудування Карл Бенц, котрий встановив у 1911 рекорд швидкості — 228 км/год.
- ¹³⁵ Рудольф Караччіола (1890–1959) — найтитулованіший німецький гонщик довоєнних часів, триразовий чемпіон Європи з Гран-прі (до заснування у 1950 році «Формули-1» — найбільшого чемпіонату світу з автоперегонів). На «Альфа-ромео» у 1934 р. виборов перший Гран-прі Львова.
- ¹³⁶ Герман Ланг (1909–1987) — німецький автогонщик, чемпіон Європи 1939 року, учасник чемпіонатів світу «Формула-1».
- ¹³⁷ Річард (Дік) Сіман (1913–1939) — славетний британський гонщик. Виступав за команду «Мерседес-Бенц» у 1937–1939 і виграв Гран-прі Німеччини 1938 року. Загинув у автокатастрофі під час Гран-прі Бельгії.
- ¹³⁸ Манфред фон Браухич (1905–2003) — виходець із аристократичного роду, славетний німецький гонщик, виступав за команду «Мерседес». Виграв Гран-прі Монако 1937 р. і Гран-прі Франції 1938 року. Його дядько Вальтер фон Браухич у чині генерал-фельдмаршала командував сухопутними військами Німеччини, поки не був звільнений у 1941 році за провал блицкригу та поразку під Москвою.
- ¹³⁹ Auto Union AG — німецький автобудівний концерн, створений 1932 року в Цвікау. Логотипом Авто Юніону став знак з чотирьох кілець, котрі символізують чотирьох засновників товариства: Audi, DKW, Horch і Wanderer. Horch позиціонувався як виробник автомобілів найвищого класу, DKW — недорогі автомобілі з двотактним двигуном, тут також виготовлялися мотоцикли, займаючи третину ринку в Німеччині у 1930-х роках. Audi і Wanderer виготовляли автомобілі середнього класу з прогресивними на той час технологіями. Нині під символом чотирьох кілець випускають марку Audi, що належить до концерну Volkswagen AG.
- ¹⁴⁰ Ідеться про Mercedes-Benz SSK — німецький спортивний родстер і гоночний болід, який виготовляли з 1928 до 1934 року.
- ¹⁴¹ 1930 р. марка «Bentley» перейшла під керування Rolls-Royce.
- ¹⁴² Bentley Continental належав до числа найдосконаліших легкових автомобілів 1950-х років. Він розвивав швидкість до 200 км/год., а обтічні форми кузова розраховували за допомогою аеродинамічної труби.
- ¹⁴³ Royal Star Arcade — торговий центр із бутиками у центрі міста.

- ¹⁴⁴ Так, «The Thomas Wyatt» існує і досі, хоча тепер це паб, а не готель.
- ¹⁴⁵ Мій капітане (нім.).
- ¹⁴⁶ Дивіться сюди, мій капітане (нім.).
- ¹⁴⁷ Маленька вулиця у самому центрі Лондона в Бельгравії, Вестмінстер. Тут, у будинку 22-б, з 1934 до 1945 року мешкав Іен Флемінг.
- ¹⁴⁸ Mansion House — офіційна резиденція лорда-мера Лондона, повноваження котрого обмежені районом Сіті. Рештою Лондона займається «нормальний» мер.
- ¹⁴⁹ Даунінг-стріт, 10 — офіційна резиденція прем'єр-міністра Великої Британії.
- ¹⁵⁰ Залізнична станція у Лондоні, відкрита в 1862 році. Поруч розташований найбільший у Лондоні автовокзал.
- ¹⁵¹ Розташований за адресою: 150 Piccadilly, London. П'ятизірковий готель, відкритий у 1906 році, символ вищого світу і багатства. Один з найпрестижніших готелів у світі. Ціни починаються від 445 ф. ст. за ніч.
- ¹⁵² Велика площа в районі Мейфер у Лондоні. Тут мешкав письменник Оскар Вайлд (1883–1884), з 1960 до 2008 року містилося посольство США.
- ¹⁵³ Лондонський клуб для джентльменів за адресою 50 Пел-Мел, заснований у 1762 році.
- ¹⁵⁴ Один з найстаріших палаців Лондона, збудований у 1532 році як друга столична резиденція Генріха VIII. Нині в палаці проживає Чарльз, Принц Уельський, також там розташовані офіси його синів, принців Вільяма й Гаррі.
- ¹⁵⁵ Ідеться про Меморіал Вікторії перед Букінгемським палацом, присвячений королеві Вікторії. Меморіал відкрили у 1911 році старший онук Вікторії, Георг V, і його двоюрідний брат, німецький імператор Вільгельм II.
- ¹⁵⁶ Компактний мускулистий кінь, пов'язаний, як правило, з Іспанською школою верхової їзди. Порода сходить до 16 століття, коли її вивели за підтримки династії Габсбургів.
- ¹⁵⁷ Міст через Темзу в західному Лондоні. Відкритий 1937 на місці мосту Вікторії.
- ¹⁵⁸ Просторий комунальний парк у Клапхемі, південний Лондон. Нині популярне серед геїв місце для зустрічей.
- ¹⁵⁹ Місцевість на південному сході Англії, об'єднує графства Суссекс, Гемпшир, Кент та Суррей. Багаторазово описана в творах сера А. К. Дойла, Р. Кіплінга й А. Мілна.
- ¹⁶⁰ Liebchen — любя. Pupperl — лялечка. Schatz — золотце. Исусе-Маріє, який же ти гарний хлопчик!
- ¹⁶¹ Он як! (нім.).
- ¹⁶² Звісно, йдеться про другий термін прем'єрства сера Вінстона Леонарда Спенсера-Черчілля (1951–1955).
- ¹⁶³ Замок у графстві Кент, розташований посеред озера на острові неподалік від селища Лідс. Був зведений у 1119 році.
- ¹⁶⁴ V-символ. Показують вказівним і середнім пальцями руки, спрямованими вгору у формі латинської літери «V». У Великій Британії і Австралії цей знак набуває образливого значення, якщо кисть повернута тильним боком до людини, до якої звернений жест.
- ¹⁶⁵ Попередник сучасного кулемета, що став відомим завдяки його використанню в армії Північних штатів під час американської громадянської війни у 1860-х роках. Робота кулемета побудована на обертанні багатоствольної конструкції, яка поліпшує охолодження.

- ¹⁶⁶ Легендарний автомобіль 1930-х років з оригінальним компонуванням двигуна — 8 циліндрів у ряд.
- ¹⁶⁷ Targa Florio — перегони спортивних автомобілів, які проводили дорогами загального користування, неподалік від Палермо на Сицилії.
- ¹⁶⁸ Донінгтон Парк — британський автомотодром, розташований поблизу замку Донінгтон у Лестерширі.
- ¹⁶⁹ Лісозаготівельна та целюлозно-паперова промислова британська компанія, заснована 1881 року.
- ¹⁷⁰ Зрозумів? Уперед! Ні пір'я ні луски!
- ¹⁷¹ Чудово (нім.).
- ¹⁷² Тут : До біса! (нім.).
- ¹⁷³ Чорт забирай! (нім.).
- ¹⁷⁴ Стули пельку! (нім.).
- ¹⁷⁵ Тут: той самий день (нім.).
- ¹⁷⁶ 800-й полк особливого призначення (з 1943 р. — дивізія) «Бранденбург» — спеціальний підрозділ німецьких збройних сил, створений у 1940 р. на основі батальйону особливого призначення за активної участі керівника Абверу адмірала Вільгельма Канаріса.
- ¹⁷⁷ Зрозуміло? (нім.).
- ¹⁷⁸ Букв. «німець рейху» — архаїчний термін, що застосовують до етнічних німців, які мешкали в Німецькій державі, заснованій у 1871 році. У широкому значенні — чистокровний арієць.
- ¹⁷⁹ Rheinmetall AG — німецький машинобудівний та зброебудівний концерн, утворений у 1889 році. Нині — один з найбільших виробників військової техніки і зброї в Німеччині й загалом Європі.
- ¹⁸⁰ Reichssicherheitshauptamt (скорочено RSHA) — керівний орган політичної розвідки і поліції безпеки Третього рейху. Створений 1939 року в результаті об'єднання Головного управління поліції безпеки (нім. Hauptamt Sicherheitspolizei) і служби безпеки (СД). Був підпорядкований рейхсфюреру СС і шефу німецької поліції Генріхові Гімmlеру. Головне управління імперської безпеки було одним із 12 головних управлінь СС зі штатом 3000 працівників.
- ¹⁸¹ Ернст Кальтенбруннер (1903–1946) — керівник Головного управління імперської безпеки і статс-секретар імперського міністерства внутрішніх справ Німеччини (1943–1945), обергрупенфюрер СС і генерал поліції (1943), генерал військ СС (1944).
- ¹⁸² Після смерті Гейдріха 28 травня 1942 р. Гімmlер очолив РСХА, а Кальтенбруннера призначив своїм постійним заступником, і лише 30 січня 1943 р. той офіційно став шефом РСХА.
- ¹⁸³ Відповідало званню підполковника.
- ¹⁸⁴ Отто Скорцені (1908–1975) — австрійський інженер та підприємець, під час Другої світової війни — оберштурмбанфюрер СС, ушлавлений успішними спецопераціями (найвідоміша з них — звільнення з ув'язнення усуненого від влади Беніто Муссоліні, 1943).
- ¹⁸⁵ «Єгерський підрозділ» — так називалися підрозділи військ СС, призначені для виконання особливих завдань (те, що згодом почали йменувати «командос»).
- ¹⁸⁶ Диверсійна група.

- ¹⁸⁷ Особовий склад бригади був розділений на три бойові групи — X, Y, Z і загін «Штілау» (150 осіб з твердим знанням англійської мови), отримав трофейну американську уніформу та деяку кількість трофейної техніки.
- ¹⁸⁸ Тип збірної напівкруглої будівлі з каркасом із гофрованої сталі. Збирають за кілька годин. Винахід британського гірського інженера Пітера Ніссена 1916 року.
- ¹⁸⁹ Тьфу, чорт!
- ¹⁹⁰ Після завершення війни Пенемюнде опинилось у радянській окупаційній зоні. Велика кількість комплектувальних до ракет А-4 та документації були вивезені у Радянський Союз. Перша радянська балістична ракета Р-1 стала точною копією німецької А-4, ракети Р-2 та Р-5 були її подальшим розвитком. Майбутні потужні конструкторські колективи будівників ракет, двигунів, систем управління тощо під керівництвом С. Корольова та інших формувалися саме в Німеччині у процесі вивчення пенемюндівської ракетної спадщини.
- ¹⁹¹ Коронація Єлизавети II, яку вважають однією з найпишніших в історії, відбулася 2 червня 1953 р. у Вестмінстерському абатстві. Це була перша коронація, котру транслювало телебачення, хоча спочатку ідея телетрансляції мала багато противників, які вважали, що вона порушить сакральність моменту.
- ¹⁹² Чезаре Ломбрóзо (1835–1909) — італійський кримінолог, засновник Італійської школи позитивної кримінології. Ломбрóзо відкинув учення класичної школи про те, що злочин є властивою рисою людської природи, натомість розробив антропологічну кримінологію, котра вказує на спадковість кримінальності, зокрема, як хтось, «народжений злочинцем», може бути розпізнаний за фізичними вадами, що утверджують злочинця, — жорстокістю або сімейною спадковістю.
- ¹⁹³ Перший рядок вірша Casabianca (1826) англійської романтичної поетеси Феліції Трауні (1793–1835), яка писала сонети. Поезія присвячена реальним подіям, що сталися під час битви на Нілі (кампанія Наполеона в Єгипті) на борту французького бойового корабля «Орієнт». Син командира Люка-Жульєна Касаб'янки відмовився залишати свій пост, куди його призначив батько, і загинув, коли корабель вибухнув.
- ¹⁹⁴ «Зачинено» — «Відчинено» (нім.).
- ¹⁹⁵ Англійці (нім.).
- ¹⁹⁶ Слухаюсь! (нім.).
- ¹⁹⁷ The Tell-Tale Heart — оповідання Едгара Аллана По, опубліковане у 1843 році в журналі «The Pioneer». Стало класикою готичного жанру. Головного героя — вбивцю — видає биття серця жертви, яку той розчленував і заховав, і тоді він зізнається в убивстві.
- ¹⁹⁸ Місто за 10 км на північний схід від Дувра. Відоме рекреаційними можливостями. Історики вважають, що саме на цьому узбережжі висадився Юлій Цезар у 55 або 54 році до н. е.
- ¹⁹⁹ Військове звання Королівських повітряних сил Великої Британії. Груп-кептен відповідає полковнику в сухопутних силах і морській піхоті та капітанові у ВМС.
- ²⁰⁰ Переносний або стаціонарний ліхтар для оптичної комунікації. Для передачі повідомлень використовують азбуку Морзе. Названий на честь винахідника Артура Олдіса.
- ²⁰¹ Георгій Максиміліанович Маленков (1902–1988) — радянський державний і партійний діяч, соратник Сталіна. Приділяв увагу низці найважливіших галузей оборонної промисловості, зокрема створенню водневої бомби, а також першій у світі АЕС. Фактичний керівник Радянського Союзу в березні–вересні 1953 року.

²⁰² Вища цивільна нагорода Великої Британії. Нею відзначають за заслуги не на полі битви або за ті, що не підпадають під статuti військових нагород.

²⁰³ «Бентлі Марк 24,36 VI» — перша післявоєнна люксова модель компанії, яку виробляли з 1946 до 1952 року. «Марк VI» випускали у 4-та та 2-дверній версіях, і він був оснащений 4,3-літровим шестициліндровим двигуном.

²⁰⁴ Вулиця у Вестмінстері, що підходить до Букінгемського палацу. До 1828 року нею було дозволено проїжджати лише королівській родині.

²⁰⁵ Читай «Казино Руаяль».

The background of the cover is a dark blue field with a pattern of lighter blue dots. A black silhouette of a hand holding a handgun is positioned in the upper left. A series of yellow and blue lines radiate from the right side of the handgun, creating a sense of motion. In the lower portion of the cover, there are illustrations of a stack of gold coins, a roulette wheel, and a glass of whisky with ice. The text is overlaid on this background.

007

ІЄН
ФЛЕМІНГ

МУНРЕЙКЕР

ДЖЕЙМС БОНД

